

პატრიარქი

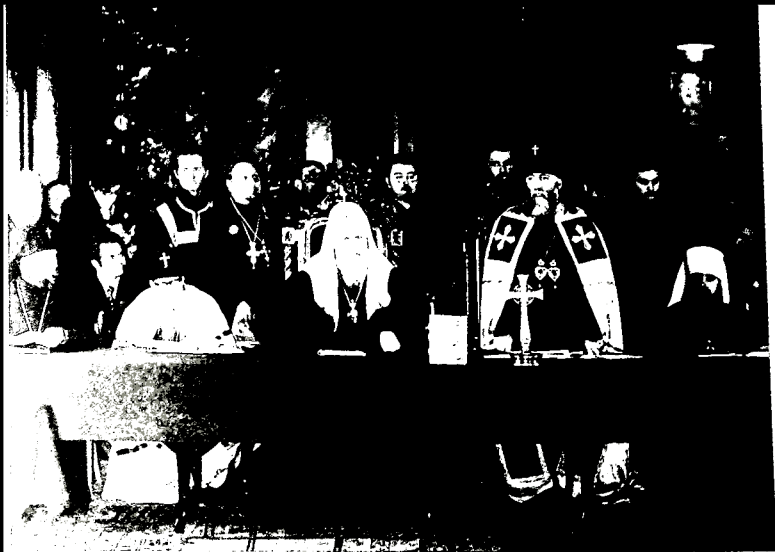
ჯვარისმცვირთველო ქართველი ერის,
ღმერთმა ინება კურთხევა შენი...

უწმიდესი და უნეტარესი სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი
და მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსი ილია II

1977 წლის 23 დეკემბერი. თბილისი. სიონის საკათედრო ტაძარი.
საქართველოს ეკლესიის XII კრება. ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტი
ილია (ირაკლი ლუდუშაური-შიოლაშვილი) აირჩიეს სრულიად
საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქად.

● 3.4 1977 წლის 23 დეკემბერი. თბილისი. სიონის საკათედრო ტაძარი. საქართველოს ეკლესიის XII კრება. შოსკოვისა და სრულიად რუსეთის პატრიარქი უწმიდესი პიმენი, ალექსანდრიის, რუსეთის, ბულგარეთის მართლმადიდებელ ეკლესიათა წარმომადგენელი საქართველოს ეკლესიის მღვდელმთავრებთან და მოწვეულ დელეგატებთან ერთად.

საოცარია განგება ღვთისა. არც მის მონყალებას აქვს საზღვარი. ჭეშმარიტად, უფლის განგებამ და მისმა მონყალებამ დააყენა თქვენს წინაშე ჩემი სიმდაბლე, როგორც საქართველოს სამოციქულო ეკლესიის მამამთავრისა.

მე შეგნებული მაქვს ის უმძიმესი და, ამავე დროს, საპატიო მოვალეობა, რომელიც დღეს, ღვთის ამ წმიდა ტაძრის თალებქვეშ დამაკისრა მაღალმა ღმერთმა.

მუხლს ვიყრი მისი ძლიერების წინაშე და თაყვანს ვცემ მარადიული ნათლით მოსილ ხსენებას მისას.

თავს ვხრი საქართველოს ეკლესიისა და მისი მრევლის – ქართველი ერის წინაშე, რომელსაც სასოებით უნდა ემსახუროს ჩემი ძალი და გონება.

● 5.6 1977 წლის 23 დეკემბერი. თბილისი, სიონის საკათედრო ტაძარი. საქართველოს ეკლესიის XII კრება. ახლადარჩეული სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II.

- - 1977 წლის 25 დეკემბერი. მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. საქართველოს XII საეკლესიო კრების მიერ ახლადარსებულ უშირველეს იერარქს საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქთა ისტორიულ შიტრას ადგამს ალავერდელი ეპისკოპოსი გრიგოლი (ცერცვაძე), მარჯვნივ მანგლელი ეპისკოპოსი ვაიხაია (დიონაძე).

1977 წლის 25 დეკემბერი. მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგია.

შევთხოვ დედა ღვთისას, მეოხს წინაშე უფლისა, რომ მან ჩვენს ერში რწმენა და სიყვარული გააძლიეროს, რადგან სწორედ რწმენა და სიყვარულია ის ორი ძალა, რომელსაც საქართველოს გადარჩენა შეუძლია.

- 11 კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის მშობლები და ძმები. 1932 წ.
- მამა – გიორგი ლუდუშაური-შიოლაშვილი.
- დედა – ნატალია კობაიძე.
- ძმები – თეიმურაზი, შოთა და ვიქტორი.

● 12. სალოცავი კუთხე შშიბლიურ სახლში.

არ მახსოვს ჩემი თავი უფლისადმი რწმენისა და სიყვარულის გარეშე... თვით ჩემი ოჯახი იყო მორწმუნე და მშობლები ბავშვობიდანვე გვინერგავდნენ ღვთის სიყვარულს. სახლში მუდამ გვექონდა ხატები, აუცილებლად ენთო კანდელი, ყოველ შაბათ-კვირას ეკლესიაში დავდიოდით. სახლშიც ვლოცულობდით. როგორც წესი, საღამოს ყველანი ერთად ძილის წინ ლოცვებს ვისმენდით.

ჩემი ბავშვობა დაემთხვა საქართველოს ეკლესიისთვის მეტად მძიმე პერიოდს. სამღვდელოება იღვენებოდა. ეკლესიები იხურებოდა. ხალხს წირვა-ლოცვაზე დასწრების უმინოდა. ჩვენს სახლს ხშირად აფარებდნენ თავს დევნილი სასულიერო პირები, თვეობით რჩებოდნენ ისინი ჩვენთან და წარუშლელ კვალს ტოვებდნენ პირადად ჩემს აზროვნებასა და ბუნებაზე.

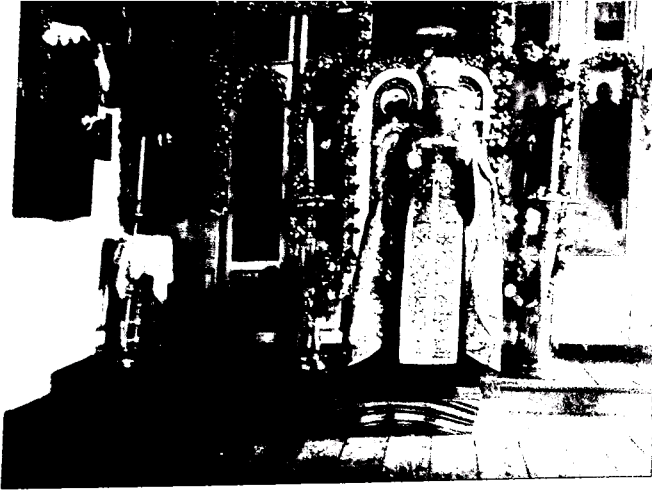
● 13. მოსკოვის სასუდიაერო სემინარიის სტუდენტი ირაკლი დუღუშეური-შიოლაშვილი დედამისეულებთან და რძადიანს ერთად. 1953 წ.

● 14. კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის შვიბლები, თჯახის ანლიბელი მოძღვარი და მისეუილი.

● 15. მღვდელი გიორგი (მალანია), რომელმაც ჯვარი დაწერა კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის შვიბლებს.

● 16. კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის შობილებს მიერ 1947 წელს აშენებული ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის საფარველის სახელობის ტაძარი ქ. ვლადიკავკაზში.

● 17. ვლადიკავკაზი. შობილებს მიერ აშენებული ტაძრის 50 წლისთავზე წირვას აღავლენს სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II. 1997 წ.

- 18. წარწერა ტაძარზე, სადაც აღნიშნულია, რომ ეკლესია თავდაპირველად აიგო 1947 წელს გიორგი და ნატალია შიოლაშვილების დედაწლით.

- 19. ვლადიკავკაზი. განასლებული ტაძარი, რომელიც აშკაბად დგას კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის მშობლების მიერ აგებული ეკლესიის ადგილზე. 1997 წ.

● 20. არქიმანდრიტი ტარასი (კანდელაკი), რომელმაც ქრისტეშობის დღესასწაულზე მონაღლა ხაში დღის ყრმა ირაკლი ღუდუშაური-შიოლა-შვილი, მარცხნივ კათოლიკოს-პატრიარქის ნათლია მონაწილი ზოილე (დვალისვილი). 1933 წ.

● 21. მიტროპოლიტი ილია ნათლიასთან – ივუშენია ზოილესთან ერთად. 1976 წ.

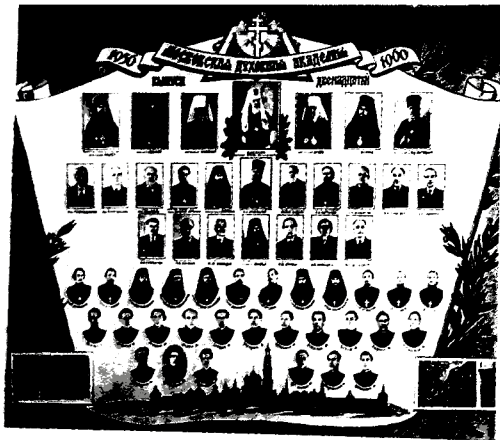
○ 22. მარჯვენა რიგში, მეორე მერხზე, მე-6 კლასის მოსწავლე ირაკლი ღუდუშაური-შიოლაშვილი. 1947 წ.

● 23. სკოლის მოსწავლე ირაკლი ღუდუშაური-შიოლაშვილი 1949 წ.

● 24, 25, 26, 27 სტუდენტობის
წლები. 1952-1960 წ.წ.

● 28 მოსკოვის სასულიერო აკადემიის მე-12-ე გამოშვება.
1956-1960 წ.წ.

● 29.30 იეროდიაკონი ილია. 1957წ.

● 31. მღვდელმონაზონი ილია. 1959 წ.

● 32. სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ეფრემ II და იღუმენი ილია. 1961 წ.

● 33. სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ეფრემ II და არქიმანდრიტი ილია მასპინძლობენ სომეხთა პატრიარქ-კათოლიკოს ვაზგენ I-ს. 1962 წ.

● 34. არქიმანდრიტი ილია. 1963 წ.

● 35. უემოქმედელი ეპისკოპოსი ილია. 1965 წ.

● 36 სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ევრემ II-სთან ერთად. 1965 წ.

● 37 იმ დროისათვის საქართველოში მოქმედი ერთადერთი სასულიერო სასწავლებლის – შცხეთის სასულიერო სემინარიის პირველი რექტორი, ეპისკოპოსი ილია. 1965 წ.

○ 38. მცხეთის სასულიერო სემინარია.
სრულიად საქართველოს კათოლიკოს
- პატრიარქი ევგენე II და მიტრო-
პოლიტი ილია გამოცდაზე. 1969 წ.

● 39. ყაზბეგის რაიონი. სოფელი სნო.
პარაკლისი წმიდა ათინოგენის ხსენების
ღღეს. 1970 წ.

● 40. სრულიად საქართველოს
კათოლიკოს-პატრიარქი ევგენე
II-სთან ერთად. 1971 წ.

● ქ. თბილისი. სიონის საკათედრო ტაძარი. საქართველოს ეკლესიის XI კრება. ახლადარსებული სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი დავით V (დეკლარიანი). მარჯვნივ საქართველოს მომავალი პატრიარქი ილია II, მარცხნივ რუსეთის მომავალი პატრიარქი ალექსი II. 1972 წ.

● 42.43. იმილიში. სიონის საკათედრო ტაძარი. საქართველოს ეკლესიის XI კრება. 1972 წ.

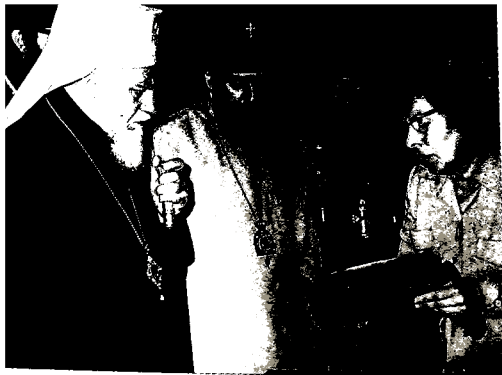
● 44. სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი დავით V. მოსკოვისა და სრულიად რუსეთის პატრიარქი უწმიდესი ბიმენი და შიტრობოლიტი ილია მცხეთის სამთავროს დედათა მონასტერში. 1972 წ.

● 45. შიტრობოლიტი ილია ქრისტიანთა სამშვიდობო კონფერენციაზე ზაგორსკში. 1973 წ.

● 46. სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ დავით V-სთან ერთად. 1976 წ.

● 47.48.49. სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი დავით V და მიტროპოლიტი ილია მასპინძლობენ ბულგარეთის პატრიარქს, უწმიდეს მაქსიმეს, 1976 წ.

● 50. ალექსანდრისა და სრულიად აფრიკის პაპი და პატრიარქი უნეტარესი ნიკოლოზ VI სტუმრად ცხუმ-აფხაზეთის ეპარქიაში მიტროპოლიტ ილიასთან. 1977 წ.

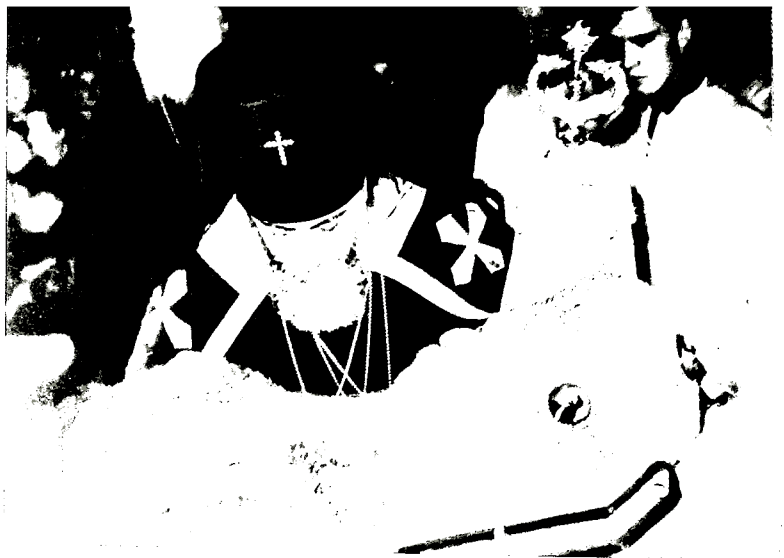
● 51. თბილისი. მიტროპოლიტი ილია სიმენთა პატრიარქ-კათოლიკოს ვაზგენ I-თან ერთად. მარცხნივ მიტროპოლიტი ზინობი (ჭაჭუგა), რომელმაც მომავალი კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის ბერად აღკვეცის საიდუმლო შეასრულა. 1977 წ.

• 52.53.54. შეუფე ილია

უსაზღვრო სევდა მოეფინა დღეს ჩვენს ეკლესიას, რადგან ფიზიკურად განგვეშორა რწმენით, სიყვარულითა და სასოებით აღვსილი მზრუნველი მამა, რომელმაც მთელი თავისი ცხოვრება და ენერგია შესწირა ქართველ ერს, ბრწყინვალე შარავანდედით მოსილ უძველეს ივერიის ეკლესიას. ახლა, მწუხარების ჟამს, უპირველეს ყოვლისა გვახსენდება მისი სულიერი სწავლებანი, გვახსენდება ის ღვთისსათნო საქმენი, რომელიც მან აღასრულა.

© 55, 56. თბილისი. სიონის საკათედრო ტაძარი. სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ დავით V-ის (დევდარიანი) პანაშვიდი. 1977 წ.

● 57.58 ბათუმი. 1989 წ.

ა 59 სხალოა. 1989 წ.

საქართველოს ეკლესია 2000 წლის ისტორიას ითვლის. პირველ საუკუნეში აქ, ამ წმიდა ადგილზე, აჭარაში, ქადაგებდნენ წმიდა მოციქულები – ანდრია პირველწოდებული და სვიმონ კანანელი. აჭარაა დღევანდელი საქართველოს ქრისტიანული ფუძე, ქრისტეს ნათელი ლაზეთთან ერთად სწორედ აქედან გავრცელდა მთელს საქართველოში.

© 60-61 სვგთბ. 1989 წ.

⊙ 62 ბათუმი, 1989 წ.

ნუ შეგვაშფოთებს და სასონარკვეთილებაში ნუ ჩაგვაგდებს დღევანდელი ჩვენი მძიმე ყოფა, რადგან ხშირად განსაცდელი მშვიდობისა და კეთილდღეობის წინამორბედი. გავიხსენოთ, როგორ შესცვალა სიხარულმა მაცხოვრის ჯვარცმით გამოწვეული მწუხარება, დამცირება დიდების საწინდრად იქცა, სიკვდილმა უკვდავებას დაუთმო გზა.

© ილია სხელია. 1989 წ.

ყოველი განსაცდელი ან გაჭირვება ღრმა აზრს შეიცავს და თავისებურ ხიბლს ატარებს. ტკივილის შემდეგ აუცილებლად მოდის შვება, მოულოდნელი სიხარული და – პირიქით, რაც აწონასწორებს ჩვენს ცხოვრებას. ამიტომაც ამბობენ არაბები: „გამუდმებული შზიანი დღეები უდაბნოს ქმნიან“, და მართლაც, ადამიანები, რომელნიც მწუხარების გარეშე განლევენ ნუთისოფელს, ხშირად უდაბნოს ემსგავსებიან. მუდმივი წარმატებისა და წინსვლის საფრთხე კი იმაში მდგომარეობს, რომ იგი პიროვნებაში ამპარტავნებას, დამოუკიდებლობის გრძნობას აძლიერებს და აღვივებს ცრუ აზრს, თითქოს ღვთის დახმარების გარეშე გვექონდეს უნარი ვიყოთ განმგებელნი ჩვენი ყოფისა.

მხოლოდ განსაცდელის ჟამს ვაცნობიერებთ ხოლმე, რამდენად უსუსური და უმწიონი ვართ და როგორ აუცილებლად გვეჭირდება შენევნა ღვთისა.

...ს ხალხია, სულის მისახსენებელი პანაშვიდი 19 აპრილის ტრაგედიის შედეგად გარდაცვლილ-თათვის. 1989 წ.

19 აპრილს აქ წარმოდგენელი ტრაგედია დატრიალდა...

დღეს სრულიად საქართველო კვლავ გლოვობს. 9 აპრილი და 19 აპრილი ის თარიღებია, რომლებიც მუდამ ემახსოვრება ჩვენს ერს. ეს არის გლოვის და ამავე დროს სულიერი ერთობის დღე. ამ მწუხარებამ ჩვენ გაგვაერთიანა.

● 65 სხელია. 1989 წ.

ადამიანები ხშირად გაურბიან სიკვდილზე ფიქრს, რაც არასწორია. სიკვდილი გარდაუვალი რეალობაა, იგი ახალი სიცოცხლის დასაწყისი და ღმერთთან შეხვედრის საწინდარია. ვაი მას, ვინც არ ემზადება ამისთვის, ვისაც არ ახსოვს თავისი ამქვეყნიური დანიშნულება და მხოლოდ მიწიერ გულისთქმათა დაკმაყოფილება გაუხდია ცხოვრების მიზნად.

ამქვეყნიური ყოფა მხოლოდ დროებითი მოვლენაა, იგია გამოცდა ჩვენი სულისა, მოსამზადებელი საფეხური მარადიულობისა, რომელთანაც თითოეული განვლილი დღე სულ უფრო მეტად გვაახლოებს.

● სე. დათვი. 1989 წ.

● 71.72.73.74 ბათუმი. 1990 წ.

ღმერთმა მოგვცეს უნარი სწორად ხედვისა, ღმერთმა მოგვცეს მაღლი
ჭეშმარიტებასთან ზიარებისა და მამინ ჩვენ ნამდვილ თავისუფლებას
მოვიპოვებთ.

● 75.76 ბათუმი. მოსუცებულთა და ინგალიდთა სასლში. 1996 წ.

● 77 ბათუმი. 1996 წელი.

● 78 სიხუმი. 1978 წ.

მახსოვს ჩემი ჩამოსვლა აფხაზეთში. როგორც მღვდელმთავარმა პირველად 1965 წელს მიემართე აქაურ მკვიდრთ და დღემდე არ მაფიქვდება ის სითბო, გულითალობა და სიკეთე, რაც მაშინ ვიგრძენი, როცა ვიყავი ეროვნების განურჩევლად აქ მოსახლე მართლმადიდებელ ქრისტიანეთა სულიერი მამა.

● 79 სიხუმი. 1979 წ.

● 80 გაგრა. 1990 წ.

ჩვენ შეიძლება განსხვავებული სურვილები გვქონდეს, განსხვავებული იყოს ჩვენი აზრები, მაგრამ სამართლიანობა, ღრმა ანალიზის უნარი და სიყვარული მუდამ უნდა იყოს ჩვენი თანმდევი, ესაა საფუძველი მშვიდობისა და ურთიერთგაგებისა, როგორც ცალკეულ პიროვნებებს, ისე ხალხებს შორის.

● 81 განთიადი. 1990 წ.

● 2 კომანი. წმიდა იოანე ღვთისმეტყველის სახელობის ტაძრის კურთხევა. 1990 წ.

© 82.84.85 კომანი. წმიდა ვახლისკის წყაროსთან. 1990 წ.

უფალმა დაიცვას და დაიფაროს საქართველო ხილული და უხილავი მტრისაგან, ყოვლადწმიდა ღვთისმშობელმა გადააფაროს თავისი დედობრივი კალთა სრულიად საქართველოს, ამინ.

● სვ ბოდბე. წმიდა ნინოს სახელობის დედათა მონასტერში. 1990 წ.

საქართველოს განმანათლებელი წმიდა ნინო ჩვენი ერის მფარველია და იგი დღესაც აგრძელებს თავის დიდ მოღვაწეობას ჩვენს ქვეყანაში. არ უნდა ვიფიქროთ, რომ წმიდა ნინომ IV საუკუნის დასაწყისში იქადაგა და ამით დაამთავრა თავისი მოციქულებრივი ღვაწლი. წმიდა ნინო ვაზის ჯვრით, დღესაც დადის ყველა კუთხეში და მფარველობს სრულიად საქართველოს.

● 87 ბოდე. 1990 წ.

● 88 ბოდე. წმიდა ნინოს ხაფიაჯიანი. 1990 წ.

● 88 წვარელი. ილია ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი. 1984 წ.

● 89 წვარელი. ილიაობა. საღმრთო ლიტურგია. 1989 წ.

● 91 წვარელი. 1989 წ.

ილია ჭავჭავაძის მოღვაწეობა იწყება საქართველოსთვის საბედისწერო ჟამს, როცა ჩვენმა სამშობლომ დაკარგა სახელმწიფო-ებრივი დამოუკიდებლობა, როცა საქართველოს ეკლესიას მოჰკვეთეს თავი და დაუმორჩილეს რუსეთის ეკლესიის სინოდს, როცა ერის სული იყო ჩამკვდარი, სინმიდემლახული, ბეთლემი – უკაცური.

92. ყვარელი. 1989 წ.

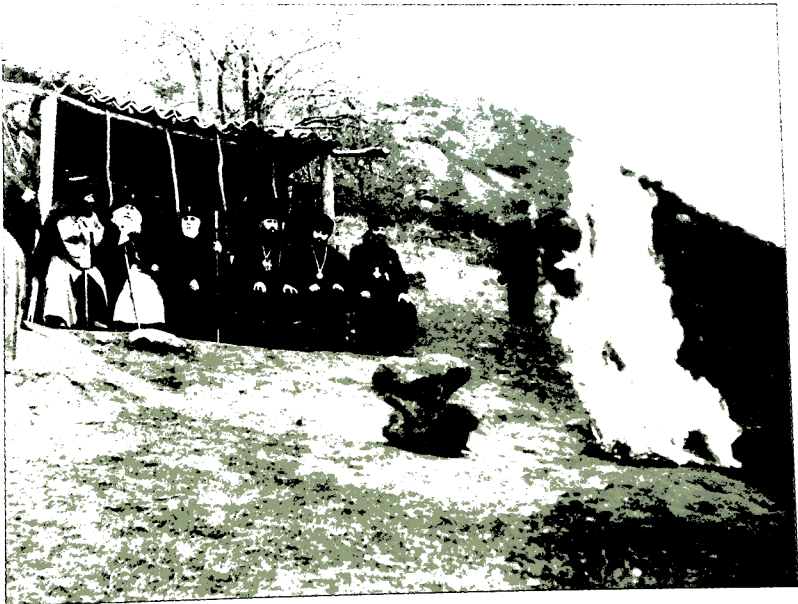
93, 94. ყვარელი. 1989 წ.

● 95. 96 დავითგარეჯი. დავით გარეჯელის სახელობის შაჰათა მონასტერი.
ღვთისმსახურების აღდგენის დღე. 1989 წ.

● 97 დაფოტარეჯი. იონე ნათლისმცემლის
სახელობის უდაბნო. 1989 წ.

● 98.99 დაფოტარეჯი. 1989 წ.

● 100.101 ივანეთი. 1989 წ.

● 102 შირვანა. ფიროსმანის მუზეუმი. 1989 წ.

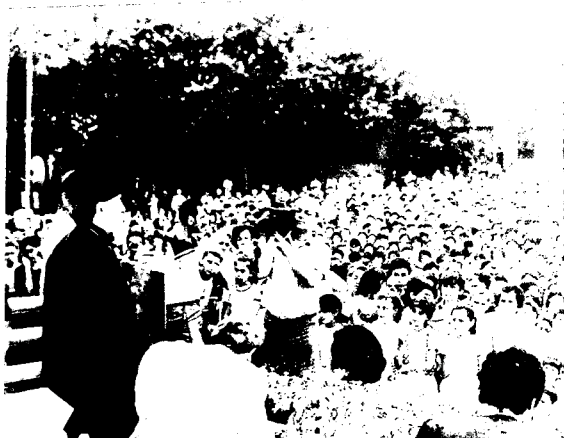
● 103 თელავი. 1989 წ.

● 104 ნუკრიანი. 1989 წ.

● 105 სივარეჯო. 1989 წ.

● 106 სივარეჯო. 1989 წ.

ქრისტიანული სარწმუნოების ღრმად გაცნობიერება საშუალებას იძლევა, ჩვენდეთ ისტორიის ფილოსოფიურ შინაარსს, ისტორიულ მოვლენათა მისტიურ არსს. არ შეიძლება წარსულისა და მომავლის გარეშე მხოლოდ დღევანდელი დღით ცხოვრება. ისტორიული გამოცდილების გააზრება და გათვალისწინება ყოველად აუცილებელია. ამიტომაც, სულიერი თვალთ ღრმად უნდა შევისწავლოთ წარსული, რომ სამომავლოდ სწორი დასკვნები გავაკეთოთ.

○ 107 ხაშვი. 1989 წ.

● 108 გრემი. 1989 წ.

მთელი ჩვენი ამქვეყნიური ცხოვრება მზადებაა უფალთან შესახვედრად. თუ ადამიანი არ ხდება პროცესი სულიერი განწმენდისა და ფერისცვალებისა, ეს შეხვედრა სამწუხარო შედეგით დასრულდება. მიუხედავად იმისა, სწამს თუ არა ღმერთი პიროვნებას, უნდა მას თუ არა წარდგომა წინაშე უფლისა, ეს შეხვედრა აუცილებლად მოხდება; მან პასუხი უნდა გასცეს შემოქმედს, ყველა თავისი საქციელის გამო, რათა საუკუნო ნეტარება ან მარადიული ტანჯვა დამსახურებისამებრ მიეგოს.

● 109 გურჯაანი. 1989 წ.

ეკლესია სხეულია ქრისტესი. მისი დანიშნულება სწორედ ისაა, რომ უმკურნალოს ცოდვით დამძიმებულ და დასნეულებულ ადამიანის სულს. სულიერი ფერისცვალება მხოლოდ ეკლესიაშია შესაძლებელი, რადგან სულიწმიდა აქ მოქმედებს მთელი ძალით და აქ აღესრულება საიდუმლოებანი, რომელნიც განმედენ და განანათლებენ მორწმუნეთ.

● 110 ლაგოდეხი. 1989 წ.

ძალიან ხშირად ჩვენ გვიჩნდება სურვილი დედამიწაზე სამოთხის შექმნისა, მაგრამ უნდა გვახსოვდეს, რომ დედამიწა არ არის და ვერც იქნება სამოთხე; არამედ, ეს არის ადგილი სამოთხიდან განდევნილთა.

● 111 ლაგდეზი. 1989 წ.

ჩვენ სიკვდილისა და გაქრობისათვის ნამდვილად არა ვართ დაბადებულნი. თითოეული ჩვენგანის მიზანი მარადიული სიცოცხლის მოპოვებაა, უფალთან მიახლებაა, რადგან სოცოცხლეა ღმერთში და საუკუნო ნეტარებაში. ამქვეყნიური ცხოვრება კი გამოცდაა ჩვენი სულისა.

● 112 შუამთა. 1989 წ.

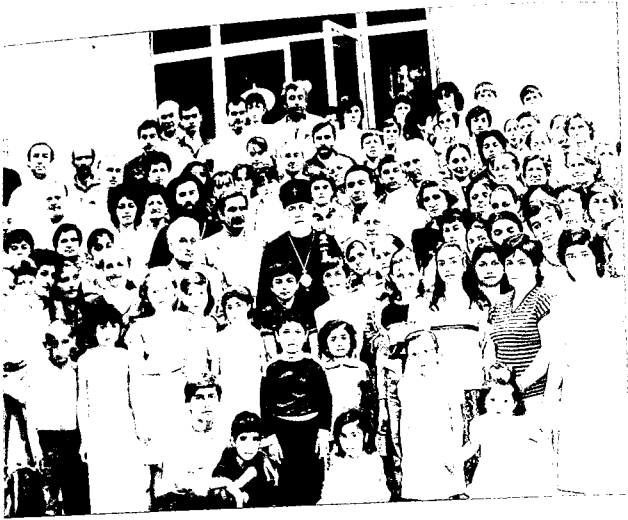
● 113 წითელწყარო. 1989 წ.

ჩვენი ამქვეყნიური ყოფა რაღაც დიადისა და მარადიულის კარიბჭეა. მიწიერი ცხოვრება რთული, წინააღმდეგობებით სავსე და მრავალფეროვანია. ამ მცირე დროში უნდა მოვასწოთ სამყაროს რეალური სახის დანახვა, მისი სწორად აღქმა და, რაც მთავარია, შევძლოთ საკუთარი თავის შეცნობა. ხედავდე შენს თავს და სამყაროს ერთმანეთისაგან განცალკევებულად კი არა, არამედ ერთმანეთში: შენს თავს – სამყაროში და სამყაროს – შენში, აი, რას უნდა ვესწრაფოდეთ ჩვენ.

ფ. მ. წითელწყურის. 1989 წ.

ჭეშმარიტად რჩეულია ის, ვისაც ძალუძს თავის თავში დაიტიოს ღვთის დიდება, ვინც ჰპოვა ღმერთი და ცხოვრობს უფლის კანონებით. ასეთი ბედნიერება ულვევი და არა მინიერია, ღრმა, მარადიული და ნამდვილია. ეს არის ბედნიერება არა მარტო კეთილ დღეთა, არამედ განსაცდელით სავსე ცხოვრებისაც, იგია ბედნიერება არა მხოლოდ სიცოცხლისა, არამედ სიკვდილისაც, ბედნიერება არა დროებითი, არამედ მარადიული.

● 115 წითელწიარო. 1989 წ.

მოზარდს თავიდანვე უნდა გაუზღვივოთ წმიდა წერილისადმი მონივნება და სიყვარული, ეკლესიური ცხოვრების სურვილი. დავანახოთ სიმძიმე და დამღუპველობა ცოდვისა და ცოდვილ მიდრეკილებათა მონობისა, ვასწავლოთ გარჩევა სიკეთისა და ბოროტებისა, ვასწავლოთ სინანული, შერიგება, უნარი დანაშაულის აღიარებისა, სიმართლის დაცვისა, ისინი უნდა მივაჩვიოთ სიყვარულით ცხოვრებას, სხვისი ტკივილის გათავისებას, ზრუნვას გაჭირვებულებისა და ავადმყოფებისადმი და საერთოდ უნდა აღვზარდოთ მათში სურვილი, იცხოვრონ და იღვანონ ღმერთთან, მოყვასთან და ბუნებასთან თანხმობასა და კავშირში.

● 115 ალავერდი. 1989 წ.

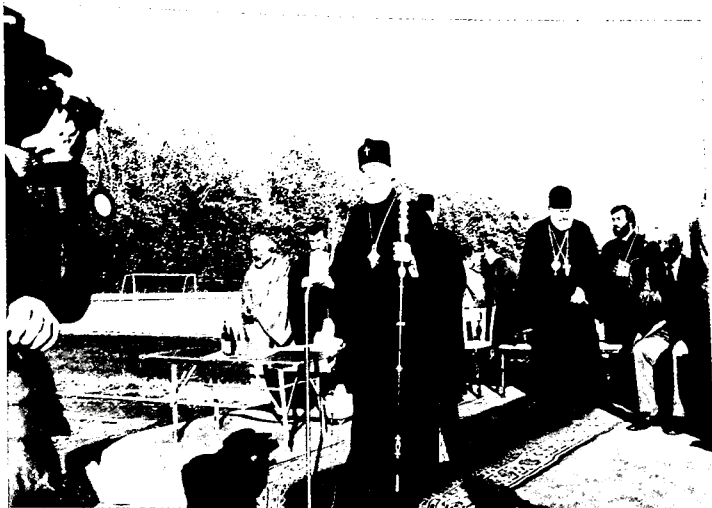

● 117. 118 ალავერდი. დირსი შამის იოსებ ალავერდელის საფლავთან. 1989 წ.

● შინაგანით. 1982 წ.

ღვთის მსგავსების მიღწევა თავისუფალი ნებით ხდება. ჩვენთვის მომადლებული თავისუფალი ნება ფართო შესაძლებლობებს იძლევა არჩევანისთვის. ზოგიერთს მცდარად მიაჩნია, თითქოს ადამიანის ცხოვრების წარმმართველი ბედისწერაა, მაგრამ ეს ასე არ არის. პიროვნების მომავალი თვით მასზეა დამოკიდებული, იგი თვით ირჩევს ღვთის საუფლოსკენ ან დაღუპვისკენ მიმავალ გზას. ადამიანური ყოფის საიდუმლოებით მოცულ პროცესში, რომლის დროსაც ერთი იქცევა კენად, მეორე – აბელად, ერთის გული ივსება ღვარძლითა და სიკეთისადმი სიძულვილით, მეორისა კი – სათნოებითა და დაუშრეტელი სიყვარულით, რა თქმა უნდა, თავისუფალი ნება გადამწყვეტ როლს ასრულებს. თუკი ვალიარებთ ჩვენგან დამოუკიდებელ ბედისწერას, მაშინ ყველა ადამიანური ღირსება: სიყვარული, თავგანწირვა, თავმდაბლობა, სიმშვიდე, მოწყალება... აზრს დაკარგავს.

© 129 ზუგდიდი. 1989 წ.

ბევრმა არ იცის, რომ საქართველოში, ზუგდიდში დაცულია პერანგი ყოვლადწმიდისა მარიამისა, რომელზედაც მაცხოვრის სახეა აღბეჭდილი.

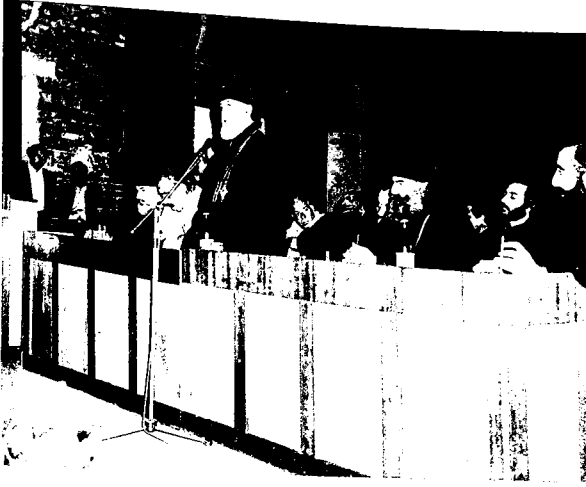
ღვთისმშობლის პერანგი უდიდესი სინშინდუა მთელი ქრისტიანული სამყაროსი. ამიტომაც მიგვაჩნია, რომ ეს დღე უნდა აღინიშნებოდეს არა მარტო საეკლესიო დღესასწაულის სახით, არამედ იგი უნდა აქცეს საერთო – სახალხო ეროვნულ ზეიმად.

● 121 სუვერენი. 1989 წ.

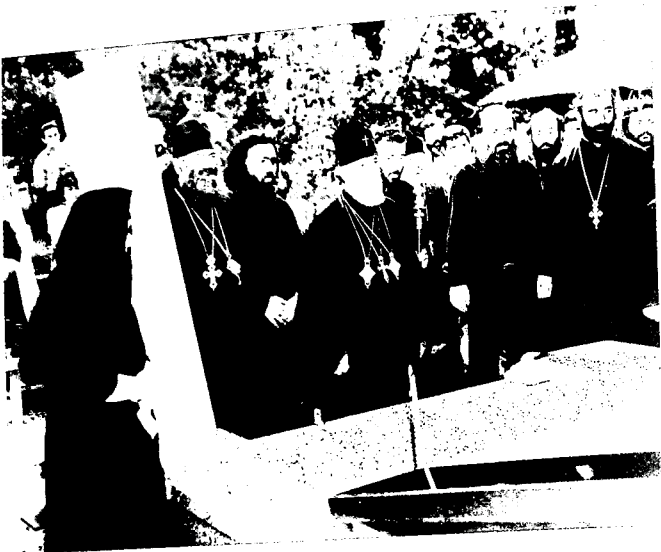

● 122 ხობი. 1989 წ.

ფ. 12: მარტვილი. 1989 წ.

ეკლესია თავისებური მოსამზადებელი საგანაა, სადაც მორწმუნენი მარადიული ცხოვრების დაწყებისთვის იწვრთნებიან. ამავე დროს ეკლესია არის საიდუმლოთა აღმსრულებელი. აქ ადამიანი სულიერად იბადება, აქ ხდება მისი ფერისცვალება და სულიწმიდის ტაძრად ქცევა.

● 12: პატარა სუფუნა, 1989 წ.

ყველას დაუდგება მიწიერ ყოფასთან განშორების დღე. გარდაცვალება სინამდვილეში ხელახალი შობაა სხვა სამყაროში...

მტკივნეულია ახლობელთან განშორება, მაგრამ ცრემლებისა და მწუხარების მიღმა უნდა დავინახოთ ნათელი დაულამებელი, რომლითაც მოცულია მართლმორწმუნე განსვენებულის სული; უნდა დავინახოთ ქრისტეს მიერ სიკვდილის ძლევა და აღდგომა.

o 125.126 წალენჯიხა. დეო ქიანელის
ხასლ-მუზეუმი. 1989 წ.

● 127 მარტვილი. 1989 წ.

● 128 სენაკი. 1989 წ.

● 129 ფოთი. 1989 წ.

o სენაკი. ერთგული გმირის უფული შარტაგას დედასთან. 1998 წ.

მე მინდა ვუთხრა ყველას, აქ მყოფს და იმევეყნად წასულს (ისინიც ხომ ცოცხლებია და ესმით ჩვენი): დიდია თქვენი ღვაწლი ქვეყნის წინაშე და დიდი იქნება ჯილდოც თქვენი უფლისგან ბოძებული. თქვენ ხომ თავისუფლებისათვის, სარწმუნოებისა და სამშობლოსათვის, ჩვენი ნათელი მომავლისათვის იბრძოდით; თქვენ იბრძოდით წყვიადისა და უმეცრების წინააღმდეგ. ჭეშმარიტად დიდია თქვენი მსხვერპლი და ამდენად თქვენი დამსახურებაც ღვთისა და სამშობლოს წინაშე.

● 131 სენაეი. 1998 წ.

● 132 თეკლათი. კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II სულიერი შიშისგან არქიმანდრიტ შიო ძიძაგას ხაფლაგთან. 1998 წ.

● 133.134.135 ფოტო. 1998 წ.

პატრიარქი

- 136 გელათი. წმიდა მეფე დავით აღმაშენებლის საფლავთან. 1989 წ.

დავით აღმაშენებელი ჩვენს მეფეთა შორის განსაკუთრებით გამობრწყინდა სიბრძნით, დიდი სინშიდითა და სულიერი სიმტკიცით.

მისი ცხოვრება, მისი შრომა და ღვაწლი საფუძველს იძლევა განვაცხადოთ, რომ იგი იყო მეფე და სულიერი მამა სრულიად საქართველოსა.

გალობანი სინანულისანი, - ეს საოცარი ლაღადისი, შეიძლება შევადაროთ ანდრია კრიტიელის „კანონს“, ანდა ნეტარი ავგუსტინეს „აღსარებას“. იგი შესანიშნავი სარკეა დავით მეფის ფაქიზი სულისა...

თითქმის არ არსებობს ჩვენში მეცნიერი, მწერალი, ისტორიკოსი, რომელიც მის ნათელ პიროვნებას არ შეხებოდა, მაგრამ დღემდე კიდევ ერთი რამ არის გასაკეთებელი! უნდა შევისწავლოთ დავით აღმაშენებელი როგორც თეოლოგი, როგორც დიდი ღვთისმეტყველი.

დავით აღმაშენებელმა, ჩვენმა დიდმა წინაპარმა და დიდმა მეფემ, დაგლოცოთ და გაგაძლიეროთ. დავით აღმაშენებელმა მოგცეთ თქვენ და სრულიად საქართველოს ჭეშმარიტი, მტკიცე სარწმუნოება. ღმერთმა მოგმადლოთ ის სინშიდე, ის განცდა თვისთა ცოდვათა, რომლითაც ასე გამოირჩეოდნენ ჩვენი დიდებული წინაპრები.

● სტ. გელათი. 1989 წ.

გელათის აკადემია უნდა იყოს მონოდებული არა მარტო სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოებისათვის, არამედ სულიერი მოღვაწეობისთვისაც. მან უნდა მისცეს ხალხს ცოდნა ადამიანის უმთავრესი და უმნიშვნელოვანესი მოვალეობებისა, გაუღვივოს სინანულისა და განწმენდის სურვილი და მოამზადოს ისინი მარადიული ცხოვრებისათვის...

გელათის აკადემიას უწოდებდნენ მეორე იერუსალიმს და მეორე ათენს. იერუსალიმში იგულისხმებოდა მისი მაღალი სულიერება, ხოლო ათენში – მაღალი მეცნიერული დონე.

• 138. ველაიი. 1989 წ.

მეცნიერება ღვთისგან ნაკურთხია. იგი ადამიანის, როგორც ღვთის ხატების მიღწევაა, მაგრამ ყოველწინაადა უნდა ვეცადოთ, რომ მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის ამ მეტად რთულ დროს სწორი მიმართულება და გამოყენება მივცეთ ადამიანის გონების ნაყოფს, უნდა ვეცადოთ, რომ მეცნიერულმა წინსვლამ ხელი არ შეუშალოს პიროვნების სულიერ განვითარებას.

● 139. გელათი. 1989 წ.

● 140. ქუთაისი. 1989 წ.

ერის სულიერი ამაღლების საქმეში დიდი როლი ეკისრება ინტელიგენციას. ჩვენ ამ მხრივ ნამდვილად გვყავს ისეთი ძალა, რომელიც შეძლებს ხალხს გაუძღვეს, ოღონდ აუცილებელია ეკლესიასთან მისი დაკავშირება, რათა ამპარტავნებამ და თვითდაჯერებამ არ იმძლავროს მასზე.

● 141.142. ქუთაისი. 1989 წ.

● 143. ქუთაისი. 1989 წ.

ჩვენთვის აუცილებელია მტკიცე სულიერი საყრდენი, სულიერ რეალობაზე დაფუძნებული საძირკველი. ამ საძირკველზე იდგნენ ჩვენი დიდი წინაპრები, ამიტომაც შექმნეს და დაგვიტოვეს ის განუმეორებელი სულიერი კულტურა, რომელიც დღესაც სიამაყით გვაფასებს.

● 144. ქუთაისი. 1999 წ.

● 145. ქუთაისი. 1999 წ.

მოგვმადლე ჩვენ, ზეციერო მოძღვარო, ჩვენთა დიდთა წინაპართა რწმენის ძალა, სასოების შეურყეველობა და მსურვალება მათი სიყვარულისა!

მოგვმადლე ნიჭი, ამქვეყნიურ ხმაურში მარადიულობის სიმშვიდის შეგრძნებისა, რათა ვისწრაფოდეთ შენსკენ და ვიხაროთ შენთან უკუნითი უკუნისამდე.

● 146. ამბროლაური. 1991 წ.

● 147.148. ჭრებელი 1999 წ.

ნუ შიშობ, იტვირთო ჯვარი, უფლის მიერ შენთვის განკუთვნილი. მაცხოვარი მოგვევლინა არა დასასჯელად და წასაწყმედად, არამედ – ხსნიათვის თაყვანისმცემელთა მისთა. იგი ყოველ ჩვენგანს განუშაბდებს ისეთ ჯვარს, რომლის ტვირთვაც ძალგვიძს, ოღონდ უნდა მივენდოთ, ვუსმინოთ და მივსდეთ მას. მხოლოდ მორწმუნედ გახდომა არ არის საკმარისი, რომ ქრისტიანი გვერქვას, რომ ეკლესიის ნაწილი ვიყოთ. აუცილებელია ხელახლა შობა, ახალ ადამიანად ქცევა, აუცილებელია ეკლესიური ცხოვრება.

ამქვეყნიური ცხოვრება – ძვირფასი ნიჭია, რომელიც ღვთისგან გვაქვს მომადლებული. ჩვენ კი მას ხშირად უაზროდ და უდარდელად ვატარებთ. ვივინყებთ რა ამქვეყნიური ცხოვრების ხანმოკლეობას, ხან წარსულზე ვდარდობთ, ხან კი მომავალს შევეყურებთ დიდი იმედით, მაშინ, როცა ანწყო, ე. ი. ჩვენი ცხოვრება, ამ უნაყოფო დარდსა და ოცნებებში გადის.

● 149. ლენინგრადი. 1999 წ.

● 150. ზესტაონი. 1999 წ.

ვინც ქრისტეს გზას დაადგება, არა მხოლოდ აუცილებლად შეიცნობს სად არის ჭეშმარიტება, არამედ ეზიარება კიდევ მას, ხოლო ჭეშმარიტებასთან ზიარება საუკუნო ცხოვრებას მიანიჭებს. ასე რომ, ვისაც თავისი ნამდვილი მოწოდების აღსრულება – სულის გადარჩენა სურს, თავდაპირველად ჭეშმარიტების გზაზე უნდა დადგეს და მერე ამ გზით ჭეშმარიტებასთან უნდა მივიდეს, რაც უკვე მიზნის მიღწევას – მარადიული ცხოვრების მოპოვებას ნიშნავს.

◉ 151. მესტია. 1999 წ.

სასოებავ და ერთადერთო იმედო ქვეყნისავ! ჰქმენ
კეთილსასწაულ და სძლიე ბოროტსა ამ სწრაფწარმავალი
სოფლისა. გვეჯერა, მოგვანიჭებ ძალას წარმატებისათვის და
მხნეობას სულიერი ფერისცვალებისათვის.

● 152 მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. 1981წ.

თუ არა ქრისტეს მადლით მონიჭებული ძალმოსილება, როგორ შეძლებდა ურიცხვ მტერთან ბრძოლით დაღლილი ხალხი, აღუშენებინა მცხეთაში ცადაზიდული სვეტიცხოველი.

განუყოფელი კვართი უფლისა უდიდეს ძალას ანიჭებს ქართველ ერს და უდიდესი ღვაწლისკენაც მოუწოდებს: – კვართის განუყოფლობა სიმბოლოა ადამიანთა შორის ერთობისა და ღმერთთან უწყვეტი კავშირისა, ღვთისა და მოყვასისადმი სიყვარულის ამ დაუშრეტელმა წყარომ გადაგვარჩინა და მოგვიყვანა დღემდე. საქართველო, როგორც მფლობელი საკაცობრიო მნიშვნელობის სინმიდისა, მონოდებულია არა მარტო თვითონ იყოს განუყოფელი და მთლიანი ქვეყანა, არამედ სხვა ერებსაც მისცეს მაგალითი ერთიანობისა.

● 153.154 მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგია ადელენილი დიდგორის ომის 860 წლისთავთან დაკავშირებით. 1981 წ.

● 155 მცხეთა. სამთავროს წმიდა ნინოს სახელობის დედათა მონასტერში. 1983 წ.

● 156 მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძრის ეზოში, ილია ჭავჭავაძის წმიდანად შერაცხვის დღეს. 1987 წ.

● 157 მცხეთა. სამთავროს წმიდა ნინოს სახელობის დედათა მონასტერი. კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II-ის აღსაყდრების 12 წლისთავი. 1989 წ.

○ 159 ფარანის ტბა. მსვლელობა წმიდა ნინოს ნაკვალავზე ფარანიდან მცხეთისაკენ. 1990 წ.

ჩვენი მოძღვრების წინამძღოლობით მორწმუნეებმა გამოიარეს წმიდა ნინოს გზა, გამოიარეს ლოცვით, მარხვითა და ღვაწლით. შეიძლება ამ გზაზე მათ განსაცდელი შეხვდათ და მძიმე დღეებიც გადაიტანეს, მაგრამ სამაგიეროდ წმიდა ნინოს შენეებით მოიპოვეს დიდი მადლი და ძალა და იგი სვეტიცხოველში ჩვენამდე მოიტანეს.

● 159, 160, 161 მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. შესვედრა მომლოცველთა ჯგუფის წევრებთან, რომლებმაც წმიდა ნინოს გზა ფეხით გამოიარეს ფარანიდან მცხეთამდე. 1990 წ.

● 162 შიომღვიმის მამათა მონასტერი. პარაკლისი წმიდა შიო მღვიმელის საფლავთან. 1990 წ.

● 163 შიომღვიმის მამათა მონასტერი. საღმრთო ღვთისმშობლის საფლავთან. 1990 წ.

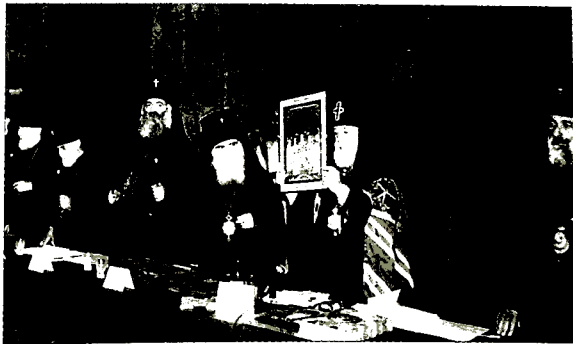
● 164, 165 ზედაზენი. ღირსი მამა იოანე ზედაზენელის საფლავი. 1990 წ.

● 166 მცხეთა. ნათლობა მტკვრისა და არაგვის შესართავთან. 1990 წ.

● 167.168. 169 მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. დიდი სუთშაბათი. მარონის კურთხევა. 1995 წ.

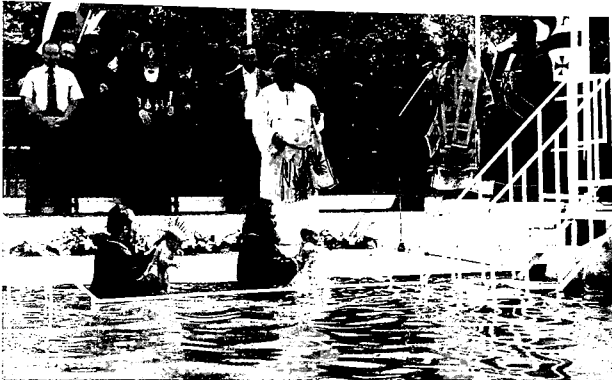
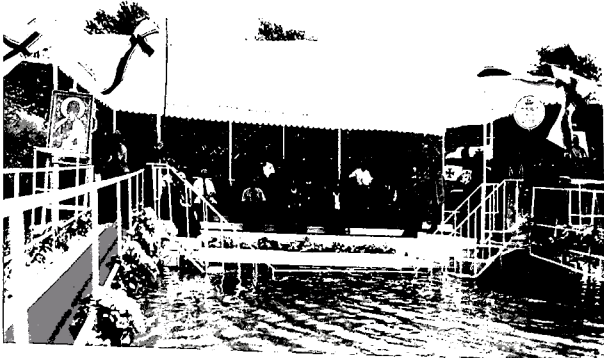

● 170.171.172 შტეტა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. საქართველოს ეკლესიის XIII გაფართოებული კრება. 1995 წ.

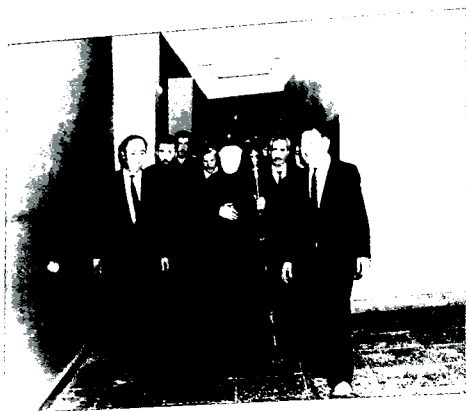
© 173.174 მცხეთა, სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. საქართველოს პრეზიდენტ ედუარდ-გიორგი შვედნაძის ინაუგურაცია. 2000 წ.

თქვენო აღმატებულებავ,
საქართველოს პრეზიდენტო,
აღსრულდა განგება ღვთისა და ნება ჩვენი ერისა, – თქვენ საქართველოს პრეზიდენტად ბრძანდებით არჩეული. დიდია თქვენი ღვაწლი როგორც საქართველოს, ისე მსოფლიოს წინაშე, მაგრამ დღეიდან განსაკუთრებული პასუხისმგებლობა გეკისრებათ ჩვენი ქვეყნის კეთილდღეობისა და მშვიდობისათვის. ვიმედოვნებთ, ყველაფერს გააკეთებთ საქართველოს გამთლიანებისა და ქართველი ერის გაერთიანებისათვის.

© 175.176 მცხეთა. ნათლობა მტკვრისა და არაგვის შესართავთან. 2000 წ.

ნათლობით ადამიანი ხელახლა იბადება; ეკლესიის წევრი და ქრისტეს ნაწილი ხდება, თავისუფლდება როგორც ადამისმიერი პირველქმნილი შეცოდებისგან, ისე ყველა სხვა ცოდვისაგან; აღდგება მასში ხატება ღვთისა, ენიჭება სულიწმიდის მადლი და ყველა სიკეთე მისი.

© 177, 178, 179 გორი. 1990 წ.

◦ 2003 წელს ურბნისი. წმიდა ნეოფიტე ურბნელის ხსენების საკათედრო ტაძარი. წმიდა ხანიდის ხეობა. 2003 წ.

◦ 182 გორის თეატრი, რუის-ურბნისის საეკლესიო კრების 900 წლისთავისადმი მიძღვნილი საშეცნეო კონფერენცია. 2003 წ.

საქართველოს ეკლესია იყო, არის და მუდამ იქნება სული ქართველი ერისა. საქართველოს ეკლესია არის ის წმიდა საფანე, სადაც აღიზარდა, აღორძინდა, სადაც ფერი იცვალა ქართველი საცის შინაგანმა სამყარომ. იგია კარიბჭე უფლის დიდებისა.

პატრიარქი

● 183.184 დიდგორი. 1989 წ.

● 165 ახალგაზრდა. 1989 წ.

● 186.187 კახმა. წმიდა ნინოს ჯვრის აღმართვა. 1991 წ.

© 188 ბოლნისი. ყოვლადწმიდა ღვთის-
შობლის მიძინების სახელობის ეკლესია.
ღვთისმშახურების აღდგენის დღე. 1989 წ.

ეკლესია ერთადერთი ადგილია ჩვენი გადარჩენისა; იგი კარიბჭეა მარადიული ნეტარი ცხოვრებისა. არ შეიძლება დაგვიანება, დაუშვებელია სულიერი განწმენდის კიბეზე ზეალსელის სამომავლოდ გადაღება. არავინ იცის, რას გვიზადებს ხვალისდელი დღე. მაშ, ნუ დავაყოვნებთ, გავხდეთ ნევრნი ქრისტეს ეკლესიისა და ვეზიაროთ იმ სინმიდეთ, რასაც იგი ნათლობის, მირონცხების, აღსარების, ზიარებისა და სხვა საიდუმლოთა მადლით გეთავაზობს.

● 189.190 დმანისი. 1989 წ.

◉ 1982 წელი.

◉ 1990 წელი.

● 153 რუსთავი. წმიდა მეფე ვახტანგ გორგასლის სახელობის ტაძრის კურთხევის დღე. 1990 წ.

● 154 რუსთავი. წმიდა მეფე ვახტანგ გორგასლის სახელობის ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1995 წ.

ეს დიდებული ტაძარი, რომელშიც დღეს ვიმყოფებით და ვლოცულობთ, მეფე ვახტანგ გორგასლის სახელზე აშენდა, რადგან რუსთავის ეპარქია სწორედ მისი მეფობის უამს დაარსდა... წმიდა მეფე ვახტანგ გორგასლის დიდი ღვაწლით საქართველოში დადგინდა პირველი კათოლიკოსი პეტრე და ჩვენმა ეკლესიამ ანტიოქიის ეკლესიისაგან მიიღო ავტოკეფალია – დამოუკიდებლობა.

● 1995 წ. რუსთავი. შეხვედრა მეტაღვთისმამასთან. 1995 წ.

● 1996, 1997 წ. რუსთავი. 1996 წ.

● 199 თელეთი. წმიდა გიორგის სახელობის მამათა მონასტერი. 1996 წ.

● 199 შავნაბადა. წმიდა გიორგის სახელობის მამათა მონასტერი. 1996 წ.

მშვენიერი, გასაოცარი და უსასრულოა სამყარო; მშვენიერია ადამიანი – ხატი ღვთისა და გვირგვინი ქმნილებისა. დიდია უფალი, მიუწვდომელია ძალა და სიბრძნე მისი. უსაზღვრო და განმაცვიფრებელია მოთმინება და უნაპირო სიყვარული მისი ჩვენ ცოდვილთადმი.

● 200 შაენაბადა. წმიდა გიორგის სახელობის მამათა მონასტერში თბილისის გიმნაზიის „შაენაბადას“ აღსაზრდელებთან ერთად. 2003 წ.

ღმერთი, მოყვასი და მე – აი, ის ღვთაებრივი სამკუთხედი, რომელიც სიყვარულით უნდა იყოს შეერთებული. თუ ამ სამთაგან თუნდაც ერთი რგოლი დაირღვა, დაირღვევა თვით სიყვარული; დამდაბლდება იგი, ქვენა გრძნობად გადაიქცევა და ბოლოს განქარდება კიდევც.

ის, ვისი ცხოვრებაც ღვთის რწმენასა და სიყვარულზეა დაფუძნებული, აუცილებლად იქნება ღვთის მოშიში, პატივს მიაგებს მშობლებს, შეიყვარებს მოყვასს, არ მოიპარავს, არ ხელყოფს სხვის სიცოცხლეს, არ დასწამებს ცილს ადამიანს, თავისუფალი იქნება შურისაგან, იცხოვრებს ეკლესიურად და უსურვეს ყველას მას, რაც თავისი თავისთვის უნდა, რადგან ჭეშმარიტი სიყვარული მოიცავს ქრისტიანის ცხოვრების ყველა მხარეს, განსაზღვრავს და საფუძვლად ედება ურთიერთობას პიროვნებასა და შემოქმედს შორის, ადამიანთა შორის.

• 201. 202 წლებში. 1989 წ.

● 203. 204, 205 დარილის ხეობა. პარაკლისი წმიდათა მოაზარანგელოზთა მიქაელისა და გაბრიელის სახელობის მონასტრის ასაშენებლად განკუთვნილ ადგილზე. 1990 წ.

ღმერთო ძლიერო, შენ ხარ გზა, ჭეშმარიტება და ცხოვრება; მუხლმოდრეკილნი გვედრებით, წარგვიძელ გზითა შენითა მით ინროითა; მოწყალო, მოგვმადლე სიბრძნე გულისა, რათა ვცნათ, რა არს ჭეშმარიტი და ვემსახუროთ მას... უწყით, უფალო, სიცოცხლე ჩვენი წამისყოფაა, სიცოცხლე ჩვენი განსაცდელია ოდენ. უსასოთა სასოო, გეაჯებით, მოგვეაბლენ, რათა არა დავინთქათ ზღვასა ცხოვრებისასა; ხელი შენი აღმადგინებელ გვეყავნ ჩვენ დაცემულთა, დავრდომილნი შეგივრდებით და ნუ განგუაგდებ, რამეთუ შენი ვართ, უფალო... ღირს გვეყვენ ჩვენ მარადიული ნეტარებისა, ვინაითგან ნიჭი და წყალობა უზენაესი ფრთეთა ქვეშე შენსა ყოფნაა, შენს მტილოვანში დამკვიდრებაა.

● 206 სწო. ნათლობა მდინარე რუსწყალში. 1990 წ.

ფ 207 დარიალის ხეობა. საქართველოს ეკლესიის
წმიდა სინოდის წევრებთან ერთად. 1999 წ.

გზა სიმართლისა და ჭეშმარიტებისა არის ქრისტეს
გზა. იგი ვინროა და ეკლიანი, მაგრამ კუროთხელი და
სამეუფო, ერთადერთი და გადამრჩენი.

● 2015 გერგუთის წმიდა სამების სახელობის მამათა მონასტერი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1999 წ.

○ 2019 სწო. წმიდა გიორგის სახელობის ეკლესია. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1999 წ.

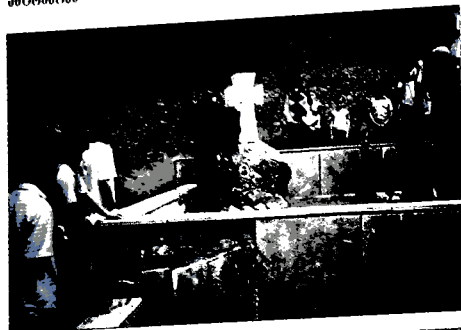

● 216 დარიალის ხეობა. თაშარის ციხე. 1999 წ.

ლუდუშაურები გამორჩეული გვარია ყაზბეგში. პირველი ლუდუშაური სახელად ლუდუშა იყო, წმიდა მეფე ვახტანგ გორგასლის ნათლული. მერე მისი შთამომავლობა გამრავლდა. შიოლა ლუდუშაურის შტოდან კი შიოლაშვილები წამოვიდნენ. შიოლა ლუდუშაურს დედა ბაგრატიონის ქალი ჰყავდა, მეუღლე კი ერისთავების გვარიდან ითხოვა.

● 211. 212 სსრ. შიოლაშვილების გვარის დღესასწაულზე. 1999 წ.

● 213.214.215 სნთ. კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II დედისა და ძმის საფლავთან. 1999 წ.

მინიერი ჩვენი ცხოვრება უდაბნოში მოგზაურობას ჰგავს. დღე-დღეს აუნყებ მარადიულობის კარიბჭესთან ჩვენს მიახლოებას; მთავარია, იქ წარვსდგეთ ღირსეულად. ღვთის დიდი წყალობაა, რომ არ ვიცით ჩვენი აღსასრულის დღე, რათა ყოველთვის გვახსოვდეს სიკვდილი და ყოველი დღე გავატაროთ ისე, თითქოს იგი იყოს უკანასკნელი.

● 216. ანტონი, 1999 წ.

● 217 სნო, 1999 წ.

● 218 სწო. შიოლა ღუდუშაურის სახელობის სულიერებისა და კულტურის ცენტრის კურსევა. 1999 წ.

● 219. 220 სწო. შიოლა ღუდუშაურის სახელობის სულიერებისა და კულტურის ცენტრი. 2001 წ.

© 221 დარიალის ხეობა. მამათა მონასტრის ასაშენებლად განკუთვნილი ადგილის კურთხევა. 2001 წ.

ჩვენ უკვე ვაკურთხეთ ადგილი, სადაც აშენდება მთავარანგელოზთა მიქაელისა და გაბრიელის და წმიდა გიორგის სახელობის მამათა მონასტერი, რომელიც თავისი დანიშნულებით მრავალმხრივი დატვირთვის იქნება: იგი იქცევა კარიბჭედ და ამავე დროს პირველ მასპინძლად ჩრდილოეთიდან საქართველოში შემოსულთათვის და ყველა თავიდანვე იგრძნობს, რომ ისინი ქრისტიანულ ქვეყანას ესტუმრნენ; ამასთან სასულიერო პირთა თანადგომა აუცილებელი იქნება დარიალში მყოფი ჩვენი სასაზღვრო ჯარისათვის... აქ დაილოცებიან მწვერვალთა დასაპყრობად ჩამოსული მთამსვლელები, რუსეთისაკენ მიმავალი მგზავრები, მაგრამ მონასტრის მთავარი დატვირთვა მაინც ადგილობრივ მოსახლეობაში სულიერი ცხოვრების წესის დამკვიდრება და ეროვნული გრძნობის განმტკიცება იქნება.

ჯავახეთში, ფარავნის ტბასთან, წმიდა ნინოს უფალი გამოეცხადა და მაცხოვრისგან დაბეჭდილი ათმუხლედ ნერილი გადასცა. იგი წმიდა ქალწულს მცხეთაში ქართლის მეფისათვის უნდა გადაეცა. მოციქულთასწორმა მცხეთის გზა მწყემსებს ჰკითხა, და მათი რჩევით მდინარეს გამოჰყვა. ამიტომაც ეს გზა, რომელიც წმიდა ნინომ გამოიარა ფარავნიდან მცხეთამდე, წმიდა გზაა, რადგან მან ქრისტეს ნათელი დაამკვიდრა საქართველოში.

○ 222, 223, 224, 225 ნინოწმინდის რაიონი, სოფ. ფოკა. საღმრთო ლიტურგია ფარაგნის ტბასთან ღია ცის ქვეშ. 1989 წ.

● 226, 227 ფოკა. პარაკლისი ფარაგნის ტბასთან. 1989 წ.

მიხარია, რომ ვიმყოფები მესხეთის წმიდა მინაზე, რომელიც ჩვენი რწმენისა და კულტურის სათავეა. საუკუნეების მანძილზე მტერი ცდილობდა აღმოეფხვრა ჩვენში ქრისტიანული სარწმუნოება, რადგან იცოდა, რწმენის დაკარგვით ერიც დაიკარგებოდა. დიდი მსხვერპლის მიუხედავად მესხებმა და, საერთოდ, ქართველმა ხალხმა გაუძლო ამ განსაცდელს, რადგან არ უღალატა მაცხოვარს.

● 230 ადიგენის რაიონი. სოფ. არაღი. 1988 წ.

● 231 ახალქალაქის რაიონი. სოფ. აფნია. 1988 წ.

● 232 სოფ. ანდრიაწმიდა. წმიდა მოციქულ ანდრია პირველწოდებულის ხსენების ეკლესია. 1988 წ.

● 233 ქ. ახალციხე. მუზეუმის წინ. 1988 წ.

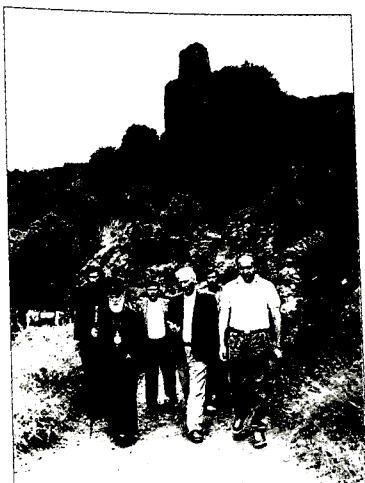

• 234 ახალციხის რაიონი. სოფ. აწყური. ღვთისმშობლის ხელთუქმნელი ხატის სახელობის ტაძრის ნანგრევები. 1988 წ.

ჩვენს ეკლესიას განსაკუთრებული ყურადღების გამოჩენა მართებს საქართველოს ამ უძველესი, წარსულში ფრიად დანინაურებული ისტორიული მხარის მიმართ, რომელსაც მრავალი განსაცდელი დაატყდა თავს. ეროვნული სულის კვლავ აღორძინება მესხეთში ჩვენს დროს უკავშირდება. ამ საშვილიშვილო საქმეში თავისი წვლილის შეტანა ევალებათ მორწმუნეებს. აქ ყველგან უნდა ისმოდეს ქართული სიტყვა, ლოცვა და გალობა.

○ 235 ქვემო ვარძია. ღვთისმშობლის მიძინების სახელობის ტაძარი. 1988 წ.

● 236 საფარის მაშაია მონასტერთან მისასვლელი გზა. 1988 წ.

● 237 ვარძია. 1990 წ.

● 238 ქვემო ვარძიასთან მისასვლელი გზა. 1990 წ.

● 239 ქვემო ვარძია. 1990 წ.

● 240 ქვემო ვარძია. ყოვლადწმიდა დვთისმშობლის მიძინების
სახელობის ტაძარი. 1990 წ.

o 211 ვარძია. ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის სახელობის ტაძარი. 1990 წ.

საუკუნეების განმავლობაში ეს იყო უწმიდესი ადგილი ქართველთათვის... თამარ მეფემ სწორედ აქ შეავედრა ბასიანის ბრძოლაში მიმავალი ქართველთა ლაშქარი ვარძიის ღვთისმშობლის ხატს. ფეხშიშველი და თვალცრემლიანი ლოცულობდა იგი და უფალმა მისცა მას გამარჯვება ურიცხვ მტერზე.

● 242, 243, 244, 245 ქვემო ვარძია. სამონასტრო კომპლექსი. 1990 წ.

○ 216 ადიგენის რაიონი. სოფ. ჯარჯმა. ჯარჯმის მამათა მონასტერი. 1990 წ.

● 247 ახალციხე. 1990 წ.

● 246 ვაიის ველები. 1990 წ.

თქვენ ცხოვრობთ იქ, სადაც დაიწყო ქრისტიანობის ისტორია საქართველოში, სადაც საფუძველი ჩაეყარა ჩვენს ქრისტიანულ კულტურას. ამ მხარეში არსებული ეკლესია-მონასტრების სიმრავლე ამის ნათელი დადასტურებაა. არასოდეს უღალატოთ რწმენას, რომელმაც გადაგარჩინათ თქვენ და სრულიად საქართველო.

გისურვებთ, გქონოდეთ სრულყოფილი და ყოვლისმომცველი სიყვარული: სიყვარული ღვთისა და მოყვასისა, სიყვარული დედა სამშობლოსი და ჩვენი უკვდავი სულისა, სიყვარული მარადიული მომავალი სიცოცხლისა, სიყვარული სიკეთისა და ყოველივე იმისა, რაც ხელს შეუწყობს ჩვენს სულიერ თვალთა აღზიდვასა და აღდგომას.

© 249, 250, 251, 252 სიონის საკათედრო ტაძარი.
წმიდა შუგუ დაფით აღმაშენებლის ხსენების
დღე. საღმრთო ლიტურგია. 1980 წ.

● 25 ა სიონის საკათედრო ტაძარი.
სულთმოფენობა. 1980 წ.

● 25; ქართული საბჭოთა ენციკლოპედიის მთავარ
სამეცნიერო რედაქციაში. 1980 წ.

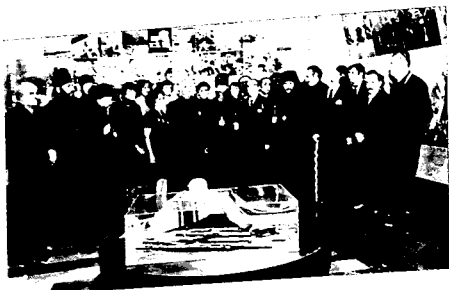

● 255 კოტე მარჯანიშვილის სახელობის სახელმწი-
ფო აკადემიური თეატრის დასთან. 1980 წ.

საეკლესიო დღესასწაულები არა მარტო იმ ღირსშესანიშნავ წმიდა მოვლენებს გვახსენებენ შორეულ წარსულში რომ მოხდა, არამედ გვაახლოებენ იმ სულიერ სიწმიდესა და რეალობასთან, რომელიც უყამოა, დროზე მაღლა დგას და სულიერ ძალას გვმატებს.

● 256. 257 კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ს ხალხთა მეგობრობის ორდენს გადასცემს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ბავლე გილაშვილი. 1984 წ.

● 254 ხალხია შეკრების მუხეუში. 1985 წ.

● 259.260 საქართველოს რესპუბლიკის კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელებთან. 1985 წ.

ინტელიგენციის და საერთოდ გავლენიან პიროვნებათა ბედნიერებაც და უბედურებაც იმაშია, რომ მათ თავიანთი მრწამსით, თავიანთი ცხოვრებით შეიძლება სულიერად გადაარჩინონ ან დაღუპონ არა მარტო საკუთარი თავი, არამედ გარშემომყოფნი და სხვა მრავალნიც.

დღეს ჩვენს ინტელიგენციას იმაზე მეტი პასუხისმგებლობა ეკისრება, ვიდრე თვითონ გრძნობს. ის როლი, რასაც თავის დროზე ასრულებდა სამეფო დინასტია, თავადაზნაურობა, ეკლესიასთან ერთად უნდა იტვირთოს ინტელიგენციამ. იგი უნდა იქცეს ერისთვის ჭეშმარიტი გზის გამკვლევად, ეროვნული მრწამსის, კულტურისა და ხელოვნების დამცველად და შემქმნელად.

○ 261 პერსონალური კომპიუტერების
გამოყენაზე. 1983 წ.

○ 262 მეცხრე საჯარდემიოვის
თანაშრომლებთან. 1985 წ.

○ 263 კინორეჟისორ რეზო ჩხეიძესა
და თენგიზ აბულაძესთან. 1985 წ.

როდესაც ჩვენი კულტურის თვითმყოფადობის შენარჩუნებაზე ვლაპარაკობთ, ეს იმას როდი ნიშნავს, რომ საკუთარ ნაჭუჭში ჩაკეტვა გვსურს და სხვისგან აღარაფრის სწავლა აღარ გვჭირდება. არა, ჩვენ გონიერ და შრომისმოყვარე ფუტკარს უნდა ვემსგავსოთ, რომელიც ნექტარს მხოლოდ იმ ყვავილებისაგან აგროვებს, რომელიც თაფლისთვისაა გამოსადეგი.

● 264, 265 ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის დასთან. 1985 წ.

დიდი კულტურულ-საგანმანათლებლო მნიშვნელობა აქვს ლიტერატურას, თეატრსა და კინოს, საერთოდ ხელოვნებას. ტალანტითა და ნიჭით დაჯილდოებულ მწერალსა და რეჟისორს, რომელიც თვითონაც ცხოვრების შუაგულში ტრიალებს და სწორად ხედავს კაცთა გულის იდუმალ ზრახვებს, კეთილი მწყემსის მსგავსად ძალუძს, დაგვეხმაროს როგორც სინამდვილის შეცნობაში, ისე ჩვენთვის სავალი გზის მიგნებაში.

© შინის სიონის საკათედრო ტაძარი. ბზობა. 1985 წ.

ტაძარი ოაზისია, სადაც ჩვენი ყოველდღიური ცხოვრების ორომტრიალით, ლეღვითა და ამაოებით დაღლილი სული შინაგან მშვიდობასა და სიწყნარეს პოვებს. იმთაც კი, ვინც აქ 10-15 წუთით შემთხვევით შემოდის, რომელთაც არაფერი იციან ღვთის, მარადიული ცხოვრებისა და უკვდავი სულის შესახებ, იზიდავს უჩვეულო გარემო, ღვთისმსახურების მშვენიერება, საეკლესიო გალობა. ხოლო ის, ვინც დიდი რწმენითა და ღვთაებრივი სიყვარულითაა გამთბარი, შეიგრძნობს გაცილებით სიღრმისეულსა და არსებითს, ვიდრე უბრალო ესთეტიკური სიამოვნებაა.

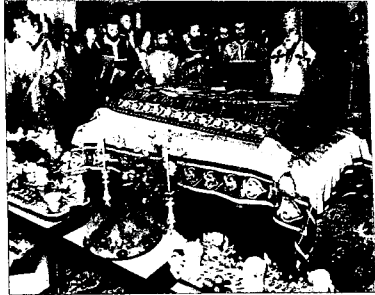
წმიდა ლაზარეს სახელს უკავშირდება ქართველთა უძვირფასესი საუნჯის, - ქართული ენის სულიერი ძალა. იგი არის წინა სახე ამ ენის შემდგომი დიდებისა, ამიტომაც ჩვენმა ეკლესიამ ლაზარეს შაბათს დაადგინა ქართული ენის დღესასწაული.

● 257 სიონის საკათედრო ტაძარი. ლაზარეს შაბათი. 1986 წ.

ღრმა, უნაპირო, ბრძენი, თავმდაბალი და მიუწვდომელია ენა ქართული, ვითარცა გონება და სიყვარული. მისი სათავე ისევე უცნობია, როგორც მელქისედეკ მამათმთავრისა. მასშია მთელი საქართველო... გაზაფხულზე გამლილი პირველი ვარდივით მშვენიერია იგი და ახლად ამოსული მზის ცხოველმყოფელი სხივივით საამო, ცისფერია მისი სამოსი, ზეცაა მისი სანყისი; უფალია მისი მშობელი და მფარველი. სიტყვა მისი მჭრელია, ვით დავით აღმაშენებლის ხმალი, ძლიერია, როგორც სვეტიცხოველი, და ნაზი, ვით ყვავილზე მარგალიტად დაკიდული დილის ნამი.

○ 268 სიონის საკათედრო ტაძარი. დიდი ხუთშაბათი.
ფერსთბანკა. 1986 წ.

● 269, 270, 271 სიონის საკათედრო ტაძარი. ვნების
პარასკევი. გარდამოსნის გაშლისკენ. 1986 წ.

● 27.1 სიონის საკათედრო ტაძარი. წმიდა სინოდის განჩინება ილია ჭავჭავაძის წმიდანად შერაცხვის შესახებ. 1987 წ.

დიდი ილია ჭავჭავაძის წმიდანად შერაცხვა არ არის მხოლოდ აღიარება მისი დამსახურებისა (მისი დამსახურება კი ერისა და ეკლესიის წინაშე მეტად დიდია) ეს კიდევ სხვა რამეცაა. ამა თუ იმ პიროვნების წმიდანად კანონიზირების შემდეგ ღვთის ლოცვა-კურთხევით, მას ეძლევა განსხვავებული მადლი, განსხვავებული ძალა ერის შეწევისა. ამიერიდან ილია ჭავჭავაძე, – წმიდა ილია მართალი არის შუამდგომელი წინაშე ღვთისა ჩვენი ერისა და ეკლესიისათვის.

● 273.274 მეტეხის ეკლესიაშია დვინისპოლის სახელობის
ტაძარი. დვინისსახურების აღდგენის დღე. 1988 წ.

● 275.276 ანისხატის ეკლესია. ღვთისმსახურების აღდგენის დღე. 1988 წ.

● 277.278 უცნობი ჯარისკაცის საფლავთან. 1988 წ.

● 274 სიონის საკათედრო ტაძარი. სამადლობელი პარაკლისი სასულიერო აკადემიის გახსნასთან დაკავშირებით. 1988 წ.

● 250 თბილისის სასულიერო აკადემიის გახსნის დღე. სხდომა აკადემიის შენობაში. 1988 წ.

დღეს ჩვენთვის, მთელი ჩვენი ერისთვის ბედნიერი დღეა. ღვთის წყალობითა და ლოცვა-კურთხევით იხსნება თბილისის სასულიერო აკადემია...

თბილისის სასულიერო აკადემია უნდა იყოს გელათის, გრემის, იყალთოს აკადემიათა ტრადიციების ღირსეული გამგრძელებელი... იგი უნდა იქცეს დამაკავშირებელ ხიდად თანამედროვე მეცნიერებასა და ღვთისმეტყველებას შორის.

○ 281 სიონის საკათედრო ტაძრის სტიქაროსნებთან. 1989 წ.

● 282 სიონის საკათედრო ტაძრის ვაჟთა გუნდთან. 1989 წ.

● 2Բ3.284 სიონის ხაკათედრო ტაძარი, Զնտბა, 1989 Վ.

... შველელაბა საქართველოს საბატონიარქო რეზიდენციიდან სიონის ხეივანზე
ტაძრისკენ. 1989 წ.

● 286 ზარის ჩამომსხმელებთან. 1989 წ.

● 287 უენალისტთა სახლში. 1989 წ.

● 288 სამედიცინო ინსტიტუტში. 1989 წ.

● 289 ბაღნელოლოგიური კურორტის თანამშრომლებთან ერთად სხდომაზე. 1989 წ.

● 290.291 ილია შიკოვის სახელობის ფიზიკა-
მათემატიკურ სკოლაში. 1989 წ.

დღეს, როდესაც სამსახურებრივი დატვირთვის გამო მამის მსგავსად დედაც გასულია სახლიდან, ბავშვების აღზრდაში ძალიან დიდ ადგილს იკავებს სკოლა. სკოლა და მისი გარემო მოზარდისთვის მეორე ოჯახია, სადაც, ერთი მხრივ, ხდება განმტკიცება შინ ნასწავლი ჩვევებისა და, მეორე მხრივ, გადაფასება იქ შეძენილი ცოდნისა. ამასთან სკოლა ის ადგილია, სადაც მოზარდში ყალიბდება მოყვასისადმი დამოკიდებულების ძირითადი ფორმები...

როგორც ცალკეულ ოჯახს, ისე სკოლას თავისი მოძღვარი უნდა ჰყავდეს, რათა მისი დახმარებით, სულიერი საუბრებით, ლოცვით, აღსარებითა და ზიარებით ყოველმა ადამიანმა თავისი ცხოვრებით შექმნას ჯვარი, რომლის ვერტიკალი დაუარსებლად ღვთისაკენ მიემართება, ჰორიზონტალური ხაზი კი – შორს მოყვასისაკენ.

მართალია, საქართველო დღეს მრავალი პოლიტიკური, სოციალური, ეკონომიური, სულიერი და სხვა პრობლემების წინაშე დგას, მაგრამ უმთავრესი საზრუნავი მაინც ჩვენი ბავშვების სწორი აღზრდაა, რადგან ოჯახის კეთილდღეობა ჩვენი ხალხის, ჩვენი ქვეყნის კეთილდღეობაა... მთავარი ის კი არ არის, თუ რა რაოდენობის საგანს ვასწავლით ახალგაზრდას, არამედ ის, თუ რა შედეგს მოგვცემს ჩვენს მიერ მიცემული ცოდნა, როგორ წაადგება ის ყმანვილის სულიერ თუ პრაქტიკულ ცხოვრებას.

© 292, 293, 294, 295, 296 მოსწავლე-ახალგაზრ-
დობის რესპუბლიკურ სახელეშო. 1989 წ.

● 207 მისწავლე-ახალგაზრდობის რესპუბლიკურ სასახლეში. 1989 წ.

ღმერთო მოწყალეო, მამაო და ძეო, და სულო წმიდაო, შენ შეიტკბე, აკურთხე და კეთილად აღზარდე ბავშვები ჩვენი. მოანიჭე მათ სარწმუნოება მტკიცე, რამეთუ გარეშე სარწმუნოებისა შეუძლებელია ცხოვნება. უფალო და მეუფეო, შენ ხარ სრული და უზენაესი სიყვარული, დაჰნერგე გულთა შინა მათსა სიყვარული შენი, სიყვარული მამულისა, სიყვარული მშობელთა, სიყვარული მოყვასისა. აღაცხე ჩვენი ერის მომავალი სულიერი და ფიზიკური ძალითა, მოჰმადლე მათ ნიჭი სწავლისა და სიყვარული წიგნისა, მოანიჭე მათ სასოება, თავმდაბლობა, მორჩილება და სინმინდე, რათა იყვნენ ტაძარნი სულისა წმიდისა.

● 298. 299 შთავრთბის სახლის წინ
9 აპრილის დამეს. 1989 წ.

მე თუმცა არ ვიცოდი, რა მოხდებოდა, შემზარავი
წინათგრძნობა დამეუფლა და ამიტომ გადავწყვიტე ხალხთან
ერთად დავრჩენილიყავი და მათი ხვედრი გამეზიარებინა.

9 აპრილი – ეს ჩვენი გლოვაცაა და ჩვენი სულიერი ზეიმიც, მაგრამ ეს მაინც გამოცდა იყო ჩვენი. შეუძლებელია ვიცხოვროთ მხოლოდ ჩვენი გმირული წარსულით. წარსულის გათვალისწინებით ჩვენ რეალურად უნდა დავინახოთ დღევანდელი დღეც და მომავალიც. უნდა დავინახოთ, ვინ დგას ჩვენს წინაშე, ვინ გვახვევია გარშემო, რომელია თავისუფლებასთან მისასვლელი გზა.

● 300.301.302.303 სიონის საკათედრო ტაძარი. პანაშვიდი
ცხრა აპრილს გარდაცვალებულთათვის. 1989 წ.

● 304.305 რუსთაველის გამზირზე შთავგებობის სიხლის წინ. 1990 წ.

შევთხოვ უფალს, ყოველდღშიდა სამეხას, მამას, ძესა და სულიწმიდას, რომელიც თვით არის ჭეშმარიტება და წყარო ჭეშმარიტებისა, რომ აგვიხილოს თვალი გულისა და გონებისა, რათა ვსცნათ ჭეშმარიტება და ჭეშმარიტი თავისუფლების გზას დაეადგეთ, ამინ.

● 306 სიონის საკათედრო ტაძარი. 9 აპრილს გარდაცვალებულთა წლისთავი. 1990 წ.

მეფე სოლომონ II-ის ნეშტის გადმოსვენება არ არის უბრალო ფაქტი. ვფიქრობ, მას დიდი სიმბოლური მნიშვნელობაც აქვს. საქართველოს უკანასკნელი მეფის დაბრუნებით, ჩვენს ქვეყანას უბრუნდება მადლი ღვთისა. ამინ.

● 307.308.309.310 მეფე სოლომონ II-ის ნეშტის ჩამოსვენება საქართველოში. 1990 წ.

● 311 შთაწმიდა. წმიდა ილია მართლის საფლავთან. 1990 წ.

ილიას ცხოვრების ეტლმა, ილია წინასწარმეტყველის ეტლის მსგავსად, ცეცხლის კვესებით გადაუარა საქართველოს ცას და წარუშლელი კვალი დატოვა.

გარდაცვალება არ ეთქმის მის სიკვდილს. ეს იყო ჯვარცმა და მსწრაფლ ამალეობა; ეს იყო გარდასახვა, თითოეულ ქართველში განბნევა და მათში ერის სიყვარულად აღდგომა.

● 312 გერმანელ ტყვეთა სახაფლაოზე. 1990 წ.

● 313 სიონის საკათედრო ტაძარი. ზურაბ ჭავჭავაძის პანაშვიდი. 1990 წ.

● 314 სიონის საკათედრო ტაძარი. მიტროპოლიტ შიოს (აგალიშვილი) პანაშვიდი. 1990 წ.

● 315 იოანე ღვთისმეტყველის სახელობის ტაძარში.
1990 წ.

● 316 სიონის საკათედრო ტაძარი. წმიდა ნინოს ხსენების
ღღე. 1991 წ.

● 317 სიონის საკათედრო ტაძრის სამღვდლოებსთან.
1991 წ.

• 318 სამრევლო სკოლის კურთხევა საქართველოს
საპატრიარქო რეზიდენციის ყოფილ შენობაში. 1991 წ.

• 319 ფეხბურთის პირველი ეროვნული
ჩემპიონატის გახსნაზე. 1991 წ.

● 31: საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენცია. საეკლესიო დროშის კურთხევა. 1992 წ.

● 32: რესპუბლიკის შოედანი. საქართველოს რესპუბლიკის გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში გაწვევიანების დღეს. 1992 წ.

ჭეშმარიტი ცოდნა და ჭეშმარიტი მეცნიერება აუცილებლად მიიყვანს ადამიანს ღმერთთან... რამდენი ადამიანი წავიდა ამ-ქვეყნიდან ისე, რომ ჭეშმარიტებასთან არ ჰქონიათ შეხება; ეს იმიტომ, რომ ან საერთოდ არ ეძებდნენ მას, ანდა არ ეძებდნენ იქ, სადაც მისი პოვნა შეიძლებოდა... არასწორი სარწმუნოება ყველაზე მეტად აშორებს ადამიანს ჭეშმარიტებისაგან და ბოლოს ლუპავს კიდევ მას. უნდა გვახსოვდეს, ჭეშმარიტების ძიება რთული პროცესია; რუდუნებით საესე, სულიერი, ინტელექტუალური და ფიზიკური შრომაა, რომლისთვისაც ყრმობიდანვე უნდა მოვაზადოთ მომავალი თაობა.

● 322. 323 წმინდა ილია მართლის სახელობის გიმნაზიის
კურთხევის დღე. 1994 წ.

● 324 თბილისის სასულიერო სემინარიის კურსდამთავრებულებთან. 1995 წ.

● 325 სიონის საკათედრო ტაძრის სასულიერო პირებთან და სტიქაროსნებთან ერთად. 1995 წ.

● 326 თავდაცვის სამინისტროს შენობის კუროსხევა. 1995 წ.

● 327 სიონის საკათედრო ტაძარი. პანაშვიდი ელენე და გიორგი ბატონიშვილების სულეების საოხად, შათი ნეშტის საქართველოში გადმოსვენებასთან დაკავშირებით. 1995 წ.

● 328.329.330 წმიდა მეფე დავით აღმაშენებლის სახელობის ტაძრის კურთხევა, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეზოში. 1995 წ.

● 331.332 სიონის საკათედრო ტაძარი. ნათლისღების დღესასწაული. წყალკურთხევა. 1996 წ.

ეკლესია სულის განსაკურნებელი სავანება. აქ მოდიან ყველანი: კეთილნი და ბოროტნი, მდიდარნი და ღარიბნი; მოდიან ცხოვრებით დაღლილნი, მოდიან ტვირთმიმენი და სნეულნი, კეთილშობილნი და ბოროტი ძალით შეპყრობილნი, მოდიან, რათა უკეთესი გახადონ თავიანთი ცხოვრება, გამოასწორონ ჩადენილი დანაშაული, ჩამოიბანონ ბინი სულისა. ეკლესია ყველას აძლევს საშუალებას განწმედისა და სულიერი ფერისცვალებისა, ოღონდ ადამიანს უნდა ჰქონდეს ჭეშმარიტი სინანული და დიდი სურვილი ცოდვისაგან განთავისუფლებისა.

არაეკლესიური ადამიანები ხშირად განიკითხავენ ეკლესიას იმის გამო, რომ აქ ცოდვებით დამძიმებულ ადამიანებს ხედავენ. მათ ავიწყდებათ მაცხოვრის სიტყვები: "არა მოვედ მართალთა მოწოდებად, არამედ ცოდვილთა სინანულად". (მათე 9, 13.)

ქრისტიანობა რელიგიაა მშვიდობის, სრულყოფილი სიყვარულისა და მარადიული სიხარულისა. მორწმუნე ქრისტიანისთვის ერთ-ერთ უმაღლეს ბედნიერებას სხვა ადამიანისათვის სიხარულის მინიჭება წარმოადგენს.

○ ❖❖❖ სიონის საკათედრო ტაძარი. უდემამო ბავშვების მონათვლა საქართველოს ხელისუფლების წარმომადგენლების მიერ. 1996 წ.

წმიდა ნათლობის ძალით სულიერი დაბადება ნიშნავს ახალი ცხოვრების დაწყებას, მსახურებას ქრისტესა და მოყვასისათვის. ამაში ჰპოვებს ნამდვილი მორწმუნე სიხარულსა და ბედნიერებას, თავისი არსებობის აზრსა და მიზანს.

● 334.335 სიონის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ღი-
ტურგია სრულად საქართველოს კათოლიკოს-
პატრიარქ ილია II-ის აღსაყდრების 20 წლისთავთან
დაკავშირებით. 1997 წ.

● 336 იმერსია და ბაღეცის სახელმწიფო აკადემიური თეატრი. საქართველოს პრეზიდენტი ედუარდ (გიორგი) შევარდნაძე, წმიდა დავით აღმაშენებლის სახელობის ორდენს ვადასცემს სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ს აღსაყდრების 20 წლისთავთან დაკავშირებით. 1997 წ.

● 337 სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი უწმიდესი და უნიტარესი ილია II სიტყვით გამოსვლისას მისი აღსაყდრების 20 წლისთავთან დაკავშირებით. 1997 წ.

● 335.339 სიონის საკათედრო ტაძარი. პარაკლისი სახულიერო აკადემიაში ახალი სასწავლო წლის დაწყებასთან დაკავშირებით. 1998 წ.

● 340 სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტის ეზოში წმიდა გიორგის სახელობის ეკლესიის კურთხევის დღეს. 1998 წ.

● 341.342 სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ კირიონ II-ის მოღვაწეობის ამსახველი მასალების გამოფენაზე. 1998 წ.

● 343 ერწანის საბთავრობო რეზიდენციაში საქართველოს პრეზიდენტ ელვარდ (გიორგი) შევარდნაძის ინაუგურაციის დღეს. 2000 წ.

ყველაფერი უნდა ვიღონოთ მოზარდი თაობის სულიერი ამაღლებისთვის, ხელი შევუწყოთ მათი ნორჩი, შეურყენელი გულის კულტურის სრულყოფას.

ფიგურების დასახლების ერთ-ერთი საშუალო სკოლაში. 2000 წ.

ჰარმონიული შერწყმა გონებისა და გულის შესაძლებლობებისა ეხმარება ადამიანს სულიერ, ინტელექტუალურსა და კულტურულ სრულყოფაში, თავის შეცნობაში. ასევე უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ბიბლიის შესწავლას.

ბიბლია არის ერთადერთი წიგნი კაცობრიობისა, რომელიც წარმოგვიდგენს ადამიანს ისეთს, როგორც იგი იყო და არის საერთოდ: დაცემული და აღმდგარი, აღმდგარი და დაცემული; გვიჩვენებს მის დიდებულ და სუსტ მხარეებს. ბიბლია არ პირფერობს და არც ამცირებს პიროვნებას, არამედ წარმოგვიდგენს მას ისეთს, როგორადაც ხედავს ადამიანს მისი შემოქმედი ღმერთი, ყოვლისმხილველი.

ბიბლია ხსნის ჩვენი სულის უფაქიზეს შრეებს, თვალნათლივ გვიჩვენებს შედეგს ცოდვისა და ბოროტებისა, შედეგს სიყვარულისა და სიკეთისა, გვიჩვენებს მარადიულ და წარმავალ ღირებულებებს.

- 348 საქართველოს საპატრიარქოსთან არსებული მოწყალების სახლი. საქართველოში დიდი ბრიტანეთის ელჩ რიჩარდ ჯეინსონთან ერთად. 1998 წ.

- 349 ტრადიციული ორშაბათი საქართველოს საპატრიარქოსთან არსებულ მოწყალების სახლში. 1999 წ.

- 350 საქართველოს საპატრიარქოსთან არსებული მოწყალების სახლი. ინგლისის საგარეო საქმეთა მინისტრ რობინ კუკთან ერთად. 2000 წ.

შენიე გაჭირვებულს თუ გასურს, ღმერთი შენც შეგეწიოს. მიანიჭე მოყვასს დროებითი სიხარული, თუ გასურს მარადიული ნეტარების ღირსი გახდე. გაუნანილე ქვეყნიური სიკეთე სხვებს, თუ გინდა, რომ ზეციურ მადლს ეზიარო.

ყოველი ქრისტიანი მონყალე სამართელის მსგავსად არა მხოლოდ თავისიანებისა და ახლობლების, არამედ საერთოდ, ყველა ადამიანის მიმართ მონყალე უნდა იყოს, მიუხედავად მათი ეროვნებისა და რელიგიური რწმენისა, რადგან ქრისტიანულმა სიყვარულმა საზღვრები არ იცის.

თავად სიყვარულო და სიყვარულის მომნიჭებელო უფალო, განაღე ჩვენი დაგმანული გული და აღავსე შენი უზენაესი სიყვარულით, რათა გავითავისოთ ტკივილი მოყვასისა და ვიმსახუროთ ადამიანთა საკეთილდღეოდ.

შეესთხოვ უფალს, რომ მოგანიჭოთ დიდი რწმენა და სიყვარული, რომელიც კეთილი საქმეებით გამოვლინდება, მოგანიჭოთ ის სულიერი თვალი, რომელიც სხვის გასაჭირს დაგანახებთ. ღმერთმა დაგლოცოთ, გაკურთხოთ და გაგაძლიეროთ სიკეთის სამსახურით, რომელიც მარადიულ სასუფეველს დაგიმკვიდრებთ. ამინ.

● 253 სასჯელადსრულებითი დაწესებულებების რესპუბლიკური საავადმყოფოს ენაში პატარების მსურ აგებულა ტაძრის კურთხევაზე. 2000 წ.

● 253 სასჯელადსრულებითი დაწესებულებების რესპუბლიკური საავადმყოფოს სამლოცველი ოთახში. 2000 წ.

ხშირად, როცა მძიმე დანაშაულს ვხედავთ, განვიკითხავთ, ვკიცხავთ, ვსჯით ბოროტმოქმედს, მაგრამ არ ვიძიებთ მიზეზს, რამაც ესა თუ ის ადამიანი აქამდე მიიყვანა; არ ვიძიებთ როგორი იყო მისი ბავშვობა, როგორ წარიმართა მისი ცხოვრება, ვინ და რა გარემოებებმა შეუწყო ხელი დამნაშავედ მის ჩამოყალიბებას, არც მსგავს სიტუაციაში მცხოვრები სხვა მოზარდების მდგომარეობის გამოსწორებაზე ვზრუნავთ.

ჩვენ გვავიწყდება, რომ ცოდვა უნდა გვძულდეს, მაგრამ ცოდვის ჩამდენი ადამიანი, როგორც ბოროტის საცოდავი იარაღი, უნდა გვიყვარდეს და გვებრალებოდეს. ის კი არ უნდა უარვყოთ და განვუდგეთ, არამედ უნდა დავეხმაროთ ნაკლის დაძლევაში.

თუ პატიმარს ეცოდინება, რომ მის შესახებ იციან, იგი ახსოვთ, მას ენდობიან, აუცილებლად გაუჩნდება სურვილი გამოსწორებისა, გაუჩნდება თავისი შესაძლებლობებისადმი რწმენა, გაუჩნდება იმედი მომავლისა.

დიდი ცოდვაა კანონი სიკვდილით დასჯის შესახებ, რადგანაც ჩვენ ამით ბოროტებას კი არ ვსპობთ, არამედ ვამრავლებთ მას. „ბოროტებას ბოროტებით ვერ განკურნავ“ – გვარიგებს ბასილი დიდი, - „მას მხოლოდ სიკეთით შეიძლება უნამლო“. ჰუმანურ, სამართლებრივ სახელმწიფოში არ შეიძლება არსებობდეს სასჯელის ეს არაადამიანური სახე.

● ანა საქართველოს ბარლაშენტი, საქართველოს სახელმწიფოსა და საქართველოს საპოლიციო ავტოკეფალურ მართლმადიდებელ ეკლესიას შორის კონსტიტუციური შეთანხმების მიღების დღე. 2002 წ.

ვფიქრობ, სახელმწიფოსა და ეკლესიას შორის დადებული საკონსტიტუციო შეთანხმება უნდა იქცეს ქვეყნისთვის სასარგებლო ერთობლივი მუშაობის საფუძვლად. დროულად უნდა მოხდეს ამ მნიშვნელოვანი დოკუმენტის რეალიზება ცხოვრებაში, თუ გვსურს ავაშენოთ განვითარებული დემოკრატიული სახელმწიფო, ზნეობრივი საფუძვლებით.

სახელმწიფოსა და ეკლესიის ურთიერთობა მსგავსია ადამიანის სულისა და ხორცის ერთობისა, სადაც ორივეს თავისი ადგილი აქვს და კეთილგანწყობა და გონიერება წარმართავს მათ ჰარმონიულ ყოფას.

● 355. 356 მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი.
სახელმწიფო დროშის კურთხევა. 2004 წ.

დღეს იკურთხება ხუთჯვრიანი სახელმწიფო დროშა და უფლის მადლითა და მშვენიერებით, ღვთის დიდი წყალობით იმოსება სრულიად საქართველო.

● 357. 358 გელათის სამონასტრო კომპლექსი. საქართველოს პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის მიერ ფიცის დადება წმიდა მეფე დავით აღმაშენებლის საფლავთან. 2004 წ.

მედიის საქართველოს პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის ინაუგურაცია. 2004 წ.

თქვენო აღმატებულებავ, ბატონო პრეზიდენტო,
ყველაფერი ამ ქვეყნად ღვთის ნებით ხდება.

განგებამ უფლისამ დაგადგინათ დღეს თქვენ ამ დიდებულ ტაძარში, რათა მოგენიჭოთ
მაღლი ღვთისა ჩვენი ქვეყნის წარსამართებლად.

ეს არის წმიდა მეფე დავით აღმაშენებლის მიერ დაარსებული ის სავანე, რომელიც
საუკუნეთა მანძილზე იყო სიმბოლო ქართველი ერის სიბრძნისა და გონიერებისა,
რწმენისა და სულიერი სიმაღლისა.

ეს არის ის წმიდა ადგილი, სადაც დაღვრილია მრავალი ცრემლი და აღვლენილია
მრავალი ლოცვა უფლის წინაშე საქართველოს მთლიანობისა და კეთილდღეობისათვის.

თქვენი წარმატების დიდი გარანტი არის ხალხის ნდობა. ეს მეტად სასიხარულო
მოვლენაა, მაგრამ იგი განსაკუთრებულ პასუხისმგებლობასაც გაკისრებთ და ამას
გაფრთხილება უნდა.

არიან ხელისუფალნი, რომელნიც სათნოეყოფიან კაცთა და მხოლოდ მიწიერი
საზრუნავით მოცულნი ცდილობენ, დროის შესაბამისად იმოქმედონ. ასეთი ადამიანები
ვერ ქმნიან სახეს ისტორიისას.

არიან ხელისუფალნი, რომელნიც თვისი ქმედებებით, უპირველეს ყოვლისა,
სათნოეყოფიან უფალს და ჯილდოდ მიწიერ დიდებასაც იღებენ. როგორც წესი, მათი
სახელი საუკუნეებს ახსოვთ.

არჩევანი თქვენზეა.

აქ, ამ ტაძრიდან იწყება თქვენი, როგორც საქართველოს პრეზიდენტის მოღვაწეობის
პირველი დღე. ინებოს ღმერთმა, რომ ეს გზა იყოს ჩვენი ქვეყნის წინსვლისა და
კეთილწარმატების მომტანი...

გელათში წმიდა დავით აღმაშენებლის საფლავზე ფიცის დადება სიმბოლოურია და
დიდად საპასუხისმგებლო, ვინაიდან აქ არა მარტო დღევანდელი, არამედ მთელი ზეციური
საქართველო დგას და თქვენგან „ჩუეულებისაებრ მამულისა სვლას“ მოითხოვს.

● 361 ქაშუეთის წმიდა გიორგის სახელობის ტაძარი. ეროვნული თანხმობის პარაკლისზე საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილთან, საქართველოს პრემიერ-მინისტრ ზურაბ ჟვინიასთან და ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლებთან ერთად. 2004 წ.

გუშინ და გუშინწინ ჩვენს ქვეყანაში დიდი ზეიმი იყო – კურთხევა და ინაუგურაცია საქართველოს პრეზიდენტისა. მთელი ქართველი ერი სიხარულითა და იმედით შეხვდა ამ დღეს. დღესაც ისტორიული დღეა – დღე თანხმობისა, დღე შერიგებისა...

მინდა, პირადად თქვენ მოგილოცოთ ბატონო პრეზიდენტო ეს ისტორიული დღე. სასიხარულოა, რომ თქვენი პრეზიდენტობა იწყება მშვიდობისა და შერიგების აქტით.

◦ 362 წმიდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძარი.
სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის
ფონდის დაფუძნების დღეს. 2005 წ.

დღევანდელი დღე არის განსაკუთრებული, მე ვიტყვოდი, ისტორიული მნიშვნელობის დღე, იმიტომ, რომ ფუძნდება სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ფონდი, რომელსაც ეწოდება „სულიერების, მეცნიერებისა და კულტურის აღორძინებისა და განვითარების საერთაშორისო საქველმოქმედო ფონდი“. მას ექნება ძალიან დიდი მნიშვნელობა საქართველოსათვის. ეს იქნება ის ფონდი, რომელშიც მონაწილეობის მიღება შეეძლება ნებისმიერ ადამიანს, მიუხედავად მისი რელიგიური თუ ეროვნული კუთვნილებისა. ეს ფონდი ხელს შეუწყობს ეროვნული და სახელმწიფოებრივი აზროვნების განმტკიცებას.

თქვენ იცით, რომ 1801 წლიდან მოყოლებული, როცა საქართველომ დაკარგა თავისი პოლიტიკური დამოუკიდებლობა, ანუ ამ 200 წლის მანძილზე ძალიან დაქვეითდა ჩვენი ეროვნული და სახელმწიფოებრივი აზროვნება. უნდა ვიცოდეთ, ვინ ვიყავით, ვინ ვართ, ან ვინ უნდა ვიყოთ.

ჩვენ უნდა ვიყოთ სულიერად ისეთივე ძლიერი, როგორც იყო ქართველი ერი დავით აღმაშენებლის და თამარის დროს. იმედი მაქვს, რომ ეს ფონდი ხელს შეუწყობს არა მარტო სულიერების განმტკიცებას, არამედ ჩვენი კულტურის განვითარებას. თქვენ კარგად მოგეხსენებათ, რომ ქართველმა ხალხმა საოცარი წვლილი შეიტანა მსოფლიო საგანძურში და ეს პროცესი უნდა გაგრძელდეს. ქართველ ადამიანს გააჩნია ღვთისაგან ბოძებული ისეთი ნიჭი, რომელიც აუცილებლად უნდა გამოვლინდეს, ქართულმა გენმა თავისი სიტყვა უნდა თქვას მომავალშიც, უფრო ძლიერი სიტყვა, ვიდრე მას უთქვამს წარსულში.

ამ ფონდმა ხელი უნდა შეუწყოს მეცნიერების განვითარებასაც. ამას დიდი მნიშვნელობა აქვს საქართველოს მომავლისათვის. ამიტომ ჩვენ გვექნება ძალიან მჭიდრო კავშირი ჩვენს მეცნიერებათა აკადემიასთან, ჩვენს უნივერსიტეტებთან, უმაღლეს სასწავლებლებთან და ყველაფერს გავაკეთებთ იმისათვის, რომ დახმარების ხელი გავუწოდოთ ჩვენს მეცნიერებს.

მაგრამ მთავარი მაინც ეროვნული და სახელმწიფოებრივი აზროვნების განმტკიცებაა.

● ავსტრიის საკათოლიკოსოს მეთაურებთან ერთად ავსტრიის კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ს მიენიჭა საკათოლიკოსოს მეთაურებთან ერთად ავსტრიის საპატიო აკადემიის წოდება. 2005 წ.

უპირველეს ყოვლისა, ყველას მოგესალმებით და მადლობას მოგახსენებთ ამ დიდი წოდების მონიჭებისათვის. მე თავს ვიხრი ჩვენი მეცნიერების წინაშე. დიდია თქვენი ღვაწლი, თქვენი წვლილი ერისა და ეკლესიის, ჩვენი ქვეყნის წინაშე. ძველი რომაელები ამბობდნენ: “Tempora mutantur et nos mutamur in illis” – „დრონი იცვლებიან და ჩვენც ვიცვლებით მასთან ერთად“, მე ვიტყვოდი, რომ ის, რაც აქ, ამ წუთებში ხდება, ისტორიული აქტია, რაც წარმოუდგენელი იქნებოდა საბჭოთა კავშირის პერიოდში. ეს არის პირველი შემთხვევა, რომ საქართველოს კათოლიკოს - პატრიარქი მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო წევრად იქნა არჩეული...

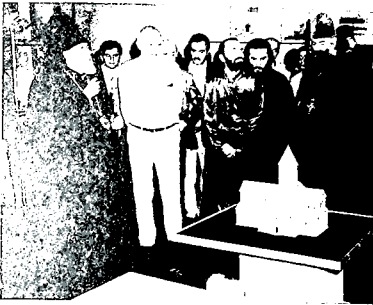
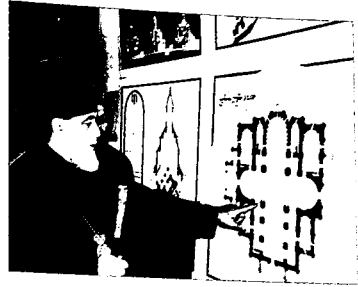
კარგად მოგეხსენებათ, რომ მონასტრები პირველი სამეცნიერო კერები იყო საქართველოში, სადაც სულიერ მოღვაწეობასთან ერთად უდიდეს სამეცნიერო საქმიანობას ეწეოდნენ ჩვენი მამები...

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია დღეს მძლავრი მეცნიერული ცენტრია, რომელსაც უნდა გავუფრთხილდეთ და ამასთან უნდა ვიზრუნოთ მის გაძლიერებაზე. აღმასვლის პროცესი უწყვეტი უნდა იყოს...

მიმაჩნია, რომ მეცნიერებათა აკადემიამ უნდა შეიმუშაოს ისეთი პროგრამები, ისეთი წინადადებები, რომელიც ხელს შეუწყობს, დღევანდელი მოთხოვნილებების გათვალისწინებით, ქვეყნის განვითარებას...

არ შეიძლება ვიცხოვროთ მხოლოდ ჩვენი წარსულით, არ შეიძლება ვიამაყოთ მხოლოდ დიდი ისტორიით. ჩვენ უნდა ვიფიქროთ დღევანდელ დღეზე, დღევანდელ პრობლემებზე, იმ სიძნელეებზე, რომლებიც ერის წინაშე დგას; ერმა და ეკლესიამ, სახელმწიფომ და, უპირველეს ყოვლისა, ჩვენმა მეცნიერებმა უნდა ვიფიქროთ იმაზე, თუ რა უნდა იყოს ქართული იდეოლოგია; ის იდეა, რომელიც გადაარჩენს სრულიად საქართველოს.

მინდა მოგახსენოთ, რომ საქართველოს ეკლესია იყო და იქნება ჩვენი ერის, ჩვენი ქვეყნის, პირადად თქვენი და ჩვენი მეცნიერების სამსახურში. მე კიდევ ერთხელ მადლობას მოგახსენებთ ამ მაღალი წოდების მონიჭებისათვის.

● 364.365.366.367.368 წმიდა სამების სახელობის
საკათედრო ტაძრის საკონკურსო პროექტების
დათვალიერების დროს. 1990 წ.

● 369.370.371.372 წმიდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძრის საკონკურსო პროექტების დათვალიერების დროს. 1990 წ.

თბილისში წმიდა სამების საკათედრო ტაძრის პროექტზე გამოცხადებულ კონკურსზე წარმოდგენილი პროექტები არის გამოხატულება ჩვენი საზოგადოების მრწამსის, აზროვნებისა და კულტურისა.

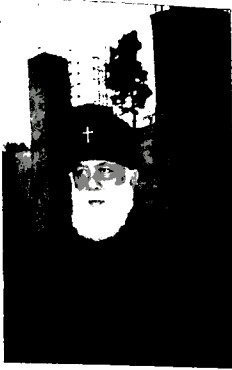

● 373.374 წმინდა სამების ხსენების საკათედრო ტაძრის ხაძირკელის ჩაერის
დღეს ელის მთაზე. 1996 წ.

● 375, 376 საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენცია. შეხვედრა წმიდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძრის მშენებლობასთან დაკავშირებით. 1999 წ.

წმიდა სამების საკათედრო ტაძრის მშენებლობა უდიდესი ისტორიული მნიშვნელობის მოვლენაა. ტაძარი საქართველოში მუდამ იყო ჩვენი სულიერი და ფიზიკური სიმტკიცის გამომხატველი. იგი უმსუბუქებდა მიძიმე ჯვრის მტვირთველობას ქართველ ერს და განამტკიცებდა მასში მომავლის იმედს.

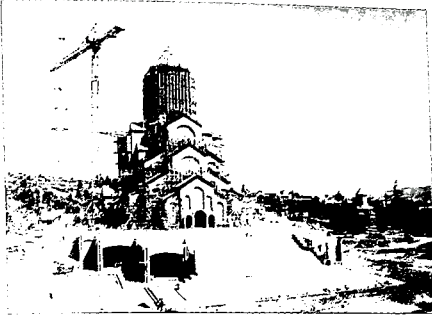

• 377.378.379.380.381.382.383.384 წმიდა სამების სახელობის შუენებარე საკათედრო ტაძრის მონახულების დროს.

● 385 წმიდა სამების სახელობის მშენებარე საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ღმერთურგია. კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის აღსაყდრების 25 წლისთავი. 2002 წ.

კაცობრიობა იმყოფება მსოფლიო ისტორიის მეორე და მესამე ათასწლეულის მიჯნაზე და ამიტომ ქრისტეს შობის ორი ათასი წლისათვის, საქართველოში ოცსაუკუნოვანი ქრისტიანობისა და სამიათასწლოვანი ქართული სახელმწიფოებრიობის უმნიშვნელოვანესი თარიღის აღსანიშნავად არ მოიძებნება უფრო დიდი და ყოვლისმომცველი სულიერი და კულტურული მოვლენა ვიდრე ეპოქალური ტაძრის აგებაა.

○ 356 წმიდა სამების სახელობის მშენებარე
საკათედრო ტაძარი. 2002 წ.

● 387 წმიდა სამების სახელობის მშენებარე
საკათედრო ტაძარში. 2002 წ.

წმიდა სამების მშენებარე ტაძარი არის ღვთისაგან
მონიჭებული ნყალობა და ამავე დროს ნიშანი ერთიანი
ქართული სახელმწიფოს აღდგინებისა... ეს დიდებული
საკათედრო ტაძარი იქნება გვირგვინი ერთიანი დიდი
საქართველოსი.

● 348 ჯვრითი მსვლელობა საქართველოს საპატრიარქოდან წმიდა სამების სახელობის შშენებარე საკათედრო ტაძრისკენ. 2003 წ.

● 359 ჯვრის აღმართვა წმიდა სამების სახელობის შშენებარე საკათედრო ტაძრის გუმბათზე. 2003 წ.

● 390 წმიდა სამების სახელობის მშენებარე საკათედრო ტაძარი. 2004 წ.

● 391.392 წმიდა სამების სახელობის მშენებარე საკათედრო ტაძრის შინახელების დროს. 2004 წ.

● 393.394.395 წმიდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძრის კურთხევის დღე. 2004 წ.

● 396. 397 წმიდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძრის ტრაპეზის კურთხევა. 2004 წ.

© 398 წმიდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძრის კურობევის დღეს საკურობეველში.
2004 წ.

● 399 წმიდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძარი. მალაღდასაჯდომელზე ტახტი ყოვლადწმიდისა სამებისა. 2004 წ.

● 400 წმიდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძარი. ყოვლადწმიდა სამების ტახტის დაბლა დგას ტახტი სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქისა. 2004 წ.

წმიდა სამების ტაძრის მალაღდასაჯდომელზე, იქ, სადაც ჩვეულებისამებრ უნდა იყოს პატრიარქის ტახტი, პატრიარქის ტახტის ნაცვლად დაიდგმება ტახტი წმიდისა სამებისა; ხოლო პატრიარქის სავარძელი დაიდგმება უფრო დაბლა. ასეთი ტახტი მხოლოდ სინას მთაზე დგას. იქ მალაღდასაჯდომელი საკურთხეველში აღმოსავლეთის მხარეს არის და მასზე არაჲინ ჯდება, არცერთი პატრიარქი. ეს ყველაფერი, რა თქმა უნდა, ღვთის ბრძანებით შესრულდა...

ასეთი ტრადიცია სინას მთის გარდა არსად არ არის. ასე რომ, სინას მთის ტრადიცია დამკვიდრდება წმიდა სამების დიდ ტაძარში.

- 401 წმიდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძარი. სახარება (ოთხთავი) ზელნაწერის სახით. შესრულებული პერგამენტზე (ხბოს ტყავზე). ნუსხა ზუცურიით, სულ 140 ფურცელი. 2004 წ.

- 402 სახარების პირველი გვერდი.

● 403.404: წმიდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძრის კურთხევის დღე. 2004 წ.

სახელითა მამისათა და ძისათა, და სულისა წმიდისათა!

„სამებოა წმიდაო, აღამალე რქაი ეკლესიისაი დღეს მიუდრეკელად, უზესთავს ბუნებათა, სიმაღლესა ზედა სარწმუნოებისა შენისასა, საფუძველსა შეურყეველსა და მას შინა განამძლიერენ“.

ო, ღმერთო ერთო – სამებოა წმიდაო ერთარსო და განუყოფელო, - დიდება და მადლობა შენდა.

ღვთივეკურთხეულო მამულო ჩვენო, – უდაბნოსა შინა აღმომორჩებულო ყვავილო უჭკნობელო, ტაძარო სამებისაო, კლიტეო დავითისაო, მახვილო მესიისაო, ადიდე ღმერთი და იხარე მარად.

თქვენო აღმატებულებავ, ბატონო პრეზიდენტო, ყოვლადსამღვდელონო მღვდელმთავარნო, ჩვენო ძვირფასო სტუმრებო, ძმანო და დანო. წმიდა მეფე დავით წინასწარმეტყველი ბრძანებს: „დიდ ხარ შენ, უფალო, და საკვირველ არიან საქმენი შენნი“. ჩვენ ვართ მომხსენენი ღვთის ერთ-ერთი საოცრებისა, – შეჭირვების ჟამს, ქართველმა ხალხმა შეძლო აღეშენებინა დიდებული ტაძარი ესე წმიდისა სამებისა, სადიდებლად ღვთისა და მოსაქცევად ერისა ჩვენისა, მაგრამ მოწყალე ღმერთო, ჩვენ ვიყავით ოდენ მდაბალნი მუშაკნი შენნი. ეს შენ მოგვეც გულისხმისყოფა და ძალა, რათა შენს სადიდებლად და ჩვენდა ნუგეშად მოგვეერთმია ეს შესანირო.

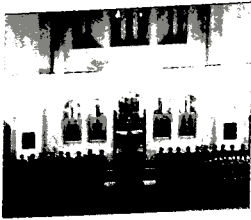
აქ დაიღვრება მრავალი ცრემლი სინანულისა და განედღებთან გულნი ჩვენნი ცოდვათაგან მომყმარნი, განიწმინდება სული ჩვენი და აღდგება საქართველოც მკვდრეთით, ვითარცა ლაზარე.

ივერიელნო და ყოველნო მკვიდრნო საქართველოსისა, ისინეთ სიტყვანი უფლისანი: „აჰა, ესერა მიმიცემია წინაშე შენსა კარი განღებული, რომლისა დახშვად ვერვინ შემძლებელ არს“ (გამ. 3,8) მაშ, შევიდეთ კართა ამით, რათა ღირს ვიქმნეთ სასუფეველისა. ჰსცანთ წარმართთა და იძლიენით, რამეთუ ჩვენთან არს ღმერთი“.

წმიდანო მეფენო, დედოფალნო, მამათმთავარნო და კათოლიკოს – პატრიარქნო საქართველოსისანო, მღვდელმთავარნო, მონაშენო, ღირსნო მამანო და დედანო, იხარეთ სავანესა მართალთასა და თქვენი ლოცვით მეოხ გვეყავით წინაშე ღვთისა, რათა განმტკიცდეს ჩვენში მართლმადიდებლური სარწმუნოება, სიყვარული და სასოება, რათა უფალმა მოგვანიჭოს მშვიდობა, ერთობა, სულთა ჩვენთა ცხოვნება და დიდი წყალობა.

სიმბოლურია ის ფაქტი, რომ მაცხოვრის შობის 2000 წლისთავისადმი მიძღვნილ და ოცსაუკუნოვანი ჩვენი ქრისტიანული ისტორიის სიმბოლურად გამომხატველი წმინდა ტაძრის კურთხევა შედგა, საქართველოს განსაკუთრებული მფარველის, წმიდა გიორგის ხსენების დღეს, შედგა იმ წელს, როცა შესრულდა 1700 წელი მისი წამებიდან. შევთხოვთ ღმერთს, ყოვლადწმიდა ღვთისმშობელს, დიდმონაშე გიორგის, დალოცონ ყოველი ადამიანი, რომელმაც მიიღო მონაწილეობა ამ წმიდა ტაძრის მშენებლობაში. წმიდა სამება მ დალოცოს, გააძლიეროს ისინი და მათი ოჯახები.

ღვთივეკურთხეულნო ივერნო და ყოველნო მკვიდრნო საქართველოსისანო, გილოცავთ ამ ბედნიერ დღეს; ღმერთს ებარებოდეთ. იხარეთ ორსავე სოფელსა შინა.

- 405 წმიდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძარი. სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის საახალწლო მილოცვა სრულიად საქართველოსადმი. 2005 წ.

წმიდა სამების ტაძარი აშენდა ღვთის განგებით, ღვთის ძალითა და ღვთის მადლით. შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ის არის ხელთუქმნელი ტაძარი... საოცარია, რომ ამ გაჭირვებისა და განსაცდელის ჟამს ქართველმა ხალხმა ააშენა დიდებული ტაძარი წმიდა სამებისა, წმიდა სამების სადიდებელი და სულიერი სავანე ჩვენი ერისა... რომელიც სიმბოლურად არის გამაერთიანებელი საქართველოსი, მთელი ქართველი ხალხისა. მთავარი ის არის რომ, ქართველმა ერმა ამით შექმნა ავტოპორტრეტი; და ყველას აჩვენა თუ შინაგანად როგორი ძლიერი ყოფილა. ეს დაფარული იყო ჩვენში და გამოვლინდა... ამ ტაძარმა ჩვენს ხალხს თავისი თავის რწმენა და იმედი შესძინა.

● 406 წმიდა სამების სახელობის საკათედრო ტაძარი. 2005 წ.

● 407.405 მსოფლიო საპატრიარქო რეზიდენციაში კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლადუწმიდეს დიმიტრიოს I-თან. 1979 წ.

© -109 საღმრთო ლიტურგიაზე კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლადუწმიდეს დიმიტრიოს I-თან ერთად. 1979 წ.

ჩვენ ვმადლობთ ღმერთს, რომ აღდგა ის ტრადიციული ურთიერთობა, რომელიც პირველი საუკუნეებიდან არსებობდა ჩვენს ორ უძველეს ეკლესიას შორის და გრძელდებოდა XIII საუკუნემდე. სამწუხაროდ, შემდეგ, ჟამთა ავბედობამ შეასუსტა ჩვენი კავშირი, მაგრამ ურთიერთსიყვარული, ურთიერთ-პატივისცემა და სიახლოვის დიდი სურვილი არასოდეს განელებულა.

თითქმის რვაასი წელია, რაც კონსტანტინეპოლში არ ყოფილა საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი. მე ბედნიერება მხვდა წილად და ღვთის ლოცვა-კურთხევით ჩამოვედი ამ დიდებულ ქალაქში, რომელიც საუკუნეების განმავლობაში იყო ცენტრი ეკლესიური, კულტურული და სამეცნიერო ცხოვრებისა და მოღვაწეობისა.

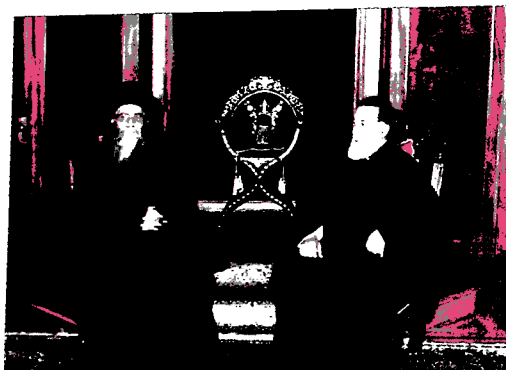

● 414 კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლადუწმიდეს დიმიტრიოს I-ს ხელთ უყვრია საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის ცნობის სიგელი. 1990 წ.

საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა სინოდისა და ჩემი სახელით მადლობას გწირავთ თქვენ, თქვენო ყოვლადუწმიდესობავ, თქვენს წმიდა სინოდს, რომ მიიღეთ ახალი გადანყვეტილებანი საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიისა და პატრიარქის ნოდების ცნობის თაობაზე, რომელიც ჩვენ უძველესი დროიდან გავგაჩნია.

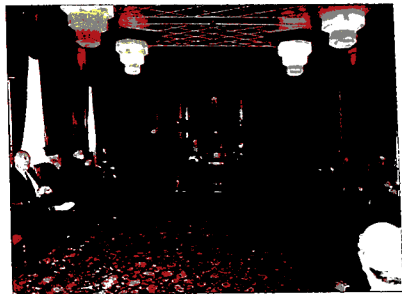

● 410. 411. 412. 413. 415. 416 საღმრთო ლიტურგიაზე კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლადუწმიდეს დიმიტრიოს I-თან ერთად საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის ცნობის დღეს. 1990 წ.

● 417.418 მსოფლიო საპატრიარქო რეზიდენციაში კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლადუწმიდეს დიმიტრიის I-თან. 1990 წ.

● 419 ხაღმროთ ლიტურგიაზე კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლადუწმიდეს ბარდლომეოს I-თან ერთად. 1992 წ.

● 420, 421, 422 მსოფლიო საპატრიარქო რეზიდენციაში კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლადუწმიდეს ბარდლომეოს I-თან. 1992 წ.

● 423, 424, 425, 426 მსოფლიო საპატრიარქო რეზიდენციაში კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლადუწმადეს ბართლომეოს I-თან. 1992 წ.

◦ 127 კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლადუწმიდეს ბართლომეოს I-თან და მსოფლიო პატრიარქის მამასთან ერთად. 1992 წ.

თქვენო ყოვლადუწმიდესობავ, ბატონო ბართლომეოს, აღსრულდა ჩვენი დიდი სურვილი, კიდევ ერთხელ ვწვეოდით ეკუმენურ საპატრიარქოს, რათა პირადად მოგველოცა თქვენთვის მსოფლიო საპატრიარქო ტახტზე აღსვლა... ჩვენ გულითადად მოგესალმებით სრულიად საქართველოს სახელით, იმ ხალხის სახელით, რომელიც აი, უკვე თითქმის ოცი საუკუნეა მტკიცედ იცავს ქრისტიანულ სარწმუნოებას და მართლმადიდებელი ეკლესიის ტრადიციებს.

დღეს ჩვენ არ შეგვიძლია დიდი სიყვარულით და თაყვანისცემით არ გავიხსენოთ მისი ყოვლადუწმიდესობა, მსოფლიო პატრიარქი დიმიტრიოს I, რომელმაც ბევრი იღვანა მართლმადიდებლობის განმტკიცებისათვის, ჩვენს საპატრიარქოთა დაახლოებისათვის. მისი უშუალო მონაწილეობით კონსტანტინეპოლის საპატრიარქომ სცნო საქართველოს ეკლესიისათვის უძველესი დროიდან მინიჭებული ავტოკეფალია და საქართველოს ეკლესიის მამამთავრისათვის პატრიარქის წოდება.

გამოვთქვამთ იმედს, რომ თქვენი ყოვლადუწმიდესობის დახმარებით აღდგება ისტორიული სამართლიანობა და მართლმადიდებლურ დიპტიქში დამტკიცდება საქართველოს ეკლესიის ისტორიული VI ადგილი...

ჩვენ ფრიად ვინოწებთ და მეტად ვაფასებთ ეკუმენური საპატრიარქოს ღვანლსა და შრომას მართლმადიდებელ ეკლესიაში ერთსულოვნებისა და მსოფლიოში მართლმადიდებლობის განმტკიცებისათვის.

● 428, 429, 430, 431 კონსტანტინეპოლის მთავარ-
ეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლად-
უწმიდეს ბართლომეოს I-თან ერთად. 1992 წ.

● 432-433 საღმრთო ლიტურგიაზე დიდისა ქალაქისა ალექსანდრიისა და სრულიად აფრიკის პაპსა და პატრიარქ უნეტარეს ნიკოლოზ VI-სთან ერთად. 1984 წ.

საქართველოს ეკლესიისა და პირადად ჩემი სახელით დიდი მადლობა მინდა გადავუხადო ეგვიპტის მთავრობას, ასევე თქვენ, თქვენო უნეტარესობავ, რომ მოგვეცით საშუალება, ვწვეოდით დიდების შარავანდედით მოსილ ალექსანდრიის უძველეს ეკლესიას, ვწვეოდით იმ კურთხეულ ადგილებს, სადაც არაერთი უმნიშვნელოვანესი სინმინდეა დაცული, რომელთა მონახულება და თაყვანისცემა ჭეშმარიტად დიდი ბედნიერებაა ყოველი ქრისტიანისთვის.

● 434 განცდის მთაზე. 1981 წ.

● 435 აღდგომის ტაძარი. მაცხოვრის საფლაოთან.
1981 წ.

● 436 გენისარეთის ტბასთან. 1981 წ.

● 437 პარაკლისი მდინარე იორდანეს
ნაპირზე. 1981 წ.

● 438 ჭასთან, სადაც მაცხოვარი
შეხვდა სამარიტელ ქალს. 1981 წ.

უდიდესი სიხარულისა და მოკრძალების გრძნობით ვარ აღვსილი, რადგან მე და ჩემი თანმხლები პირნი ვიმყოფებით იმ წმიდა ადგილზე, სადაც ცხოვრობდა, ჯვარს ეცვა და აღდგა მაცხოვარი ჩვენი იესო ქრისტე. განუმეორებელია ეს გრძნობა ასევე იმიტომ, რომ ჩამოვედით იმ კურთხეულ და წმიდა ქალაქში, სადაც ჩვენს დიდ წინაპრებს უმოღვანიათ და აუშენებიათ არაერთი ტაძარი და მონასტერი, სადაც ღვთივანისკენებს ჩვენი დიდი რუსთაველი და მრავალი ქართველი წმიდა მამა. სწორედ უფლის უდიდესი რწმენა და სიყვარული ამოძრავებდათ ჩვენს მამებს, როცა ტოვებდნენ სანუკვარ სამშობლოს და მიდიოდნენ პალესტინის წმიდა ადგილებში სულიერი მოღვაწეობისათვის...

პალესტინაში ქართველებს მონასტრების მშენებლობა დაუწყიათ ჯერ კიდევ IV საუკუნეში. მარტო წმიდა ქალაქ იერუსალიმში ქართველებს ეკუთვნოდათ მრავალი ეკლესია-მონასტერი, მაგრამ დროთა განმავლობაში, მტრის გამუდმებული შემოსევების შედეგად უმრავლესობა ქართული ძეგლებისა დაზიანდა და დაინგრა. ზოგიერთი კი, საერთოდ აღიგავა პირისაგან მიწისა, ხოლო დანარჩენი გადავიდა სხვათა განმგებლობაში. ამას მოწმობს უამრავი ქართული ხელნაწერი, რომელიც ამჟამად დაცულია ვატიკანის, საბერძნეთის, პალესტინის, სირიისა და სხვა ქვეყნების მონასტრებსა და მუზეუმებში.

● 439.440 ჯვრის მონასტერი. წმიდა ილია მართლის პარაკლისი. 1987წ.

ეს სავანე IV საუკუნეში დააარსა და ააშენა ქართველთა პირველმა ქრისტიანმა მეფემ, წმიდა მირიანმა. XVIII საუკუნემდე იგი ჩვენ გვეუთვნოდა... მაგრამ შემდეგ, ჩვენი ქვეყნის მძიმე პოლიტიკური მდგომარეობის გამო, იერუსალიმის ეკლესიის იურისდიქციაში გადავიდა. ვფიქრობ, ჯვრის მონასტერში ქართველთა მოღვაწეობის განახლება ხელს შეუწყობს ჩვენი ეკლესიების, სახელმწიფოებისა და ხალხების დაახლოებას.

● 441.442.443 აღდგომის ტაძარი. საღმრთო
ლიტურგიაზე წმიდისა ქალაქისა იერუ-
სალიმისა და სრულიად პალესტინის
პატრიარქ უნეტარეს დიოდოროსთან
ერთად. 1987 წ.

● 444.445 ადღეობის ტაძარი. საღმრთო ღმერთურგიაზე წმინდა ქალაქისა იერუსალიმისა და სრულიად პალესტინის პატრიარქ უნეტარეს დიოდოროსთან ერთად. 1987 წ.

⊙ 446 ერთ-ერთი სასწავლებლის
მოსწავლეებთან. 1987 წ.

⊙ 447 ამაღლების შთა. ქართველ
ებრაელთან ერთად სასტუმრო
ინტერკონტინენტალში. 1987 წ.

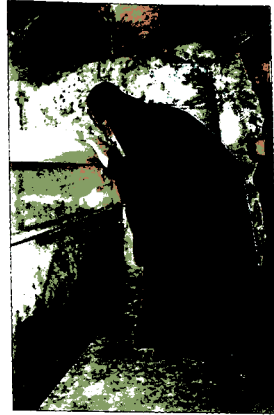

ქართველთა სითბო და სიყვარული თან გაიყოლეს ისრაელში საცხოვრებლად წასულმა ებრაელებმა, რომელნიც დაუბრუნდნენ თავის ისტორიულ სამშობლოს. ამიტომაც არის, რომ ისინი ვერ ივიწყებენ საქართველოს, ქართულ ენას, ჩვენს კულტურას, აქ შეძენილ ჩვევებსა და ადამიანურ ურთიერთობებს.

გვჯერა, რომ არც მათი შთამომავლები, შვილები და შვილიშვილები, რომლებიც წმიდა მიწაზე დაიბადნენ და დაიბადებიან, არ დაივიწყებენ თავის წინაპართა მეორე სამშობლოს – საქართველოს, რადგანაც ებრაელ ერს მესხიერების გრძნობა გამორჩეულად გაფაქიზებული აქვს.

- 448.449 სომხეთის საპატრიარქოს წარმომადგენლებთან. 1987 წ.

◦ 450 ქრისტესშობის 2000 წლისთავი.
დევისშობლის საფლავთან.

◦ 451 ადღეობის ტაძარი. საღ-
მრთი ღვთისმშობლის შაცხოვრის საფ-
ლაგზე. 2000 წ.

◦ 452 საღმრთო ღვთისმშობლის შუმ-
დეგე საქართველოს ეკლესიის სასუ-
ლიერო პირებთან ერთად. 2000 წ.

© 453 პანაშვიდი ზეთისხილის ქობაზე. 2000 წ.

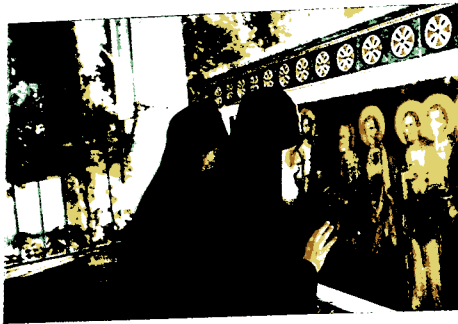
© 454 წმიდა ადგილების მლოცვის დროს. 2000 წ.

© 455 საპატრიარქო რეზიდენციაში წმიდა ქალაქისა იერუსალიმისა და სრულიად პალესტინის პატრიარქ უნეტარეს დიოდოროსთან. 2000 წ.

- 456 ჯერის მონასტერი. საღმრთო ღიატურგიაზე. 2000 წ.

● 457 წმიდა ადგილების მონღოლეთის დროს. 2000 წ.

● 458 პაღესტინის მეთაურთან იასირ არაფატთან. 2000 წ.

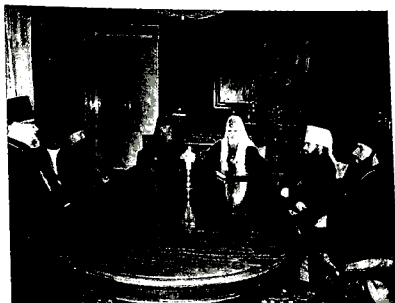
● 459 სასტუმრო „დავითში“. 2000 წ.

● 460 სხვადასხვა ქვეყნების პატრიარქებთან და სასულიერო პირებთან ერთად სასტუმრო „დავითში“. 2000 წ.

● 461.462 მოსკოვი. მოსკოვისა და სრულიად რუსეთის პატრიარქ ეწმიდეს პიმენთან ერთად. 1979 წ.

● 463.464.465 ზაგორსკი, მოსკოვისა და სრულიად
რუსეთის პატრიარქ უწმიდეს მიქეილან. 1979 წ.

● 466 ზეთისცხება. 1979 წ.

● 467 ზაგორსკი. კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის სასულიერო აკადემიის საპატიო წევრად არჩევა. 1979 წ.

● 468 შეხვედრა მონაზვნებთან. 1979 წ.

ეს კონფერენცია ჩვენი დროის მეტად პოზიტიური მოვლენაა და მე მაღლობას ვუხედავ მის უწმიდესობას, სრულიად რუსეთისა და მოსკოვის პატრიარქ პიმენს მოწვევისათვის... დღეს კაცობრიობას სამართლიანობა და ადამიანური ღირსების აღდგენა სწყურია. შევამცირეთ ომის საშიშროება და შევქმნათ პირობები მშვიდობისათვის – ესაა ჩვენი წმიდა ვალი მსოფლიოს წინაშე. შეგვენიოს ღმერთი.

● 469, 470, 471 ზაგორსკი. სამეცნიერო კონფერენციაზე – „რელიგიის მოდერნიზაციის პრობლემა კატასტროფისგან სიცოცხლის გადასარჩენად“. 1982 წ.

● 172 აქტი მოსკოვი. რუსეთის გაქრისტიანების 1000 წლისთავზე. 1988 წ.

რუსული ეკლესიის ათასწლოვანი ისტორია – ეს არის ქრისტეს ჯვრისმტვირთველობის ათასწლოვანი გზა; ეს არის წმიდანთა დასები, ეს არის ქრისტიანული სიყვარული; ეს არის ბრძოლა ჭეშმარიტი რწმენისა და მამულისათვის. ეს არის სულიერ ფასეულობათა შექმნა და ზრუნვა მათი შენარჩუნებისათვის.

მართალია, ქრისტიანობა რუსეთში ბიზანტიიდან შემოვიდა, მაგრამ როდესაც რუსული ეკლესიის ისტორიას, ტრადიციებსა და კულტურას განვიხილავთ, ვხედავთ, რომ იგი რუსეთში, უპირველესად, მაინც თვითგამოვლინებად იქცა. და ესაა ყველაზე მთავარი. ეკლესია რუსი ხალხის სული გახდა და დღემდე ამაღ რჩება.

მომზადებულია საზღვარგარეთ
რუსეთი

● 174, 175 ლენინგრადი. 1989 წ.

● 176 ლენინგრადის სახელმწიფო აკადემიის 30 წლისთავზე. 1989 წ.

● 477. 476 ეკლესიათა შეთარების, ეკლესიის მოღვაწეთა და რელიგიურ გაერთიანებათა წარმომადგენლების სხდომაზე. 1989 წ.

მსოფლიოს გამორჩეული მოღვაწენი, მეცნიერებისა და კულტურის წარმომადგენელნი, მუშები, გლეხები, ახალგაზრდები – საერთოდ ყველანი სწუხან და ფიქრობენ იმაზე, თუ რა შეიძლება მოუტანოს მსოფლიოს ბირთვულმა ომმა და როგორ ავიცილოთ იგი თავიდან...

ამ მხრივაც დიდი მნიშვნელობა ენიჭება რელიგიის მსახურთა მოღვაწეობას. ჩვენ კვლავაც ყველაფერი უნდა გავაკეთოთ, რათა მშვიდობის იდეამ მოიცვას რელიგიური და არა მარტო რელიგიური, არამედ მთელი სამყარო.

○ იქნა მოსკოვი. მოსკოვისა და სრულიად რუსეთის პატრიარქ უწმიდესი პიმენის დაკრძალვაზე. 1990 წ.

როდესაც ჩვენ უწმიდესი პატრიარქის პიმენის ცხოვრებას შორიდან ვუყურებთ, ვხედავთ მხოლოდ მის სიღიადეს, გვახსენდება სადღესასწაულო ღვთისმსახურებანი, წირვა-ლოცვანი, მაგრამ ვერ ვხედავთ იმ მძიმე განსაცდელსა და დევნას, რომელიც მან გადაიტანა, ვერ ვხედავთ მის თავგანწირულ მსახურებას, მის უძილო, ლოცვით გათენებულ ღამეებს, მის ცრემლებსა და ტანჯვას, იმ მძიმე ჯვარს, რომელიც მას თავისი მხრებით მიჰქონდა... ჩემთვის იგი ყოველთვის იყო სულიერებისა და ეკლესიურობის მაგალითი.

დიდია ჩვენი სიხარული, რადგან დღეს, უფლის ნებით, პატრიარქის ტახტზე ავიდა ღირსეული მემკვიდრე, უნმიდესი პატრიარქი მოსკოვისა და სრულიად რუსეთისა ალექსი II...

თქვენო უნმიდესობავ, დღეს თქვენ უფალმა მოგანდოთ ვრცელი სამწყსო სრულიად რუსეთისა, მოგანდოთ მაშინ, როცა აუცილებელი გახდა გადანყვება ეკლესიის წინაშე დასმული მრავალი პრობლემისა. იესო ქრისტე იყოს თქვენზე შემწე ამ სიძნელეთა გადალახვაში.

● 180, 181, 182, 183, 184, 185 მისკოევი, მისკოვისა და სრულიად
რუსეთის პატრიარქის, უწმიდესი ალექსი II-ის აღსაყდრებაზე,
1990 წ.

● 418 სანკტ-პეტერბურგის სასულიერო აკადემიაში. 1996 წ.

მიუხედავად ტოტალიტარული რეჟიმისათვის დამახასიათებელი სირთულეებისა, სანკტ-პეტერბურგის სასულიერო აკადემიამ შეძლო გაეგრძელებინა ის დიდი ტრადიციები, რომელსაც საფუძველი მისი დაარსებისას ჩაეყარა...

დღეს, როცა თანამედროვე ცხოვრება ჩვენს წინაშე მთელი სიმწვავეით აყენებს ახალ-ახალ პრობლემებს, ყველაფერი უნდა გავაკეთოთ, რომ დავეხმაროთ ხალხს, არ დაკარგონ ქრისტიანული გზა მარადიულობისა და სინათლისაკენ. ჩვენი საღვთისმეტყველო სკოლები სწორედ ამისთვის არიან მოწოდებულნი.

● 487 სანქტ-პეტერბურგის შესტაკოვის ყოვლადწმიდა
ღვთისმშობლის სახელობის მშენებარე ქართულ
ეკლესიაში. 1996 წ.

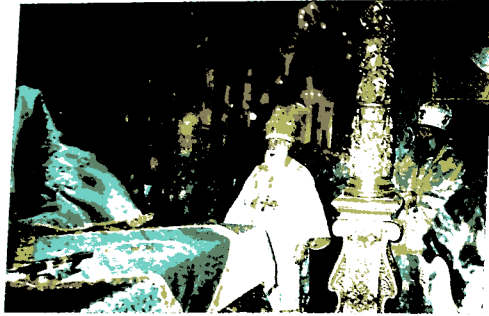

● 488 მოსკოვი. საქართველოს საელჩო. საქართველოს
ელჩ ვაჟა ლორთქიფანიძესთან. 1997 წ.

● 489 მოსკოვის ქართულ გიმნაზიაში. 1997 წ.

პატრიარქი

© 490, 491, 492, 493, 494: მოსკოვი. წმიდა სერგი რადონეველის ლავრაში საღმრთო ლიტურგიაზე მოსკოვისა და სრულიად რუსეთის პატრიარქ უწმიდეს ალექსი II-სთან ერთად. 1997 წ.

სწორედ აქ, ამ ლავრაში, წმიდა სერგის მფარველობითა და კურთხევით ავირჩიე ჩემი ცხოვრების გზა – ბერობა. მოსკოვისა და სრულიად რუსეთის უწმიდესმა პატრიარქმა ალექსი I-მა სწორედ აქ, წმიდა სერგის ტაძარში დამასხა ხელი მღვდელმონაზვნად... მიუხედავად იმისა, რომ ამ მოვლენებიდან უკვე მრავალი წელი გავიდა, ლავრასა და მის დამფუძნებელთან სულიერსა და ლოცვით კავშირს მუდმივად ვგრძნობ.

● 495 ვლადიკავკაზის აეროპორტში. 1997 წ.

● 496 ვლადიკავკაზი. საღმრთო ლიტურგიაზე სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ უწმიდესისა და უნეტარესის ილია II-ის შშობილების მიერ აშენებულ ტაძარში – ტაძრის აშენების 50 წლისთავთან დაკავშირებით. 1997 წ.

- 497 ვლადიკავკაზი. საღმრთო ღვთისმეტყველებაზე სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი უწმიდესისა და უნეტარესის ილია II-ის მშობლებს მიერ აშენებულ ტაძარში – ტაძრის აშენების 50 წლისთავთან დაკავშირებით. 1997 წ.

- 498 ვლადიკავკაზი. ქუჩა, სადაც ბავშვობაში ცხოვრობდა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II. 1997 წ.

● 499.560 ვლადიკავკაზი. შშობლფურ კუთში. 1997 წ.

● 501 ვლადიკავკაზი. საზლი, სადაც დაიბადა უწშიდესი და უნეტარესი სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II. 1997 წ.

● 502 ვლადიკავკაზი. მე-19 ქართული საშუალო სკოლა, რომლის ეზოში იდგა წმიდა ნინოს სახელობის ქართული ეკლესია, სადაც მოინათლა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II. 1997 წ.

● 503 ვლადიკავკაზი. მთავრობის სახლში. 1997 წ.

● 504 მოსკოვი. საღმრთო ღვთისმშობლის
მაცხოვრის სახელობის ტაძრის
კუროსუფასიან დაკავშირებით. 2001 წ.

● 505.506 მოსკოვი. ხიწმადეების
თაყვანისცემის დროს. 2001 წ.

© 507 მოსკოვი. შატალოვის სახელობის
ტაძრის კურთხევასადმი მიძღვნილ
ხედიმანე. 2001 წ.

© 508. 509 მოსკოვი. შატალოვის სახელობის
ტაძართან მოსკოვისა და სრულიად
რუსეთის პატრიარქ ევსემიუს ალექსი II-
სთან, სხვადასხვა ქვეყნების პატრიარქებ-
თან და სასულიერო პირებთან ერთად.
2001 წ.

● 51 უნგრეთ-ვლახეთის მიტროპოლიტ და ბუქარესტის მთავარეპისკოპოს და სრულიად რუმინეთის პატრიარქ უნეტარეს თეოქტისტესიან. 1996 წ.

მოხარულნი ვართ, რომ ვიმყოფებით იმ ქვეყანაში, სადაც პირველ საუკუნეში იქადაგა მოციქულმა ანდრია პირველ-წოდებულმა, რომელიც ასევე არის საქართველოს განმანათლებელი...

ანთიმოზ ივერიელი ბრძანდება ის პიროვნება, რომელსაც განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს რუმინეთის ისტორიაში და, რომელმაც მტკიცედ დააკავშირა ჩვენი ორი ერი და ეკლესია. ეროვნებით ქართველი წმიდა ანთიმოზი გახდა თავდადებული სულიერი მამა რუმინელი ხალხისა და მას შესწირა თავისი სიცოცხლე. ქართველი ერისა და ჩვენი ეკლესიის სახელით მსურს, გამოვთქვა დიდი სიხარული და მადლიერება თქვენი წმიდა სინოდის მიერ მისი წმიდანად შერაცხვის გამო.

პეტრინონ-ბაჩკოვოს მონასტრის ცხრაას-წლოვანი მატთანე ნათელს ჰფენს ჩვენი ორი ერთმორწმუნე ქვეყნის – ბულგარეთისა და საქართველოს მრავალსაუკუნოვან მეგობრობას...

გრიგოლ ბაკურიანის ძის მიერ დაარსებული პეტრინონის ეს დიდებული ქართული სავანე (სხვა ქართული მონასტრების მსგავსად) წარმოადგენდა, როგორც ლოცვისა და სულიერი მოღვაწეობის, ისე კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობის ცენტრს. აქ ინერებოდა და ითარგმნებოდა საღვთისმეტყველო და ფილოსოფიური ლიტერატურა. იგი იქცა იმ ბრწყინვალე ადგილად, რომელმაც დააკავშირა და გაამდიდრა ქართული და ბულგარული კულტურა.

- 511.512 პეტრიწონის მონასტერი. პეტრიწონის მონასტრის 900 წლისთავთან და ბულგარეთის ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენის 30 წლისთავთან დაკავშირებით აღვლენილ საღმრთო ლიტურგიაზე სრულიად ბულგარეთის პატრიარქ უწმიდეს მაქსიმესთან ერთად. 1982 წ.

● 519 პეტრიწონის მონასტერი. 1982 წ.

● 514 სვდობის მსველელობის. 1987 წ.

© შპს ქ. ლარნაკა. მსვლელობა მოციქულ ბარნაბას სახელობის ტაძრისკენ.
2001 წ.

ჩვენ დიდი სიყვარულით ჩამოვედით თქვენს ბრწყინვალე ქვეყანაში და გვაქვს სურვილი, გავაგრძელოთ საუკუნეთა მანძილზე არსებული ძმური ურთიერთობა. კვიპროსის სინმიდეთ და ეკლესია-მონასტრებს დიდ პატივს სცემდნენ ჩვენი მეფეები და დიდებულები, ამიტომაც ხშირად ეხმარებოდნენ. ამასთან, ქართველებიც მრავლად ცხოვრობდნენ აქ. მათ კოლონია ჰქონდათ ნიქოზიაში, რამდენიმე მონასტერი ალამანის რაიონში; მათ შორის ლალიას, იგივე ჟალიას ეკლესია, რომელიც განამშვენა და შეამკო თამარ მეფემ.

ჩვენი ორი ქვეყნის ისტორიაში განსაკუთრებული ადგილი უკავია კიკუს მონასტერს. აქ დღესაც დაცულია ქართველ დიდებულთაგან შენირული საეკლესიო ნივთები, მათ შორის ერეკლე მეფისეული ცნობილი დაფარნა, რომელიც სახეს უფარავდა ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის ლუკა მახარებლისეულ ხატს...

არ შემიძლია აგრეთვე არ აღვნიშნო ორივე ქვეყნის განსაკუთრებული დამოკიდებულების შესახებ მკვდრეთით აღმდგარი წმიდა ლაზარეს მიმართ.

● 516.517.518 ბარნაბა მოციქულის სახელობის ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე ახალი იუსტინიანესი და სრულიად კვიპროსის მთავარეპისკოპოს უნეტარეს ქრიზოსტომოსთან ერთად. 2001 წ.

○ 519 კიკოსის მონასტერში. 2001 წ.

○ 520 პანაშვიდი მთავარეპისკოპოს მაკარიოსის საფლავთან. 2001 წ.

● 521 წმიდა ნაწილების თაყვანისცემის დროს. 2001 წ.

● 522 ნიქოზია. შთაფარებისკობის ქრისტიანობის რესიდენციაში. 2001 წ.

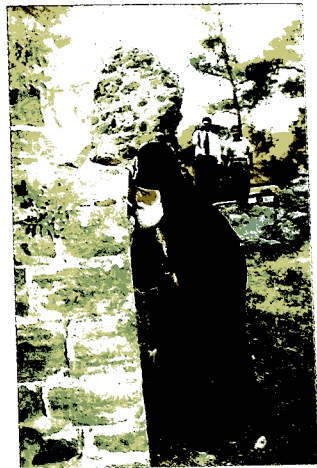

● 523 ქ. ნიქოზიის ციხეში ეროვნულ-განმათავისუფლებელი აჯანყების დროს დაღუპულ გმირთა საფლავებთან. 2001 წ.

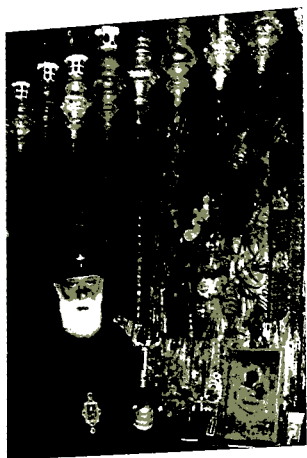

● 524 საეკლესიო ხელოვნების მუზეუმში სამთაფარებისკობის რესიდენციაში. 2001 წ.

○ 525 შეხვედრა კვიპროსის
პრესიდენტთან. 2001 წ.

○ 526, 527 დალია. პარაკლისი ქართული მონასტრის
ნანგრევებთან. 2001 წ.

● 528.529 ათონის მთა. ივერონის მონასტერი.
ივერიის ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის
ხატთან. 2004 წ.

● 530 ათონის მთა. წმიდა ათანასეს ლავრა. წმიდა ნიკოლოზის სახელობის ტაძარი. საღმრთო ღიბტურგიაზე საქართველოს ეკლესიის მღვდელმსახურებთან ერთად. 2004 წ.

ჩვენ დიდი მოკრძალებითა და სიყვარულით მოვედით ამ წმიდა მონასტერში, რათა თაყვანივსცეთ ყოვლადწმიდა ღვთისმშობელ დედას ივერიისას, თაყვანივსცეთ ჩვენს დიდ წინაპრებს: წმიდა იოანეს, ექვთიმეს, გიორგის, გაბრიელს, თორნიკეს და სხვათა – ქტიტორთა წმიდისა ამის მონასტრისათა...

იმედი მაქვს, რომ სულიერი კავშირი მუდამ იქნება საქართველოსა და თქვენს შორის. გამოვთქვამ იმედს, რომ თქვენთან ერთად ამ წმიდა მონასტერში იმოღვანეებენ ქართველი ბერებიც.

ათონის მთის ივერთა წმიდა მონასტერი მარადჟამს იყო და დარჩება ქართული სამოციქულო დედა-ეკლესიის სულის განუყრელ ნაწილად.

● 531 ელადის მარილმადიდებელი ეკლესიის წმიდა სინოდის მიერ უძაღლესი ჯიღდის – წმიდა პავლე მოციქულის ორდენის გადაცემის დროს. 2004 წ.

● 532 პარაკლისი ატიკის სამიტროპოლიტოს წმიდა პარაკლიტონის მამათა მონასტერში ათენის და სრულიად ელადის მთავარეპისკოპოს უნეტარეს ქრისტოდულისთან ერთად. 2004 წ.

● 533 შეხვედრა ათენის მერთან. 2004 წ.

● 534 ქ. ათენი. აკროპოლისი. საქართველოსა და საბერძნეთის ეკლესიის წარმომადგენლებთან და ქართული ეკლესიის მრევლთან ერთად. 2004 წ.

● 535.536.537 საღმრთო ლიტურგიაზე ვაშინგტონის მთაფარეუბისკოპოს და სრულიად ამერიკისა და კანადის მიტროპოლიტ უნეტარეს თეოდოსიან ერთად. 1986 წ.

○ 538 ვაშინგტონი. საღმრთო ღვთისმშობელზე წმიდა ნიკოლოზის სახელობის
ტაძარი. 1999 წ.

თქვენი უნეტარესობის მოწვევით სიხარულით ვესტუმრეთ აშშ-ს. ეს არის ჩემი მეოთხე ვიზიტი თქვენს ქვეყანაში, მაგრამ იგი განსაკუთრებულია იმიტომ, რომ ამჟამად აქ ჩამოვედით დამოუკიდებელი, თავისუფალი საქართველოდან.

ჩვენი მიზანია, განმტკიცდეს ურთიერთობა საქართველოსა და ამერიკის მართლმადიდებელ ეკლესიათა შორის და გაღრმავდეს თანამშრომლობა ჩვენს ორ სახელმწიფოს შორის...

გვახარებს, რომ შედარებით ახალგაზრდა ამერიკის მართლმადიდებელი ეკლესია სულ უფრო იკრებს ძალას და იზრდება მისი საერთაშორისო ავტორიტეტი. ამაში დიდი როლი თქვენი უნეტარესობის დამსახურება...

ფაქტია ისიც, რომ ამერიკის გავლენაც მსოფლიოში კიდევ უფრო გაიზარდა. უკვე ყველა კარგად გრძნობს, რომ აშშ-ს დღეს სულ უფრო გამოკვეთილად ეკისრება მსოფლიო მშვიდობის გარანტის მოვალეობა. ეს არის დიდი პატივი, მაგრამ ამასთან ერთად, დიდი პასუხისმგებლობაც.

© 539 ვაშინგტონი. წმიდა ნიკოლოზის სახელობის ტაძარი. ვაშინგტონის მთავარეპისკოპოსის და სრულიად ამერიკისა და კანადის მიტროპოლიტ უნეტარეს თეოდოსთან და ქართველი ხავისიტოშის წარმომადგენლებთან ერთად. 1999 წ.

© 540,541 ვაშინგტონი. ვაშინგტონის მთავარეპისკოპოსის და სრულიად ამერიკისა და კანადის მიტროპოლიტ უნეტარეს თეოდოსთან. 1999 წ.

○ 512 ვაშინგტონი. საღმრთო ლიტურგიაზე ვაშინგტონის მთაწარემისკოპოს და სრულიად ამერიკისა და კანადის მიტროპოლიტ უნეტარეს თეოდოსიან ერთად. 1999 წ.

○ 513 მადარი კლინტონთან თეთრ ხაღმა. 1999 წ.

○ 544 ბალტიმორი. ბალტიმორის მურთან. 1999 წ.

● 545, 546 პენსილვანია, საღმრთო ლიტურგიაზე. 1999 წ.

● 547 ნიუ-იორკი. ბიბლიის თარგმნის ინსტიტუტში. 1999 წ.

○ 518 ნიუ-იორკი. გაერთიანებული ერების
ორგანიზაცია. 1999 წ.

○ 520 მიცუაღებულთა მოსახსენებელი პანაშვი-
დი პენსილვანიის სასაფლაოზე. 1999 წ.

○ 550 პენსილვანია. მთავარეპისკოპოს პედრანს
რეზიდენციაში. 1999 წ.

● 531 ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტი ილია და ინდოეთის პრეზიდენტი შრი ფანრუდდინ ალი ახმედი. 1977 წ.

● 532 აღმოსავლეთის პატრიარქ-კათოლიკოს და მალაბარის მიტროპოლიტ უნეტარეს ბასილი მარ თიმბა მათე 1-თან ერთად. 1982 წ.

ჩვენს მატრიანეში – „ქართლის ცხოვრება“-ში საქართველოსა და ინდოეთს შორის ურთიერთობაზე საუბარია V საუკუნიდან, როცა საქართველოში მეფობდა ვახტანგ გორგასალი. საერთოდ კი, ინდურ სამყაროსთან ჩვენი კონტაქტი გაცილებით შორეულ საუკუნეებში პოულობს დასაბამს...

მინდა, აღვნიშნო ის ფაქტი, რომ XVII საუკუნეში ინდოეთის დედოფალი იყო ქართველი ქალი და იმდენად დიდი გავლენა ჰქონია მის მეუღლე შაჰ დარუზე, რომ იგი გააქრისტიანა...

ჩვენს ეკლესიებს შორის ურთიერთობისათვის, ვფიქრობ, დიდი მნიშვნელობა აქვს იმ ფაქტსაც, რომ თბილისში, სიონის საკათედრო ტაძარში ინახება თქვენი ქვეყნის განმანათლებლის წმიდა თომა მოციქულის თავის ქალა.

ასე, რომ ჩვენი ერების ურთიერთკავშირს მრავალსაუკუნოვანი ისტორია აქვს.

● 553 თაუისუფალ დროს. 1982 წ.

● 554 აეროპორტში. 1982 წ.

● 555 ცოცხელთა სიმების პატრიარქ-კათოლიკოს უწმიდეს ვაზგენ I-თან. 1985 წ.

● 556, 557 წიწუნაკარბერდის (გენოციდის მსხვერპლთა მემორიალი) გვირგვინებით შემკობა. 1985 წ.

● 558 ყოველთა სომეხთა პატრიარქ-კათოლიკოს უწმიდეს გარეგინ I-თან. 1997 წ.

ჩვენ ვენვიეთ თქვენს ქვეყანას, რათა კიდევ ერთხელ მოგილოცოთ ერმიადინის საკათალიკოსო ტახტზე არჩევა და გამოვხატოთ ჩვენი კეთილი დამოკიდებულება სომეხი ხალხის მიმართ.

მეტად დიდია მნიშვნელობა და როლი ერმიადინისა და სომხეთის სამოციქულო ეკლესიისა თქვენი ერის ცხოვრებაში. სწორედ მასშია ნათლად წარმოდგენილი სულიერი ძალა და კულტურა თქვენი ნიჭიერი და თავისუფლებისმოყვარე ხალხისა...

დღეს, როცა საქართველო და სომხეთი უკვე დამოუკიდებელი ქვეყნებია, პოსტსოციალიტარული პერიოდის მრავალი უმძიმესი პრობლემა კვლავ ურთიერთთანადგომით გვაქვს გადასალახი...

როგორც ვიცით, ურთიერთობა ქართველებსა და სომხებს შორის მრავალსაუკუნოვანი, ნაყოფიერი და საინტერესოა. ერთი რამ იყო დამახასიათებელი ჩვენი ქვეყნებისათვის: როცა უჭირდა სომხეთს, უჭირდა საქართველოსაც; როცა ძლიერი იყო საქართველო, მშვიდობიანად იყო სომხეთიც.

● 554 ლეკელი. წმიდა ნინოს სახელობის ქართული ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე ღვკანონი ილიასთან (მელია) ერთად. 1979 წ.

დღეს მართლაც განსაკუთრებული დღეა ჩემთვისაც და თქვენთვისაც: მადლობა ღმერთს, რომ აქ, ამ შორეულ საფრანგეთში არის პატარა ქართული კერა, ეკლესია წმიდა ნინოსი, სადაც ქართულად აღევლინება წირვა-ლოცვა...

მსურს, დავლოცო ეს წმიდა ტაძარი, მსურს, დავლოცო მამა ილია, რომელიც ამდენს შრომობს თქვენი სულის ცხოვნებისათვის. მინდა, დავლოცო ყოველი ქართველი, რომელიც აქ ცხოვრობს. ეს პატარა ტაძარი – პატარა საქართველოა. ვისაც არა გაქვთ საშუალება, რომ დიდ საქართველოში წამობრძანდეთ, აქ, კვირაში ერთხელ მაინც უნდა მოხვიდეთ, გაუზიაროთ თქვენი დარდი უფალს და ერთმანეთს მოესიყვარულეთ.

დარწმუნებული ვარ, დადგება ის ბედნიერი დღე, როცა ჩვენ ყველანი ერთად ვიქნებით.

© შპს რომის პაპ უწყშიდეს იოანე-პავლე II-სთან.
1979 წ.

© შპს მართლმადიდებლურ ტაძარში. 1980 წ.

ჩვენ უდიდეს მნიშვნელობას ვანიჭებთ ამ ვიზიტს, რადგანაც ეს არის პირველი შემთხვევა, როცა ერთმანეთს ხვდებიან რომისა და საქართველოს ეკლესიის მეთაურები...

ჩვენ დიდად ვაფასებთ რომის კათოლიკური ეკლესიის იმ დიდ წვლილს, რომელიც მას შეაქვს ხალხთა შორის ურთიერთგაგებისა და მსოფლიო მშვიდობის შენარჩუნების საქმეში.

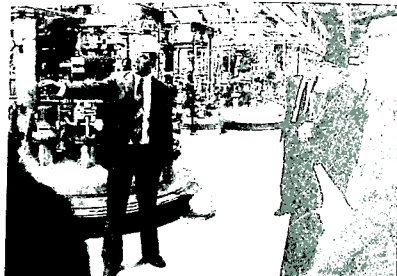
● შპს ბიბლიოთეკაში. 1988 წ.

● შპს ერთ-ერთი ხასწავლებლის მოხსწავლეუბიანი. 1988 წ.

● შპს შპს ქიშიისა და ფარმაცეუტულ კვლევი ინსტიტუტში. 1988 წ.

● შპს ერთ-ერთი ფერმაში. 1990 წ.

ქართველი ერი და საქართველოს ეკლესია მუდამ მშვიდობის სადარაჯოზე იდგა და ასე იქნება მომავალშიც...

თანამედროვეობის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი საზრუნავია მშვიდობის საკითხი. მეცნიერებისა და ტექნიკის უდიდესი მიღწევების ხანაში კაცობრიობამ დააგროვა ისეთი მძლავრი იარაღი, რომელსაც შეუძლია რამდენჯერმე მოსპოს სიცოცხლე დედამიწაზე. განა შეიძლება ასეთ შემთხვევაში ეკლესია მხოლოდ მაყურებლის როლში იყოს და არ აღიმადლოს ხმა ამ საფრთხის თავიდან ასაცილებლად?!...

ჩვენ, ქრისტიანებმა, ყველაფერი უნდა გავაკეთოთ იმისათვის, რომ მაცხოვრის შობის 2000 წელს ჩვენი პლანეტა აყვავებული და მშვიდობიანი შეხვდეს.

● 587.568 მსოფლიოს ეკლესიათა მეთაურების
კონფერენციაზე. 1990 წ.

● 568 ლონდონი. ბერძნულ ტაძარში. 1995 წ.

● 570 შიტროპოლიტ გრიგოლიან ერთად. 1995 წ.

● 571 კენტერბერის მთავარეპისკოპოს ჯორჯ კართან ერთად. 1995 წ.

● 572 საქართველოს საელჩოში. 1995 წ.

ფოტო 1: ინგლისში მცხოვრებ ქართველებთან. 1995 წ.

ფოტო 2: ლინდისის აერობორტში. 1995 წ.

ჩვენი კულტურა, მეცნიერება, ხელოვნება, არქიტექტურა, მწერლობა, საერთოდ აზროვნება... მთლიანად ქრისტიანულ ნიადაგზეა დაფუძნებული. საქართველოს ეკლესია ყოველთვის აქტიურად მონაწილეობდა და მონაწილეობს ჩვენი ერის ცხოვრებაში; ამიტომაცაა იგი ეროვნული და ტრადიციული.

მიუხედავად მართლმადიდებლური აღმსარებლობის მრავალ-საუკუნოვანი ტრადიციისა, საქართველოს საპატრიარქოს ახლო ურთიერთობა აქვს სხვა დენომინაციებთან.

მოხარულნი ვართ, რომ ბოლო პერიოდში მეგობრული ურთიერთობა მტკიცდება საქართველოს ეკლესიასა და ანგლიკანურ ეკლესიას შორის...

ჩვენი ერი კარგად იცნობს თქვენს მაღალ კულტურას, თქვენს ლიტერატურას, მეცნიერებას და, ვფიქრობთ, ჩვენი კონტაქტები ორივე მხარისათვის მრავალმხრივი და ნაყოფიერი იქნება.

● 575 მიუნხენი, გერმანიაში მცხოვრებ ქართველებთან. 1988 წ.

● 576 გერმანიის საგარეო საქმეთა მინისტრ კლაუს კინკელთან. 1996 წ.

● 577 ბიბერბახი, პრესკონფერენციაზე. 1996 წ.

● 578 ბიბერბახის მერთან. 1996 წ.

● 579 შიუნენი. 1996 წ.

● 580 საარბრუკენი. გერმანულ პროდუსერთან პერმან
ვედეკინდთან. 1996 წ.

© 581 შტუდგანდი. 1998 წ.

© 582.583 სოფ. ვიბლინგუერდე. კახურების
მონადირეთა სახლ-მუზეუმში. 1998 წ.

● 584 პრიდენსდორფი. საქართველოდან სამკურნალოდ
გაგზავნილ ბავშვებთან. 1998 წ.

● 585 ბონი. ბერძნული ტაძარი. საღმრთო ღვთისმშობელს
გერმანიის მიტროპოლიტ ყოვლადუწმიდეს აფგუსტინეს-
თან ერთად. 1998 წ.

● 586 დორტმუნდი. ქალაქის მერთან ლორენც
ლადაუესთან. 1998 წ.

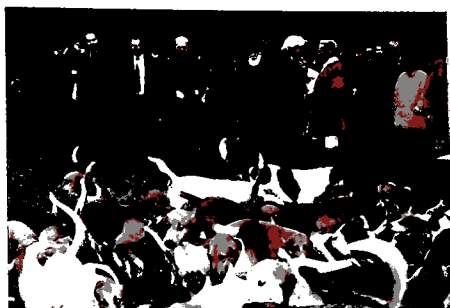
● **მწ.** ხაბრულაძის მერიანი. 1998 წ.

● **ნაზ.** დორტუნი. გერმანელი პრიდიუსერის ფრიდელმ ბრიუკნერის მიერ საქართველოზე შექმნილი ფილმის „რწმენის აღორძინება“ პრემიერაზე. 1998 წ.

● **ნაზ.** სიფ. ვლასტუტენი. გერმანელ პრიდიუსერთან ფრიდელმ ბრიუკნერთან თვინში. 1998 წ.

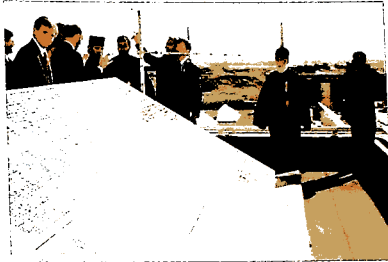

● 590, 591, 592 შვეკსპოფი. თაფისუფად დროს. 1998 წ.

● 569.594: ხაერთაშორისო სიმბოზოუმზე „რელიგია, მეცნიერება და გარემო“, კრუიზი შავი ზღვის გარშემო. 1997 წ.

მომზადდება საზღვარგარეთ
ქრუიზი შავი ზღვის ბარამო
კოლანდია

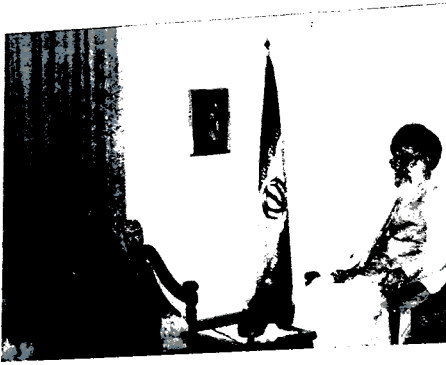
● 597 შავი ზღვის ენერჯითი მიმუშავებენ ერთ-ერთ ქარხანაში. 1999 წ.

● 597 ქარხნის სხდომათა დარბაზში. 1999 წ.

● 598 ერთ-ერთ ფერმაში. 1999 წ.

● პაპ ირანის პრეზიდენტ მუჰამედ ჰათანთან. 2001 წ.

○ 600 ფერეიდნულ ქართველებთან. 2001 წ.

საქართველო-ირანის ურთიერთობის ფესვები ძველი ნელთალრიცხვის შორეული წარსულიდან იწყება. იმ უძველესი დროიდან XIX ს-მდე არ დამცხრალა დაპირისპირება ჩვენს ქვეყნებს შორის. ირანი იყო სახელმწიფო, რომელსაც ყოველთვის სურდა თავის მფლობელობაში ჰქონოდა ჩვენი მიწა-წყალი და ამ მიზნის მისაღწევად მკვეთრ ნაბიჯებს დგამდა. მიუხედავად ურიცხვი შემოსევისა, ქართველი ხალხი ბოლომდე არ გამტყდარა და მრავალგზის დარბეული და განადგურებული, შემდეგ კი ფენიქსივით აღმდგარი, კვლავ იწყებდა ბრძოლას დამოუკიდებლობისათვის...

მე ვფიქრობ, ჩვენი ქვეყნების – ირანისა და საქართველოს რელიგიური ლიდერები და სასულიერო მოღვაწენი, ჩვენი ხელისუფალნი და საზოგადოება მზად არიან, რათა მსოფლიოს ვუჩვენოთ მაგალითი იმისა, რომ რელიგიური განსხვავებულობის და წარსულში დაპირისპირების მიუხედავად, შეგვწევს უნარი ურთიერთპატივისცემისა, უნარი მშვიდობიანი და მეგობრული თანაარსებობისა.

◦ 601 ტაო-კლარჯეთის საზღვარზე, 2003 წ.

◦ 602 ხახული, ღვთისმშობლის სახელობის ტაძარი. პარაკლისი საქართველოს ეკლესიის წმიდა სინოდის წევრებთან ერთად. 2003 წ.

● 1997 ი.ო. საქართველოს ეკლესიის წმიდა სინოდის
წევრებთან და მრევლთან ერთად. 2003 წ.

● 1997 ი.ო. პარაკლისი საქართველოს ეკლესიის
წმიდა სინოდის წევრებთან ერთად. 2003 წ.

○ 605 ხინახუხი, კონსტანტინეს და ელენეს სახელობის ტაძარი, საღმრთო ლიტურგიაზე კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლადუწმიდეს ბართლომეოს I-თან და ალექსანდრიისა და სრულიად აფრიკის პაპსა და პატრიარქ, უნეტარეს პეტრე VII-სთან ერთად, 2003 წ.

○ 606 კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლადუწმიდეს ბართლომეოს I-თან, ალექსანდრიისა და სრულიად აფრიკის პაპსა და პატრიარქ, უნეტარეს პეტრე VII-სთან და საქართველოს ეკლესიის წმიდა ხინოდის წვეგრებთან ერთად, 2003 წ.

● 607 კონსტანტინეპოლის მთავარეპისკოპოს და მსოფლიო პატრიარქ ყოვლადუწმიდეს ბართლომეოს I-თან და ალექსანდრიისა და სრულიად აფრიკის პაპსა და პატრიარქ, უნეტარეს პეტრე VII-სთან ერთად, 2003 წ.

ქართველს ყველაფერი საუკეთესო სხვისთვის, სტუმრისთვის, გარეშეთათვის ემეტება. „საუცხოო“ – ე.ი. უცხოსათვის განკუთვნილი, ასე უწოდებს იგი ყველაზე ლამაზს, მშვენიერს, კარგს.

ჩვენი ცხოვრების წესადაა ქცეული გამოთქმა: სტუმარი ღვთისაა. ვინც არ უნდა იყოს იგი ქართველი თუ არაქართველი, ქრისტიანი თუ არაქრისტიანი, მტერი თუ მოყვარე, თუ ის სტუმარია, მისი პატივისცემა პიროვნების, ოჯახის, ერის ღირსებად ითვლება.

მინდა კმაყოფილებით აღვნიშნო, რომ მიუხედავად მრავალეროვანი მოსახლეობისა, საქართველოში არასოდეს ჰქონია ადგილი ეროვნული ან სარწმუნოებრივი ნიშნით დევნას; ამიტომაც არის, რომ აქ გვერდი-გვერდ საუკუნეებია მშვიდობიანად მკვიდრობენ მუსლიმები, იუდეველები, ქრისტიანები და სხვა რელიგიების მიმდევარნი; მაშინაც კი, როდესაც მწვავედობდა ურთიერთობა ამა თუ იმ სახელმწიფოსთან, საქართველოში მცხოვრები ამ ქვეყნის წარმომადგენლობისადმი დამოკიდებულება კვლავ შემწყნარებლური რჩებოდა. ურთიერთობის ეს წესი არ შეცვლილა ჩვენს თანამედროვე ყოფაშიც... მოყვასისადმი ასეთი მიდგომა ქართველ ადამიანში მართლმადიდებლური ქრისტიანული სარწმუნოების დიდი პატივისცემიდან და სიყვარულიდან მომდინარეობს.

• 1988 წ. შესეულრა თბილისის აეროპორტში.

ჩვენი უძველესი საპატრიარქოების კავშირს დიდი ხნის ისტორია აქვს. საქართველოს და კონსტანტინეპოლის ეკლესიები ხომ წმიდა ანდრია პირველწოდებულის მიერაა დაარსებული.

ჩვენს სიახლოვეს პირველი საუკუნიდანვე ჩაეყარა საფუძველი; აქტიური ურთიერთობა კი იწყება IV საუკუნიდან, როცა ქრისტიანობა საქართველოში სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადდა...

ჩვენს ეკლესიათა ურთიერთობაში დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა ათონის ივერთა მონასტერს, რომელიც ქართველმა მამებმა, იოანე, ექვთიმე, გიორგი მთაწმიდელებმა დააარსეს. ეს საგანე დიდი ხნის მანძილზე იყო, როგორც ლოცვისა და სულიერი მოღვაწეობის, ისე კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრი. იგი იყო ხიდი საქართველოსა და ბიზანტიას შორის. სამწუხაროდ, ამ მონასტერთან ჩვენი კავშირი არ არის მტკიცე. დარწმუნებული ვართ, თქვენი ლოცვა-კურთხევით, თქვენო ყოვლადწმიდესობაგ, დადგება ის კურთხეული დღე, როცა ქართველი ბერები ჩავლენ ივირონში და ბერძნებთან ერთად იმოღვაწებენ.

- 616. 611 სიონის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1988 წ.

სტუმრად პატრიარქთან

ყოვლადუნგიდუნი დიმიტრიოს I, კონსტანტინეპოლის, –
ახალი რომის მთავარეპისკოპოსი და მსოფლიო პატრიარქი

● 612 სიონის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1988 წ.

● 613 მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1988 წ.

● ნი: ხათუნის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1994 წ.

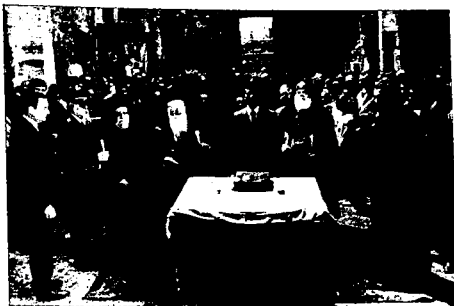
● 615 კრწანისის სამთავრობო რეზიდენციაში. 1994 წ.

მართალია, ადრე თქვენ უკვე რამდენჯერმე ბრძანდებოდით ჩვენს ქვეყანაში, მაგრამ ეს ვიზიტი ორივე ეკლესიისათვის განსაკუთრებულია და ისტორიული, რადგან ახლა თქვენ საქართველოს ენციეთ, როგორც უძველესი და უპირველესი ეკლესიის მამამთავარი და მსოფლიო პატრიარქი, ღირსეული გამგრძელბელი იმ ტრადიციებისა, რომელიც ეკუმენურ საპატრიარქოს ახასიათებდა და ახასიათებს...

IV საუკუნის პირველ ნახევარში ქრისტიანულ საქართველოსა და საბერძნეთს შორის საფუძველჩაყრილი ურთიერთობა, როდესაც იმპერატორმა კონსტანტინე დიდმა პატივისცემისა და ურყევი მეგობრობის ნიშნად მირიან მეფეს საჩუქრად გამოუგზავნა სამსჭვალე უფლისა ჩუენისა იესო ქრისტესი, საუკუნეთა ქართველების მიუხედავად, კვლავ გრძელდება. ჩვენს კავშირს დიდ ძალას მატებს აფხაზეთში, კომანში დაცული სინმიდე – სარკოფაგი წმიდა იოანე ოქროპირისა, რომელიც საქართველოში აღესრულა.

სტუმრად პატრიარქთან
ყოვლადუნეიძის ბართლომეოს I, კონსტანტინეაოლის,
ახალი რომის მთავარეპისკოპოსი და მსოფლიო პატრიარქი

● 616, 617, 618, 619, 620 ქუთაისში, 1994წ.

● 622 საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენცია.
უწმიდესი და უნეტარესი ილია II ოქრის პანადიას
გადასცემს ყოვლადუწმიდეს ბართლომეოს I-ს. 2003 წ.

● 623 გელათი. ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის შიძინების ტაძარი.
საღმრთო ლიტურგიაზე. 2003 წ.

სტუმრად ვატიკანთან
ყვლაღუწმინდისი ბარტლომეოს I, კონსტანტინეპოლის, –
ახალი რომის მთავარეპისკოპოსის და მსოფლიო ვატიკანში

● 624 შტუტგა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი.
სადმროთ ლიტურგიაზე. 2003 წ.

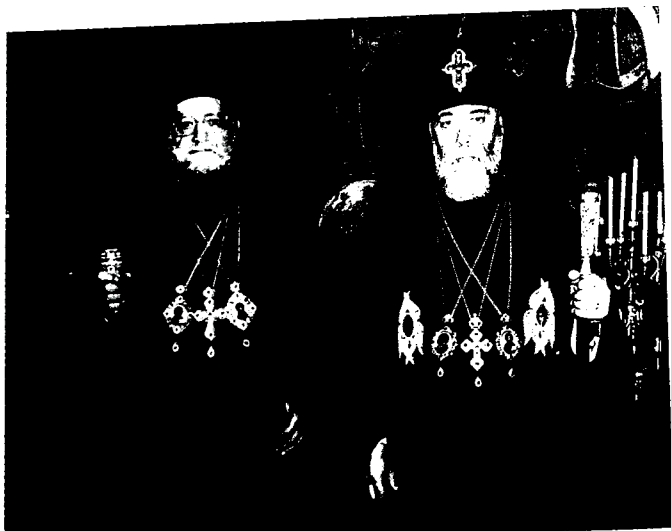
● 625 წმიდა სამების სახელობის მშენებარე საკათედრო
ტაძარში. 2003 წ.

● 626 იბილისის აეროპორტში. 2003 წ.

● 627 სიონის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1981 წ.

● 628 საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში. 1981 წ.

სტუმრად პატრიარქთან

უნეტარესი ნიკოლოზ VI, პაპი და პატრიარქი დიდისა
ქალაქისა ალექსანდრიისა და სრულიად აფრიკისა

● 629.630 თავისუფალ დროს. 1981 წ.

● 631 სიონის საკათედრო ტაძარი. პარაკლისი. 1985 წ.

● 632 სიონის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ღვთისმშობლის ხატის წინ. 1985 წ.

სტუმრად პატრიარქთან

უნეტარესი ნიკოლოზ VI, პაპი და პატრიარქი დიდიხა ქალაქისა ალექსანდრიისა და სრულიად აფრიკისა

○ 633 მსუღეღობა სიონის საკათედრო ტაძრიდან საპატრიარქო რეზიდენციამდე. 1985 წ.

● 634 საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში. 1985 წ.

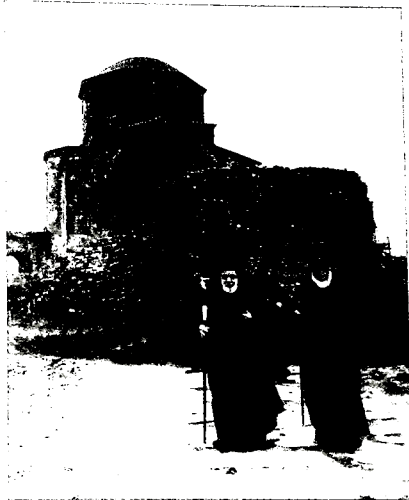
● 1988 წ. შუგვედრა თბილისის აეროპორტში.

● 1988 წ. სიონის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ღმერთგაზე.

● 637. ხაინის ხაკოთედრი ტაძარი, ხაღმრთო
ლიტურგიაზე, 1988 წ.

● 638, 639. მცხეთა. ჯვრის მონასტერში,
1988 წ.

• 640.611.642 მცხეთა, სეგტიცხოველის ხაკათედრო ტაძარი.
სადმროთ ღიტურგიაჟუ. 2002 წ.

სტუმრად პატრიარქთან

შენათარსი პეტრე VII, პავი და პატრიარქი დიდიწა ქალაქისა
ალექსანდრიისა და სრულიად აფრიკისა

○ 643: ხინის საკათედრო ტაძრის ეზოში.
2002 წ.

○ 644, 645 ბოდბე. წმიდა ნინოს სახელობის
დედათა მონასტერში. 2002 წ.

● მამა შუხუვედრა თბილისის აეროპორტში. 1981 წ.

● 1947-1956 სიონის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1981 წ.

© ნსა სინის საკათედრო ტაძარი.
სადმრთო ლიტურგიაზე. 1981 წ.

საქართველოს ეკლესია, რომელიც დაარსებულია წმიდა ანდრია პირველწოდებულის ქადაგებითა და ღვანლით, დღეს ხვდება ანტიოქიისა და სრულიად აღმოსავლეთის ეკლესიის მეთაურს, უნეტარეს ეგნატე IV, იმ ეკლესიის მეთაურს, რომელიც დააარსა წმიდა მოციქულის, ანდრია პირველწოდებულის მკვიდრმა ძმამ, მოციქულთა თავმა და ქრისტიანობის დიდმა სვეტმა, წმიდა მოციქულმა პეტრემ. ის ფაქტი, რომ ჩვენი ეკლესიების დამაარსებელი მოციქულნი – პეტრე და ანდრია ძმები იყვნენ, კიდევ უფრო გვაახლოებს. ეს სიახლოვე, რომელიც ისტორიული წარსულიდანაც ჩანს, როგორც დღეს, ასევე ხვალაც კიდევ უფრო მკვეთრად უნდა წარმოჩნდეს.

ჩვენ დიდი ზეიმით ვხვდებით იმ ეკლესიის მამამთავარს, რომლის სულიერმა წინამძღვარმაც V საუკუნეში საქართველოს ეკლესიას ავტოკეფალია უბოძა.

© 650 საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში.
1981 წ.

როგორც კურთხევა უფლისა იესო ქრისტესი, როგორც დალოცვა იერუსალიმის წმიდა მიწისა, საქართველომ ჯერ კიდევ პირველ საუკუნეში მიიღო კვართი მაცხოვრისა და როგორც დიდსა საუნჯესა, დღესაც ინახავს წიაღსა შინა თვისსა.

ჩვენმა ერმა სიხარულით შეითვისა ქრისტეს მოძღვრება, რომელიც იქადაგეს საქართველოში იერუსალიმიდან ჩამოსულმა მოციქულებმა: ანდრია პირველწოდებულმა და სვიმონ კანანელმა...

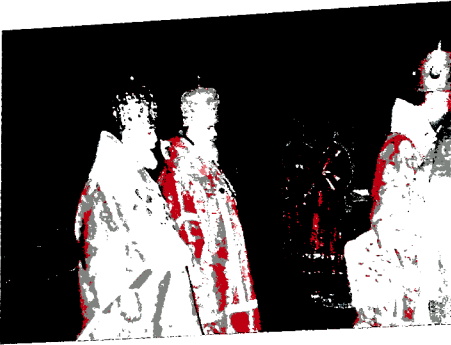
იმ მონასტრებსა და ტაძრებს შორის, რომლებიც ქართველებმა ააშენეს პალესტინაში, განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს იერუსალიმის ჯვრის ქართულ მონასტერს, რომელიც საუკუნეების მანძილზე აკავშირებდა ჩვენს ორ უძველეს ეკლესიას. ეს ყველაფერი მეტყველებს იმაზე, რომ ჩვენი ურთიერთობა დღეს კი არ იწყება, მას აქვს თავისი დიდი ტრადიცია და ჩვენ გვჯერა, რომ ეს ღირსშესანიშნავი ტრადიცია კვლავ გაგრძელდება და გაღრმავდება.

სტუმრად პატრიარქთან

უმეტარესი დიოდოროსი, პატრიარქი წმიდისა ქალქისა
იერუსალიმისა და სრულიად პალესტინისა

● 651.652. 653.654 სიონის საკათედრო ტაძარი.
სადმართო ლიტურგიაზე. 1981 წ.

● 655 სიონის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ღვთისმშობლის ხატის წინაშე. 1996 წ.

თქვენი ვიზიტი, თქვენო უნმადესობავ, უპირველეს ყოვლისა, იმ ძმური ურთიერთობის გაგრძელებაა, რომელიც ჩვენს ორ ერთმორწმუნე მართლმადიდებელ ხალხს შორის საუკუნეთა მანძილზე არსებობდა... ჩვენს სახელოვან და ბრძენ წინამორბედთ ღრმად ჰქონდათ შეგნებული მოვალეობა თავიანთი ხალხების წინაშე და კარგად ესმოდათ აუცილებლობა ჩვენს ავტოკეფალურ მართლმადიდებელ ეკლესიებს შორის თანამშრომლობისა...

გამოვთქვამთ იმედს, რომ ჩვენი ქვეყნები გაუძლებენ დროის გამოცდას, შექმნილ მძიმე პრობლემებს დაძლევენ და ჭეშმარიტად მეგობრულ ურთიერთობას განამტკიცებენ. ჩვენ გვინდა, ვიხილოთ სულიერად და მატერიალურად ძლიერი, მთლიანი და სტაბილური რუსეთი და საქართველო, დარწმუნებულნი ვართ, იგივე გასურთ თქვენც.

© 656, 657, 658, 659 შტუთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ღვთაურებაზე. 1996 წ.

© 660 თავისუფალ დროს. 1996 წ.

● იმ. 652 საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში. 1996 წ.

ღვთის განგებით ჩვენი ეკლესიები ისტორიულად ერთიანობის სიმბოლოდ და სულიერ ძალად გვევლინება ჩვენი ქვეყნების ცხოვრებაში. მუდმივი ბრძოლა, მუდმივი ჭიდილი კეთილი და ბოროტი ძალებისა თან სდევდა ჩვენს ყოფას. ამ ბრძოლამ გამოანართო ჩვენი ხალხები, ამიტომაც მშვიდობა, რომელსაც საფუძვლად სიყვარული და სამართლიანობა უდევს, მუდამ იქნება ჩვენი მიზანი...

თქვენი უწმიდესობავ, ახლა, როცა ჩვენი ქვეყნები იღვნიან, რათა დამოუკიდებელი და ძლიერი სახელმწიფოები ააშენონ (მიუხედავად იმისა, რომ ჯერ კიდევ მძიმე სულიერ, პოლიტიკურ და ეკონომიკურ მდგომარეობაში ვიმყოფებით), ჩვენს ეკლესიებსა და ხალხებს შორის მეგობრული ურთიერთობების განმტკიცება და ერთობა მეტად დიდ მნიშვნელობას იქნის, რომლის კიდევ ერთი ნათელი დადასტურებაა თქვენი უწმიდესობისა და თქვენი თანმხლები პირების ძმური ვიზიტი საქართველოში.

სტუმრად პატრიარქთან

უნემიღესი ჰავლე, პეჩის მთავარეპისკოპოსი და
ბელგრად-კარლოვაცის მიტროპოლიტი, პატრიარქი სრულიად სერბეთისა

● მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი.
სადმროს ლიტურგიაზე. 1982 წ.

● მცხეთა. ჯვრის მონასტერი. 1982 წ.

სტუმრად პატრიარქთან

უწმიდესი მამსიმი, პატრიარქი სრულიად გულგარეთისა

● 1867 წ. მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1982 წ.

● 671, 672 სიონის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 2002 წ.

● 673 თავისუფალ დროს. 2002 წ.

● 674 წმიდა ანდრია მოციქულის თავის ქალის
გამობრძანება წმიდა სამების სახელობის მშენებარე
საკათედრო ტაძრიდან. 2002 წ.

2000 წლის მანძილზე თქვენ პირველმა ჩამობრძანეთ
საქართველოში წმიდა ანდრია პირველწოდებულის თავის ქალა...
წმიდა ანდრია პირველწოდებული 2000 წლის შემდეგ კვლავ
მოძღვრავს ჩვენს ქვეყანას, ჩვენს ხალხს. ამასთან ჩვენ მოწმენი ვართ
იმისა, თუ როგორ აგრძელებს იგი საქართველოში თავის მოცი-
ქულებრივ მოღვაწეობას და ქადაგებას, რასაც მონშობს მრავალ-
რიცხოვანი ხალხის მიერ გამოჩენილი დიდი სიყვარული და
მონივნება მისი სინშიდის წინაშე... წმიდა ანდრია პირველწოდებული
აკავშირებს ჩვენს ერებსა და ეკლესიებს, რადგან ჩვენი ეკლესიები
მისი დაარსებულია.

● 675 წმიდა ანდრია პირველწოდებულის თავის ქალის
თაყვანისცემის დროს. 2002 წ.

● 076 საქართველოს სამატრიარქო რეზიდენციაში. 2004 წ.

● 077 წმინდა ხაშკის სახელობის შუენუბარე საკათედრო ტაძრის მონახულების დროს. 2004 წ.

© GTS თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. 2004 წ.

როგორც პოლონეთი, ასევე საქართველო უძველესი კულტურის მქონე ქვეყნებია და ჩვენ ყველაფერი უნდა გავაკეთოთ იმისათვის, რომ შევინარჩუნოთ ჩვენი ერების უძველესი კულტურა.

დღეს, როდესაც მკვეთრად იჭრება უცხო ქვეყნების კულტურა და ფსევდოკულტურა, ეს ტალღა განურჩევლად არ უნდა მივიღოთ, რადგან იგი წალეკვას უქადის ჩვენს ეროვნულ ფასეულობებს. რა თქმა უნდა, რაც კარგი და მისაღებია, უნდა მივიღოთ აღმოსავლეთიდანაც და დასავლეთიდანაც, ჩრდილოეთიდანაც და სამხრეთიდანაც, მაგრამ ბევრი რამ, რაც მიუღებელია და ფსევდოკულტურას წარმოადგენს, უნდა დავგმოთ და განვეშოროთ. ამის გარჩევა ჩვენ აუცილებლად უნდა შეგვეძლოს...

საქართველო კარგად იცნობს პოლონეთს, ჩვენ მსგავსი ისტორია გვაქვს და ვფიქრობთ, რომ მომავალშიც დაახლოებული ვიქნებით და წინსვლა გვექნება.

● 67: ხათვის საკათედრო ტაძარი. პარაკლისი. 1984 წ.

კაცობრიობა დღეს მომავლის საზოგადოებაზე ფიქრობს, ფიქრობს იმ საძირკველზე, რასაც იგი უნდა დაემყაროს. ახალი ცხოვრების სამართლიანობის საფუძველზე დამკვიდრებისათვის აუცილებელია ეკლესიისა და საერთოდ, კეთილი ნების ადამიანების აქტიური მონაწილეობა ქვეყნად ბოროტებასთან ბრძოლაში...

კაცობრიობის ბედ-იღბალსა და გარემომცველ სამყაროზე ზრუნვა გვავალებს მეტი აქტიურობით ვიმოქმედოთ ხალხთა, ეკლესიათა და სახელმწიფოთა შორის ურთიერთგაგებისათვის, ბირთვული საშიშროებისაგან მსოფლიოს გადარჩენისათვის.

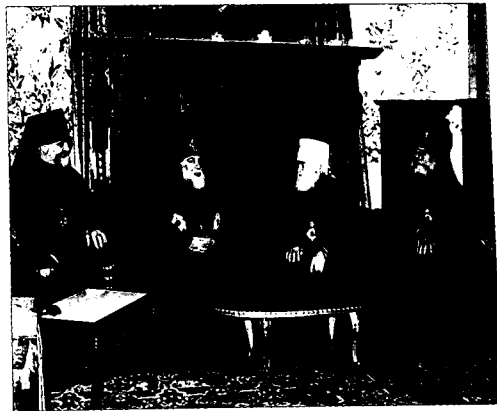
პრალა არის ქალაქი, სადაც დაინყო ქრისტიანული სამშვიდობო მოძრაობა, ამიტომაც ბუნებრივია, რომ თქვენ, თქვენო უნეტარესობავ, გამორჩეულად ბევრს აკეთებთ აღნიშნული მიმართულებით.

სტუმრად პატრიარქთან

უწებარესი დოროთეოსი, მიტროპოლიტი ვრალისა და სრულიად
ჩხნეთისა და სლოვაკიისა

● 680 მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო
ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1984 წ.

● 681 საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში. 1984 წ.

● 1986 წ. სინის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1986 წ.

თქვენი სახით ჩვენ მივესალმებით სრულიად ამერიკისა და კანადის ეკლესიას, რომელსაც საფუძველი ჩაეყარა 200 წლის წინათ... ამერიკის ავტოკეფალია ითვლის სულ 16 წელიწადს, მაგრამ ჩვენ ვხედავთ, რამდენად ძლიერია იგი სულიერად... ჩვენ გვესმის ის სიძნელებები, რაც არის თქვენში... თქვენ იმყოფებით პროტესტანტულ ეკლესიათა ოკეანეში და ეს უფრო მეტ პასუხისმგებლობას გაკისრებთ. თუმცა უნდა ითქვას, რომ დღეს პროტესტანტული სამყარო დაინტერესებულია მართლმადიდებლური ტრადიციებით. თქვენ საშუალება გაქვთ, დაანახოთ პროტესტანტებს მართლმადიდებელი ეკლესიის დიდი სინმიდე, სინმიდე იმ ეკლესიისა, რომელიც არსებობდა ჯერ კიდევ ეკლესიათა გაყოფამდე.

სტუმრად პატრიარქთან

უნეტარესი თეოდოსი, მთავარეპისკოპოსი ვაჟინგბტონისა,
მიტროპოლიტი სრულიად ამერიკისა და კანადისა

● 684, 685, 686 თბილისის ოპერისა და
ბალეტის სახელმწიფო აკადემიურ
თეატრში. 1986 წ.

● 647 თბილისის აეროპორტში. 1997 წ.

● 654 საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში. 1997 წ.

სტუმრად პატრიარქთან

უნეტარსი თეოდოსი, მთავარეპისკოპოსი ვაჰინგტონისა,
მიტროპოლიტი სრულიად ამერიკისა და კანადისა

© 689 სიონის საკათედრო ტაძარი.
ხაღმრთო ლიტურგიაზე. 1997 წ.

© 690 ბაზალეთი. წმიდა ილია წინასწარმეტყველის სახელობის
ტაძრის კურთხევის დღე. 1997 წ.

● 551 შენეთა. საპატრიარქო რეზიდენციაში. 2004 წ.

● 552 შენეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 2004 წ.

● 553 ალავერდი. ალავერდის საკათედრო ტაძარში. 2004 წ.

უნატარსი გერმანე, მთავარეპისკოპოსი ვაჟინგტონისა,
მიტროპოლიტი სრულიად ამერიკისა და კანადისა

© 2004 თბილისის მისწავლე-ახალგაზრდობის რესპუბლიკურ
სახსლესი. 2004 წ.

თქვენი ვიზიტი არის მტკიცე ხიდი ჩვენს შორის, ეს არის ისტორიული ვიზიტი, რადგან ეს არის თქვენი პირველი სტუმრობა საქართველოში. ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ ეს ურთიერთობა მომავალში კიდევ უფრო მეტად განმტკიცდება და მას ექნება მრავალმხრივი გამოვლინება: ურთიერთობა ეკლესიათა შორის, მეცნიერებს შორის, კულტურული ურთიერთობა და, რა თქმა უნდა, პოლიტიკური ურთიერთობა. ჩვენ მაღლობელი ვართ ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტისა და ხელისუფლების, რომ ამ ურთულეს პერიოდში თქვენი ქვეყანა ძალიან ეხმარება საქართველოს.

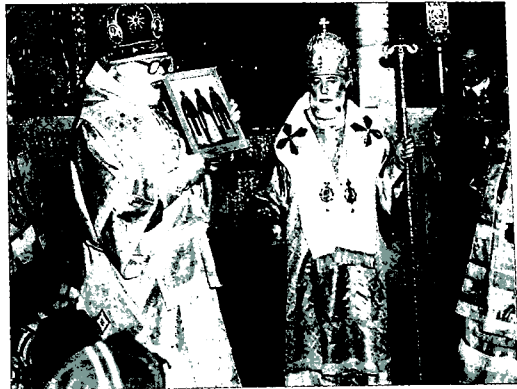

● 1982 წ. მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ლიტურგიაზე. 1982 წ.

სტუმრად პატრიარქთან

მაღალსოფელადუსაგვფდელოესი პაპლე,
მთავარეპისკოპოსი კარაღიისა და სრულიად ფინეთისა

მაღალსოფელადუსაგვფდელოესი თეოდოსი,
მთავარეპისკოპოსი ტოკიოსი და მიტროპოლიტი სრულიად იავონიისა

● 696.697 მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო
ლიტურგიაზე. 1982 წ.

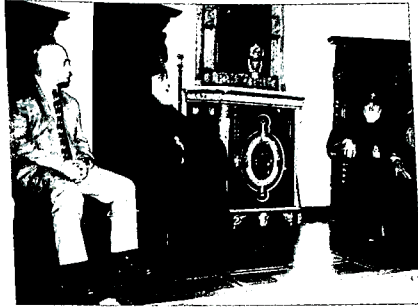
● 698 საქართველოს ჰეცნიერებათა აკადემიის ხელნაწერთა ინსტიტუტი. 1982 წ.

● 699 თბილისის აეროპორტი. 1982 წ.

სტუმრად პატრიარქთან

უწმიდესი ვახან I, პატრიარქ-კათოლიკოსი ყოველთა სომხეთა
უწმიდესი ბარბინ I, პატრიარქ-კათოლიკოსი ყოველთა სომხეთა

○ 760 საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში. 1995წ.

○ 701 ხაინის საკათედრო ტაძარში. 1995 წ.

● 702 მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარში. 1995 წ.

● 703 ხონის საკათედრო ტაძარი.
ბერები ათინის შიდანი. 1981წ.

● 704.705 საქართველოს საპატრიარქო
რეზიდენცია. საბერძნეთის ეკლესიის
წარმოშობადგენლები. 1982 წ.

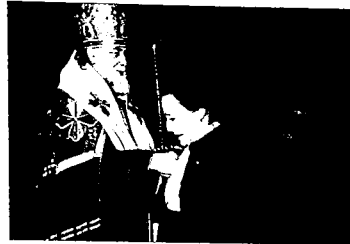
◉ 706 საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენცია. საქართველოს ინტელიგენციის წარმომადგენლები. 1983 წ.

◉ 707 სიონის საკათედრო ტაძარი. მსახიობი მედეა ჯაფარიძე. 1983 წ.

◉ 708 საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენცია. აკადემიკოსი აკაკი შანიძე. 1983 წ.

◉ 709 სიონის საკათედრო ტაძარი. მსახიობი დილო ჭიჭინაძე. 1983 წ.

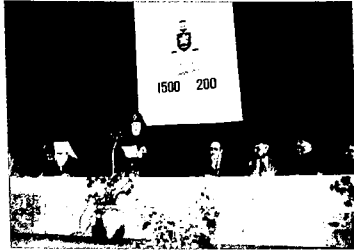
ქართველ ინტელიგენციაში დიდი პოტენციური ძალაა. ათეისტური რეჟიმის უმძიმეს პერიოდშიც ინტელიგენცია ჩვენი ქვეყნისა ხალხში ნერგავდა განათლებისა და სოციალური პროგრესის მაღალ იდეალებს, ცდილობდა მიახლოებოდა ღრმა ფილოსოფიურ საკითხებს და აბსოლუტური ჭეშმარიტების პრობლემას. ერთადერთი, რაც მას აკლდა, ეს იყო ჭეშმარიტი სარწმუნოების სრული გააზრება. თავის ფუნქციის სწორად შეფასებას და შესრულებას ინტელიგენცია შესძლებს მხოლოდ მაშინ, თუ თავის ცოდნას რწმენას დაუკავშირებს. მხოლოდ ამ შემთხვევაში მიიღწევს ის დიდ და სასურველ შედეგებს.

• შიშ მცხეთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი. საღმრთო ღიშტურგია. საქართველოს კკლესიის ავტოკეფალიის 1500 წლისთავთან დაკავშირებით. სახუღიერო ბირები საზღვარგარეის სხვადასხვა ქვეყნიდან. 1983 წ.

არსებობს ისტორიული თარიღები, რომელთა მნიშვნელობა კონკრეტული დროით შემოიფარგლება, მაგრამ არის ისტორიული მოვლენები, რომელთა გავლენაც საუკუნეებს სცილდება. მათ რიცხვს მიეკუთვნება ჩვენი ეკლესიისთვის ავტოკეფალიის მინიჭების თარიღი...

1500 წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც ღვთივეკურთხეული მეფე ვახტანგ გორგასლის დიდი ღვანლით საქართველოს სამოციქულო ეკლესია გახდა დამოუკიდებელი. ეს იყო უდიდესი მნიშვნელობის ფაქტი, ნიშანი და დადასტურება იმისა, თუ რა დიდი ავტორიტეტით სარგებლობდა ჩვენი ქვეყანა და ღვთივდადგინებული მისი განმგებელი – ვახტანგ გორგასალი, იმდროინდელ ქრისტიანულ სამყაროში.

● 712.713.714 თბილისი. ჭადრაკის სასახლე. საზეიმო სხდომა საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის 1500 წლისთავთან დაკავშირებით. 1983 წ.

● 715 არგენტინაში მცხოვრები ქართველები. 1983 წ.

● 716 აშშ-ს ქ. ატლანტის შერი ენდრიუ იანგი. 1985 წ.

● 717 ჟურნალისტები იტალიიდან. 1985 წ.

● 718 შვეიცარიის ეკლესიის წარმომადგენლები. 1988 წ.

სტუმრალ პატრიარქთან
საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში

○ 719 სიონის საკათედრო ტაძარი. აშერის შვირთებული შტატების სახელმწიფო მდივანი ჯორჯ შულიცი. 1988 წ.

○ 720 ქართველი ებრაელი ეფრაიმ გური. 1988 წ.

○ 721 თბილისის მოსწავლე-ახალგაზრდობის რესპუბლიკური სასახლის აღსაზრდელები. 1989 წ.

© 722 ხიონის ხაკაფედრო ტაძარი. დედა ტურეზა. 1989 წ.

© 723 გერმანული პროდიუსერი პერზან კუდეკინდი. 1990 წ.

● 724 დელეგაცია გერმანიიდან. 1990 წ.

სტუმრად პატრიარქთან
საპარმევლოს საპატრიარქო რეზიდენციაში

© 725, 726 კრწანისის სამთავრობო რეზიდენცია.
ამერიკის შეერთებული შტატების ექს-პრეზიდენტი
ნიქსონი. 1991 წ.

© 727 დელეგაცია ინგლისიდან. 1991 წ.

● 126-ე საშუალო სკოლის მოსწავლეები და პედაგოგები. 1991 წ.

● 729 შეიღებარდაცუელი მშობლები. 1992 წ.

სტუმრად პატრიარქთან
საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში

☉ 730.731.732 სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-
პატრიარქ ილია II-ის დაბადებიდან 60 წლისთავთან
დაკავშირებით.

● 733 ქეთევან ბაგრატიონი. 1992 წ.

● 734.735 მეუსიკელი ძმები ხოსე და ხორხე პირ-
ტილიები, რომლებიც სახაჯელს იხდიდნენ რუსთავის
ცისეში. 1992 წ.

© 738 ხიონის საკათედრო ტაძარი. საქართველოს პრეზიდენტი ედუარდ (გიორგი) შექვარდნაძე და რუსეთის პრეზიდენტი ბორის ელცინი. 1993 წ.

© 737 შინაშენები იერუსალიმიდან. 1994 წ.

© 738 შთავარებისკობისი გარეგინი, შემდგომში
სომეხთა პატრიარქ-კათოლიკოსი გარეგინ II და
სომეხი ეპისკოპოსი გევორგი. 1994 წ.

● 739 ნინო რამიშვილი. 1995 წ.

● 736, 731 კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის დაბადების დღესთან დაკავშირებით. 1995 წ.

o 742 თბილისის სასულიერო აკადემიის პროფესორ-მასწავლებლები. 1995 წ.

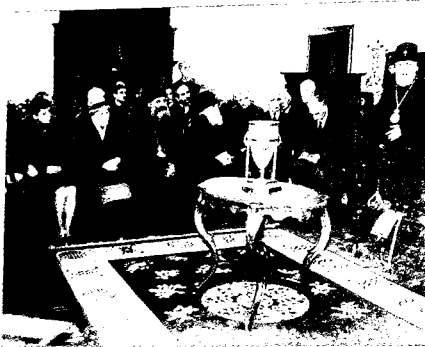
o 743.744 ქართველი პედაგოგები. 1995 წ.

კულტურა და განათლება პარალელურ წრფეთა მსგავსი კი არ არის, არამედ ხშირად თანმხვედრი მცნებებია. კულტურისა და განათლების კავშირი ბუნებრივად ბადებს ეკლესიასთან და ოჯახთან ურთიერთობის აუცილებელ მოთხოვნილებას. მხოლოდ ასეთ გარემოში შეიძლება აღიზარდოს ჰარმონიულად განვითარებული პიროვნება, მხოლოდ ამ შემთხვევაში ექნება ადამიანს სრულფასოვანი წარმოდგენა სამყაროზე და გამოუმუშავდება უნარი, კრიტიკულ ვითარებაში სწორი გადაწყვეტილების მიღებისა.

● 745 ქართველი მეცნიერები. 1995 წ.

უმაღლეს სასწავლებელში კარგი იქნებოდა, რომ ისწავლებოდეს ზნეობრივი ფილოსოფიის კურსი. არ არსებობს ისეთი ლეთისმეტყველი ან ფილოსოფოსი, რომელიც არ ეხებოდეს ზნეობრივ საკითხებს. მათი ნააზრევის გაცნობა მეტად გაამდიდრებს ჩვენი ახალგაზრდების სულიერ სამყაროს.

● 746 აფხაზეთის მინისტრთა საბჭოს წარმომადგენლები. 1995წ.

თერთმეტი წლის მანძილზე ვიყავი მღვდელმთავარი აფხაზეთის ეპარქიისა და კარგად მახსოვს ის სიტუაცია, ურთიერთპატივისცემა და მეგობრობა, რაც სუფევდა ქართველებს, აფხაზებსა და სხვა ერის წარმომადგენლებს შორის. ამ სიყვარულის მოსპობას ვერავითარი მტრული ძალა ვერ შეძლებს, რადგან ჩვენს შორის დაპირისპირება ხელოვნურადაა შექმნილი, ის ურთიერთობები კი – ბუნებრივად აღმოცენებული.

სტუმრად ვატრიარქთან
საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში

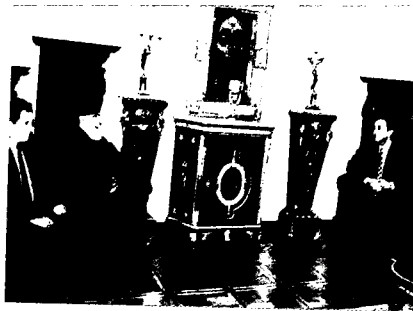
● 747.748 საქართველოს პრეზიდენტი ედუარდ (გიორგი)
შევარდნაძე და იუნესკოს გენერალური დირექტორი
ფრედერიკო მაიორი. 1995 წ.

● 74: მცხეთა, სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარი.
რუსეთის ფედერალური საბჭოს თავმჯდომარე
ანატოლი შუშეიკო. 1995 წ.

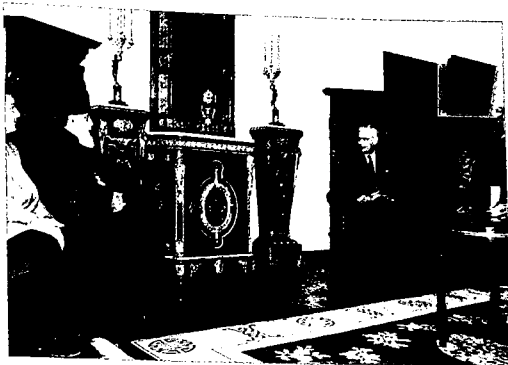

● 75: უკრაინის პრეზიდენტი ლეონიდ კუჩმა. 1995 წ.

● 76: სომხეთის საგარეო საქმეთა მინისტრი ვან
პაპაზიანი. 1995 წ.

სტუმრად ვატიარძთან
საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში

◉ 752 უეროგუეროიანების კომისარი ტორბენ სოლიოსი. 1995 წ.

◉ 753 ასირიელი ეპისკოპოსი გიორგი. 1995 წ.

● 754 საბერძნეთის მეფე კონსტანტინე, 1995წ.

დღევანდელი დღე ისტორიული და ბედნიერია ჩვენთვის. თითქოს აღდგა 1000 წლის წინანდელი ტრადიცია, როცა ბიზანტიის იმპერატორები ენვეოდნენ ხოლმე საქართველოს და ჩვენი მეფეები ჩადიოდნენ საბერძნეთში.

თქვენს ვიზიტში ჩვენ ვხედავთ ნიშანს ღვთის დიდი განგებისა და ამიტომაც ფსალმუნის სიტყვებით ვამბობთ:

„ესე არს დღე რომელ ქმნა უფალმან,
ვიხარებდეთ და ვიშუებდეთ ამას შინა“ (ფს. 117. 24).

თქვენმა ჩამობრძანებამ საქართველოს მინაზე, წარსულ საუკუნეთა სუნთქვა მოიტანა და გაგვახსენა ჩვენი ქვეყნების ურთიერთობებთან დაკავშირებული მოვლენები.

● 755 სიონის საკათედრო ტაძარი, საბერძნეთის მეფე კონსტანტინე, 1995 წ.

© 756.757 აფხაზეთიდან დევნილი ბავშვები და მათი
იტალიელი მზრუნველნი. 1996 წ.

გულმონყალემა ცხონებისაკენ მიმავალი ყველაზე
სწორი და უმოკლესი გზაა. იგი გულისხმობს
თანაღმობას, თანადგომას, სხვის დასახმარებლად
საკუთარი თავის დაუზოგაობას, და საერთოდ,
ცხოვრებას მოყვასისათვის. ამიტომაც ბრძანებს
უფალი, რომ საშინელი სამსჯავროს დროს მონყალენი
იქნებიან შეწყალებულნი და დაიმკვიდრებენ ცაათა
სასუფეველს.

● 1996 წელს გერმანიის ფედერალური რესპუბლიკის პრეზიდენტი რომან პერცივი.

● 1996 წელს გერმანიის ეკონომიკის მინისტრი კლაუს კინკელი.

სტუმრად პატრიარქთან
საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში

© 7617 დედაქალაქის ხაწარმოებისა და
ბანკების შეღმდგანულები. 1996 წ.

© 7618 გაზეთი „ნერვის“ სწავლულ
ბავშვთა დარბაზის წევრები. 1996 წ.

● 763 ჩუხოსლოვაკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში. 1996 წ.

● 765 ირანის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი საქართველოში ფურეიდინ შეკბინი. 1996 წ.

● 766.767 რუმინეთის პრეზიდენტი იონ ელიუსკუ 1996 წ.

სტუმრულ პატრიარქთან
საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში

© 766 ამერიკეკათოლიკის მუსლიმანთა საბჭოს
თავმჯდომარე – შეიხი აღას შუქერ ფაშა ზადე.
1996 წ.

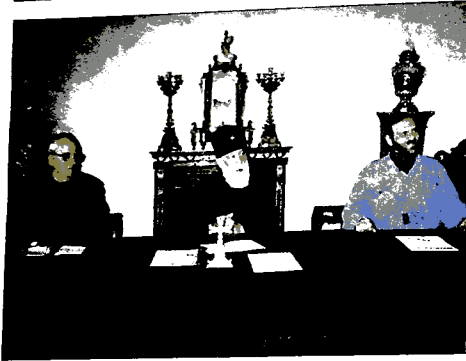
© 768 კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის
აღსაყდრების ოცი წლისთავსადმი მიძღვნილი
სამეცნიერო კონფერენცია. 1997 წ.

© 770 შაია პლისუცკაია და სიონის საკათედრო
ტაძრის ვაჟთა გუნდი. 1998 წ.

პატრონი

- 1997 წ. ინტელექტუალური წარმომადგენლები.

უნდა შევძლოთ ახალგაზრდებში ყოველივე ნეგატიურისა და უზნეობისადმი იმუნიტეტის გამომუშავება და მათთვის მყარი მორალური საფუძვლის შექმნა. ადრეც არაერთგზის მითქვამს, რომ დღეს, როგორც არასდროს, საჭიროა კავშირი ოჯახს, სკოლასა და ეკლესიას შორის.

სტუმრად პატრიარქთან
საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში

● 773.774.775 ლუდუშაურთა გეარის წარმომადგენლები –
გეარის დილოცვის დღე. 1998 წ.

● 776 ილიაბა. 1998 წ.

● 777 სამედიცინო ინსტიტუტ – „თბილისის“ რექტორი
ნოდარ ბაქრაძე სტუდენტებთან ერთად. 1998 წ.

● 778 რუსთავეის საბავშვო ბაღის – „ნათელის“ აღსაზრდე-
ლები 1999 წ.

სტუმრად პატრიარქთან
საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში

ადამიანის ცხოვრების ერთ-ერთი ძირითადი მიზანი სხვისთვის სიხარულის მინიჭებაა. ალბათ გამოგიცდიათ ის დიდი სიხარული, რომელსაც გაჭირვებულისათვის დახმარების განწვევა განგაცდევინებთ. ამ დროს გულში საოცარი მადლი ისადგურებს, რადგან ვგრძნობთ, რომ გაღებულ მატერიალური შეშნეობის ნაცვლად სხვა დიდი საუნჯე მოვიპოვეთ, ეს არის ის სულიერი სიხარული, რომელიც ადამიანს ღმერთთან აკავშირებს.

● 779.780.781 ქველმოქმედი ექიმები. 1999 წ.

● 752 შესვენვა თბილისის აეროპორტში. 1999 წ.

● 753.754 საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენციაში. 1999 წ.

სტუმრად პატრიარქთან
მისი უწმიდესობა, რომის პაპი იოანე-პავლე II.

○ 785, 786 შთაჯრობის ხასღჷი. 1999 წ.

○ 787 შცხუთა. სვეტიცხოვლის საკათედრო ტაძარში. 1999 წ.

○ 788 თბილისის აეროპორტში. 1999 წ.

● 789, 790, 791, 792 'სვილგარდაცული' შობლები-
2000 წ.

● 793

ქრისტიანობის ოცსაუკუნოვანი ისტორიის მანძილზე ასეთი ერთობა შეილგარდაცვლილი დედებისა ერთადერთია მსოფლიოში.

ადამიანები იბადებიან, კვებიან, მათი სიცოცხლე ქრება ჩვენს თვალწინ... ჩვენი შინაგანი სამყარო კი უგრძნობი რჩება, თითქოს ეს ყველაფერი სხვაგან ხდებოდეს. არასწორად ვფიქრობთ წუთისოფელზე, მარადიულ ცხოვრებაზე; გვაკინწყდება, რომ გარდაცვალება არ ნიშნავს სულის სიკვდილს, არამედ – მის მეორედ დაბადებას, სულის განთავისუფლებას გვამის სიმძიმისაგან. და, ვიდრე ჩამოკრავს საბედისწერო წუთი გარდაცვალებისა, უნდა ვიზრუნოთ განწმენდაზე, შინაგან ფერისცვალებაზე.

მორწმუნე ხარ თუ ურწმუნო, მნიშვნელობა არა აქვს, შენს წინაშე საუკუნო ნეტარებით ან სატანჯველით სავსე შეუვალი მარადიულობაა. მინიერი ჩვენი სიცოცხლე წამისყოფაა, მომზადებაა უსასრულო ცხოვრებისათვის. ყოველი წელი, თვე და დღე გვაახლოებს იმ კარიბჭეს, როცა წარმავალიდან წარუვალში გადავინაცვლებთ.

იცოდეთ, შემოქმედი იმაზე მძიმე ჯვარს არ გარგუნებთ, რისი ტარებაც თქვენ არ შეგიძლიათ. სიმშვიდითა და სიმდაბლით მიიღეთ ცხოვრების ტვირთი და მუდამ გახსოვდეთ, ყველაზე მეტად სულს სჭირდება გაფრთხილება; მასზე ძვირფასი არა არის რა კაცისათვის. იგი განსაზღვრავს ჩვენი მარადიული სიკვდილ-სიცოცხლის საკითხს.

● 794 საქართველოს და უცხოეთის ტურისტების მინისტრები. 2000 წ.

● 795 იურჯი ქართველების ოჯახი. 2000 წ.

● 796 აკადემიკოსი ალბერტ თავხელიძე ოჯახთან ერთად. 2000 წ.

● 797, 798 საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილი და პარლამენტის თავმჯდომარე ნინო ბურჯანაძე. 2004 წ.

● 2004 წელს საქართველოს პირველი პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას ქერივი მანანია არჩვამუ-გამსახურდია. 2004 წ.

● 2006 წელს სანკტ-პეტერბურგის ქართველთა სათვისტომოს თავმჯდომარე ბადრი კაკაბაძე თვალთან ერთად. 2006 წ.

o S01.S02.S03.S04 ახლადდაქორწინებულნი.

ეკლესია ის სულიერი კანა გალილეისა, სადაც უფალმა დალოცა ქორწილი.

ქორწინება ქალსა და კაცს შორის სიყვარულით განმტკიცებული კავშირია; ეს ურთიერთობა მათი თავისუფალი ნებით ხორციელდება, ერთმანეთისადმი ერთგულების პირობას გულისხმობს და ეკლესიისა და ქრისტეს ერთობის სახით იკურთხება. „რომელნი – იგი ღმერთმან შეაუღლნა, კაცი ნუ განაშორებნ". (მათე 19,6) – ბრძანებს წმიდა წერილი.

ქორწინება, ოჯახი, შვილები, ერის კეთილდღეობაზე ზრუნვა, ყოველი ზნესრული ადამიანის ცხოვრების წესია. იგი გულისხმობს მამაკაცსა და ქალს შორის უმნიცკლო ურთიერთობას, ურთიერთნდობას, ერთმანეთისათვის თავგანწირვას, ურთიერთმსხვერპლშენირვას.

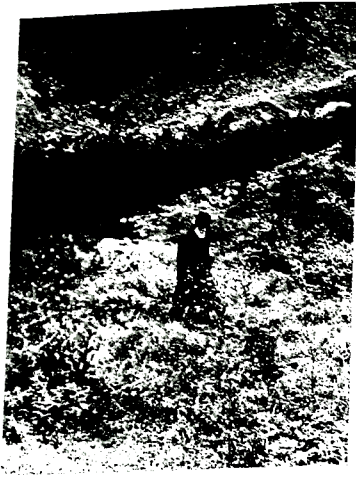
განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს იმას, თუ ვის ირჩევს ადამიანი ცხოვრების თანამგზავრად. ასევე გასათვალისწინებელია ის წინაპირობანი, რაც განსაზღვრავს ამ კავშირს. თუ ოჯახის შექმნას მხოლოდ ხორციელი ვნება ან ანგარება განსაზღვრავს, იგი, ფაქტობრივად, თავიდანვე განწირულია დარღვევისათვის, რადგან მიწიერ, წარმავალ ღირებულებებზეა დაფუძნებული...

მეფე და დედოფალი, – ასე უნოდებენ ჯვარდანერილთ. ეს არ არის ახლადშეუღლებულთათვის ერთი-ორი დღით მინიჭებული სახელწოდება. საერთოდ, ოჯახში მამა უნდა მეფობდეს და დედა – დედოფლობდეს.

აკადემიის IV კურსზე დაწერე საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე: „ათონის ივერთა მონასტრის ისტორია“... ჩემთვის მთანმიდელი მამების ცხოვრება ყოველთვის იყო და დარჩება სულიერი ამაღლებისა და სრულყოფილების მაგალითად... ამ თემამ მიიპყრო ჩემი ყურადღება იმ მხრივაც, რომ იგი მჭიდროდაა დაკავშირებული ჩემი ქვეყნის, საქართველოს ისტორიასთან...

აკადემია დავამთავრე ღვთისმეტყველების მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხით... პროფესორთა საბჭოს დადგენილებით გადაწყდა ჩემი დატოვება აკადემიაში სტიპენდიანტად, მაგრამ ჩემი ერისა და დედა-ეკლესიის სიყვარულმა მიმატოვებინა ეს ყველაფერი და მე დაებრუნდი სამშობლოში.

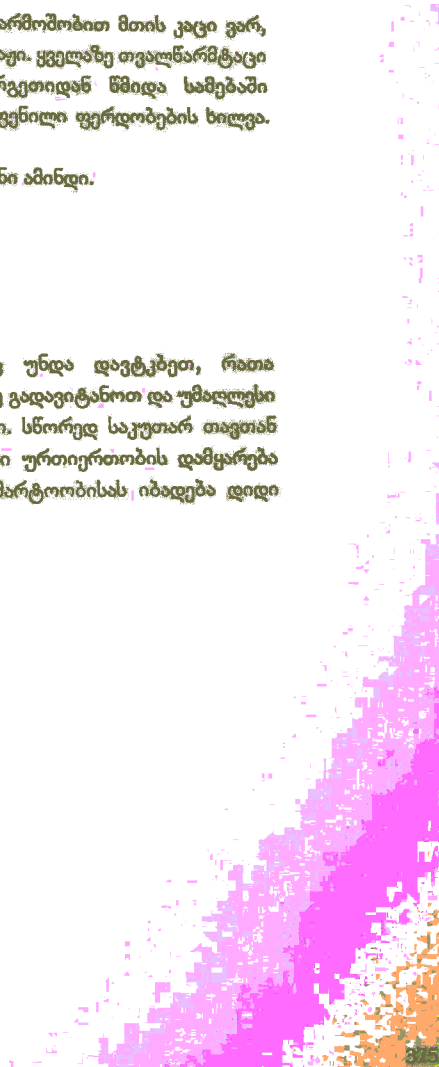

● 805, 806, 807

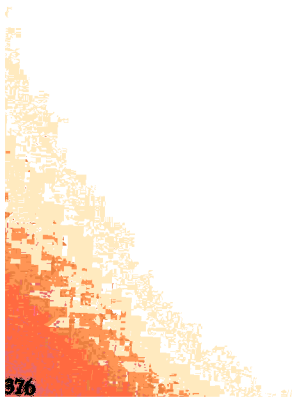
შესაძლოა იმიტომ, რომ მე წარმოშობით მთის კაცი ვარ, ყველაფერს მირჩევნია მთის პეიზაჟი. ყველაზე თვალწარმტაცი სანახაობა ჩემთვის არის გერგეთიდან წმიდა სამებაში ასვლისას მთის ყვავილებით მოფენილი ფერდობების ხილვა. გარშემო საოცარი სილამაზეა.

მიყვარს გაზაფხული და მზიანი ამინდი.

ზოგჯერ განმარტოებითაც უნდა დავტკბეთ, რათა ყურადღება შეინახოთ ცხოვრებაზე გადავითაროთ და უმბლესი რეალობის არსებობა ვიგრძნოთ. სწორედ საკუთარ თავთან განმარტოებისასაა შესაძლებელი ურთიერთობის დამყარება ღმერთთან, სწორედ ამგვარი მარტოობისას იბადება დიდი იდეები.

ბავშვობიდან მიყვარდა ბუნება. აქ მუდამ ვხედავდი ღვთის ხელს, ამიტომაც მიყვარდა ყველაფერი, რაც ბუნებაშია, განსაკუთრებით კი – ცხოველები. უპატრონო ლეკვს თუ ვიპოვიდი სადმე, მაშინვე სახლში მიმყავდა. ამის ნებას კი უფროსები ზოგჯერ არ მრთავდნენ და მახსოვს, ამის გამო როგორ ვტიროდი. საერთოდ, მეხალისებოდა შინაურ საქონელზე ზრუნვა.

● 808, 809, 810

მკაცრი იშვიათად ვარ, მაგრამ, თუ ეს შეეხება სამშობლოსა და ეკლესიის ბედს, ვხდები შეუვალი. ღვთისა და ერის მოლაღატეს მკაცრი სასჯელი შემძლია დავადო, ამავე დროს, სულ ველოდები მისგან სინანულს და, თუკი მოინანიებს, მზად ვარ ყველაფერი ვაპატიო.

● 112 იეროდიაკონი ილია მოსკოვის სახულიერო აკადემიის კელიაში. 1958 წ.

● 113 მცხეთის საპატრიარქო რეზიდენცია. სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II. 2005 წ.

მუსიკა ბავშვობიდან მიყვარდა. როგორც ამბობდნენ, საუკეთესო სმენა მქონდა. რა თქმა უნდა, ყველაზე საამო ჩემთვის ქართული საგალობლების მოსმენაა. ამასთანავე, საათობით შემიძლია ვიჯდე და ვუსმინო კლასიკურ მუსიკას. გამორჩეულად მიყვარს მოცარტი, მიყვარს ფალიაშვილი.

ღმერთმა ყველა ერს მისცა სიყვარულის მადლი, მათ შორის ჩვენც, ქართველებს, რომელიც პირველ რიგში ჩვენს უძველეს ხალხურ სიმღერასა და საეკლესიო გალობაში ჩანს.

ქართული გალობა არის სიყვარული უფლისადმი, ხოლო ქართული სიმღერა – სიყვარული მოყვასისადმი, მუსიკაში აჟღერებული და გადმოცემული.

გინხაროდენ, ფრიად შვენიერო
ჩასართავი წმიდა ნინოს დაუფლომელ საგალობელში

კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II

ნელა

გო - ხა - რო - დენ, ური - აღ შეე - ნი - ე - რო

გო - ხა - რო - დენ, ური - აღ შეე - ნი - ე - რო

შო - რის დე - ღა - თა ხა - ღმერთო - სმა - ლო.

შო - რის დე - ღა - თა ხა - ღმერთო - სმა - ლო.

ა - ლი - ლუ - ი - ა ა - ლი - ლუ - ი - ა ა - ლი - ლუ - ი - ა

ა - ლი - ლუ - ი - ა ა - ლი - ლუ - ი - ა ა - ლი - ლუ - ი - ა

1963 წ.

გოდინ ჩემთან, უფალო

კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II

ნელა

ღა - ვი - ღა - ლე, ღა - ვი - ღა - ლე, მო - დი ჩემ-თან, უ - ფა - ლო!

ღა - ვი - ღა - ლე, ღა - ვი - ღა - ლე, მო - დი ჩემ-თან, უ - ფა - ლო!

1965 წ.

უფალთა იხსნა მონათა

კათალიკოს-პატრიარქი ავთანდილ II

სული და ღმრთობა

პ - უა - ლა - ბ - ე - ხა კრი - სტე, მუ - თა ღმრთი - ხა - თა,
პ - უა - ლა - ბ - ე - ხა კრი - სტე, მუ - თა ღმრთი - ხა - თა,

მუ - ზი - წა - ლე მუ, თა - ლე - ლე.
მუ - ზი - წა - ლე მუ, თა - ლე - ლე.

1980 წ.

წმინდა ღვთისმშობლის

კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II

სულა

წმი - ღა - თ ღმე - რთო წმი - ღა - თ ძლი - ე - რი

წმი - ღა - თ ღმე - რთო წმი - ღა - თ ძლი - ე - რი

წმი - ღა - თ უ - კვდა-უო შე - გვი - წა - ლენ ჩვენ

წმი - ღა - თ უ - კვდა-უო შე - გვი - წა - ლენ ჩვენ

წმი - ღა - თ ღმე - რთო წმი - ღა - თ ძლი - ე - რი

წმი - ღა - თ ღმე - რთო წმი - ღა - თ ძლი - ე - რი

შენსებულებით

წმი - ღა - თ უ - კვდა-უო შე - გვი - წა - ლენ ჩვენ

წმი - ღა - თ უ - კვდა-უო შე - გვი - წა - ლენ ჩვენ

მა - მა - ო ჩვე - ნო, რო - მე - ლი ხარ ცა - თა ში - ნა, წმი - ღა ო - ეპენ
 მა - მა - ო ჩვე - ნო, რო - მე - ლი ხარ ცა - თა ში - ნა, წმი - ღა ო - ეპენ

სა - ხე - ლი შე - ნი, მო - ვე - დინ სუ - ფე - ვა შე - ნი, ო - ეპენ ნე - ბა
 სა - ხე - ლი შე - ნი, მო - ვე - დინ სუ - ფე - ვა შე - ნი, ო - ეპენ ნე - ბა

შე - ნი, ვი - თარ - ცა ცა - თა ში - ნა, ე - გრე - ცა ქვე - ე - ნა - სა ზე - ღა;
 შე - ნი, ვი - თარ - ცა ცა - თა ში - ნა, ე - გრე - ცა ქვე - ე - ნა - სა ზე - ღა;

ჰუ - რი ჩვე - ნი არ - სო - ბი - სა მო - მეც ჩვენ ღღეს, და მო - მი - ტე - ვენ ჩვენ
 ჰუ - რი ჩვე - ნი არ - სო - ბი - სა მო - მეც ჩვენ ღღეს, და მო - მი - ტე - ვენ ჩვენ

თა - ნა - ნა - ღებ - ნი ჩვენ - ნი, ვი - თარ - ცა ჩვენ ში - უ - ტე - ვებთ

თა - ნა - ნა - ღებ - ნი ჩვენ - ნი, ვი - თარ - ცა ჩვენ ში - უ - ტე - ვებთ

თა - ნამ - ღებ - თა მათ ჩვენ - თა; და ნუ შე - ში - ვვა - ნებ

თა - ნამ - ღებ - თა მათ ჩვენ - თა; და ნუ შე - ში - ვვა - ნებ

rit.

ჩვენ გან - საც - დელ - სა, ა - რა - მედ მისს - ნენ ჩვენ ზო - რი - ტი - სა - გან!

ჩვენ გან - საც - დელ - სა, ა - რა - მედ მისს - ნენ ჩვენ ზო - რი - ტი - სა - გან!

2005 წ.

მრწამს ერ - თი ღმერ - თი, მა - მა უოვ - ლი - სს მწერო - ბე - ლი, შე - მო - ქმე - ღი

მრწამს ერ - თი ღმერ - თი, მა - მა უოვ - ლი - სს მწერო - ბე - ლი, შე - მო - ქმე - ღი

ცა - თა და ქვე - ეა - ნი - სს, ხი - ლულ - თა უო - ველ - თა და ა - რა ხი - ლულ - თა;

ცა - თა და ქვე - ეა - ნი - სს, ხი - ლულ - თა უო - ველ - თა და ა - რა ხი - ლულ - თა;

და ერ - თი უ - ფა - ლი ი - ე - სო ქრი - სტე, მე ღმრთი - სს მხო - ლოდ - შო - ბი - ლი,

და ერ - თი უ - ფა - ლი ი - ე - სო ქრი - სტე, მე ღმრთი - სს მხო - ლოდ - შო - ბი - ლი,

მა - მი - სს - გან შო - ბი - ლი უ - წი - ნა - რეს უო - ველ - თა სს - უ - კუ - ნე - თა,

მა - მი - სს - გან შო - ბი - ლი უ - წი - ნა - რეს უო - ველ - თა სს - უ - კუ - ნე - თა,

ღიბტინი
(ფრაგმენტი)

კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II

ღვთიე-და-ცუ-ლი ვ-რი ზვე-ნი, და მე-უ-ფე-ბა მი-სი; მრა-ვალ-ვა-მი-ერ!

ღვთიე-და-ცუ-ლი ვ-რი ზვე-ნი, და მე-უ-ფე-ბა მი-სი; მრა-ვალ-ვა-მი-ერ!

1.

ბართ-ლო-მე-ო-სი, ეოვლად-უწმიდესი მოავარ-ეპისკოპოსი კონსტანტინოპოლისა,

ბართ-ლო-მე-ო-სი, ეოვლად-უწმიდესი მოავარ-ეპისკოპოსი კონსტანტინოპოლისა,

ახლისა რი-მი-სა, და მსი-ფლი-ო პა-ტრი-არ-ქი; მრა-ვალ-ვა-მი-ერ!

ახლისა რი-მი-სა, და მსი-ფლი-ო პა-ტრი-არ-ქი; მრა-ვალ-ვა-მი-ერ!

2.

თე-ო-დო-რო-სი, უნეტარესი პაპი და პატრიარქი ა-ლექ-სანდრი-ო-სა,

თე-ო-დო-რო-სი, უნეტარესი პაპი და პატრიარქი ა-ლექ-სანდრი-ო-სა,

2005 წ.

ბლოგ ნუა

Musical score for 'ბლოგ ნუა' (Blogs Nua). It consists of three staves: two vocal staves (Soprano and Alto) and one piano accompaniment staff. The lyrics are: უ - ჟა - ლო შე - გვი - წება - ლენ, უ - ჟა - ლო შე - გვი - წება - ლენ, უ - ჟა - ლო შე - გვი - წება - ლენ, უ - ჟა - ლო შე - გვი - წება - ლენ.

Musical score for 'ბლოგ ნუა' (Blogs Nua). It consists of three staves: two vocal staves (Soprano and Alto) and one piano accompaniment staff. The lyrics are: უ - ჟა - ლო შე - გვი - წება - ლენ, უ - ჟა - ლო შე - გვი - წება - ლენ, უ - ჟა - ლო შე - გვი - წება - ლენ.

2005 წ.

მიცვალებულთა კვირეძსი

Musical score for 'მიცვალებულთა კვირეძსი' (Mitsvalebultsatsa Kviridzsi). It consists of three staves: two vocal staves (Soprano and Alto) and one piano accompaniment staff. The lyrics are: უ - ჟა - ლო შე - გვი - წება - ლენ, უ - ჟა - ლო შე - გვი - წება - ლენ.

Musical score for 'მიცვალებულთა კვირეძსი' (Mitsvalebultsatsa Kviridzsi). It consists of three staves: two vocal staves (Soprano and Alto) and one piano accompaniment staff. The lyrics are: უ - ჟა - ლო შე - გვი - წება - ლენ!

Musical score for 'მიცვალებულთა კვირეძსი' (Mitsvalebultsatsa Kviridzsi). It consists of three staves: two vocal staves (Soprano and Alto) and one piano accompaniment staff. The lyrics are: მო - გვი - ლენ, უ - ჟა - ლო; უ - ჟა - ლო, შე - გვი - წება - ლენ!

2005 წ.

ფიქრები წარსულსა და მომავალზე

Adagletto

კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II

pp

rit.

ქირიე ელეისონ
(ფრაგმენტი)

კათოლიკოს-პატრიარქი ილია II

ქი-რი-ე, ე-ლე-ი-სონ; ქი-რი-ე, ე-ლე-ი-სონ; ქი-რი-ე, ე-ლე-ი-სონ

I

II

III

IV

V

Bass

ჩემი პედიკა
(ფრაგმენტი)

კათოლიკოს-პატრიარქი ანა II

ავტორი: ვ. ჯორჯაძე

ლმერ - თო, ის - მი - - ნე ვერ - რე - ბა,

ეს ნე-მი სთ - ხო-ვა-რი-ა: არ წა-მე-შა - ლოს გუ-ლი-დან

მე შე-ნი სახ - სო-ვა-რი-ა, გულს ნუ გა-მი - ტეხ ტანჯ-ვა-ში,

გულს ნუ გა-მი - ტეხ ტანჯ-ვა-ში,

გულს ნუ გა-მი - ტეხ ტანჯ-ვა-ში,

გულს ნუ გა-მი - ტეხ ტანჯ-ვა-ში,

ირაპლი პრემიის 506
(ფრაგმენტი)

პოეზია: ვეჯა

კომპოზიტორი: პეტრე იაშვილი II

Maestoso

ოცვენი ჭირიშვი,

ან შეხდრევეთ, — ბი-ჭე-ბო, ჭაროვ-ღის შვი - ლე-ბო, — გუ-ლი ნა - ი-ღუ

პა - ვა - რა, — ბრძო-ლა-ში გა-მო - ცდი - ლე-ბო, — გუ-ლი ნა - ი-ღუ

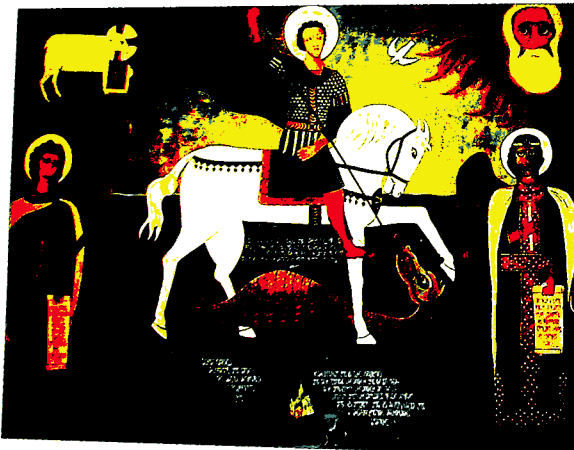
პა - ვა - რა, — ბრძო-ლა-ში გა-მო - ცდი - ლე-ბო!

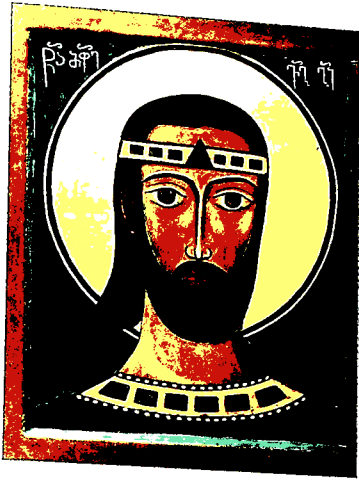
● 814 უფალი საბათო

○ 815 ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის ხატი წერის პროცესში.

● 816 წმიდა დიდმოწამე გიორგი

● 817. 818. 819 წმიდა მეფე ვახტანგ გორგასალი

● სპ. 82: შიდა ღულმუხერის ბუსტზე მუშაობის დროს.

● 822 შიდა ღულმუხერის ბუსტის დასრულებული სახე. 2001 წ.

● 823, 824, 825 სნო. შიოლა ღუდუშაურის
სახელობის სულიერებისა და კულტურის
ცენტრი, რომლის ეზოშიც დაიდგა შიოლა
ღუდუშაურის ბიუსტი. 2001 წ.

- 826, 827 დიდუბის ყოვლადწმიდა დევის-შობლის სახელობის ტაძარი. წმიდა მეფე თამარის ფრესკის მონატვის დროს.

◉ №28, 829, 830 წმიდა მუცე თამარი

● 831 წმიდა სამების ხატი წერის პროცესში.
2002 წ.

● 832 წმიდა სამების ხატის დასრულებული
სახე. 2003 წ.

– სამებაო დაუსაბამოო, მამაო, ძეო და სულო წმიდაო, – დიდება შენდა!
ყოვლადწმიდაო სამებაო, შემოქმედო ცაათა და ქვეყანისაო, სიმართლითა და
მონყალეობითა განმგებელო ყოველთა დაბადებულთაო, – მადლობა შენდა!
შენ გიგალობთ, შენ გაკურთხებთ და მარადის თაყვანისცემით შენ,
სამწმიდაო, ერთარსებაო, – მამაო, ძეო და სულო წმიდაო, უფალო უფლებათაო,
ღმერთო ძალთაო, და გევედრებით შენ, სიყვარულო და სასოებაო ჩვენო,
გარდამოიხილე ზეცით და იხილე, და მოხედე ვენახსა ამას, და დაამტკიცე ესე,
რომელ დაასხა მარჯვენემან შენმან, ამინ.

მდაბალი ილია II. 2000 წ.

● 833 ყოვლადწმიდა ღვთისშობლის ხატი
წერის პრაქესში. 2002 წ.

● 834 ყოვლადწმიდა ღვთისშობლის
ხატის დასრულებული ხსებ. 2003 წ.

ყოვალდწმიდა ღვთისშობლის ლოცვა

დედაო ღვთისა გარდამოიხილე ჩვენზე და გვაცხოვე ჩვენ!

ყოვალდწმიდაო ღვთისმშობელო პატრონო ივერისაო, ბრწყინვალე ვარსკვლავო ცისკრისაო, მზეო ქვეყანისაო, აღმატებული ანგელოზთაო, შემწეო ყოველთა დაერდომილთა და შეჭირვებულთაო, მამისაგან უფლის დედად გამორჩეული და მფარველო ორთავ სოფლისაო, მონყალე თვალით გარდამოიხილე შენს ნილხვედრ მამულს – საქართველოს და ურიცხვითა ცოდვითა ჩვენთა შენდობა შესთხოვე ყოვლადწმიდასა სამებასა – მამასა, ძესა და სულსა წმიდასა. წყალობითა შენითა კვალად აღგვადგინე, მშვიდნი დაააუწე, შოშველნი შემოსე, საყვარობილესა შინა მყოფნი განათავისუფლე და სიმართლის გზაზე დააყენე; უძლურნი განკურნე, მტირალო ნუგეში-უც, ჭამუტთა და ყრმათა სიშენე მიეც და სულიერად აღამალე, ასაკოვანნი სიბრძნით აღავსე და მათი შთამომავალნი კეთილდღეობით გაახარე.

დედაო მონყალე მოგვეც სიმტკიცე ჭეშმარიტი რწმენისა, სასოება, შიში ღვთისა და შეუორგულებული სიყვარული, ეკლესიისა და მოყვასისა, ერთგულემა მამულისა და ქართული ენისა, მოგვმალდე გული წმიდა და სული წრფელი, გონება მახვილი და ღრმა, სხეული ჯანსაღი და უვნებელი. განამტკიცე ოჯახები ქართველთა და აკურთხე ივინი შეილთა სიმრავლითა. აღავსე ბელელნი ჩვენი პურითა და ვენახები ჩვენი-ყურანითა, განამრავლე მოსაველი მიწისა და მონავები პირუტყვითა.

ღვთისმშობელო დედაო, შეცდომილნი ძენი და ასულნი ივერისანი ჭეშმარიტების გზაზე დააყენე, უცხოეთში მყოფნი ქართველნი სამშობლოში მშვიდობით დააბრუნე; მტრად მოსულნი უცხო ტომნი ჩვენს უვნებლად თვისვე ქვეყანასა შინა განანჯე, ხლო ჩვენ მკვიდრთა საქართველოსთა, მოგვეც ძალი ურთიერთანადგომისა, რათა მწუხარეთა თანა ვტიროდეთ და შევეწოდეთ მათ, ხლოო მხიარულთა თანა ვიხაროდეთ.

დედაო მარიამო, ერი ქართველთა, მთავრობა, მხედრობა და ეკლესია ჩვენი სულიერად შეჰკარ და აღდგენილსა მამულსა შინა ჩვენსა ერთ განუყოფელ სამწყსოდ ღვთისა დაადგინე. ჭაბრად შენდა ჰყავ საქართველო და ხილულ და უხილავ მტერთაგან კეთილსურნელ იათა მახვილითვე მარად დაიცვე.

მერმეცა გვედრები, რათა შეენიო მართლმადიდებლობით აღსრულებულთა ჩვენთა ახლობელთა და წინაპართა და სულნი მათნი შენის მეოხებით სავანესა მართალთასა დაანესე.

განუზომელია წყალობა შენი ჩვენს ზედა, ღვთისმშობელო დედაო, დიდებასა და მადლობასა გწირავ შენ, მეოხო ჩვენი, შენს ფერხთა ქვეშ განვაფენთ გულთა ჩვენთა და კანდლად აღგინებთ ლოცვასა ჩვენსა; ზეცისა სასუფეველიდან ვიდრე საქართველომდე, ვითარცა ფიანდახსა დაგიფენთ სიყვარულსა ჩვენსა და მთელის ქვეყანის ყვაილებით განვაშვევებთ მას.

მუხლმოდრეკით შეგთხოვე, არ განგეშორდე არცა უამსა მას მეორედ მოსვლისა ძისა შენისასა და სრულიად საქართველო უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტეს მარჯვენით დაადგინე, რათა შენთანა ვიხარებდეთ და ვადიდებდეთ დამაბადებელსა ჩვენსა, ყოველთა შემწყნარებელსა და სიყვარულსა დაუსრულელესა, – მამასა, ძესა და წმიდასა სულსა ანდა მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ.

*მდაბალი მონა ღვთისა და საფარველსა ქვეშე შენსა მყოფი მორჩილი შენი ილია II,
სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი.
2001, ნელი 9 აპრილი.*

● 835 წმიდა მეფე დავით წინასწარმეტყველი.
2004 წ.

● 836 სოლომონ მეფე

● 837 ქართლოსი – ქართველთა ბიბლიური წინაპარი

● 838 შილა ღუდუშური – შილაშვილთა გვარის ფუძემდებელი. 2005 წ.

● 839, 840 კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის მშობლები. 2004 წ.

● 841

ძველქართული დამწერლობის ცოდნა ყოველი ქართველის ვალია. იგი ფარად და მახვილად ეპყრა მოციქულთასწორ წმიდა ნინოს, რომელმაც ქართველი ერი საბოლოოდ აზიარა ქრისტეს რწმენას. ძველქართულ ენაზე მეტყველებდნენ ქართველი წმიდანები...

გვახსოვდეს! ასომთავრული და ნუსხახუცური დამწერლობის ხმარებიდან განდევნით, ჩვენივე ნებით ვაშენებთ ყრუ კედელს წარსულსა და მომავალს შორის. თანამედროვე ქართველი კაცისათვის თანდათან უცხო და გაუგებარი ხდება უძველესი ქართული გამოცემები და აღარ ძალუძს ორიგინალში გაეცნოს ძველქართული მწერლობის შედეგებს, თუმცაღა ისინი იმავე ღვთიური მადლით გასხვივსნებულნი, დინჯი და დარბაისლური ქართულით გვიამბობენ ერის გარდასული ცხოვრების ჭირსა და დაღბინებას...

დღეს წმიდა ეკლესია ერთადერთი სავანეა, სადაც მოკრძალებით შეფარებულია და ყოველდღიურად იკითხება ძველქართული დამწერლობა, რამეთუ ყველა საეკლესიო წიგნი ხუცურადაა დაბეჭდილი... ასომთავრული და ხუცური დამწერლობა არის ხიდი-აკვედუკი, გადებული სახელოვან წარსულსა და ბედნიერ მომავალს შორის, როგორც ერთადერთი გზა, რომლითაც მოაღწია ჩვენამდე ენამ, რწმენამ და ქართველი კაცის გენიამ.

● 842 სინას მთა

გზა უდაბნოზე გადიოდა...

ციცაბო გზა კლდეებში 2300 მეტრის სიმაღლეზე ადის. წმიდა მოსეს მთა ან, როგორც მას ეძახიან, „წმიდა მწვერვალი“, წმიდა ეკატერინეს მონასტრიდან სამხრეთით მდებარეობს. მისკენ ორი ასასვლელი მიემართება, რომელთაგან ერთი კლდეში გამოკვეთილი ოთხი ათასამდე საფეხურია, ბერების მიერ VI საუკუნეში ნაკვეთ-ნაშენი. ეს სალი კლდეები იმდენად მაღალი და ძნელად ასასვლელია, რომ ყოველ კვირას, ასვლის დროს, 2-5 ადამიანი კვდება. ვერ ადიან, გული ვერ უძლებს, სიძებეც ძალიან მოქმედებს, – გააფრთხილეს საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ადგილობრივმა ბერებმა.

„ გაიხადე ფეხზე, რადგან ადგილი, რომელზეც დგახარ, წმიდაა“, – მოესმა მოსეს უფლის ხმა.

ამ წმიდა ადგილზე ფეხშიშველი იდგა ახლა საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი და ასე შეუდგა კლდეში გამოკვეთილ, ნახევარი მეტრის სიმაღლის, ოთხი ათას საფეხურს სინას მთისაკენ...

უდაბნომ გაუხსნა თავისი იღუმალი კარი კლდოვან საფეხურებზე ფეხშიშველა მიმავალ სრულიად საქართველოს სულიერ წინამძღვარს.

არად შერაცხა სიძნელე გზისა, არცა სიმკაცრე ბუნებისა და განთიადზე, თანმხლებ პირებთან და გამცილებელ ბერებთან ერთად, იგი წმიდა მთაზე ავიდა.

ეს გახლდათ ჯერ არგაგონილი, პირველი და ერთადერთი ფაქტი საქართველოს ოცსაუკუნოვანი სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიის ისტორიაში. მანამდე საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქთაგან ფეხი არავის დაუდგამს სინას მთაზე, რომელიც იყო და მარად დარჩება წმიდათა წმიდა ადგილად ქრისტიანთათვის.

სულ წვერზე დგას წმიდა სამების სახელობის ტაძარი. ავედით, ღვთის შეწევნით, – ივონებს კათოლიკოს-პატრიარქი, – რომ მიუზახლოვდით იმ წმიდა ადგილს, ისეთი გრძნობა მქონდა, თითქოს მთელი საქართველო ამოვიდა ჩემთან ერთად ამ წმიდა მთაზე და ლოცვად დადგა. მაღლობა შევნიერე უფალს ჩვენი ერის სახელით ყველაფრისათვის. იმისათვის, რომ მოგვცა ჩვენი ენა, ჩვენი რწმენა, რომ ჩვენ დღესაც ვარსებობთ, შეგავედრე ჩვენი ეკლესია, მთელი ქართველი ერი, განსაკუთრებით კი – ახალგაზრდობა, ჩვენი ბავშვები, მშობიარე დედები, ყველანი.

ისეთი მაღლი და ძალი, რომელიც აქ ვიგრძენი, არ განმიცდია არსად ჩემს ცხოვრებაში.

ლოცვა, რომელიც მე ვთქვი, ცოდვილმან და მდაბალმან ილია მეორემ, კათოლიკოს-პატრიარქმა სრულიად საქართველოსა, წმიდასა სინის მთასა ზედა, სადაც მსოფლიო წინასწარმეტყველმან ღმრთისაგან მიიღო ათი მცნება:

„მამაო ჩვენო, – დიდება შენდა!

ძეო ღმრთისაო, – დიდება შენდა!

სულო წმიდაო, – დიდება შენდა!

ყოვლად წმიდაო სამებაო, ერთარსებაო, შემოქმედო და განმგებელო ორსავე სამყაროთაო, – დიდება შენდა!

ვითარ ვსთქვა ქება მე, უღირსმან და გლახაკმან, შემკობად შენდა; გონება ჩემი და გული ჩემი ვერ შემძლებულ არს გამოთქმად დიდებისა შენისა. გარნა გვედრი, მიითუალე იგი, ვითარცა უმეტარი სიტყუა ყრმისა მშობლისა მიმართ. ბაგითა ჩემითა მით ცოდვილითა, ღმერთო ჩემო, შენ შეგალაღებეს ერი ჩემი, შენ მიერ შეყვარებულნი.

უფალო ჩემო, შენ გიგალობენ სერაფიმნი და ქერუბიმნი, მთავარანგელოზნი და ანგელოზნი, ურიცხვითი ძალინ ზეციურნი. მე რა ვთქვა, როგორ შეგასხა ქება? ან რა საქმენი გიჩვენო, ოდეს დევანლითა თვისითა განრწმუნდნენ წინასწარმეტყველნი, მოციქულნი, მონაშენნი, მღვდელმთავარნი, ღირსნი მამანი და ყოველნი სხვანი წმიდანნი შენნი?

ვითარ სახელ გსდევ? არა ვუსყი. დამიდუმდა ენა ჩემი წინაშე დიდებისა შენისა. ვიცი ოდენ, რომ ჩვენთან ხარ და არა განგვეშორები, რომ ხარ დაუსაბამო და უსასრულო სიყვარული, რომ თბილა შენთან და გარემუ შენსა არა არს ცხოვრება ჩვენი.

წმიდაო, წმიდაო, წმიდაო უფალო საბაოთ, სავეს არიან ცანი და ქვეყანანი დიდებითა შენითა! დიდებაი შენი, ვითარცა სიყვარული შენი, დაუტყვენელი შენში, ეფინება ყოველსა ქმნულსა შენსა; და ჩვენც, მდაბალნი, ზიარებულნი მადლსა შენისა დიდებისასა, ვმაღლდებით, უფალო, ვინმადდებით, მამაო ჩვენო.

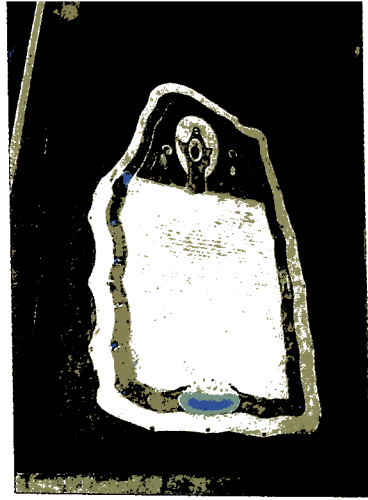
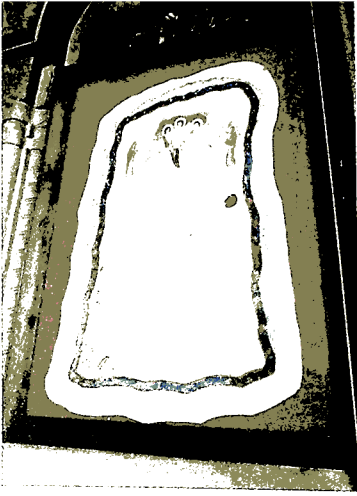
მსგავსად წმიდისა მამისა ჩვენისა იოანე ოქროპირისა, მე, ცოდვილი მონა შენი, ილია II, ყოველთა ქართველთა სახელით ვხმობ: „დიდება შენდა ყოველისათვის“, გადიდებ შენ, რომელი ყოველგან ხარ, რომელი ხარ ჩვენთან და რომლისა წიაღშიც ვართ ჩვენ. გადიდებ შენ, რომელმან სავანედ თვისსა აღირჩიე გული ჩვენი და მუხითგან გვსწავლი და გვწურთნი, ვითარცა ასწავებდი მოსეს და ელიას ქორების წმიდასა მთასა ზედა.

გადიდებთ შენ და გმადლობთ შენ, მოწყალეო, რამეთუ გვექმენ მსგავსად შენდა, რამეთუ მოგვანიჭე ენა ქართული და რწმენა ქრისტიანი, სიყვარული ღმრთისა და სიყვარული მოყვასისა, მოგვფინე ნათელი გონებისა და ქრისტიანობა მეცნიერებისა.

გარნა რაი არს ქრისტიანი? ადამის მოდგმა დასაბამიდან ეძიებდა მას. ერნი მრავალნი, ჩვენზედ ძლიერნი, მოსწყდნენ და აღიხოცნენ პირისაგან მიწისა მის ძიებაში. ჩვენზედ მოიღე მოწყალეობა, სახიერო, და გამოგვიცხადე თავი თვისი. და ოდეს კაცობრიობას მოუფლინე ძე შენი საყვარელი, უფალი ჩვენი იესო ქრისტე, შენის კურთხევით, შენის წყალობით ერმა ჩემმა ისმინა მისი, შეისისხლხორცა მცნებანი მისნი, შენგნით ბოძებულნი, სიყვარულით იტვირთა უღელი მისი ტუბილი და ტვირთი მისი სუბუქი. ამისთვის გმადლობთ შენ, რამეთუ მოძღვრავდი და მოძღვრავ ხალხსა ჩემსა, ატარებ რა მას გზითა მით შენითა იწროითა, ვითარცა ატარებდი ერსა ისრაელისასა უდაბნოთა შინა.

გმადლობთ, მამაო უფალო, რამეთუ გვრწამს და აღვიარებთ სულსა წმიდასა, შენგნით გამოძვალასა, სულსა, რომელი ყოველგან არს და ყოველსავე ალავესებს მადლითა შენითა; რომელი არს უძლურთა მკურნალი, დაცემულთა საყრდენი, ნაკლულევანთა სრულმყოფელი. გმადლობთ შენ, წმიდაო სამებაო, აღმავსებელო ჩვენი ძალითა შენითაო.

და კვლად გმადლობ შენ, ღმერთო ჩემო, იმ მრავალთა წყალობათათვის, რომელნი გარდამოავლინე თავსა ზედა ჩემსა, რომ მე დამადგინე მოძღვრად ერისა შენისა ივერიანი.

● 843.844.845.846 ლოცვები ყოვლადწმიდა სამების, ყოვლადწმიდა დვთისმშობლის. წმიდა გიორგისა და წმიდა ნიკოლოზისადმი შექმნილი და დაწერილი ეტრატზე კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის მიერ.

**ქლევაჰემოსილსა, საკვირველთმოქმედსა, ბორჩტის
დაგმირგუწველსა, ღიღსა მოწაჰესა, წმიდსა ნათელ
გიორგის**

სრულიად საძაბრთველს კათოლიკოს-პატრიარქ
ილია II-ის

მოკრძალებული თხოვნა

ტყვეთა განმანთავისუფლებულო, ტანჯულთა შემნეო, უძლურთა მკურნალო და მწუხარეთა ნუგეშისმცემელო, ქართველთა დიდო იმედო, ძლევაშემოსილო წმიდა გიორგი, მე, მსასოებელი შენი, ილია II, წყალობითა და განგებითა ღვთისათა კათოლიკოს-პატრიარქი სრულიად საქართველოსი, გვედრები, ან და მარადის იყავ წინამძღვარ ქართველთა ერისა და მფარველ ეკლესიისა ჩვენისა.

შენ ბრძანდები ოდითაგანვე ერისმთავარი ჩვენი; ნუ დაივიწყებ ერსა შეცოდებულსა; მეოხ გვეყავ, რათა უფალმან შეგვიდოს და განკურნოს უძლურებანი სულთა ჩვენთანი; გვიხნას ურწმუნოებისა, ამპარტავენებისა და შურისგან, ღვარძლისა, მტრობისა და ცილისწამებისაგან, ვერცხლისმოყვარეობისა, ურთიერთშუღლისა და წყევისაგან, სიძვისა, პატივმოყვარეობისა და სხვათა ქონების მითვისებისაგან და მოგვიტეოს უმეტრებანი ჩვენი: ეკლესია-მონასტერთა ნგრევა, კერპთაყვანისმცემლობა, ცრუმორწმუნოება...

შესთხოვე უფალსა, რათა მოგვმადლოს ჭეშმარიტი მართლმადიდებელი სარწმუნოება, სასოება და სიყვარული, მოგვანიჭოს გრძნობები წმიდა და სული წრფელი; გაგვიხნას გულისყური შეწევნად ქვრივთა, ობოლთა, მწირთა და ყოველთა გაჭირვებულთა, განამრავლოს ურთიერთშორის სათნოებანი და საქმენი კეთილნი.

დიდმონაშეო გიორგი, განგვინათლე გონება, რომ ვცნათ უფალი, ვითარცა გზა, ჭეშმარიტება და სიცოცხლე; აღგვავე ღვთაებრივითა სიბრძნითა, რათა ყოვლითა არსებითა შევიყვაროთ შემოქმედი, მოყვასი, მამული და ენა ჩვენი; ჰყავ გულნი ჩვენი ღმობიერ და ურთიერთ ცოდვათა მიმტყვებელ; მოგვიძიე და შეგვკრიბე ქრისტეს წმიდა ეკლესიაში.

სასოებით შეგვედრებ ხალხსა ჩემსა, ქრისტეს გვირგვინოსანო მხედარო გიორგი; წმიდითა მახვილითა შენითა მარად დაგვიცვე და დაგვიფარე ბოროტთაგან და ყოველთა ძვირთა საქმეთა მათთაგან; ხოლო ჟამსა განკითხვისასა შუამდგომელ გვეყავ წინაშე უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესა, რათა ღირს ვიქმნეთ მოპოვებად საუკუნოსა ცხოვრებისა.

მზურვალთა გულითა შეგთხოვ, შეენიე საუკუნითგან გარდაცვალებულთა მამათა, დედათა და ყოველთა წინაპართა ჩვენთა და დასჯილნი სულნი სატანჯველთაგან იხსენ.

მუხლმოდრეკილი გვედრები, წმიდაო გიორგი, ნუ უგულუბელყოფ ვედრებასა ჩემსა, აკურთხე ერი ქართველთა და წმიდა ეკლესია მისი; მოილე წყალობა ჩემ ცოდვილსაცა ზედა, რამეთუ მისივე ჯვარი ჩემი; შემენიე და დამიცვე მადლითა შენითა, უძლველო.

ჩვენთან არს ღმერთი!

შენი სულიერი შვილი,
ძალისაებრ ჩემისა აღმსრულებელი ნებისა შენისა,
მდაბალი ილია II

**მსოფლიოს დიდსა მოქალაქესა, სასწაულთმოქმედსა და
მსრაფლშემანსა, მირონ-ლუკიის მთავარაპისკოპოსსა, წმიდასა
ნიკოლოზს**

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ
ილია II-ის

მოკრძალებული თხოვნა

წმიდათა შორის საკვირველო, დიდო სასწაულთმოქმედო, მონყალო ჩვენო მამაო ნიკოლოზ, მე, მდაბალი მორჩილი შენი ილია II, განგებითა და ნებითა ღვთისაათა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, ჩემი ერისა და ეკლესიის სახელით შეგივრდები და გვედრები:

უნინამძღვრე და მარადფამს იყავ მფარველი საქართველოს წმიდა ეკლესიისა და ქართველი ხალხისა, რათა ერსა ჩვენსა ან და მარადის ქრისტეს გზით ევლოს; მოგვმადლე სარწმუნოება ჭქმარიტი და სიყვარული შეუორგულეებელი, დაგვიცვე ზილულ და უხილავ მტერთაგან, უწმიდურ ზრახვათა და უკეთურ საქმეთაგან, გვისხენ ღვთის გმობისა და უარყოფისაგან, ამპარტაუნებისა, შურისა და დიდებისმოყვარეობისაგან; ურთიერთმტრობისა, განკითხვისა, ცილისწამებისა და ვერცხლისმოყვარეობისაგან; სიცრუისა, სიძულვილისა, ანგარებისა და ცუდმეტყველებისაგან.

მოგვანიჭე განცდა ცოდვათა ჩვენთა, სიმდაბლე და მოთმინება, გული სახიერი და ნრველი, რათა ვიხილოთ უფალი და დაემკვიდროს იგი ჩვენთანა. მოილე წყალობა, მწყალობელი: სოფელს მშვიდობა მოჰფინე და კაცთა შორის სათნოება დანერგე; განაახლე და მოქმედჰყავ ეკლესია-მონასტრები ჩვენი სადიდებლად ღვთისა; განანათლენ, დაიფარე და დაიცვე ყოვლადსამღვდელონი, ბერ-მონაზონნი და მღვდელმთავარნი... ქართველნი განგვამრავლენ, მოგვიტევენ უსჯულოებანი ჩვენი და ღვთის კალთის ქვეშ შეგეკრიბე, რათა ერთი სამწყსო ვიყოთ და მწყემსი მხოლოდ უფალი იყოს.

წმიდაო მღვდელმთავარო და მსწრაფლშემნეო ნიკოლოზ, მზურვალთა გულითა შეგავედრებ ნარსულთა ჩვენთა წინაპართა, მეფეთა, დედოფალთა, კათოლიკოს-პატრიარქთა, მღვდელმთავართა, ბერ-მონაზონთა და ყოველთა სამღვდელო და სამონაზონო წესით აღსრულებულთა, ერის მთავართა, მწერალთა, მეცნიერთა, აღმშენებელთა ეკლესია-მონასტერთა, მათ შინა მმრომელთა, მხედართა და მხედართმთავართა, ბრძოლის ველზე მომწყდართა, რწმენისა და მამულისათვის თავდადებულთა და საუკუნითგან გარდაცვალებულთა ქართველთა; მოიხილენ იგინი და ეყავ მეოხად წინაშე წმიდისა სამებისა, რათა წყალობითა ღმრთისაათა დაიმკვიდრონ სავანე მართალთა. ხოლო ჩვენ ყოველთათვის შესთხოვე შემოქმედსა, ქრისტიანული მშვიდობითი აღსასრული მოგვანიჭოს და ყამსა განკითხვისასა გვისხნას საუკუნო სიკვდილისაგან.

მსასობელთა შენთა შემნეო, მომმადლე მე, უღირსსაცა, ძალა, რათა ყოვლითა გულითა და გონებითა ჩემითა ვემსახურო უფალს, ეკლესიასა და ერსა ჩემსა.

მუხლმოდრეკით გამოვითხოვე შენს წმიდა ლოცვა-კურთხევას.

ჩვენთან არს ღმერთი.

მორჩილი და მარად მადიდებელი შენი,
მდაბალი ილია II
წმიდა ნიკოლოზობა
9.V. 85 წ.

● 848 შვიდგზის ლოცვები

მართალია, ჩემი პატრიარქობის დროს ეკლესიები აშენდა, გამრავლდა სასულიერო სასწავლებლები და ეპარქიები, მორწმუნეები, მაგრამ მე ვფიქრობ, ყველაზე მნიშვნელოვანი, რაც გაკეთდა არის ის, რომ შვიდგზის ლოცვა აღდგა.

© 849

სრულიად საქართველოს აღსარება ღვთისა მას სინანულისასა

დაუსაბამო და დაუსრულებელი, უხილავი და მიუწვდომელი, უძლეველი და მოწყალე, სიყვარული და სასოებაო ჩვენი, წმიდაო, წმიდაო, წმიდაო უფალო საბაით, შემოქმედო ცათა და ქვეყანისაო, - დიდება შენდა!

ბეო ღვთისაო, უფალო იესო ქრისტე, თანაარსო და თანასწორო მამისაო, სიტყვაო, მამისაგან მხოლოდშობილო, ჩვენთვის განკაცებულო, ჯვარცმულო, მკვდრეთით აღდგომილო და ამაღლებულო, მეორედ მოსვლისას წყალობით განმკითხველო ჩვენი, - დიდება შენდა!

სულო წმიდაო, უფალო, მამისაგან გამოძევალო, რომელი ყოველგან ხარ და ყოველსავე აღესებ მადლითა შენითა, უძლურთა მკურნალო და ნაკლულევენთა აღმავსებულო, - დიდება შენდა!

ყოვლად წმიდაო სამებაო, ერთარსებაო და განუყოფელო, ერთ-ღვთაებობით თაყვანისცემულო, არსთაგანამრიგეო, - დიდება შენდა! "შენ გიგალობთ, შენ გაკურთხევთ, შენ გმადლობთ, უფალო, და გვედრებით შენ, ღმერთო ჩვენი".

„განლებულ არს კარი სინანულისაი, შევიდეთ მას შინა, მმანო, შევინანოთ შეცოდებანი ჩვენი, რათა მიერ გამოვიდეთ წმიდანი ხორცითა და განათლებულნი სულითა" (იოანე მინჩხი, X საუკუნე).

ყოვლად წმიდაო სამებაო, რომელსა გაქვს ხელშწიფება ცოდვათა მიტევებისა, შეგვივრდებით უხმარნი მონანი და მხეველნი შენნი და სრულიად საქართველოსა და ჩვენთა წინაპართა სახელით გვედრებით, მოგვანიჭე განცდაი ცოდვათა ჩვენთა და არა განკითხვად ძმისა ჩვენისა. წინაშე შენსა მოვიდრეკთ მუხლთა სულისა და ხორცთა ჩვენთასა, აღვიარებთ უსჯულოებათა ჩვენთა, და გთხოვთ, მოწყალებით შეგვიხედე ჩვენ და ჩვენთა წინაპართა მრავალნი ცოდვანი ჩვენი.

მოუტყვე ერსა ჩვენსა პირველი და უმძიმესი ცოდვა - ამპარტავნება. ქედმაღალნი

კვიციანი და კართ, კითარცა ცარიელნი თათეანი პურისანი, და მარად ვივიწყებთ დარიცხვასა ბრძენისა სოლომონისა: "ამპარტკავანთა შემუსრავს ღმერთი, ხოლო მძაბალთა მოსცის ძალი" (იგავნი, 29, 23). "დალუკასა წინ უსწრებს ამპარტკავნება, დაცემას, - ქედმაღლობა" (იგავნი, 16, 18).

უფალო, განგვეკურნ ჩვენ ამ სენისაგან და შეგვიწყალებ ჩვენ.

უფალო, შეგვიხედ და გვაპატიე შენგან განდგომა და ურწმუნობა, ტაძრებისა და მონასტრების სწრაფა, ეკლესიის შეურაცხყოფა, მართლმადიდებელი სარწმუნოების უარყოფა, შეგვიხედ, უფალო, სასულიერო პირთა და ბერ-მონაზვნთა დევნა და დამცირება. გვაპატიე, ღმერთო, სამშობლოს ღალატი და ორგულება, კაცთა ეკლა, ძმთა სისხლის ღვრა, დედათა მიერ ჩვილთა მუცლადმოწყვეტა.

დიდად გცოდეთ, უფალო, მრუშებით, მეუღლისა და ოჯახის ღალატი, მეძაბოთ და სხვათა ბილწთა ცოდვათა და ენებათა აღმერთ. მოწყალებით შეგვიხედ და გზათა სინანულისა და სიწმიდისათა დაგვაღვინე ჩვენ.

გცოდეთ, უფალო, შშობლების მიმართ უპატივემულობით, შეურაცხყოფითა და გულგრილობით და დაივიწყეთ გაფრთხილება ესე შენი: "წყველიმც იყოს დედ-მამის შემაინებელი" (მეორე სჯული, 27, 16), - როგორც ბრძანებს მეფე სოლომონი.

გცოდეთ უფროსების დამცირებით, გარდაცვლილთაღმი ულოცველობით, მათთა ნაშრომთა და ნაღვაწთა დაუტკელობით.

გცოდეთ არაწმიდით ფიქრით, ცილისწამებით, შურით, მეგობართა მიმართ ღალატი, სიუხუილით, ფიცის გატეხით, შფოთით, მრისხანებით, შურიძიებით, სხვისი ქონების მიტაცებით, სიხარბით, ქურდობით, ძალადობით, სიმდიდრის სიყვარულით და მასზე იმედის დამყარებით; შეგვიხედ და გვაპატიე, უფალო: ლოთობა, ნარკომანია, მტრობა და ღვარძლი, სხვისი ნაკლისა და ცოდვების განკითხვა, ეგოიზმი, ჭამისმოყვარება, ქიზებისა და ფულის უაზრო ფლანგვა, გაჭირვებულთა დაუხმარებლობა, პატივმოყვარეობა, პირადი განდიდების სურვილი;

ღმერთო, მოწყალეო, გცოდეთ უსაქმობით, დაზარებით, უმიდობით, აღსარებისა და ზიარების გარეშე ცხოვრებით, მკითხვათ-პარასკევით, ოთხშაბათ-პარასკევსა და სხვათა მარხვათა დარღვევით, შაბათ-კვირას და ღლასწაულებზე წირვის გარეშე ყოფნით, თვითმკვლელობაზე ფიქრით, შეილებისა და სხვა ადამიანების წყველით, შეილებს ჭეშმარიტი რწმენისა და სულიერების გარეშე აღზრდით, არაეკლესიური, ამაო ცხოვრებით და სხვა მრავალი ცოდვით.

ჩვეუცა, უფალო, შენთა მსახურთა - სასულიერო პირთა, გვაპატიე არაღირსებისამებრი მსახურება შენი და განგვემიდენ ჩვენ.

ჰოი, უფალო, მუხლმოდრეკილი გვევდრებით ჩვენთა წინაპართა, სრულიად საკართველოსა და ყოველთა ქართველთა სახელით. მკვიდრთა საქართველოსათა და სამშობლოს საზღვრებს გარეთ მყოფთა ჩვენთა თანამემამულეთა სახელით, და შეფთხოვთ, შეგვიწყალებ ჩვენ დიდითა წყალობითა შენითა და მრავალითა მოწყალებითა შენითა აღზოცენ უსჯულობანი და ყოველნი ცოდვანი ჩვენნი. მარჯვენითა შენითა გვასხურე უსუბითა, რათა უფროის თოვლისა განვსკეტაკნეთ.

შეახე ყოვლად წმიდა ხელი შენი სულსა და ხორცსა ჩვენსა, გულსა და გონებასა ჩვენსა და განწმიდენ ივინი.

მწყემსო კეთილო, რომელმან გვზარდა, გვასწავლე და გვეწურთენ წელითა ათასეულნი და მრავალთა განსაცდელთაგან საკვირველად გვიხსენ, აწცა მოგვხედ მოწყალებითა.

შეჭირებულნი გვედრებით, აღადგინე და განამტკიცენ საზღვარნი საქართველოსანი, დლოცე მამული ჩვენი და ყოველი მკვიდრი მიწისა ამის. მტერნი და მებრძოლნი ჩვენნი მოყვარედ მოაქციე, მოგვეცე, მოწყალეო, შეუორგულებელი სიყვარული ღვთისა და მოყვასისა. შვეილობა, სიბრძნე, თავმდაბლობა, სიხარული, გული ვინიერი, უნარი ცოდვათა მიტეგებისა. შთავგაცეი სამოსელი სეტეაკი ნათლისობისა შენისა და შეგვარტყი ძლიერებაი შენი, რათა ვიყთ ჩვენ ყოველნი ერთ სამწყსო და შენ იყო მწყემსო მხოლოი.

ჭეშმარიტად ცოდვათა ჩვენთა ზღვა აღძრულ არს და დანთქმას ვეიქადის, მაგრამ შენზედა მონღოლებნი, უფალო, ვსალოებთ, რომ ჩვენზეც აღსრულდება ნათქვამი შენი: "მეწაჟულიც რომ იყოს თქვენი ცოდვები, თოვლივით განვასეტაკო; ჭიაფვირვით წითელიც რომ იყოს, მატლის ფთისასავით გაქციო". ნისლივით წარვზოცაკ უსჯულობათა შენთა და ღრუბელივით - ცოდვათა შენთა; დამიბრუნდი, რადგან მე გამოიგისიდე შენ" (ისაია, 1, 18; 44, 22).

უფალო ჩვეწო, გულთამხილველო, ისმინე და შეიწირე აღსარებაი ჩვენი მეოხებითა ყოვლადწმიდისა დიდისა ჩვენისა ღვთისმშობლისა და ყოველთა წმიდითა შენთა.

აჰა, უფალო, დავიბრუნდით, აი, სინანული ჩვენი. შენნი ვართ, გვაცხოვრებ ჩვენ სახელთა მამისათა და ძისათა და წმიდისა სულისათა. ამინ!

*თბილისის ყოვლადწმიდა სამების მშენებარე ტაძარი ელას მთაზე
შობა ქრისტესი, 6 იანვარი, 2000/2001 წელი*

© 850

ადამიანი შესაქმის ყველაზე დიდი და გამოუცნობი საიდუმლოა. თითოეული პიროვნების სულიერ სამყაროში ორი მიმართულება უპირისპირდება ერთმანეთს; მასშია მსგავსება ღვთისა და ცოდვით დაცემული ბუნება კაცისა, მასშია სიმძალე და სიმდაბლე, თავისუფლება და მონობა, ძალა დიდი სიყვარულისა, თავდადებისა და ასევე მდაბალი გრძნობა უნაპირო ეგოიზმისა და დიდი სისასტიკისა; მასშია აღდგომისა და ამაღლების უნარი და დაცემისა და ყოველივეს განადგურების შესაძლებლობა. არჩევანის უფლება ღმერთმა ჩვენ მოგვანიჭა. ჩვენზეა დამოკიდებული, რომელ გზას გავყვებით.

მართალია, უცოდველი მხოლოდ უფალია, ადამიანი კი მიდრეკილია ცოდვისაკენ, მაგრამ არ არსებობს ცოდვა, ღვთის სიყვარულს რომ აღემატებოდეს და ჭეშმარიტი სინანულით, აღსარებითა და ზიარებით მისი შენდობა არ შეიძლებოდეს.

ცოდვათა დაძლევის პროცესი ადვილი არ არის და იგი დიდ შრომასა და ნებისყოფას ითხოვს, მაგრამ ამავე დროს ეს არის შინაგანი ნეტარებისა და მადლის მომნიჭებელი ღვანლი, მსვლელობა ცად აღმყვანებელ კიბეზე, რომლის თითოეული საფეხურის დაძლევა გარკვეული გამოცდის ჩაბარების ფასად ხდება. ამიტომაც არ უნდა შევეშინდეთ განსაცდელს. იგი საშუალებაა სულიერი წრთობისა და ცოდვათაგან განთავისუფლებისა. იგია ნიშანი სულიერი კიბეზე ზესვლის დაწყებისა, ხოლო, ვინც არ შესდგომია ამგვარ ამაღლებას, იგი შორსაა სულიერი ბრძოლისა და განსაცდელისაგან.

ქეშმარიტი სინანული სულიერი განწმედისა და ამაღლების ხანგრძლივი პროცესის შედეგია; ეს არ არის ერთი და ორი დღის ან თუნდაც რამდენიმე თვის შრომა, არამედ იგია ღვანლი მთელი ცხოვრებისა.

რაოდენ ამაოა და საწყალობელია ყოფა მათი, რომელთაც ისე გალიეს ეს ნუთისოფელი, რომ მხოლოდ მიწიერ სიკეთეთა (ქონების, მდგომარეობის, უზრუნველი ცხოვრების, პატივისა და თანამდებობის) მოხვეჭა დაისახეს ცხოვრების მიზნად და მარადიულ ღირებულებებზე არც კი დაფიქრებულან.

ნუთუ ნებისმიერი თაობა (თუნდაც ცალკეული ინდივიდი) არსებობს მხოლოდ იმიტომ, რომ უაზროდ მოკვდეს ყოველი ახალი თაობის მოსვლის შემდეგ, რომელმაც ზუსტად იგივე ბედი უნდა გაიზიაროს, როცა ცვლად მისი შთამომავლობა მოვა?!

ნუთუ პიროვნების, გვარის, ტომის, ერის არსებობა ნიშნავს უმიზნოდ მცხოვრები მუდმივად მკვდომი ადამიანების თუ თაობების ცვლას?!

ვინც ამგვარად ფიქრობს და ცხოვრობს, მარადიული სიკვდილისთვის სწირავს თავს და ასეთი დამოკიდებულებით სიცოცხლეს საშინელ ტყუილად და დიდ უაზრობად აქცევს. ეს კი არის უდიდესი დანაშაული ღვთისა და საკუთარი თავის წინაშე.

● 851

თანამედროვე ადამიანის ტრაგედია იმაშია, რომ კულტურა და მეცნიერება (განსაკუთრებით ფილოსოფია) დიდად დასცილდა ეკლესიას.

ბევრს ეჩვენება, რომ მეცნიერულ-ტექნიკური მიღწევები დადასტურებაა ადამიანური გონების სრულყოფილებისა, და ჰგონიათ, რომ მას შეუძლია დროთა ვითარებაში ახსნას მთელი სამყაროს საიდუმლოებანი; ამიტომაც შემოქმედისადმი რწმენა ნაკლებად გაცნობიერებული საზოგადოების გამოვლინებად და დღეისათვის სრულიად ზედმეტად მიაჩნიათ, ანდა – იმდენად მისაღებად, რამდენადაც შეიძლება იგი გამოადგეთ მოსახლეობის „დაბალი“ ფენების მართვის საშუალებად.

ისინი უარყოფენ სასწაულს, რადგან ნებისმიერ სასწაულში არის ის, რასაც ლოგიკითა და მიწიერი კანონებით ვერ ახსნი.

მორწმუნეთათვის კი ცხოვრება, ღვთისა და სამყაროში მისი სასწაულების აღიარების გარეშე, წარმოუდგენელია. მშვენივრად თქვა გოეთემ: როგორც არ უნდა მოინდომოს ადამიანი, ბუნება და მასში მიმდინარე პროცესები გონებაზე უნაშთოდ არ იყოფა. ანუ ყველგან და ყველაფერში რჩება ადგილი ირაციონალურისათვის, რწმენისთვის.

რწმენა არ გამორიცხავს მეცნიერებას, პირიქით, მის მიღწევებსა და მტკიცებულებებს იყენებს და ახალი აღმოჩენებისათვის თვითონაც იღვწის (XIX-XX საუკუნეებში არაერთი გამოგონება უკავშირდება მორწმუნე მეცნიერთა და მკვლევარ სასულიერო პირთა სახელებს). მისთვის გასაგებია, რომ ესა თუ ის თეორია ან ჰიპოთეზა შეიძლება ხვალ საერთოდ მიუღებელი აღმოჩნდეს ან უკეთესით შეიცვალოს. ეს კი იმიტომ ხდება, რომ ადამიანის გონება და მისი შესაძლებლობები შეზღუდულია და სრულყოფილებისაგან დაშორებული.

მაშინ, როდესაც ჭეშმარიტი ქრისტიანული სწავლება არის ისეთივე, როგორც იყო პირველ საუკუნეებში მაცხოვრისა და მისი მოწაფეების მიერ დადგენილი და წმიდა ეკლესიის მიერ აღიარებული. ეს იმიტომ, რომ იესო ქრისტე არა მარტო სრულყოფილი ადამიანია, არამედ – ჭეშმარიტი ღმერთიც და მისი სწავლება უცდომელია.

რწმენის გარეშე სიცოცხლე ძალიან ძნელი, შიშისმომგვრელი და გაუმართლებელია. სიკვდილი უაზროს ხდის მას და აუხსნელ, მტანჯველ გამოცანად აქცევს. ხშირად მხოლოდ ახლობლის გარდაცვალება, მძიმე ავადმყოფობა ან სხვა რაიმე დიდი ტკივილი იხსნის ხოლმე თავდაჯერებულ ურწმუნოთ სულიერი სიბრმავისაგან.

● 852

თითოეული ჩვენგანის ცხოვრება, ისევე, როგორც წარსული ჩვენი ერისა, განსაცდელითაა სავსე. უფალი ადამიანს უგზავნის სხვადასხვა გასაჭირს, მწუხარებასა და უბედურებას, ათასგვარ სიძნელესა და დამცირებას, რათა მან, ბოლოსდაბოლოს, შეიცნოს თავი თვისი. განგიცდია შენ ეს ყოველი?– ეს სისასტიკეა, – შეიძლება თქვა ან გაიფიქრო; მაგრამ სხვა გზა არ არსებობს. როდესაც განცხრომით ცხოვრობ, გავიწყდება ყველაფერი: ღმერთიც, შენი უკვდავი სულიც, გავიწყდება, რომ მდგმური ხარ ნუთისოფლისა და ზესთა სოფელს დაემკვიდრები. როდესაც არ იცი, რა არის გაჭირვება, ფიქრობ, რომ ბედნიერი ცხოვრება შენით მოიპოვე და ეს მუდამ ასე იქნება; ამ დროს მოდის შენთან უფალი და ცდილობს, გაგაღვიძოს; გაგათავისუფლოს ზურანისაგან. საწოლ ოთახში განაცალკევებს, ავადმყოფობის სარეცელს დაგიგებს... თუ იცი, რატომ? შენთან საუბარი სურს, სურს უნამლოს იმ სენს, შენს სატკივარზე უფრო საშუაში რომაა, სურს მიეახლოს შენს სულს, რათა განკურნოს იგი. მხოლოდ ამის შემდეგ მიხვდები, რომ მთელი გავლილი ცხოვრება შეცდომებითაა სავსე; და, თუ, ღვთის მადლით, ამას შეიგნებ, უკვე სწორ გზაზე დახარ.

ღმერთმა ძე თვისი გამოგვიგზავნა, რათა მისი არც ერთი მორწმუნე არ დაღუპულიყო, არამედ მოეპოვებინა მარადიული ცხოვრება, რადგან ქრისტეში არის მარადიული ცხოვრება, რადგან ქრისტეში არის სიცოცხლე და სიცოცხლე იგი არის ნათელი კაცთა (იოანე, 1, 4). ეს ნათელი განგვაშორებს ბნელს; იგია ნათელი იმედისა და სიხარულის მომტანი და, ამავე დროს, მამხილებელი, განწმენდისაკენ მომწოდებელი. იესოსმიერი ნაბლით უნდა შევხედოთ ჩვენს თავს და გამოვიკვლიოთ იგი, თუ გვსურს სწორად ვიცხოვროთ, სწორად შევაფასოთ მოვლენები და თვით ჩვენ გავხედოთ ძე ნათლისა.

როდესაც მორწმუნე ადამიანი რეალურად შეხედავს ცხოვრებას, თავის გარემომცველ სამყაროს, მიდის დასკვნამდე, რომ მიწიერი ჩვენი ცხოვრება – ეს არის მხოლოდ ნაწილი რაღაც დიდისა, განუსაზღვრელისა, ეს არის მხოლოდ მომზადება მარადიული და უკვდავი ცხოვრებისათვის.

● 833

ზოგჯერ, როცა ადამიანს მწუხარება ეწვევა, იგი იმდენად იბნევა, რომ ხსნას ვეღარ პოულობს. მის წარმოდგენაში ისე მძიმდება გარემო, რომ გამოსავალს თვითმკვლელობაში ხედავს. ურწმუნოების გამო ჰგონია, თითქოს ამით განსაცდელისაგან იხსნის თავს, სინამდვილეში კი სულს სწირავს მარადიული ტანჯვისათვის, რადგან თავისი ნებით აბარებს მას ეშმაკს. თვითმკვლელისათვის (თუ იგი შეურაცხადი არ არის) ლოცვაც კი არ შეიძლება, არ შეიძლება პანაშვიდის გადახდა და წესის აკება. უნდა გვახსოვდეს, გაჭირვების ჟამს სულით არ უნდა დავეცეთ, რადგან ნებისმიერ მდგომარეობაში გამოსავალი მაინც მოიძებნება, ოღონდ კეთილგონიერებას უნდა მოვუხმოთ და ღმერთს მივუხლოთ.

ის, ვინც ამ საშინელ ნაბიჯს დგამს, გმობს სულიწმიდას და უმძიმეს დანაშაულს სჩადის ღვთისა და საკუთარი სულის წინაშე. იგი ფიქრობს, თითქოს ამ გზით განთავისუფლდება იმ წამებისაგან, რაც მას მიწიერ ყოფაში ერგო; ავიწყდება კი, რომ თავს სწირავს გაცილებით უფრო საშინელი და თანაც მარადიული სატანჯველისათვის, რომლისგანაც მას უკვე ვეღარავინ იხსნის...

თვითმკვლელობის მსგავსი ცოდვაა ლოთობა და ნარკომანია, რომელთაც პიროვნებები სრულ გადაგვარებამდე მიჰყავთ. თანამედროვე ყოფისთვის დამახასიათებელი ეს ორი სენი განსაკუთრებით საშიშია მცირერიცხოვანი ერებისათვის...

ქვეყნისათვის ნარკომანია უფრო საშიშია, ვიდრე ომი, რადგან ამ დროს ადამიანი იღუპება როგორც ფიზიკურად, ისე – სულიერად...

ლოთის ან ნარკომანის ოჯახი, როგორც წესი, არამყარია. ასეთი მშობლების შვილები შეუძლებელია არ იყვნენ დალდასმულნი.

ასეთმა პიროვნებებმა უნდა გააცნობიერონ თავისი მდგომარეობა და იფიქრონ ხვალინდელ დღეზე. ბოროტის ჩაგონებით მათ ხშირად გულგატეხილობა ეუფლებათ და გამოსწორების იმედი ეკარგებათ, რაც მცდარი აზრია...

აუცილებელია, მათ დაიჯერონ, რომ სწორ გზაზე დადგომა არასოდეს არ არის გვიან, შეიგნონ და დაინახონ თავისი დამლუპველი ცხოვრების წესი, გადაწყვიტონ მისგან განთავისუფლება და გულით სთხოვონ უფალს შემწეობა. ეკლესიაში მრავალი ადამიანი ისეთი, რომელთაც ღვთის დახმარებით შეძლეს ამ სენისაგან თავის დაღწევა და ნორმალური ოჯახური ცხოვრების აღდგენა.

ვიმეორებთ, უფალი შეგენევით, მთავარია გადაწყვეტილების მიღება.

ნარკოტიკების მიღება ცოდვაა, მაგრამ გაცილებით მძიმე ცოდვაა მისი გავრცელება. ამის ჩამდენი, ფაქტობრივად, ადამიანთა მასობრივი სულიერი და ფიზიკური მკვლელობის თანამონაწილეა და ამიტომაც ღვთისაგან სასტიკად დაისჯება. მეტად შემაშფოთებელია, რომ საქართველოში ორგანიზებული ნარკობიზნესი სულ უფრო დიდ მასშტაბებს იღებს. არის საშიშროება იმისა, რომ საქართველო ნარკობიზნესის სატრანზიტო ქვეყნად იქცეს. მე თხოვნით მივმართავ ხელისუფლებას, სამართალდამცავ ორგანოებს, პოლიტიკურ პარტიებს, ახალგაზრდებს, მთელ ერს, რათა მათ ყველაფერი იღონონ მდგომარეობის რადიკალური გამოსწორებისათვის.

● 554

ეკლესია ყოველთვის იცავდა ოჯახის სიმტკიცესა და ხელშეუხებლობას. აბორტი და მუცლადღებული ჩვილის სიცოცხლის მოსპობის ყოველგვარ მცდელობას ეკლესია ყოველთვის მკვლევლობად მიიჩნევდა. წმიდა ნერილზე დაყრდნობით, ეკლესიამ საუკუნეების მანძილზე გამოიმუშავა ქრისტიანული ქორწინების, შვილიერების, ოჯახური ცხოვრების მტკიცე კანონები, რომელთა დარღვევა არავის ეპატიება.

ეკლესიის მიერ იმთავითვე აღიარებული ფაქტია და თანამედროვე მედიცინაც მეცნიერულად ამტკიცებს იმას, რომ ადამიანი ჩასახვისთანავე იწყებს დამოუკიდებელ არსებობას და იგი უკვე პიროვნებაა. აღარაფერს ვამბობთ 7, 10, 12 კვირის ნაყოფზე, რომლის ქმედებანიც ადამიანური ჩვევების აშკარა გამოვლინებებით ხასიათდება. ამიტომაც არანაირი მნიშვნელობა არა აქვს სამი თვის (უფრო მეტი ხნის, ან უფრო ნაკლების) მუცელში მყოფ ყრმას მოკლავს დედა, თუ უკვე დაბადებულ სამი თვის (ან თუნდაც 10, 20, 30 წლის) შვილს. რატომ არის ნებადართულად და ჩვეულებრივ მოვლენად მიჩნეული პირველი შემთხვევა, მეორე კი – დიდ დანაშაულად და საერო სამართლის სასჯელს დაქვემდებარებული, – ეს ხომ ანომალიაა?..

რა შეედრება იმ ცოდვის სიმძიმეს, როცა ესა თუ ის პიროვნება საკუთარი შვილის უმოწყალო მკვლელობაზე; აბორტის გამო პასუხისმგებლობა ეკისრება როგორც დედას, ისე – მამას (თუ ეს მისი თანხმობითაც მოხდა). ჩვენი საზოგადოება საესეა შვილისმკვლელობებით და ყველაზე ცუდი კი ისაა, რომ მათ, ამ ცოდვის სიმძიმის შესაბამისად, ღრმა სინანულის განცდა არა აქვთ...

ჩვენო დედებო, ჩვენო მშობლებო, ჩვენო საყვარელო სულიერო შვილებო, ნუ დაიდებთ შვილის მკვლელობის უსაშინლეს დანაშაულს... დადეთ პირობა, რომ აღარ დაუშვებთ თქვენს წიაღს შეფარებული, თქვენს იმედად მყოფი, თქვენდამი საოცარი სიყვარულით გამსჭვალული თქვენი ნაშიერის უმოწყალო მკვლელობას.

ამჟვეყნად პრობლემები არ დაილევია, რადგან ბოროტება ებრძვის სიკეთეს და ამ ბრძოლის მთავარი ობიექტი არის ადამიანი. დედამინაზე განსაცდელისა და ტკივილის გარეშე ცხოვრება წარმოუდგენელია; წარმოუდგენელია პიროვნება, რომელსაც არ მოუწევს დემონებისგან წაქეზებული ავი და გაბოროტებული ადამიანების თავდასხმებთან შეჭიდება. აი, ამ დროს აუცილებელია, გამოიჩინოთ კეთილგონიერება და მოუხმობთ მოთმინებას, რომ არ მიაგოთ ბოროტი ბოროტისა წილ.

● 855

ოჯახში ნორმალური ცხოვრების დამკვიდრებისთვის აუცილებელია უფროსის პატივისცემა, იერარქიის დაცვა, მოთმინების უნარი. ასევე უდიდესი სათნოებაა თავდადება. ღირსეული მეუღლენი ერთმანეთისა და შვილებისადმი სწორედ მსხვერპლშენიერული სიყვარულით ცხოვრობენ, რაც მოყვასისადმიც მათ ქრისტიანულ დამოკიდებულებას განაპირობებს.

ტრადიციულ ოჯახში ყოველთვის წესრიგია. აქ უფროსები შეუვალი ავტორიტეტით სარგებლობენ, ამასთან, ოჯახის ყოველ წევრს თავისი ფუნქცია, სახე და მოვალეობა აქვს...

ქალი, უპირველეს ყოვლისა, მოსიყვარულე მეუღლე და მზრუნველი დედაა, რომელიც შვილებს ეკლესიურად და სამშობლოს უსაზღვრო სიყვარულით ზრდის...

მამაკაცი უნდა გრძნობდეს განსაკუთრებულ პასუხისმგებლობას ღვთის, სამშობლოსა და ოჯახის წინაშე. მან ყოველგვარ მიწიერზე მაღლა, უფლის შემდეგ, სამშობლო უნდა დააყენოს და უნდა ჰქონდეს მისი დაცვის მოთხოვნილება, საჭიროების შემთხვევაში კი – თავდადების უნარი. ასეთი ადამიანები წარსულშიც იყვნენ და ჩვენს დროშიც მრავლად არიან.

სამწუხაროდ, ჩვენი ხალხის დიდ ნაწილში დაკარგულია განცდა იმისა, რომ უშრომლად ნაშოვნი ლუკმა სანამლავია. რომ ის, რაც ჩვენი ოფლით არ არის მოპოვებული, არ გვეკუთვნის და ეშმაკის მიერ შემოთავაზებული თვალისმომჭრელი საცდურია. ასეთი შხამით ნასაზრდოები ცალკეული ადამიანი თუ, საზოგადოდ, ოჯახი ბედნიერი ვერასოდეს იქნება.

მაღალი თანამდებობა, სიმდიდრე ერთგულებას ვერ გაგიწევს. ის მხოლოდ სამარის კარამდე მიაცილებს ადამიანს და, როგორც ორგული, იქვე ტოვებს; შემდეგ კი ადამიანი რჩება სულ მარტო და თან მიაქვს საქმენი კეთილნი ან ბოროტნი, რომელიც ამქვეყნად უკეთებია.

ამავე დროს უნდა გვახსოვდეს, რომ არ გვმართებს გატაცება მხოლოდ დასავლეთის ან აღმოსავლეთის, თუნდაც ჩრდილოეთის ან სამხრეთის კულტურით, არამედ ერთგულნი უნდა დავრჩეთ ჩვენი ტრადიციის, ჩვენი სულიერი და მატერიალური ღირებულებების. „ჩვენ უნდა ჩვენი ვშვათ მყოობადი“, – როგორც ბრძანებდა დიდი ილია. ამასთან, უნდა შევინარჩუნოთ საუკეთესო ურთიერთობები ყველასთან, მივიღოთ მათგან ის, რაც ჩვენთვის სასურველია, და უხვად გავიღოთ ის, რაც მათ სჭირდებათ და რისი გაცემაც შეგვიძლია.

● 856

თუ პიროვნებას, ხალხს, სახელმწიფოს არ აქვს სწორი რელიგიური და ეროვნული იდეოლოგია, ლიბერალიზმი აუცილებლად მტრების სასარგებლოდ იმუშავებს და შინაგანად მთლიანად დაანგრევს ქვეყანას. ის უბიძგებს საზოგადოებას ფსევდოდემოკრატიისა და ცრუ თავისუფლებისაკენ, გააუფასურებს ეროვნულ ღირებულებებს, დაარღვევს ფორმას და შინაარსს სახელმწიფოებრივი ცხოვრებისას.

როგორც ადამიანისათვის მხოლოდ მიწიერი სურვილებით გატაცება არის დიდი ცოდვა და უაზრობა, ასევე უაზრობაა სახელმწიფო ინტერესების შემოფარგვლა მარტო ყოფითი პრობლემებითა და მიწიერი საკითხებით. თუ ხელისუფლებას სურს, არ ჩაეფლოს ამაოების ქაობში და არც თავისი საზოგადოების წევრები განიროს უმიზნო ყოფისთვის, მას (ისევე, როგორც ცალკეულ პიროვნებას) ყოველთვის და ყოველ საქმეში ორიენტირად ცათა სასუფეველი უნდა ჰქონდეს და ყველგან და ყველაფერში ქრისტიანული ცხოვრების წესის დამკვიდრებას უნდა ცდილობდეს. ასეთი სახელმწიფოა სიცოცხლისუნარიანი, სულით ძლიერი და გაუტყეხელი...

აცლებულია, რომ საქართველომ, როგორც ძველმა ქრისტიანულმა სახელმწიფომ, იხელმძღვანელოს ქრისტიანული ეთიკით და ააშენოს ეროვნული სახელმწიფო ჩვენს ტრადიციებსა და მართლმადიდებლურ სარწმუნოებაზე დაყრდნობით.

დღეს მსოფლიო პროცესები ახალ გამოწვევას სთავაზობს ყველას. ჩვენმა ერმაც პასუხი უნდა გაცეს გლობალიზაციის მიერ შემოთავაზებულ მოთხოვნებს და თავისი ადგილი და ფუნქცია იპოვოს თანამედროვე მსოფლიოში, რაც აუცილებლად მოითხოვს სახელმწიფოებრივი აზროვნების ჩამოყალიბებას. სახელმწიფოებრივად მოაზროვნე საზოგადოების არსებობა კი ქვეყნის წარმატების საწინდარია.

მამულის მსახურება ჭეშმარიტი რწმენით ერთ-ერთი უმთავრესი ღვაწლია; ეკლესიისაგან სწორედ ამ ნიშნით არიან წმინდანებად შერაცხილნი: ცოტნე დადიანი, დემეტრე თავადადებული, ილია ჭავჭავაძე, ექვთიმე თაყაიშვილი და სხვანი.

სახელმწიფოებრივი აზროვნება, უპირველეს ყოვლისა, ღირსების, თავისუფლებისა და პასუხისმგებლობის გრძნობით გამოირჩევა. შეუძლებელია, საზოგადოებას შინაგანად არ სურდეს თავისუფლება და სხვაზე დამოკიდებულებას ამჯობინებდეს; შეუძლებელია, საზოგადოებას არ ჰქონდეს პასუხისმგებლობა წინაპრებისა და მომავალი თაობების წინაშე და მან შექმნას რაიმე ღირებული. შეუძლებელია, ერს არ ჰქონდეს საკუთარი ღირებულების გრძნობა და ააშენოს სრულფასოვანი სახელმწიფო.

უცხო სახელმწიფოს პოლიტიკური და კულტურული გავლენის ქვეშ ცხოვრებამ ჩვენს საზოგადოებას ეს სამი ძირითადი საყრდენი გამოაცალა. პოსტიმპერიულ საზოგადოებებს კი ხშირ შემთხვევაში უჩნდებათ არასრულფასოვნების განცდა, რაც მათ დამოუკიდებლობის მოპოვების ნაცვლად ხშირად ახალი, „კეთილი“ ბატონის ძიებისაკენ უბიძგებს. ამას შეიძლება პირობითად პროვინციალიზმი ეწოდოს, როცა არასრულფასოვნების განცდის გამო ხდება უპირობო აღიარება სხვისი პრიმატისა, მაქსიმალური დამსგავსება და მონური ლტოლვა მისადმი, საკუთარი ფასეულობების უგულვებელყოფის ხარჯზე.

ამის საპირისპირო მოვლენაა ე.წ. „მესიანიზმი“, რომლის გამოვლინებაა ფუნდამენტალიზმი და ფაშიზმი. ეს იდეოლოგია ამკვიდრებს თავის განსაკუთრებულობას და, აქედან გამომდინარე, სხვებზე მბრძანებლობისა და ბატონობის უფლებას.

ეს ორივე მიმართულება უკიდურესობაა, ინვესს სახელმწიფოსა და საზოგადოების კრიზისს და სრულ კრახს; ამიტომაც იმლებოდა იმპერიები.

ქრისტიანული სწავლებით, ჭეშმარიტია მხოლოდ სამეუფო გზა, რომელიც გამიჯნულია უკიდურესობებისაგან და წარმოადგენს ადამიანის, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს განვითარების ერთადერთ სწორ ორიენტირს. დღესაც ასე ვითარდება ყველა წარმატებული სახელმწიფო, ეყრდნობა რა საკუთარ ტრადიციას და კულტურათა ურთიერთგამიდრების პრინციპს.

სახელმწიფოებრივი აზროვნება არის იმ საზოგადოებაში, სადაც გააზრებული აქვთ „ჩვენი“ საჭიროების უპირატესობა „მეს“ და „ჩემის“ საჭიროებაზე. ეგოისტური ინტერესების მქონე ადამიანი ზურგმუქეცხვით დგას საზოგადოებისა და სახელმწიფოს პრობლემებისადმი. მას მხოლოდ საკუთარი სახლი აქვს დალაგებული, ზღურბლს მიღმა კი არაფერს აქცევს ყურადღებას.

სახელმწიფოებრივი აზროვნება დიდი მონაპოვარია და იგი მაღალგანვითარებული კულტურის მაჩვენებელია. ჩვენი ერისთვის ტრადიციული ეს თვისება ბოლო 200 წლის მანძილზე ქვეყნის პოლიტიკური, შემდეგ კი – ეკლესიური დამოუკიდებლობის დაკარგვის გამო მეტად დაეცა. ეს პერიოდი ერთ-ერთი უმძიმესია ჩვენს ისტორიაში, რადგან მტრისგან იავარქმნილ საქართველოშიც კი ავტოკეფალური ეკლესია ერს არა მარტო სახელმწიფოებრივ აზროვნებას უნარჩუნებდა, მაქსიმალურად უწყობდა ხელს პოლიტიკური დამოუკიდებლობის ხელახლა მოპოვების პროცესს.

● 857

თავისუფლება არ არის ყველაფრის უფლება, არამედ იგია მუდმივი თვითკონტროლი და მისი საშუალებით ცოდვის მონობიდან თავის დაღწევა... თავისუფლება მშვენიერია, სასურველი და ახლობელი, მაგრამ იგი, ამავე დროს, საშიშიცაა, რადგან თითოეულ ჩვენგანს დიდ პასუხისმგებლობას აკისრებს; თავისუფლება ადამიანს აძლევს არჩევანის, ინიციატივის გამოჩენის, შეხედულებების შეცვლის საშუალებას... მაგრამ, ამავე დროს, პასუხსაც სთხოვს ყველა მის მოქმედებასა და გადანყვებილებაზე.

ჭეშმარიტ თავისუფლებას ზეცად აპყავს ადამიანი, ანიჭებს რა მას მშვიდობას, სიხარულსა და ბედნიერებას; მაგრამ თავისუფლების მოპოვებისათვის ბრძოლაა საჭირო, ბრძოლა, პირველ რიგში, საკუთარ თავთან და მასში ფესვგადგმულ მანკიერებებთან. ეს რთული პროცესია და იგი სიცოცხლის ბოლომდე გრძელდება. „ შეიცანთ ჭეშმარიტება და ჭეშმარიტება განგათავისუფლებს თქვენ“, – გვარიგებს მაცხოვარი (იოანე, 8,32).

განა შეიძლება ჭეშმარიტ თავისუფლებაზე საუბარი იქ, სადაც უარს ამბობენ ზნეობრივ ცხოვრებაზე და მის ნაცვლად პროპაგანდა ეწევა „ყველაფერი ნებადართულია“ პრინციპს? ნუთუ ნორმალური ყოფა ეთქმის იმ გარემოს, სადაც ადამიანის კატასტროფული სულიერი დაცემის პროცესს თავისუფლებისაკენ სწრაფვად სახელსდებენ და საშინელი ცოდვის მონობას ადამიანის ბუნებრივ მდგომარეობად აცხადებენ?!

ამა თუ იმ პიროვნებას ან საზოგადოებას, რომელიც თუნდაც მორწმუნედ მიიჩნევდეს თავს, შეიძლება საფრთხე ორი უკიდურესობიდან დაემუქროს:

პირველი, – ეს არის ფანატიზმის, კარჩაკეტილობის, იზოლაციისა და თვითდაჯერებულობის მდგომარეობა, მეორე კი, პირიქით, მომდინარეობს თავისუფლების უგუნური გაგებიდან, ზედმეტი ლიბერალიზმისა და ყველაფრის ნებადართულობის პრინციპიდან.

ორივე ეს მიმართულება სინამდვილეში ღვთისაგან გაუცხოების შედეგია.

დღეს ჭეშმარიტ რწმენას ურწმუნოება კი აღარ უპირისპირდება, არამედ – ცრუ სარწმუნოება, რომელსაც ჭეშმარიტების დიდი პრეტენზია აქვს. ნამდვილ თავისუფლებას თვითნებობა და თავაშვებულობა ცვლის, რომელიც ასევე ურცხვად იჩემებს თავისუფლების სახელს.

იმის საშიშროებაც აშკარაა, რომ ჩვენი მთავარი ყურადღება მიპყრობილია ტექნიკური, ეკონომიკური და ფინანსური ეფექტების მიღწევაზე, ურთიერთობის ზნეობრივი მხარე კი სრულიად დავიწყებულია. უფრო მეტიც, ლამის იძულებით ხდება ზნეობრიობის გადაგვარება, ეს კი სულიერი და ფიზიკური განადგურების რეალურ საფრთხეს ქმნის. ღმერთი ნამდვილად არ გვაპატიებს თავაშვებული ცხოვრების წესის დამკვიდრებას და ეს ყველამ უნდა გაითავისოს.

სამწუხაროა, რომ ტელევიზია და მასობრივი ინფორმაციის საშუალებანი ყოველგვარი მორიდების გარეშე აჩვენებენ საზოგადოებას სულიერი დაცემის გამაოგნებელ სცენებს, ძალადობასა და ათასგვარ მკვლევობებს და ამით ანგრევენ ჩვენში ღვთის მიერ დადგენილ ზღუდეებს.

არ უარვყოფთ იმ ფაქტს, რომ ზნეობრივი სიმახინჯეები ყოველთვის იყო, მაგრამ ადრე ამ თემებზე საუბრისაც კი რცხვენოდათ; ადამიანები აცნობიერებდნენ, რომ ეს არის ცოდვა, და მრავალი მათგანი ჩადენილ დანაშაულს ინანიებდა. ახლა ყოველივე ეს დაშვებულია და ლამის პროგრესულ მოვლენადაც არის მიჩნეული.

● 859

ფაქტი ერთია, რომ ჩვენი ახალგაზრდობა სრულიად მოუშზადებელი შეხვდა „თავისუფლებას“, იმ ალვირახსნილი და მოურიდებელი ცხოვრების წესს, რომლის წინაშეც იგი ასე მოულოდნელად აღმოჩნდა. ამიტომაც გასაკვირი არაა, რომ ბევრმა ვერ გაუძლოს ცდუნებას, დაემონოს ავხორც ცნებებს და ცხოველურ ინსტინქტებს...

ჩვენ დიდგორის ველი გველის. თითოეულმა ჩვენგანმა, განსაკუთრებით კი – ახალგაზრდობამ, უნდა შეძლოს დავითობა. ოლონდ მათ თავდაპირველად უნდა სძლიონ ცოდვათა შორის უპირველესს – ამპარტავენებას, ყალბ წარმოდგენას, თითქოს ისინი უფროს თაობასთან შედარებით უფრო განათლებულნი, მრავლის მცოდნენი და გონიერნი არიან.

მართალია, თაობათა შორის წინააღმდეგობა ყოველთვის იყო და კვლავაც იქნება, მაგრამ იგი არ უნდა გადაიზარდოს უგულვე-ბელყოფასა და გაუცხოებაში. ახალგაზრდებს მეტი დაფიქრება და კონკრეტული ნაბიჯების გადადგმა მართებთ; მათ უნდა იცოდნენ, რომ ტელევიზიით, ინტერნეტით, მასობრივი ინფორმაციის სხვა საშუალებებით მიღებული ცოდნა ზედაპირულია, სიღრმე აკლია და იგი ასეთივე ადამიანებს აყალიბებს. ძველი თაობა კი, მიუხედავად მრავალი ნაკლოვანებისა, უფრო წინდახედული იყო და უფრო ღრმად აზროვნებდა...

თავის მხრივ, მამებმაც მეტი ლმობიერება უნდა გამოიჩინონ შვილებისადმი, რადგან მათ, ჩვენთან შედარებით, კიდევ უფრო რთულ დროს მოუწიათ ცხოვრების ასპარეზზე გამოსვლა და გაცილებით მეტი პრობლემები და სიძნელებები აქვთ დასაძლევნი.

თაობათა ერთობა და ერთსულოვნება დღეს ჩვენი ქვეყნისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა. ეშმაკი ყოფს და აპირისპირებს, ღმერთი კი აერთიანებს და არიგებს.

გარეგნულად ხალისიან ჩვენს ახალგაზრდებში მე ვხედავ სევდას, რომელიც დროდადრო ნელდება, ხან კი ისევე ძლიერდება. ხშირად გაუცნობიერებელი ეს გრძნობა ჭმუნვაა სულისა. წუხილია სინმიდის, სულიერი სიმალლის, ტრასაცენდენტურის მიუწვდომლობის გამო, ღვთისა და ჭეშმარიტების მონატრების გამო.

• 560

დღეს ჩვენ განსაკუთრებით გვანუხებს, რომ დამოუკიდებელი საქართველოს არსებობის პირველივე წლებში ჩვენი ერი ცრუ მოძღვრებათა და სექტანტურ მწვალელობათა შეუნელებელი და გამიზნული შემოტევის ობიექტი ხდება, რაც ხშირად ქველმოქმედებისა და ჰუმანიტარული დახმარების ნიღბით იფარება.

სამწუხაროდ, მათ უკვე მრავალი ადამიანის სულის შესყიდვა შეძლეს, რაც ძალიან დიდ საფრთხეს უქმნის ჩვენს ეროვნულ მთლიანობას, ჩვენს ტრადიციებსა და ზნეობას, ჩვენს კულტურას და რაღა თქმა უნდა, ქვეყნის სარწმუნოების გზაზე ჩვენი ერის სვლას.

მართლმადიდებლობა და ქართველობა საუკუნეთა მანძილზე ერთ ცნებას წარმოადგენდა. ეს ასეა დღესაც. ამიტომაც ადამიანი, რომელიც სცილდება მართლმადიდებლობას, ეკარგება ერს.

საქართველოს ეკლესია მიმართავს საქართველოს ხელისუფლებას, რათა სექტანტთა და ჩვენი ქვეყნისთვის უცხო ახალ სწავლებათა მოქმედება განისაზღვროს, როგორც რელიგიური ექსპანსია ქართველი ხალხის წინააღმდეგ, და მიღებულ იქნეს გადაამჭრელი ზომები მათი მოქმედების აკრძალვისათვის.

ზოგიერთს იქნებ ჰგონია, რომ მოციქულთა და წმიდა მამათა მიერ დადგენილი ქრისტიანული ღირებულებანი დროის შესაბამისად უნდა იცვლებოდეს. ასეთი ადამიანები სულიერებაში საერთოდ ვერ ერკვევიან და სარწმუნოებას მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის მსგავსად განიხილავენ. მათ არ ესმით, რომ მართლმადიდებლობა ეს არის ქრისტეს ეკლესია დედამიწაზე, ქრისტეს ეკლესია კი არის სულიწმინდის მადლით განახლებული სიცოცხლე ქრისტესთან და ქრისტეში.

ქრისტიანობაში სწორედ სათავეები უნდა ეძებოს ჭეშმარიტების პოვნის მსურველმა, იმ წყაროს უნდა მიაგნოს, რომელიც პირველქმნილი მადლით ავსებს მის მიმღებთ და შეურყვნელად იცავს მაცხოვრის სწავლებას...

დიახ, ჭეშმარიტება ერთია და მას ვერ უმეტოქევებს სხვა ნახევრადჭეშმარიტებანი. ეს არ არის ამპარტავენება და სხვათა ზემოდან ყურება, რადგან ჭეშმარიტება დამსახურებისამებრ კი არ მოიპოვება, არამედ იგი ერს ღვთისაგან ეძლევა.

მე ვაფრთხილებ ჩვენს ხალხს, ჩვენს მორწმუნეთ: იყავით დაკვირვებულნი და ყურადღებიანი; ნუ დაკარგავთ ჭეშმარიტებას, ნუ დაკარგავთ ჩვენს სარწმუნოებას, მიწიერ საცდურზე ნუ გაცვლით მარადიულ ცხოვრებას, თორემ მერე გვიან იქნება, რადგან ჟამი ახლო არს.

გახსოვდეთ: „ვისთვისაც ეკლესია დედა არ არის, მისთვის არცა ღმერთია მამა“ (წმ. კვიპრიანე).

უნდა ვიცოდეთ და მუდამ გვახსოვდეს, რომ მართლმადიდებლობაშია ჩვენი ძალა, რომ მხოლოდ მართლმადიდებლობამ შეინარჩუნა ის რწმენა, წესები და ტრადიციები, რომლებიც უფალმა მოციქულებს დაუტოვა. ამიტომაც ჩვენი ეკლესია იწოდება სამოციქულო ეკლესიად და იგი დღემდე იცავს ერთიანი, განუყოფელი სამოციქულო ეკლესიის მრწამსსა და ტრადიციებს.

● 861

როდესაც თანამედროვე ისტორიკოსები და ზოგჯერ ღვთისმეტყველნიც ეკლესიაზე წერენ, უფრო ხშირად მის გარეგნულ მხარეზე ამახვილებენ ყურადღებას, ან წარსულის მიხედვით აფასებენ მის როლს. ეკლესია გაცილებით იმაზე დიდია, ვიდრე ჩვენ გვგონია. ეკლესია მისტიკური სხეულია უფლისა. ეკლესია მასში მყოფი მრევლი კი არ არის მხოლოდ, ან დედამიწაზე მცხოვრები მორწმუნენი, არამედ, უწინარეს ყოვლისა, უფალი, ღვთისმშობელი მარიამი, ანგელოსთა დასი და წმიდანთა მთელი კრებული, შეერთებული მლოცველთა ჯგუფთან; ამიტომაც არის ტაძარი – ცა დედამიწაზე.

სულიწმიდის მადლს მთელი სისასვით ატარებს მართლმადიდებელი ეკლესია. მართლმადიდებლობა არის ადამიანური გონებით შეურყვნელი უფლისმიერი სწავლება რწმენისა და სარწმუნოებრივი ცხოვრების შესახებ, რომელიც ჩვენ უშუალოდ წმიდა მოციქულთაგან გადმოგვეცა.

მართლმადიდებლობა ერთადერთია და შეუცვლელი.

ეკლესიაში ლოცვას ღრმა სულიერი და სასწაულმოქმედი ძალა აქვს. ამიტომაც აგებდნენ ჩვენი წინაპრები ათასობით და ათიათასობით ტაძარსა და მონასტერს. ეს არ იყო მათი მძაფრი რელიგიური განცდის გამოვლინება, არამედ გრძნობა და აღქმა აქ მიღებული დიდი მადლისა. თითოეული მათგანის სინმიდე და ღვთისმოსაობა იყო შედეგი არა მხოლოდ მათი მორწმუნეობისა, არამედ – მათი ეკლესიურობისა. ისინი იყვნენ ნამდვილნი წევრნი ეკლესიისა – ქრისტეს სხეულისა. ამიტომაც არ იყვნენ ჩაკეტილნი ვინრო ეგოისტურ ჩარჩოებში, არამედ ღვთისა და მოყვასის სიყვარულით საცენი ცხოვრობდნენ მარტივად, სათნოდ და მშვიდად.

ისინი კი, ვინც ეკლესიის წიაღში არ იმყოფებიან, შორს არიან ჭეშმარიტი მშვიდობისა და სიყვარულის, უფლის მადლისა და სიხარულისაგან. მათთვის ჯოჯოხეთი უკვე ამქვეყნიდანვე იწყება. ამქვეყნიდანვე იწყება ღვთისსათნო ადამიანთა ზესვლა ცისაკენ და ეს პროცესი მსგავსია ებრაელთა მოგზაურობისა ეგვიპტიდან აღთქმული მინისაკენ.

ჩვენს საზოგადოებაში არის კატეგორია ისეთი ადამიანებისა, რომელნიც თავს ქრისტიანებად მიიჩნევენ, მაგრამ არ სწამთ ეკლესიისა და მის გარეშე ცხოვრობენ. მათი ნაწილი თავს ვერ აღწევს გარკვეულ ფსიქოლოგიურ ბარიერს. მაგალითად, ზოგიერთს არ უყვარს ხალხთან ერთად ლოცვაზე დგომა და ამას თავის გამოჩენად მიიჩნევს, ზოგს არ მოსწონს ერთი კოფიდან ზიარების მიღება, ანდა ვერ ხვდება, რატომ უნდა აღიაროს თავისი ცოდვები მოძღვრის წინაშე და არა ხატის წინაშე და ა. შ. ისეთებიც არიან, რომელნიც ფიქრობენ, რომ ეკლესია მხოლოდ სამაგალითო, წმინდა ადამიანებისაგან უნდა შედგებოდეს და, რაკი აქ ჩვეულებრივ ცოდვითაც და ზოგჯერ დამნაშავეთაც ხედავენ, აღარ სურთ ტაძარში სიარული. ამგვარი დამოკიდებულება ჯერ კიდევ პირველი საუკუნეებიდან მოდის და მას სექტანტური მიმდინარეობა მონატანიზმი ეწოდება.

საერთოდ, ასეთი აზროვნება რელიგიაში სრული გაუცნობიერებლობის შედეგია, რადგან ეკლესიური ცხოვრების გარეშე ქრისტიანობა იგვივა, რაც ქრისტიანობა ქრისტეს გარეშე, ხოლო ეკლესია, უპირველეს ყოვლისა, მათთვისაა, ვინც ცოდვილია და დაღუპვისაკენ მიექანება; ასეთი ადამიანების თავის წიაღში მიღებისათვის ეკლესიის განკითხვა ფარისევლთა ქრისტიანობაა, რადგან ქრისტეს, რომელიც ხშირად იყო მეზვერებთან და ცოდვილებთან, ამის გამო სწორედ ფარისევლნი განკითხავდნენ; უფლის პასუხი კი ასეთი იყო: „არ უხმს ცოცხალთა მკურნალი, არამედ – სნეულთა“.

რჩეული და სინმინდით მცხოვრები ადამიანები, რა თქმა უნდა, არიან ეკლესიაში, მაგრამ მისი კარები ასევე ღიაა გადარჩენის მოსურნე ნებისმიერი ცოდვილისათვის. ეკლესიას ეკუთვნის კაცთა მთელი მოდგმა, დაწყებული სრულყოფისაკენ მიმავალი გზის პირველი უმდაბლესი საფეხურიდან – ნებისმიერ შემდგომ საფეხურამდე.

ადამიანი იმდენადაა გარემოცული მინიერი გრძნობებითა და ფიქრებით, რომ მას ხშირად უძნელდება ღვთიური ნათლის აღქმა. მაგრამ დგება ყამი, როდესაც ყველა ეს გრძნობა და ფიქრი სადღაც ქრება, ადამიანი გადადის სხვა სამყაროში და იბადება ახალი შეგრძნება, შეგრძნება არაამქვეყნიურისა, შეგრძნება რაღაც მშობლიურისა და, ამავე დროს, შორეულისა და მიუწვდომელისა – შეგრძნება ღვთისა.

ჩვენს სწრაფად ცვალებად და ურთიერთდაპირისპირებულ დროში კიდევ უფრო ნათლად გამოჩნდა, რომ ეკლესია არის ის ერთადერთი გადამრჩენელი ხომალდი, რომელსაც შესწევს ძალა გადალახოს ცხოვრების ზღვის აბოპოქრებული ტალღები და ნაპირზე მშვიდობით მიგვიყვანოს.

უნდა ვიაროთ ბნელიდან ნათლისკენ, ცოდვიდან – სინმინდისაკენ, განკითხვიდან – ყოვლის მიტევებისკენ, სიძულვილიდან – სიყვარულისკენ, მინიდან – ზეცისკენ. ეს გვა ერთადერთია და გულისხმობს ჭეშმარიტ ქრისტიანულ ცხოვრებას, ანუ ეკლესიურობას, რადგანაც აქაა მხოლოდ შესაძლებელი სულიერი სრულყოფის კიბეზე ამაღლება.

● 662

ყველა გონიერ ადამიანს აღელვებს და აინტერესებს არა მარტო საკუთარი ბედ-იღბალი, არამედ – თავისი ხალხის და, საერთოდ, მთელი მსოფლიოს ანმყო და მომავალი. როდესაც უყურებ მიმდინარე პროცესებს, ზოგჯერ გულგატეხილობა გეუფლება; გეჩვენება, თითქოს კაცობრიობა სადღაც უძირო უფსკრულისაკენ მიექანება და აღარ არსებობს ძალა, რომელიც მოახლოვებულ ტრაგედიას შეაჩერებს; მაგრამ ეს ასე არ არის. ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს, რომ ის, რაც კაცთათვის შეუძლებელია, ღვთისათვის არის შესაძლებელი. ოღონდ მთავარია, სწორ გზაზე ვიდგეთ და სწორად ვიცხოვროთ.

ისევე, როგორც პიროვნების განსაცდელი, ერის განსაცდელიც ღვთისაგან მისი სულიერი ამაღლებისთვის ხდება. ახლა სწორედ ამ პროცესს გავდივართ და დარწმუნებული ვარ, ღვთის ნებალობით, იგი იქცევა ზეცად აღმყვანებელ ჩვენს სულიერ კიბედ. ის კი, ვინც გაურბის ღვთისაგან დამპყველ ამ გამოცდას და იოლ გზას ეძებს, უარს ამბობს დიდების გვირგვინზე.

ჩვენ არ გვაქვს უფლება პესიმისტური დასკვნები გამოვიტანოთ, როგორც ჩვენი ქვეყნის, ისე მსოფლიოს ხვალისდელ დღეზე. არ უნდა დაგვაკინწყდეს, რომ ადამიანი ღვთის ხატად არის შექმნილი, რომელსაც შესწევს უნარი დააღწიოს თავი სიბნელის წყვდიადს და აღადგინოს განყვეტილი კავშირი ღმერთთან. ყველაფერი მხოლოდ ჩვენზე, ჩვენს არჩევანსა და სურვილზეა დამოკიდებული. რწმენა, გონიერება, სიყვარული და ნებისყოფა იყო და არის ადამიანის ერთადერთი მკურნალი და დამცველი.

მე მივმართავ მთელ ჩვენს ერს, საქართველოს მოსახლეობას, გადადგით ნაბიჯები ერთმანეთისა და ღვთისაკენ. ეცადეთ ყოველ თქვენს მოქმედებას სიყვარული ედოს საფუძვლად, რათა იყოთ მსახური უფლისა და მაცხოვრისა ჩვენისა იესო ქრისტისი...

თუ ჭეშმარიტად გვსურს, ქრისტიანის სახელი გვერქვას, შევეცადოთ, მტერიც შევიყვაროთ. სიყვარული ის ერთადერთი იარაღია, რომლითაც ბოროტება დაიძლევა და განქარდება.

ჰოი, ღვთიკურთხეულო საქართველოვ, წინასწარმეტყველი დავითის მსგავსად, რჩეულთა შორის ამაღლებულო; ღვთისმშობლის საფარველით დაცულო ივერთ სამკვიდროვ, ანდრია მოციქულისა და წმიდა ნინოს მიერ ქრისტეს ნათლით გაბრწყინებულო და ათთა ბევრთა და სხვა მრავალთა მონამეთა სისხლით მორწყულო; დროშავ სვიანო, უძლეველო, გორგასლიანო, დავითიან-თამარიანო; საიდუმლოთა დიდთა დამტევენელო ენავ ქართულო, ლაზარეს მსგავსად, მკვდრეთით აღმდგარო; ღვთაებრივი სიყვარულის თანაზიარო სულო ქართულო, უტკბილესო ჩანგო ჩვენო, მრავალბმიანო.

შეურყენელი იდექ მტკიცედ, უფალი შენთანა!

გნამდეს, გიყვარდეს, თესე სიკეთე და დატკბი ხელთა შენთა შრომის ნაყოფით, რათა იყო ერთიანი და მთლიანი და იხარო ორსავე სოფელსა შინა. ამინ!

ქართველნო, ერთად – ღვთისაკენ!

● 563

დადგა ჟამი, როდესაც მე, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა, უნდა დაგლოცოთ თქვენ და სრულიად საქართველო:

ღმერთო ძლიერო, მრავალმონყალეო, მამაო, ძეო და სულო წმიდაო, სამებაო, ერთარსებაო და განუყოფელო უფალო, დიდება და მადლობა შენდა! გვედრები, შეისმინე ლოცვისა ჩემისა და მოანიჭე მადლი და ძალა შენი ჩვენს ხალხს; შეცვალე მწუხარება ქართველთა ერისა სიხარულად, შფოთი და მტრობა – მშვიდობად და სიყვარულად.

სწეულნი განკურნე, უცხოეთში მყოფი თანამემამულენი მშვიდობით დააბრუნე, დალოცე და გააძლიერე ხელისუფალნი და მხედრობა ჩვენი, ერი და ეკლესია შენი და მოგვანიჭე მტკიცე და ჭეშმარიტი სარწმუნოება, სიყვარული და იმედი, სიბრძნე და თავმდაბლობა. შეგვმოსე შენი მადლით და წარსდევნე ჩვენგან და ჩვენი ქვეყნიდან ყოველი მტერი და მბრძოლი ჩვენი და აცხოვნე სული ჩვენი, ვითარცა სახიერ ხარ და კაცთმოყვარე.

ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის წილხვედრო მამულო ჩვენო, უფლის კვართის მადლით სვეტად ცხოველად გამოჩინებულო.

ჰე, ერო ჩემო, ანდრია პირველწოდებულისა და სხვა მოციქულთა მიერ კურთხეულო და წმიდა ნინოს ქადაგებითა და ვაზის ჯვრის ძალით მოქცეულო და მადლმოსილო.

მრავალტანჯულო საქართველოვ, ურიცხვ მონამეთა ცრემლითა და სისხლით გაბზანილო.

გმირთა სამკვიდროვ, არ იყო შენთვის უცხო ლალატიც. ვიყავით და ვართ ბრძენნიც და უგუნურნიც, შეურაცხყოფილნიც და განლაღებულნიც, ცოდვით დამძიმებულნიც და სინანულით დამდაბლებულნიც. მამულს მონყევეტილნი შვილნი შენნი ხმობენ ფერეიდნიდან, ტაო-კლარჯეთიდან, ლაზეთიდან, ჰერეთიდან და ქვეყნის სხვა კიდითგან, მონატრულნი ერთიანი საქართველოს ხილვისა.

უფალო, საკვირველად მწყალობელო ჩვენო, შენ გვაძლევ ძალას, რომ დანგრეული კვლავ აღვადგინოთ, უიმედოს ნუგეში ვსცეთ, მტირალს ცრემლი მოვსწმინდოთ, არ დავემონოთ ბოროტს და, ათას საცდურთა მიუხედავად მაინც გვახსოვდეს, რომ მხოლოდ შენ ხარ „გზა, ჭეშმარიტება და სიცოცხლე“.

ჰე, უფალო, გვედრებით, კვლავაც აღხოცე ცოდვები ჩვენი მენამული და განგვასუეტაკე, ვითარცა თოვლი; შენია ცანი და ქვეყანა, შენა ხარ ანი და ჰოე, დასაწყისი და დასასრული ყოვლისა. შეგივრდებით და გთხოვთ, გაგვხადე ღირსი შენი მეუფებისა, რათა ერთგულნი მადიდებელნი შენნი მარად ვიყოთ ღვთაებრივი სიყვარულით გარემოცულნი.

შენი ვართ, გვაცხოვნე ჩვენ, ამინ!

● 864

როდესაც წუთისოფლის ბნელ გზაზე დაღლილნი და გზააბნეულნი შეეჩერდებით და აღარ გვეცოდინება, საით წავიდეთ, მოგვმადლე ცხოვრებისეულ ქარიშხალში შენი ნათელი სახის ხილვა და შენი მშვიდი გამამხნეველი ხმის გაგონება.

„მე თქვენთანა ვარ ყოველთა დღეთა და ვიდრე აღსასრულადმდე სოფლისა“!

PATRIARCH

**ჰვარისმტვირთველი ქართველი ერის,
ღმერთმა იწება კურთხევა შენი...**

***Endurer of the cross of the Georgian people,
blessed You are through God's will...***

Part 1

List of Photos

- 1 His Holiness and Beatitude ILIA II, Archbishop of Mtsketa and Tbilisi, Catholicos-Patriarch of all Georgia.
- 2 November 23, 1977. Tbilisi. Sioni Cathedral. The 12th Council of the Georgian Church. Metropolitan of Tkhum-Abkhazeti ILIA (Irakli Gudushauri) is elected Catholicos-Patriarch of All Georgia.
3. 4. December 23, 1977. Tbilisi. Sioni Cathedral. The 12th Council of the Georgian Church. Patriarch of Moscow and All Russia PYMEN and representatives of the Orthodox Churches of Alexandria, Russia, Bulgaria, the hierarchs of the Georgian Church and invited delegates.
5. 6. December 23, 1977. Tbilisi. Sioni Cathedral. The 12th Council of the Georgian Church. The newly elected Patriarch of All Georgia ILIA II.
7. December 25, 1977. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. Enthronement. Bishop of Alaverdi GREGORY (left), Bishop of Manglisi GIORGI (right). The foremost hierarch of the Georgian Church is entrusted with the historic mitre of Patriarchs.
8. 9. December 25, 1977. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Divine Liturgy.
11. The Catholicos-Patriarch's parents. 1932.
Father – Giorgi Gudushauri.
Mother – Natalia Kobaidze.
Brothers – Teimuraz, Shota and Victor.
12. The icon corner in the parental home.
13. Irakli Gudushauri, a student at Moscow Theological Seminary. His brother, sister and sister-in-law. 1953.
14. The Parents of Catholicos-Patriarch ILIA II, a close friend of the family, clergyman and His Holiness' nephew.
15. Priest Giorgi (Malania). The priest who celebrated the Holy Matrimony for the Catholicos-Patriarch's parents.
16. Protecting Veil of the Theotokos Church in Vladikavkaz. The church was built by the Catholicos-Patriarch's parents in 1947.
17. Vladikavkaz. 1997. Catholicos-Patriarch of All Georgia ILIA II is in the church built by His parents. He celebrates the Divine Liturgy marking the 50th anniversary of its consecration.
18. An Inscription on the church in Vladikavkaz; it reads that the church was initially built by Giorgi and Natalia Shiolashvili in 1947.
19. Vladikavkaz. A renewed temple erected on the site of the church built by His Holiness' parents. 1997.
20. Archimandrite Tarasi (Kandelaki). He baptized the three-day-old baby Irakli Gudushauri-Shiolashvili on the day of the Nativity of Our Lord Jesus Christ. Sister Zoié (Dvalishvili), His Holiness' God-Mother. 1933.
21. Metropolitan ILIA and His God-Mother, sister Zoié (Dvalishvili). 1976.
22. Irakli Gudushauri-Shiolashvili in the sixth grade; the first pupil in the second row (far right). 1947.
23. Irakli Gudushauri-Shiolashvili, a school-boy. 1949.
- 24.25. 1952-1960. The years spent at the Academy.
- 26.27. 1952-1960. The years spent at the Academy.
28. The 12th year of graduation at Moscow Theological Academy. 1956-1960.

29. 30. Archdeacon ILIA. 1957.
31. Monkpriest ILIA. 1959.
32. Catholicos-Patriarch of All Georgia EPREM II and Abbot ILIA. 1961.
33. Catholicos-Patriarch of All Georgia EPREM II and Archimandrite ILIA host Patriarch-Catholicos of All Armenians VAZGEN I. 1962.
34. Archimandrite ILIA. 1963.
35. ILIA, Bishop of Shemokmedi. 1965.
36. With Catholicos-Patriarch of All Georgia EPREM II. 1965.
37. Bishop ILIA, the Rector of the only functioning at that time theological school in Georgia, 1965.
38. The Theological Seminary of Mtskheta. Catholicos-Patriarch of All Georgia EPREM II and Metropolitan ILIA are hearing students at an examination. 1969.
39. The village of Sno. A prayer service on the day of commemoration of St. Aphinagenos. 1970.
40. With Catholicos-Patriarch of All Georgia EPREM II. 1971.
41. Tbilisi. Sioni Cathedral. The 11th Council of the Church of Georgia. Catholicos-Patriarch DAVID V is elected. The future Patriarch of Georgia ILIA II (right). The future Patriarch of Russia ALEKSY II (left). 1972.
- 42.43. Tbilisi. Sioni Cathedral. The 11th Council of the Church of Georgia. 1972.
44. Catholicos-Patriarch of All Georgia DAVID V, Patriarch of Moscow and All Russia PYMEN and Metropolitan ILIA at Samtavro Monastery. 1972.
45. Zagorsk. Metropolitan ILIA attends Christian Peace Conference. 1973.
46. With Catholicos-Patriarch of All Georgia DAVID V. 1976.
- 47.48.49. Catholicos-Patriarch of All Georgia DAVID V and Metropolitan ILIA host His Holiness MAKSIM, Patriarch of Bulgaria. 1976.
50. His Beatitude NICHOLAS VI, Pope and Patriarch of Alexandria and All Africa pays a visit to Metropolitan ILIA in the diocese of Tskhum-Abkhazeti. 1977.
51. Tbilisi, Metropolitan ILIA and Catholicos-Patriarch of All Armenians VAZGEN I, Metropolitan ZINOBIUS (Mazhuga), who tonsured the future Catholicos-Patriarch ILIA II (left). 1977.
- 52.53. 54. His Eminence ILIA.
55. 56. Tbilisi. Sioni Cathedral. Catholicos-Patriarch of All Georgia DAVID V has reposed. 1977. The service of last rites for the departed Patriarch.

Quotations

pp.

8. Wondrous is God's will. His lovingkindness is boundless. Truly, by the Lord's Providence and His Mercy, I, the humble, am standing before you, under the arches of this temple, as the Patriarch of the Apostolic Church of Georgia.
 I am well aware of how burdensome and, at the same time, honourable is the duty, which the Most High God has laid on my shoulders.
 I bow my knee before His Power and worship His name clothed with everlasting light.
 I bow my head to the Church of Georgia and its parish, the Georgian people, who I am ready to serve to with all my mind and strength.
11. I implore the Most Holy Mother of God, the Prayer for our souls to the Lord, that She may strengthen our people in faith and love, for, indeed, these two are the forces which can save Georgia.
14. I don't remember myself ever living without the faith and love... All my family were believers and my parents infused love for God in us. At home we always kept icons with a lamp permanently burning in their corner. As a rule, in the evening we all listened to the evening prayers.

 My childhood passed through a very tough period for the Georgian Church. The clergy were persecuted, churches were closed. People couldn't go to church for fear. Our home often served as a safe place for the persecuted clergymen providing them with shelter for many months. These people would leave an unfadable trace on my personal way of thinking and character.
32. Overwhelming sorrow has filled the Church today, for our loving Father has left us. Full of faith, love and hope, He devoted all His life and strength to the Georgian people and the most ancient Church of Georgia, the Church of everlasting light. And now, at this hour of grief, we, first of all, recall His spiritual precepts, His good deeds, favoured by God.

Part 2
In The Various Places of Georgia
List of Photos

- 57.58. Batumi. 1989.
59. Skhalta. 1989.
60. 61. Skhalta. 1989.
62. Batumi. 1989.
63. Skhalta. 1989.
64. Skhalta. A memorial service - a gathering to grieve over and remember the victims of the April 19th tragedy. 1989.
65. Skhalta. 1989.
- 66.67.68.69. Skhalta. 1989.
70. Batumi. 1989.
- 71.72.73.74. Batumi. 1990.
75. 76. Batumi. Home for the Old and Handicapped. 1996.
77. Batumi. 1996.
78. Sukhumi. 1978.
79. Sukhumi. 1979.
80. Gagra. 1990.
81. Gantiadi. 1990.
82. Komani. Consecration of St. John Chrysostom Temple. 1990.
- 83.84.85. Komani. At the spring of St. Vasilisko. 1990.
86. Bodbe. St Nino Convent. 1990.
87. Bodbe. 1990.
88. Bodbe. At the tombstone of St. Nino. 1990.
89. Kvareli. Ilia Chavchavadze's House Museum. 1984.
90. Kvareli. The Divine Liturgy in honor of Ilia the Righteous. 1989.
91. Kvareli. 1989.
92. Kvareli. 1989.
93. 94. Kvareli. 1990.
95. 96. Davidgareji Monastery. The renewal of religious service. 1989.
97. Davitgareji. The desert of John the Baptist. 1989.
98. 99. Davitgareji. 1989.
- 100.101. Iqalto. 1989.
102. Mirzaani. At Pirosmeni's museum. 1989.

103. Telavi. 1989.
104. Nukriani. 1989.
105. Sagarejo. 1989.
106. Sagarejo. 1989.
107. Khashmi. 1989.
108. Gremi. 1989.
109. Gurjaani. 1989.
110. Lagodekhi. 1989.
111. Lagodekhi. 1989.
112. Shuamta. 1989.
113. Tsitetskaro. 1989.
114. Tsitetskaro. 1989.
115. Tsitetskaro. 1989.
116. Alaverdi. 1989.
- 117.118. Alaverdi. At the tombstone of Reverend Father Joseph of Alaverdi. 1989.
119. Menjl. 1982.
120. Zugdidi. 1989.
121. Sujuna. 1989.
122. Khobi. 1989.
123. Martvili. 1989.
124. Patara Sujuna. 1989.
- 125.126. Tsalenjkhva. The museum of a famous Georgian writer - Leo Kiacheili. 1989.
127. Martvili. 1989.
128. Senaki. 1989.
129. Poti. 1989.
130. Senaki. Meeting the mother of a national hero - Zhiuli Shartava. 1988.
131. Senaki. 1988.
132. Teklati. Catholicos-Patriarch ILIA II at the grave of his spiritual father, Archimandrite Shio Dzizava. 1988.
- 133.134.135. Poti. 1988.
136. Gelati. At the grave of St. King David the Builder. 1989.
137. Gelati. 1989.
138. Gelati. 1989.
139. Gelati. 1989.
140. Kutaisi. 1989.
- 141.142. Kutaisi. 1989.

143. Kutaisi. 1989.
144. Kutaisi. 1999.
145. Kutaisi. 1999.
146. Ambrolauri. 1992.
- 147.148. Chrebalo. 1999.
149. Lentekhi. 1999.
150. Mestia. 1999.
151. Mestia. 1999.
152. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. 1981.
- 153.154. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Divine Liturgy commemorating the 860th anniversary of the Didgori Battle. 1981.
155. Mtskheta. Samtavro St. Nino Convent for nuns. 1983.
156. Mtskheta. In the yard of Svetitskhoveli Cathedral. On the day of canonizing Illia Chavchavadze. 1987.
157. Mtskheta. Samtavro St. Nino Convent for nuns. The 12th anniversary of Catholicos-Patriarch ILIA's enthronement. 1989.
158. The Lake of Paravani. On St. Nino's way, from the Lake of Paravani to Mtskheta. 1990.
- 159.160.161. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. Meeting with a group of prayers, who followed in the footsteps of St. Nino from the lake of Paravani to Mtskheta.1990.
162. The monastery for Monks in Shiomgvi. A prayer service at the Tomb of St. Shio of Mgvime. 1990.
163. Shiomgvi Monastery for Monks. The Divine liturgy. 1990.
- 164.165. Zedazeni. At the grave of Rev. father John of Zedazeni.1990.
166. Mtskheta. Baptizing at the estuary of the rivers Mtkvari and Aragvi.1990.
- 167.168.169. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. Great Thursday. Myrrh sanctifying. 1995.
- 170.171.172. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The 13th open council of the Georgian Church. 1995.
- 173.174. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Inauguration of the Georgian President Edward-Giorgi Shevardnadze. 2000.
- 175.176. Mtskheta. Baptizing at the estuary of the River Mtkvari and Aragvi. 2000.
- 177.178.179. Gori. 1990.
- 180.181. Urbnisi. St. Neophyte of Urbnisi Cathedral. A council of the Holy Synod. 2003.
182. The theater in Gori. A scientific conference dedicated to the 900th anniversary of Ruis-Urbnisi Clerical Council. 2003.
- 183.184. Didgori. 1989.
185. Akhaldaba. 1989.
- 186.187. Kaspi. The Elevation of St. Nino's Holy and Life-Giving Cross. 1991.
188. Bolnisi. All-Holy Theotokos' Assumption Church. The day of renewing a religious service. 1989.
- 189-190. Dmanisi. 1989.

191. Tsalka. 1982.
192. Tsalka. 1990.
193. Rustavi. The consecration of St. King Vakhtang Gorgasali Temple. 1990.
194. Rustavi. St. King Vakhtang Gorgasali Temple. The Devine Liturgy. 1995.
195. Rustavi. Meeting with steelworkers. 1995.
- 196.197. Rustavi. 1996.
198. Teleti. St. George Monastery for monks. 1996.
199. Shavnabada. St. George Monastery for monks. 1996.
200. Shavnabada. St. George Monastery for monks. Tbilisi Secondary School of "Shavnabada". With the school Children. 2003.
- 201.202. Kazbek. 1989.
- 203.204.205. Dariali Canyon. A prayer service on the site where Archangels Michael and Gabriel monastery is to be built. 1990.
206. Sno. Baptizing in the river of Ruistskali. 1990.
207. Dariali Canyon. Together with the members of the Georgian Holy Synod. 1999.
208. Holy Trinity Monastery for monks in Gergeti. The Divine Liturgy. 1999.
209. Sno. St. George Church. The Divine Liturgy. 1999.
210. Dariali Canyon. St. Queen Tamar's Castle. 1999.
211. 212. Sno. A festive meeting of the Shiolashvilebi. 1999.
- 213.214.215. Sno. Catholicos-Patriarch ILIA II at the grave of his mother and brother. 1999.
216. Achkhoti. 1999.
217. Sno. 1999.
218. Sno. Sanctifying of the Spiritual and Cultural Center after Shiola Gudushauri. 1999.
- 219.220. Sno. The Spiritual and Cultural Center after Shiola Gudushauri. 2001.
221. Dariali canyon. Blessing of the site designed for the monastery of monks. 2001.
- 222.223.224.225. Poka. St. Nino Region. The Divine Liturgy in the open air at the lake of Paravani. 1989.
- 226.227. Poka, St. Nino Region. A prayer service at the lake of Paravani. 1989.
- 228.229. Poka. 1989.
230. Adigeni Region, the village of Arali. 1988.
231. Akhalkalaki Region, the village of Afnia. 1988.
232. Andriatsminda. The Church of St. Apostle Andrew the First-Called. 1988.
233. Akhaltsikhe. In front of the museum. 1988.
234. Akhaltsikhe. Atskuri. At the ruins of the church dedicated to the not made by human hand icon of the Theotokos. 1988.
235. Kvemo Vardzia. The Temple of the Most Holy Theotokos' Assumption. 1988.
236. On the way to the entrance to Sapara Monastery for monks. 1988.

- 237. Vardzia. 1990.
- 238. On the way to Kvemo Vardzia. 1990.
- 239. Kvemo Vardzia. 1990.
- 240. Kvemo Vardzia. Assumption of the Most Holy Theotokos Temple. 1990.
- 241. Vardzia. Most Holy Theotokos Church. 1990.
- 242.243.244.245. Kvemo Vardzia. The monastery complex. 1990.
- 246. Adigeni Region. Zarzma. Zarzma Monastery for monks. 1990.
- 247. Akhaltsikhe. 1990.
- 248. Wyoas Valleys. 1990.

TBILISI

- 249.250.251.252. Sioni Cathedral. The commemoration day of St. King David the Builder. The Divine Liturgy. 1980.
- 253. Sioni Cathedral. The Pentecost. 1980.
- 254. At the office of Publishing House of the Soviet Georgia Encyclopedia. 1980.
- 255. With the troupe of'é Kote Marjanishvili Theatre. 1980.
- 256.257. Catholicos-Patriarch ILIA II hands the Order of Friendship to the chairman of the Soviet Georgian Supreme Council - Pavle Gelashvili. 1984.
- 258. At the Museum of Peoples's Friendship. 1985.
- 259.260. With the leaders of the Communist Party of Soviet Georgia. 1985.
- 261. At the exhibition of personal computers. 1983.
- 262. With the doctors of hospital 9. 1985.
- 263. Film studio. Meeting with the film producers - Rezo Chkheidze and Tengiz Abuladze. 1985.
- 264.265. With the troupe of the State Academic Theatre of Opera. 1985.
- 266. Sioni Cathedral. Palm Sunday. 1985.
- 267. Sioni Cathedral. Lazarus Saturday. 1986.
- 268. Sioni Cathedral. Great Thursday. Feet Washing. 1986.
- 269.270.271. Sioni Cathedral. Good Friday. Carrying out the Shroud of Christ. 1986.
- 272. Sioni Cathedral. The decision of the Holy Synod about canonizing Iliia Chavchavadze. 1987.
- 273.274. Metekhi Church of the Most Holy Theotokos. The renewal of religious services. 1988.
- 275.276. The church of Anchiskhati. The renewal of religious services. 1988.
- 277.278. At the grave of Unknown Soldier. 1988.
- 279. Sioni Cathedral. A Thanksgiving service on the occasion of opening the Theological Academy. 1988.
- 280. The day of opening of the Theological Academy. A board meeting at the Academy. 1988.
- 281. Sioni Cathedral. Among the sacristans. 1989.
- 282. Sioni Cathedral. With the male choir of the Cathedral. 1989.

- 283.284. Sioni Cathedral. Palm Sunday. 1989.
285. A procession from the Patriarchal Residence of Georgia to Sioni Cathedral. 1989.
286. With the bell forging workers. 1989.
287. At the House of Journalists. 1989.
288. At the Medical Higher Institution. 1989.
289. At the conference with the workers of Health Resort of Balneology. 1989.
- 290.291. At the Special School of Physics and Mathematics after Ilia Vekua. 1989.
- 292.293.294. At the Republican Palace of Youth. 1989.
- 295.296.297. At the Republican Palace of Youth. 1989.
- 298.299. The night on the 9th of April. In front of the Government Palace. 1989.
- 300.301.302.303. Sioni Cathedral. Memorial services in honor of the victims on April 9th. 1989.
- 304.305. Rustaveli avenue. In front of the Government Palace. 1990.
306. Sioni Cathedral. A memorial service in honor of the anniversary of the victims on April the 9th. 1990.
- 307.308.309.310. The reburial of the remains of King Solomon II .1990.
311. Mtatsminda. St. David's mountain. At the tombstone of Ilia the Righteous. 1990.
312. At the cemetery of German captives. 1990.
313. Sioni Cathedral. A memorial Service in Zurab Chavchavadze's honor. 1990.
314. Sioni Cathedral. Metropolitan Shio's (Avalishvili) memorial service. 1990.
315. At the Temple of John the Theologian. 1990.
316. Sioni Cathedral. St. Nino's commemoration day.1991.
317. With the Clergy of Sioni Cathedral .1991.
318. Blessing of the Parochial school in the former residence of the Georgian Patriarchate.1991.
319. At the opening of the first National Football Championship. 1991.
320. At the residence of the Georgian Patriarchate. Blessing of the flag of the Georgian Church.1992.
321. Republican Square. The day of Georgia's becoming a member state of the United Nations. 1992.
- 322.323. Blessing of the high school after Ilia the Righteous. 1994.
324. With the graduates of Tbilisi Theological Seminary. 1995.
325. With the Sacristans and Clergy of Sioni Cathedral. 1995.
326. Blessing the building of the Ministry of Defense. 1995.
327. Sioni Cathedral. A memorial service for the souls of Princess Elene and Prince Giorgi Bagrationi on the occasion of reburying their remains in Georgia. 1995.
- 328.329.330. Blessing of St. King David the Builder Church in the yard of Tbilisi State University. 1995.
- 331.332. Sioni Cathedral. A religious celebration of Baptizing. Blessing the water. 1996.
333. Sioni Cathedral. Baptizing of parentless children by the members of Georgian government. 1996.

- 334.335. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy. The 20th anniversary of the enthronement of ILIA II, Catholicos-Patriarch of all Georgia. 1997.
336. The State Academic Theatre of Opera. President of Georgia Edward (Giorgi) Shevardnadze hands over St. King David the Builder's Order to the Catholicos-Patriarch of all Georgia on the occasion of the 20th anniversary of His enthronement. 1997.
337. His Holiness and Beatitude ILIA II, Catholicos-Patriarch of all Georgia is making a speech on the occasion of the 20th anniversary of His enthronement. 1997.
- 338.339. Sioni Cathedral. A prayer service on the occasion of the beginning of a new academic year in the Theological Academy. 1998.
340. The consecration of St. George Church in the yard of the State Security Committee. 1998.
- 341.342. A display of the materials describing the life and work of KIRION II, Catholicos-Patriarch of all Georgia. 1998.
343. Krtsanisi official residence of the President of Georgia Edward (Giorgi) Shevardnadze. The day of inauguration. 2000.
- 344.345.346. Secondary school 126. 2000.
347. Temka settlement. One of the secondary schools. 2000.
348. At the Charity House of the Georgian Patriarchate, together with the British ambassador, Richard Jenkins. 1998.
349. An ordinary Monday. At the Charity House of the Georgian Patriarchate. 1999.
350. At the Charity House of the Georgian Patriarchate, together with the Minister of foreign affairs of Great Britain, Robin Cook. 2000.
- 351.352. The consecration of the church built by prisoners in the yard of the state penitentiary hospital. 2000.
353. The prayer room of the state penitentiary hospital. 2000.
354. The Georgian parliament. The day of constitutional agreement signed between the All-Catholic and Autocephalous Church of Georgia and the Georgian government. 2002.
- 355.356. Svetitskhoveli Cathedral. Blessing of the state flag. 2004.
- 357.358. Gelati Monastery complex. President of Georgia Mikheil Saakashvili is taking a solemn oath of office at the Tombstone of St. King David the Builder. 2004.
- 359.360. President of Georgia Mikheil Saakashvili's inauguration. 2004.
361. Cashueti St. George Church. A prayer service, dedicated to the national accord with Georgian President Mikheil Saakashvili, Prime Minister Zurab Jhvania and other representatives of the authorities. 2004.
362. Establishing the fund of the Catholicos-Patriarch of Georgia. 2005
363. At the meeting of the Presidium of the Georgian National Academy of Sciences where Catholicos-Patriarch ILIA II was elected honorary member of the National Academy of Sciences. 2005.
- 364.365.366. Attending a display of competitive projects for Holy Trinity Cathedral. 1990.
367.368.
- 369.370.371.372. A display of competitive projects for Holy Trinity Cathedral. 1990.
- 373.374. The day of laying the foundation of Holy Trinity Cathedral on the Mount of Elijah the Prophet. 1996.
- 375.376. The Patriarchal Residence of Georgia. A meeting on the issue of the construction of Holy Trinity Cathedral. 1999.

- 377.378.379. Visiting the construction site of Holy Trinity Cathedral.
380.381.
- 382.383.384. Visiting the construction site of Holy Trinity Cathedral.
385. Constructing Holy Trinity Cathedral. The Divine Liturgy on the occasion of the 25th anniversary of the enthronement of Catholicos- Patriarch ILIA II. 2002.
386. Holy Trinity Cathedral. The Construction site. 2002.
387. In Holy Trinity Cathedral. The Construction site. 2002.
388. A walk out with the processional cross from the Patriarchate to the construction site of Holy Trinity Cathedral. 2003.
389. The elevation of the cross on the dome of Holy Trinity Cathedral.2003.
390. The construction site of Holy Trinity Cathedral.2004.
- 391.392. Visiting the construction site of Holy Trinity Cathedral.2004.
- 393.394.395. The consecration day of Holy Trinity Cathedral. 2004.
- 396.397. Holy Trinity Cathedral. Blessing of the meal.2004.
398. In the altar of Holy Trinity Cathedral on the day of its consecration. 2004.
399. Holy Trinity Cathedral. The throne of the Holy Trinity on a high place in the altar. 2004.
400. Holy Trinity Cathedral. Beneath the throne of the Holy Trinity there is another throne for the Catholicos-Patriarch of all Georgia. 2004.
401. A manuscript of the Gospel (four Books) on papyrus (calf's skin), written in Old Georgian alphabet "Khutsuri". 140 pages altogether. 2004.
402. The first page of the Gospel. 2004.
- 403.404. Holy Trinity Cathedral on the day of its consecration. 2004.
405. Holy Trinity Cathedral. Catholicos-Patriarch of all Georgia ILIA II congratulates all Georgia on the New Year's day. 2005.
406. Holy Trinity Cathedral. 2005.

pp.

37. The history of the Georgian Church is 2000 years old. It was here - in this sacred place of Adjara that the Holy Apostles Andrew the First Called and Simon the Canaanite preached in the first century. Adjara is the cradle of Christianity for Georgia. It was through Adjara and Lazetia that the Light of Jesus' word spread out to the rest of the country.
39. Do not feel uneasy and do not ever despair due to present misery and hardships, since great tribulation is often the forerunner to future peace and well-being. Let us remember to the grief over the Savior's Crucifixion, which was superseded by joy and delight; humiliation became the guaranty of glory and death yielded to eternity.
40. Any suffering or plight implies a profound sense and it bears a special flavor. After pain comes relief and unexpected joy or vice versa, like "after fasting comes feasting". It keeps life in balance. Therefore as the Arabic proverb has it: "Permanent sunny days create a desert". Indeed, people who pass their lives without any grief or anguish, look like a desert. Constant thinking about success and further advancement leads to the danger of waxing arrogant and self-assertive. It kindles a false assumption that we are the masters of our life disregarding God's assistance.
It is only in grief that we are aware of our infirmities and hopelessness, so we realize how urgently we require God's protection and refuge.
41. On April 19th, an incredible tragedy took place here...
Today all Georgia grieves over it again. The 9th and 19th of April are the dates which will be ever remembered by our people; yet this is the day of mourning and at the same time the day of spiritual unification. This grief reunified our nation.
42. People very often avoid thinking about death, which is not right. Death is an inevitable reality; it is a pledge in order to begin a new life and meet the Lord. Woe to those who do not get prepared for it and those who do not remember their basic goals on Earth. Instead, they pass their lives on earth in careworn labors for worldly things, indulging their desires and ambitions.

This earthly life is only a temporary event; it is a testing of our souls and a preparatory step to eternity, to what we are getting closer day by day.
45. May the Lord give us the faculty to judge with the more percipient eye of the mind, may the Lord give us the grace to come to the Knowledge of the Truth. Only then we can attain real freedom.
47. I recall my visit to Abkhazia in 1967, when as Hierarchy I first addressed local residents. I can't help remembering the warmth, cordiality and kindness I experienced then, as I was the spiritual father of all Orthodox Christians abiding in that vicinity.

We may have different ambitions and indulge various desires but justice, love and the ability to analyze deeply should never leave us. This is the basic principle for peace and mutual understanding, not only between individuals but among peoples.
49. May the Lord save and protect Georgia from visible and invisible foes, may the Most Holy Theotokos keep all Georgia in Her motherly lap. Amen.
50. St. Nino, the great enlightener and protector of all Georgia, still prolongs her great labor in today's Georgia. It is wrong to assume that St. Nino only preached in the beginning of the 4th century and she accomplished her apostolic duty then and there. St. Nino, with her cross of grape vines still keeps walking in all parts of our country, protecting all Georgia.
52. Iliа Chavchavadze started his creative work in the fateful and crucial time for Georgia, when our country lost its independence and the Georgian Church also lost Georgian leadership as it fell under the jurisdiction of Russian religious Synod. Spiritual life was dead, our sanctities and Bethlehem fouled and desolate.
58. Heartfelt awareness of the Christian faith enables us to grasp the depths of Moral Philosophy and mystical essence of historical events. Disregarding the past and the future makes it impossible to enjoy fully today's life. Rethinking and remembering our ancestors' experience and consideration of life is urgently indispensable. We have to visualize our past through a discerning eye to make good judgments for the future.

59. All our present worldly life is a preparation for our encounter with God, the Lord. If a man doesn't experience his spiritual purification and transfiguration, meeting the Lord would end up woefully. Despite the fact, whether man is a believer or not, whether he is willing or not to come before the Lord, this encounter will inevitably take place and he must account for all his deeds to attain the eternally joyous state in His glory or eternal torture deservedly.
60. The Church is the body of the Lord; its basic goal is just to heal a sick man's soul which is heavily laden with sins. A spiritual transfiguration is only possible in the Church. It is here that the Holy Spirit acts with all its power and life-giving immortal Mysteries are performed only here in order to purge and enlighten the faithful.
- We often indulge a desire to create the paradise on Earth but we should remember that the Earth is never and can never be the paradise, since it is the place for cast out sinners.
61. We are not born only to die and then vanish. The aim of each of us is to earn eternity and to come before the Lord, as life is in God and in everlasting bliss, whereas earthly life is a test for our souls.
62. Our earthly life is the gate leading to fully glorious and eternal life. Worldly life is full of challenges, complications and diversities. In this short life we have to manage to apprehend the world's real face, to have the right recognition of it and most importantly, we should know ourselves. "You have to see yourself in the world and the world in yourself inseparably." This is what we should strive for.
63. The spiritual elect is the person who can hold the Lord's glory within himself, who can find God and live according to His precepts. Such joy is unending and out of the Earth; it is so profound, eternal and authentic. This happiness is not of good old days but of life full of sufferings and hard times. This is the joy not only of life, but also of death. This happiness is not temporary, but everlasting.
64. A teenager should be stirred inside with love and veneration for the Holy Scripture; he should have a desire for a religious life. They should be devoid of ruinous and sinful inclinations. They should be taught to discern evil from good, how to experience repentance and reconciliation. They should have the courage to admit their guilt. They should be taught how to fight for righteousness and get accustomed to live in love, how to feel the pain of others and be concerned about the needy and inadequate. In general, we should rouse in them a desire to live and work in accord with God, Nature and their fellowmen.
66. The likeness of God is achieved through the free will of man. The God-given free will gives wide possibilities for any choice. It is falsely assumed that the driving power of man's life is in inevitable destiny. It is not so! The future is in every man's hands, he chooses the way either to the Lord or to perdition. During the mystical process of man's existence, some are destined for Cain's life and others for Abel's. The heart of the former harbors malice and it is full of spleen and animosity, but the heart of the latter is full of kindness, virtues and endless love. Obviously free will is decisive. If we admit the self-sustenance of destiny, then all human virtues like love, devotion, meekness, peace and charity... become meaningless.
67. It is hardly ever known that the Most Holy Theotokos' robe has been preserved in Zugdidi, Georgia. It bears the Savior's effigy (face) on it.
- The Most Holy Theotokos' robe is a great sanctity for the whole Christian world. Therefore we regard that this day should be observed not only as a religious feast, but it should become a common national celebration.
69. The Church is a kind of preparatory sanctuary, where believers are being tempered for the entry into eternal life. In addition it is here, that mystical sacraments and devotional services are performed. It is here, that man is spiritually reborn and transformed. It is here that he becomes the chosen tabernacle for the Holy Spirit.
70. Everyone is destined to meet the day of departure from the earthly life. Death is virtually a rebirth in the other world...
- It's rather painful to get separated from a loved one. Yet beyond all grief and dismay, we should see unending, night-less light that embraces the soul of the departed if he is a true believer. We should visualize the defeat of death by Jesus and His Resurrection.
73. I would like to tell all those who are present here and those who are departed to the other world (they also hear us as they are alive). Great is your merit before your country and great will be the honor duly rewarded to you by the Lord. You used to fight for freedom, religion and motherland; you fought for our bright future. You fought against ignorance and darkness. Virtually great is your sacrifice and hence your input which is duly appreciated by God and your motherland.

77. King David the Builder is the most outstanding among our kings for his wisdom, great purity, shrewdness and spiritual strength.
His life, strenuousness and labor provide us with all evidence we need to declare that He was the king and spiritual father of all Georgia.

"The Canon of Repentance" is an awesome supplication that can be compared with Andrew of Crete's "The Great Canon" or blessed Augustus' "Confession". It justly reflects David the Builder's spiritual soul...

There are hardly ever any scholars, writers or theologians who have not come in touch with this illustrious personality. However, there is much still to do and investigate in this field. We should study David the Builder as a great theologian.

May David the Builder, our great ancestor and great king bless and strengthen you! May David the Builder provide you and all Georgia with the true and steadfast faith! May God bestow on you purity and ability of acknowledging your sins and experiencing repentance! These are the virtues that made our great ancestors so conspicuous.

78. The Academy of Gelati is destined not only for scholarly works but also for spiritual activities. It should give people the knowledge of man's basic and important duties, stirring a desire of cleansing and repenting in order to prepare them for eternal life...

Not in vain the Academy of Gelati used to be called the "Second Jerusalem" and the "Second Athens". Jerusalem implied lofty spiritual ideals and Athens meant high scholarly standard.

79. Science is blessed by God. It is man's attainment of being His own image. Nevertheless we should strive to keep the straight path during this complicated high-tech revolution. We should apply man's fruitful mind to the right trend and we should try hard to see that scientific progress should not impede man's spiritual development.

80. A leadership role has been taken by the members of the intelligentsia in raising people's spiritual virtues and accomplishments. In this respect we definitely have such a power that may lead the people only in the interrelations with the Church in order to give the best effect or else arrogance and self-assertion may overwhelm them.

82. We need a strong spiritual backbone, the foundation of which is built on spiritual reality. Our great ancestors were firmly rooted on this foundation. Therefore, they created such indescribable spiritual wealth – culture and they held it to bequeath to us, of which we are so proud today.

83. O Heavenly Father, grant us the power of our great ancestors' faith, their unswerving trust and fervor of their arduous love!

Bestow on us the gift of apprehending calmness of eternal peace in this secular noise, so that we should strive and rejoice in Thee unto ages of ages.

85. Fear not to endure the cross allotted to you by the Lord, the Savior came not for punishment and condemnation, but for salvation. He would provide each of us with such a cross that can be endured. Only we have to trust, hearken to Him and follow Him. Nevertheless, shallow faith is not sufficient for one to be called an Orthodox Christian. It is indispensable to be reborn again to become a new man. This is attained only through a religious life.

Worldly life is a precious gift endowed from God. However, we often waste it aimlessly and carelessly, forgetting the shortness of life. We worry either about the past or dream about a bright future full of expectations, whereas the present time i.e. our life passes through meaningless dreams and anxiety.

86. Those following the way of Jesus, not only come closer to the knowledge of the Truth, but will even partake of it. Partaking of the Truth grants them eternal life. So, those wishing to accomplish their real goal – to save their souls, primarily should take the straight path and then come closer to the Truth. This is how to achieve the aim i.e. to attain the eternity.

87. O Our Refuge and Only Hope for our country! May You work good-wonders to overcome the evil of this short life. We believe You will endow us with the power for success and strength in our spiritual transfiguration.

88. How could weary people, combatant fighters against countless foes, manage to erect the skyscraping cathedral in Mtskheta – Svetitskhoveli, if not the God-given almighty power through Jesus' grace.
- The Lord's seamless (indivisible) robe (preserved in Mtskheta) provides the Georgians with awesome power of Jesus the Lord and encourages them to vigorous labor. The indivisible robe symbolizes the unity among people and unending fellowship with God. It is due to this love of God and love of one's fellowmen which is the inexhaustible fountain that we managed to preserve for the present time. Georgia, as the possessor of this universal sanctity, is destined to be unified and inseparable. Moreover, it should set an example of unity to other nations as well.
91. Under the guidance of our father confessors, the believers started marching in St. Nino's way, following in Her footsteps praying, fasting and laboring. They might have gone through countless temptations and many hardships, but due to St. Nino's intercession they attained grace and strength and finally they brought that down to us in Svetitskhoveli Cathedral.
96. Your excellence,
President of Georgia,
The Will of God and the wish of our nation are performed - You are elected President of all Georgia. Great is Your labor not only for Georgia but for the whole world. Yet from now on special responsibilities have been laid on You for the welfare and peace of our country. We hope You will do Your best for the "fulness" of Georgia and unification of the Georgian people.
97. Through Baptizing a man is reborn anew; he becomes a member of the church and a part of Jesus Christ. He is absolved of not only Adam's first committed sin, but of all other manifold iniquities. God's image is restored in him and he is bestowed with the grace and all virtues of the Holy Spirit.
99. The Georgian Church has been and is and will always be the spirit of the Georgian nation. The Georgian Church is a holy sanctuary, where the inner nature of the Georgians has been raised, developed, restored and transformed. It is the gate to the Glorification of God.
102. The Church is the only place of our salvation. It is the door to eternal blissful life. It is not permissible either to come late or to postpone coming to devotional services - the process of spiritual cleansing and upswing. Nobody knows what has tomorrow in store for us. So do not linger, let us become members of Jesus' Church and partake of the sacraments including Baptism, the Holy Chrismation, Holy Repentance, the Holy Eucharist and other Holy Mysteries offered through Her.
104. This magnificent Temple, where we stand praying, was erected in King Vakhtang Gorgasali's honor as Rustavi diocese was actually established during his reign... It is due to the great efforts of St. King Vakhtang Gorgasali that the first Catholicos-Patriarch Peter was established and our Church received autocephaly (independence) from the Antiochian Church.
106. The world is so ineffably beautiful and boundless; and man is such a wonder—he is the image of God and the crown of the Creation. Great is the Lord and incomprehensible. Immeasurable and incredible is His patience, His everlasting love for us - the sinners.
107. God, fellow citizens and I – This is a divine triangle that should be linked with love. If any of these links breaks down, the love itself will collapse, it will be lowered down to become a base lust and finally will disappear at all.
People, whose life is grounded on faith and love, are naturally pious, God-fearing and devout. They will respect their parents, love their neighbors, will never steal, never attempt at anybody's life, or accuse anybody falsely. They will be free of envy and will lead a religious life treating others likewise they wish to be treated, because the true love embraces all edges of Christian life. It determines and lays foundation to the fellowship between the Creator and man; it also sets up right relations among men.
109. O Almighty God, Thou art the Way, the Truth and the Life; we bow our knees and plead to lead us on Thy straight and narrow path; O gracious Lord, have mercy and endow on us wisdom of heart to discern what the Truth is to serve to it... O Lord, Thou knowest our life is so short and speedy. All our life is full of temptations. Thou art the help of the helpless and refuge for all the hopeless. We commend our soul and body; help us not to be drowned in the bottomless ocean of life. May Thy mighty hand stretch out and help us - the contrite and the fallen to rise. We call upon Thee; do not cast us away from Your presence as we are Thine children. O Lord... make us worthy of eternal bliss as dwelling under Thy wings in Thy garden is the highest favor and compassion.

111. The way to Justice and Truth is Jesus' way. It is narrow and thorny, but heavenly gracious and the only golden way.
113. The Gudushauri is a distinguished family in Kazbek. The first name of their early ancestor was Gudusha and he was St. King Vakhtang Gorgasali's godchild. Later, his descendents increased in number and another branch of Shiola Gudushauri came into being. Shiola's mother was Bagrationi by name and his wife was Eristavi.
114. Worldly life is like a trip in a desert. Day by day we are approaching the gates of eternity. It is most important to have a worthy approaching. God's great mercy is that we are not aware of our doom's day in order not to forget and always remember death. In so doing we should spend each day as if the last one.
117. We have already consecrated the site, which is meant for building a monastery for the Archangels Michael and Gabriel. This monastery will be multi-functional; it will become the gate and the first host for the northern visitors in Georgia. From the start it will make them feel that they are guests in a Christian country. Furthermore, the supportive religious authorities for the border guards will be so essential... It is here that forthcoming mountain climbers will pray to conquer the mountain peaks or travel on their way to Russia. Yet the main role of the monastery is to establish the spiritual way of life and strengthen national feeling among local dwellers.
118. In Javakheti, at the Lake of Paravani, St. Nino had a vision of the Lord, our Savior, who bequeathed a printed letter with ten articles. The holy virgin had to hand it over to the King of Karli, in Mtskheta. St. Nino, Equal-to-the Apostles, asked shepherds for the directions to Mtskheta and according to their guidance, she walked down along the river. Hence forward the way walked by St. Nino from Paravani to Mtskheta is considered sacred, as it established Jesus' Light in Georgia.
120. I'm glad to be in the sacred place in Meskheti which is the fountain of our faith and culture. For many centuries, our enemies have tried to wipe off the Christian faith among us as they knew that loss of the faith meant collapse of the nation. Despite great casualties, the residents of Meskheti, like all the Georgian people, had to endure the great turmoil because they had never betrayed and had always been faithful to the Savior.
122. Our Church should pay special attention to this ancient part of Georgia, which used to be historically rather advanced and which had to overcome a lot of temptations. The renewal of national spirit in Meskheti is linked with our times. True believers should participate in this work to preserve it for posterity. The Georgian word, prayer and congregational song should always be heard here and everywhere.
125. For many centuries this has been one of the most sacred places for the Georgians... It is here that St. Queen Tamar implored Vardzia's icon of the Most Holy Theotokos to protect the Georgian army in the battle of Basiani. She was praying barefooted full of tears. So the Lord heard her prayers and favored her to overcome the countless enemies.
128. You live in the place where the history of Christianity started in Georgia. It is here, that the foundation to Christian culture was laid out. A great number of existing monasteries in this area is a convincing confirmation to this fact. Do not ever betray the faith that helped you and all Georgia to survive.
- May you have the favor of the perfect and all pervading love: the love of God, love of your fellowmen, the love of your motherland and the immortal Soul; the love of your bright future, the virtues and all that mayest enlighten the eyes of your understanding to raise you again.
130. Religious feasts commemorate not only the sacred events that occurred in the remote past, but they also make those spiritual sanctities very real and familiar to us. They make us grow spiritually because they are timeless and stand beyond time.
132. The merits or demerits of the leading members of the society and the intelligentsia lie in the fact that they through their faith and life-style can spiritually either save or ruin not only themselves, but all their surrounding people and many others.
- Today much more significant duties are laid on our intelligentsia than they are aware of. The role that was played by the royal dynasty, the nobility together with the clergy now should be turned over for the intelligentsia. They should become the true path-finders and protectors of the national faith; they are creators of new culture and art.

133. When we talk about preserving the exclusivity of our culture, we do not mean that we should confine ourselves in our own eggshell. Whereof we do not need learning from others. No, we should be like a sensible and industrious bee, which stores up the nectar from the proper flowers fit for honey making.
134. Literature and art, in general, have a great cultural and educational significance. The most gifted and talented writers and producers, who are in the hub of real life, should have the right insight of the lofty ideals of the worldly life. They are like good shepherds who can goad and support us in finding the straight path to know the reality.
135. The Church is like an oasis where our souls, weary and loaded with emotions, vanities of life and anxieties can find inner peace, calmness and relief. Those, who haphazardly drop in here even for 15 minutes and have no idea about God, eternal life or the Immortal Soul, are attracted by awesome surroundings, beautiful religious services and church (congregational) hymns. Yet those, who are full of divine love and fervor of faith, are aware of more profound and essential things than simple aesthetic pleasure.
136. The Georgian language is deep, boundless, mystical, humble and incomprehensible like love and mind. Its origin is unknown like the origin of Melchizedek, the chief-priest. The whole Georgia is dissolved in it... It is as beautiful as a freshly budding spring flower and as pleasing as a newly risen life-giving sun-ray. It is vested in blue and in heaven is its beginning. The Lord is its Parent and Protector. Its word is as sharp as St. King David the Builder's sword. It is as adamant as Svetitskhoveli and tender as the morning dew hanging like a pearl on a flower.
138. The canonizing of Ilia Chavchavadze is not only recognizing his merits (though great is his labor and merits for his people and the Church). In general, after canonizing a person through godly prayers and grace, he is given an exceptional gift – the power to answer the supplication of the souls of his people. From now on, Ilia Chavchavadze – Ilia the Righteous is the intercessor of his people and Church before God.
142. It is one of the most glorious days for our nation. Through God's bountiful mercies, compassion and prayers Tbilisi Theological Academy is being opened...
Tbilisi Theological Academy should be a worthy follower of the traditions of Iqalto, Gelati and Gremi Academies. It should become an overlapping bridge between modern science and theology.
147. At present, in a two-income family, when both parents are engaged outside their homes, the children's education is mostly focused on school. School and its surroundings are a second family for youngsters. Wherein, on the one hand, children's habits obtained at home are strengthened here at school; on the other, the acquired knowledge is also reevaluated here. Furthermore, special forms of relationships for their fellowmen are also infused here...
School, like any separate family, should have a father confessor. It is through his guidance and his spiritual talks, prayers, confessions and Holy Communion, that every man should create his own life-cross; the vertical line of which is unceasingly striving to the Lord, while the horizontal one – to their fellowmen.
148. Truly, Georgia today is going through manifold political, social, spiritual and other problems, but the major concern of ours is the right training of our children, since the wellbeing of a family is the basis for the security and wellbeing of our people and our country... The number of subjects taught at school is not as important as the quality of the knowledge obtained there. The point is how to put spiritual life into practice. This is what counts.
150. O Gracious God, the Father and the Son and the Holy Spirit, bless, sweeten, educate and favor our children. Grant them constant faith, since without the right faith, no salvation is ever gained. O Lord and King of Heaven, Thou art the prefect and sanctified love, so infuse in them virtues and benefits, fill their hearts with Thine love so that they may love their homeland, their parents and their fellowmen. Fillset up our future generation with spiritual and physical power and give them the gift of love for studies and learning. Favor them to be pious, humble, trustworthy, obedient and charitable so that they become tabernacles for the Holy Spirit.
151. Though I didn't know what was to happen, a frightful apprehension overwhelmed me. So, I decided to stay with the people to share their lot.
153. April the 9th is our grief and our spiritual upheaval at the same time. Yet it was a trial. It is impossible to live only through illusions of our heroic past. Considering our past, we have to clearly visualize not only our present, but our future too. We have to see who are with us to discern our present surroundings and the forthcoming as well; which is the road leading to freedom.

155. I implore the Lord, the All Holy Trinity, the Father, the Son and the Holy Spirit, which is the Truth itself and the fountain of the Truth, to enlighten our minds and the eyes of our understanding to apprehend the Truth and step on the straight path to freedom. Amen.
157. The reburial of the remains of King Solomon II is not a simple affair. I consider it very symbolic as well. With the return of the last King of Georgia the favor of God returns to our country.
158. The chariot of Ilia the Righteous' life, like the chariot of Ilia the Prophet, flashed over the skies of Georgia as a sparkle and left the trace never to be wiped off.
You can never call His departure a death; it was a crucifixion and an immediate ascension. It was a transfiguration that dissolved in the heart of every Georgian to be raised as love of the nation again.
163. The true knowledge and true science unmistakably brings man to God... Many a man departed this life never in touch with the Truth. This is because either they had never searched for it, or searched in the wrong place, where it was impossible to find... False faith takes man away from the Truth and finally it ruins him. We should remember that searching for the truth is a challenging process; it is a spiritually, intellectually and physically strenuous labor. Future generation should be organized and prepared for it from early adolescence.
166. The Church is a soul - healing sanctuary. Various people come here: the rich and the poor, the virtuous and the wicked, the ennobled and the evil possessed. They all come to improve their lives, to correct their thoughts and manifold sins. They come weary of life, heavily laden with guilt, to blot out all transgressions and sanctify their souls from every stain. The Church gives every possibility for cleansing and spiritual transfiguration. Only, man should have a desire and real trust in repentance unto remission of his sins.
Ungodly people frequently judge the Church because they meet there many people burdened with frightful sins. Yet they forget the Savior's words: I came not unto judgment, nor unto condemnation, but unto the healing of the soul and body of the penitents. "I desire mercy, not sacrifice. For I have not come to call the righteous but sinners" (Matthew, 9.13)
167. Christianity is a religion of peace, perfect love and everlasting joy. A faithful Christian rejoices at sharing and caring, giving joy to others.

The power of the ceremony of Holy Baptism means to start one's life anew, to serve to Jesus and people. A faithful believer finds joy and gladness only in this. This is that makes a sense of life.
172. We have to try our best to raise the spiritual level of our youth. We should guide to accomplish the young, uncorrupted and perfectible culture of their heart.
173. The harmonious blend of heart and mind gives great possibilities to improve and accomplish man's spiritual, intellectual and cultural awareness. It helps to know oneself. So, learning the Bible is very significant.

The Bible is the only book of mankind which presents man as he was and is, in general – in his natural surroundings: fallen and raised, raised and fallen. It exposes both his virtues and vices. The Bible never sweet-talks or downsizes a person, it reveals him as he is seen by the Omniscient Creator - God.
The Bible unfolds deep and tender layers of our soul. It exposes the aftermath of any sin and evil, the outcome of love and kindness; it also unveils eternal and temporary values.
175. Help the needy if you want to be helped by God. Give others temporary joy, if you want to become worthy of immortal bliss. Share the worldly alms and kindness with others, if you want to partake of heavenly grace.

Every Christian should be compassionate, like the merciful Samaritan not only for his relatives and loved ones, but in general, he should be gracious and charitable for any man, regardless of his nationality and religious faith, because Christian love has no boundary.

Thou art love and love-giving Lord, open our locked hearts to be filled up with Thy infinite and super love, in order to feel the pain of others and to serve for the welfare of human kind.

I implore the Lord, may he grant you steadfast faith and love that will be revealed in kind deeds. May he give you the discerning eye to see the misery of others. May the Lord bless you, sanctify and increase you in faith, through serving kindness that will establish you in the everlasting kingdom. Amen.

177. When we see frightful sins, we often condemn, judge and punish the criminal. Yet we never try to investigate the reasons that led this man up to that crime; we never find out the circumstances under which his childhood passed or what his life was, who or what pushed him to become a criminal. Neither do we care to improve the conditions of other youths who live under similar circumstances.
- We forget that we must hate sins, but we should love and pity those who commit sins and crimes, who are the tool in the hands of the evil. We should not ignore and neglect him, but help him overcome his drawbacks and flaws.
- If a prisoner knows that he is not abandoned but he is remembered and trusted, he will definitely have a desire for improvement and he will have confidence in his abilities. Then he may have a hope of the future.
- The law about the death-penalty (capital sentence) is a great sin, as we not only eliminate evil, but multiply it. "Evil can not heal evil"- as St. Basil the Great teaches us. Only kindness and virtue can cure it. Such a cruel way of punishment should never exist in a human, legitimate state.
178. I consider that the constitutional agreement signed between the Church of Georgia and the Georgian Government should become a mutually beneficial background for joint actions for the welfare of the country. This significant document should be timely put in practice if we want to build a democratic state on moral bases.
- The relations between the Church and the government are similar to that of the soul and flesh integrity. They both have their places and they both are harmoniously governed by a sober mind and good will.
179. Today we are blessing the state flag with five crosses and all Georgia is being vested in bountiful mercies and kindness through the Lord's love.
181. Your excellence, Mr. President,
 Everything is God's Will in this world.
 Divine Providence established You today in this magnificent cathedral and granted You the grace of leading our country.
 This is the sanctuary built by St. King David the Builder that has served Georgia as a symbol of wisdom and sagacity, faith and spiritual height for ages.
 This is the sacred place, where many a tear was shed and many a prayer performed to praise the Lord, to preserve the unity and welfare of the country.
 People's trust is the solemn guarantee of Your future success. This is a very delightful event but at the same time it loads You with special responsibilities and You have to take great care.
 There are authorities, who please men and are literally enslaved by the darkness of worldly concerns. They are only serving time. Such people never create historical images.
 There are authorities who by their deeds please primarily the Lord and receive due worldly honors. As a rule, their names are kept alive for posterity.
 The option is Yours.
 It is here in this cathedral that the first day of Your presidency is beginning. May the Lord make this road progressive, forward-looking, successful and fruitful for our country...
 Taking the oath of office at the Tombstone of St. King David the Builder is very symbolic and very responsible, as not only the present Georgia, but the heavenly Georgia keeps watching You. It requires "ordinary advancing of our motherland into future".
182. Yesterday and the day before yesterday we were celebrating great occasions of blessing and inauguration of the President of Georgia. All Georgians met this day with great joy, full of hopes. Today is also a great historical day – the change of government has brought a spirit of perfect accord and national reconciliation...
 I'd like to congratulate personally You, Mr. President, on this historical day. It is delightful, that Your presidency is beginning with the act of peace and reconciliation.
183. Today is a very special day, I would say, a very significant and historical day, because the fund of the Catholicos-Patriarch of Georgia is being established. It is called "International Charity Fund for Spiritual, Scientific and Cultural Revival (Restoration) and Development". It will be very important for Georgia because any person can participate in it, regardless of his religion or national origin. This fund will provide for refreshing and strengthening the national spirit and state thought.
 You know that since 1801, when Georgia lost its political independence, i.e. for two centuries the national and state mentality has been shrinking. We have to know who we were, who we are and who we shall be.
 We have to be a spiritual tower of strength as we used to be in the times of St. King David

the Builder and St. Queen Tamar. I hope that this fund will encourage not only increasing our spiritual strength, but also developing our culture. You are well aware of the fact that the Georgian People have made outstanding contributions to the world's treasury and this process is to be continued. A Georgian has such a god-given gift, which should be inevitably revealed. The Georgian gene will have its say in the future too and this word will be more powerful now than he had ever said in the past.

This fund will advance the development of our science considerably. This is again very significant for the future of Georgia. Therefore, we shall have close contacts with the Georgian Academy of Sciences, our universities and with higher institutions. We shall try our best to stretch out a helpful hand to our scientists.

However, the main concern of ours still remains strengthening and increasing the national spirit and state thought.

184. First of all, I am happy to greet You and thank you for this honorary degree that has been conferred on me. I bow my knee before our scientists. Great is the labor and Your contribution before the Church of our country and our people. As the Roman saying goes: "Tempora mutantur et nos mutamur in illis" - "Time changes and we change accordingly". I would like to say, whatever is happening now and here, is a historical event. This would have been incredible in the Soviet time. It is for the first time that the Catholicos-Patriarch is elected an honorary member of the Academy of Sciences...

You are well aware that our monasteries used to be primarily scientific seats in Georgia. Together with the spiritual labor, great scholarly studies were carried out there by our Fathers...

At present the Georgian Academy of Sciences is a powerful scholarly centre, which should be taken great care of. In addition, we should be concerned with its growth and increase - the upsurge should be unceasing...

I consider that the Academy of Sciences should work out rather efficient projects and proposals to meet the immediate demands of today's standards and help develop the country...

We should not live only through our past and we shouldn't only be proud of our heroic history. We have to think about the present day and present problems, the challenges that are set up before our people. The Church, the state and, first of all, our scholars should think about what the Georgian ideology should be; the idea that will survive all Georgia.

I'd like to tell you that the Georgian Church used to serve and will always serve our country, our people and privately You - our scientists. I thank You once more for this great honor.

186. The display of the array of models for the construction of Holy Trinity Cathedral at the competition launched in Tbilisi is the expression of the steadfast faith, thought and culture of our society.

188. The construction of Holy Trinity Cathedral is a great historical event. The Church in Georgia has always been an expression of spiritual and physical strength. It has always relieved the load of the heavy cross for the Georgians. It also always increases our hope for the future.

190. Mankind is on the threshold of the second and third millenniums, there is no greater and more significant event culturally and spiritually than building an epochal cathedral. Therefore, by constructing All Holy Trinity Cathedral Georgia is commemorating the 2 000th anniversary of the Nativity of Jesus Christ, the 20 centennial of the anniversary of Christianity in Georgia and marking the date of three-thousand-year old history of the Georgian state.

191. Building the Cathedral of the All Holy Trinity is a God-given favor. At the same time it is a symbol of renewal of unified Georgia as a nation state... This magnificent cathedral will be the crown of one integral Georgia.

198. As a rule, the high place of Holy Trinity Cathedral should have been designed for the Patriarch's throne. Instead, there will be a throne for the Holy Trinity; wherein the Patriarch's throne will be located a bit lower beneath. Such a throne is only on Mt. Sinai. There the high place is located in the east of the altar and nobody sits on it. No patriarch ever sits there. Such was certainly the Will of God...

Such a tradition is never observed anywhere except on Mt. Sinai. Thus, the tradition from Mt. Sinai will be reestablished in Holy Trinity Cathedral in Georgia.

201.

In the name of the Father and the Son and the Holy Spirit!

"O All Holy Trinity, raise the horn of Thy Church unyieldingly today above heavenly nature, above the heights of Thy religion, above Thy unswerving foundation and strengthen me within it."

O the only God - All Holy Spirit of one indivisible essence, - we glorify and thank Thee.

O God blessed Motherland of ours - the unfading flower, sprouting up in the desert - the temple of the Holy Trinity, the lock of David, the spear of Messiah, glorify God and rejoice forever!

Your excellence, Mr. President, most reverend Hierarchs and our dear guests, brothers and sisters! Saint King, David the Prophet says: "Great are Thou, O Lord, and marvelous are Thy deeds". We are witnessing today one of the miracles of God; in this troublesome time the Georgian people managed to erect this magnificent cathedral of the Holy Trinity to glorify God and to support (newly convert) our nation. O Gracious God, nevertheless we have been only Thy humble servants, Thou gave us the inner sight of our hearts and power to make an offering of this cathedral for Thy glorification and our hope.

Many a tear of repentance will be shed here and many a sin-hardened heart will be softened. Our souls will be cleansed and Georgia will rise from the dead like Lazarus.

Iberians and all the dwellers of Georgia, hearken to the words of the Lord: "I have set before thee an open door, and no man can shut it." (Revelation 3, 8) Let us then enter through this door in order to be worthy of the Heavenly Kingdom. Understand the pagans and overcome as God is with us.

O Blessed Kings, Queens, Elders and Catholicos-Patriarchs of all Georgia, Hierarchs, martyrs, Rev. fathers and mothers, rejoice in the sanctuary of the righteous, on our behalf intercede with God through Your prayers, so that the Orthodox Christian faith may strengthen in us love and hope; May the Lord grant us peace, integrity, salvation of our souls and great mercy.

It is so symbolic that consecration of this Holy Cathedral which has been the stronghold of our Christian history is held on the day when we commemorate the 2000th anniversary of the Saviors' Nativity and the 20 century of history of our Christian religion; it is also the day of commemorating the 1700th anniversary when our patron St. George was martyred. We implore God, all the Most Holy Theotokos, the great martyr George, to bless every man, who participated in the construction of this holy Cathedral. May the Holy Trinity bless and strengthen them and their families.

God-blessed Iberians and all dwellers of Georgia, I congratulate you on this happy event, may you be delivered to God. Rejoice in both worlds.

202.

Holy Trinity Cathedral was erected by God's Will, by His Might and by His Grace. It seems to be a temple of supernatural origin... (not man made). It is incredible that in these troublesome times the Georgian people managed to erect this magnificent cathedral of the Holy Trinity, our nation's spiritual sanctuary... it is symbolically the Church of the unification of all Georgia. The core of the matter is that the Georgian nation has created its own portrait to display the nation's inner power. This was concealed in us but is now revealed... Through this Cathedral our people gained the faith in themselves and hope.

Part 3
Travels Abroad
List of photos

CONSTANTINOPLE

407. 408. At the residence of the Ecumenical Patriarchate with Archbishop of Constantinople and Ecumenical Patriarch DIMITRIOUS I. 1979.
409. His All-Holiness DIMITRIOUS I, Archbishop of Constantinople and Ecumenical Patriarch and His Holiness and Beatitude ILIA II, Catholicos-Patriarch of All Georgia concelebrate the Divine Liturgy. 1979.
- 410.411.412. The Divine Liturgy on the day of the Recognition of Autocephaly of the Georgian Church. His All-Holiness DIMITRIOUS I, Archbishop of Constantinople and Ecumenical Patriarch and His Holiness and Beatitude ILIA II, Catholicos-Patriarch of All Georgia. 1990.
414. His All-Holiness DIMITRIOUS I, Archbishop of Constantinople and Ecumenical Patriarch holds the Charter of the Recognition of Autocephaly of the Georgian Church. 1990.
- 417.418. At the residence of the Ecumenical Patriarchate with His All-Holiness DIMITRIOUS I, Archbishop of Constantinople and Ecumenical Patriarch. 1990.
419. At the Divine Liturgy with His All-Holiness BARTHOLOMEW I, Archbishop of Constantinople and Ecumenical Patriarch. 1992.
- 420.421.422. At the residence of the Ecumenical Patriarchate, with His All-Holiness BARTHOLOMEW I, Archbishop of Constantinople and Ecumenical Patriarch. 1992.
- 423.424. With His All-Holiness BARTHOLOMEW I, Archbishop of Constantinople and Ecumenical Patriarch. 1992.
- 425.426.
427. With His All-Holiness BARTHOLOMEW I, Archbishop of Constantinople and Ecumenical Patriarch and His All-Holiness' father. 1992.
- 428.429. With His All-Holiness BARTHOLOMEW I, Archbishop of Constantinople and Ecumenical Patriarch. 1992.
- 430.431.

ALEXANDRIA

- 432.433. The Divine Liturgy, concelebrated with His Beatitude NICHOLAS VI, Pope and Patriarch of Alexandria and All Africa. 1984.

JERUSALEM

434. Mount of the Temptation. 1981.
435. Holy Resurrection Church. His Holiness gazes at the tomb of the Saviour. 1981.
436. By the lake of Gennesaret. 1981.
437. A prayer offered on the bank of the River Jordan. 1981.
438. By the well where the Saviour spoke to the Samaritan woman. 1981.
439. 440. Holy Cross Monastery. A prayer offered to Ilia the Righteous. 1987.
441. 442. 443. Holy Resurrection Church. The Divine Liturgy concelebrated with His Beatitude DIODOROS, Patriarch of the Holy City of Jerusalem and All Palestine. 1987.
444. 445. Holy Resurrection Church. His Holiness and Beatitude concelebrating the Divine Liturgy with His Beatitude DIODOROS, Patriarch of the Holy City of Jerusalem and All Palestine. 1987.

446. With a group of pupils at a local school. 1987.
447. Mount of the Ascension. The hotel "Intercontinental". A Georgian Jew pays a visit to His Holiness. 1987.
448. 449. With the representatives of the Armenian Patriarchate. 1987.
450. The 2000th anniversary of the Nativity. The tomb of the Mother of God.
451. Holy Resurrection Church. His Holiness and Beatitude celebrates the Divine Liturgy at the Saviour's tomb. 2000.
452. After the Liturgy. His Holiness with some of the clergymen of the Georgian Church. 2000.
453. A memorial prayer on the Mount of Olives. 2000.
454. While visiting holy places. 2000.
455. At the Patriarchal Residence. His Holiness and Beatitude ILIA II with His Beatitude DIODOROS, Patriarch of the Holy City of Jerusalem and All Palestine. 2000.
456. Holy Cross Monastery. Celebrating the Divine Liturgy. 2000.
457. Venerating the holy places of the Holy Land. 2000.
458. A visit paid to the leader of Palestine Yasser Arafat. 2000.
459. At the hotel "David". 2000.
460. The hotel "David". The Patriarchs and clergymen of various countries. 2000.

RUSSIA

461. 462. Moscow. His Holiness And Beatitude ILIA II and His Holiness PYMEN, Patriarch of Moscow and All Russia. 1979.
- 463.464.465. Zagorsk. A visit to His Holiness PYMEN, Patriarch of Moscow and All Russia.1979.
466. Anointing. 1979.
467. Zagorsk. Catholicos-Patriarch ILIA II is elected an honorary member of the Theological Academy. 1979
468. A reception of nuns. 1979.
- 469.470.471. Zagorsk. Attending the scientific conference – "Religious Workers to Save Life from a Nuclear Disaster". 1982.
472. 473. Moscow. A celebration of the 1000th anniversary of conversion of Russia to Christianity. 1988.
474. 475. Leningrad. 1989.
476. A celebration of the 30th anniversary of Leningrad Theological Academy. 1989.
477. 478. His Holiness attends a session of church leaders and church workers and representatives of various denominations. 1989.
479. Moscow. The funeral of His Holiness PYMEN, Patriarch of Moscow and All Russia. 1990.
- 480.481.482. Moscow. The days of enthronement of His Holiness ALEKSY II, Patriarch of Moscow and All Russia. 1990.
- 483.484. 485. A visit to Petersburg Theological Academy. 1996.
487. Most Holy Mother of God Church in Shestakov. Petersburg. A Georgian church in the process of being built. 1996.
488. Moscow. The Georgian Embassy. A visit to the ambassador Vazha Lortkipanidze. 1997.

489. A Georgian school in Moscow. 1997.
- 490.491. 492. Moscow. In the Lavra of St. Sergius of Radonezh.
- 493.494. His Holiness and Beatitude concelebrates the Divine Liturgy with His Holiness ALEKSY II, Patriarch of Moscow and All Russia. 1997.
495. At the airport of Vladikavkaz. 1997.
- 496.497. Vladikavkaz. His Holiness and Beatitude ILIA II, Patriarch of All Georgia is in the church built by His parents. He celebrates the Divine Liturgy marking the 50th anniversary of its consecration.1997.
498. Vladikavkaz. The street where Catholicos-Patriarch of All Georgia ILIA II lived. 1997.
- 499.500. The yard of His home. 1997.
501. The house where His Holiness and Beatitude ILIA II, Catholicos-Patriarch of All Georgia was born. 1997.
502. School 19. In the yard of the school stood St. Nino Church, where His Holiness and Beatitude ILIA II Catholicos-Patriarch of All Georgia was Baptized. 1997.
503. Government House. 1997.
504. Moscow. The Divine Liturgy marking the consecration of Christ the Saviour Church.2001.
- 505.506. Moscow. Venerating holy places and sanctities.2001.
507. Moscow. At the session marking the consecration of Christ the Saviour Church.2001.
- 508.509. Holiness ALEKSY II and the Patriarchs and clergymen of other countries.2001.

RUMANIA

510. His Holiness and Beatitude ILIA II with His Beatitude TEOCTIST, Archbishop of Bucharest, Metropolitan of Hungro-Vlachia and Patriarch of All Rumania.1996.

BULGARIA

- 511.512. His Holiness and Beatitude ILIA II and His Holiness MAKSIM, Patriarch of All Bulgaria concelebrate the Divine Liturgy marking the 900th anniversary of Petritsony Monastery and the 30th anniversary of Restoration of Autocephaly of the Church of Bulgaria.1982.
513. Petritsoni Monastery.1982.
514. Attending a session. 1987.

CYPRUS

515. The town of Larnaka. His Holiness makes His way to St. Barnabas the Apostle Church. 2001.
- 516.517.518. St. Barnabas the Apostle Church. At the Divine Liturgy with His Beatitude Chrysostom, Archbishop of New Justinian and All Cyprus. 2001.
519. Kykkoy Monastery. 2001.
520. A memorial prayer service at Archbishop MACCARIOS' tomb. 2001.
521. Venerating sanctities. 2001.
522. Nicozia. At Archbishop CHRYSOSTOM's residence. 2001.
523. Nicozia. The graves of heroes, who in the popular uprising sacrificed their lives for the freedom of their people and were killed in prison. 2001.
524. In the museum of religious art at the Archbishop's residence. 2001.

525. The President of Cyprus receives His Holiness and Beatitude ILIA II. 2001.
- 526.527. Ghalia. A prayer service offered by the ruins of a Georgian monastery. 2001.

GREECE

- 528.529. Mount Athos. Iveron Monastery. Venerating the Iberian Icon of the Most Holy Mother of God. 2004.
530. Mount Athos. St. Athanasius Lavra. St. Nicholas Church. His Holiness and Beatitude concelebrates the Divine Liturgy with some of the clergymen of the Georgian Church. 2004.
531. His Holiness and Beatitude is awarded with the order of St. Paul the Apostle by the Synod of the Orthodox Church of Greece. 2004.
532. A prayer service at St. Paracitos monastery in Atticus Diocese, offered by His Holiness and Beatitude ILIA II and His Beatitude CHRISTODOULOS, Archbishop of Athens and All Greece. 2004.
533. His Holiness and Beatitude ILIA II meets the Mayor of Athens. 2004.
534. Athens. Acropolis. With the representatives of the Georgian and the Greek Churches and a group of the faithful. 2004.

AMERICA

- 535.536. 537. The Divine Liturgy concelebrated with His Beatitude THEODOSIUS, Archbishop of Washington and Metropolitan of All America and Canada. 1986.
538. Washington. The Divine Liturgy in St. Nicholas Church. 1999.
539. Washington. St. Nicholas Church. With His Beatitude THEODOSIUS, Archbishop of Washington and Metropolitan of All America and Canada and representatives of the Georgian diaspora. 1999.
- 540.541. Washington DC. With His Beatitude THEODOSIUS, Archbishop of Washington and Metropolitan of All America and Canada. 1999.
542. Washington DC. His Holiness and Beatitude ILIA II concelebrates the Divine Liturgy with His Beatitude THEODOSIUS, Archbishop of Washington and Metropolitan of All America and Canada. 1999.
543. His Holiness and Beatitude ILIA II pays a visit to Mrs. Hillary Clinton. 1999.
544. Baltimore. A visit to the Mayor of the port of Baltimore. 1999.
- 545.546. Pennsylvania. The Divine Liturgy. 1999.
547. New-York. The Institute of Biblical Interpretation. 1999.
548. New-York. The United Nations Building. 1999.
549. A memorial service offered at Pennsylvania cemetery. 1999.
550. Pennsylvania. At Archbishop HERMAN's residence. 1999.

INDIA

551. Metropolitan of Tskum-Abkhazia ILIA and President of India Shri Parkhudin Ali Akhmad. 1977.
552. His Holiness with Patriarch of the Copt Church BASILIOS MARTOBA MATHEW I. 1982
553. In His Holiness' spare time. 1982.
554. Tbilisi International Airport. 1982.

ARMENIA

555. With Patriarch of All Armenians VAZGEN I. 1985.
556.557. Tsitsemakarbed. A memorial for the people who fell a victim to genocide. 1985.
558. A visit to Catholicos-Patriarch of All Armenians GAREGIN I. 1997.

FRANCE

559. Leville, St. Nino Church. His Holiness and Beatitude ILIA II celebrates the Divine Liturgy with Archpriest Ila (Mella). 1979.

ITALY

560. Pope of Rome JOHN-PAUL II receives His Holiness and Beatitude ILIA II, 1979.
561. In an Orthodox church. 1980.

SWITZERLAND

562. At the library. 1988.
563. His Holiness with a group of pupils at one of the schools. 1988.
564.565. His Holiness ILIA II is at the Institute of Chemistry and Pharmacy. 1988
566. On a farm. 1990.

ENGLAND

- 567.568. A Conference of the leaders of the world Churches. 1990.
569. London. In a Greek Church. 1995.
570. With Metropolitan GREGORIOS. 1995.
571. His Holiness and Beatitude ILIA II and Archbishop of Canterbury Dr. GEORGE CAREY. 1995
572. At the Georgian Embassy. 1995.
573. His Holiness and Beatitude with the Georgians living in England. 1995.
574. At Heathrow Airport. 1995.

GERMANY

575. Munich. His Holiness ILIA II with the Georgians living in Germany. 1988.
576. His Holiness and Beatitude pays a visit to the Minister of Foreign affairs Klaus Kinkel. 1996.
577. Biberbach. A press-conference. 1996.
578. A visit to the Mayer of Biberbach. 1996.
579. Munich. 1996.
580. Saarbrücken. His Holiness and Beatitude ILIA II meets the German Producer Herman Vedekind. 1996.
581. Stuttgart. 1998.
582.583. The village of Viblingverde. A house-museum of the Kokher hunters. 1998.

584. Hridensdorph. His Holiness ILIA II with the children sent from Georgia on a course of medical treatment. 1998.
585. Bonn. A Greek church. His Holiness concelebrates the Divine Liturgy with His Holiness AUGUSTIN, Metropolitan of Germany. 1998.
586. Dortmund. A visit to the Mayer of the town, Lorents Ladazhe. 1998.
587. A visit to the Mayer of Saarbrucken. 1998.
588. Dortmund. At the presentation of the film about Georgia "Revival of the Faith." Producer Fridhelm Bruckner. 1998.
589. A Village of Glasthuten. His Holiness and Beatitude pays a visit to the family of the Producer of the film Fridhelm Bruckner. 1998.
- 590.591.592. Shpekshoff. In His Holiness' spare time. 1998.
- 593.594. At the International Conference "Religion, Science and Environment". A cruise around the Black Sea Countries. 1997.

HOLLAND

- 595.596. A visit to a mill working on solar energy. 1999.
597. The conference hall of the mill. 1999.
598. On one of the farms. 1999.

IRAN

599. President of Iran Mohamed Hattan greets His Holiness and Beatitude ILIA II, Catholicos-Patriarch of All Georgia. 2001.
600. His Holiness ILIA II with the Georgians from Pereidan. 2001.

TAO-KLARDGETI

601. At the boundary of Tao-klardgeti. 2003.
602. Khakhuli. Mother of God Church. A prayer service offered with the members of the Holy Synod of the Georgian Church. 2003.
603. Oshki. With some of the members of the Holy Synod of the Georgian Church and a group of the faithful. 2003.
604. Ishkhani. A prayer service offered with the members of the Holy Synod. 2003.

CAPPADOCIA.

605. Sinasus. SS. Constantine and Helen Church. His All-Holiness BARTHOLOMEW I, Ecumenical Patriarch, His Beatitude PETROS VII, Pope and Patriarch of Alexandria and All Africa and His Holiness and Beatitude ILIA II concelebrate the Divine Liturgy. 2003.
606. His All-Holiness BARTHOLOMEW I, Ecumenical Patriarch, His Beatitude PETROS VII, Pope and Patriarch of Alexandria and All Africa, His Holiness and Beatitude ILIA II, Catholicos-Patriarch of All Georgia, some of members of the Holy Synod of the Georgian Church. 2003.
607. His Holiness ILIA II with His All-Holiness BARTHOLOMEW I, Ecumenical Patriarch, His Beatitude PETROS VII, Pope and Patriarch of Alexandria and All Africa. 2003.

Quotations

- pp.
207. We offer thanks to God as, through His will, the traditional relationships existed between our Churches from the earliest centuries up to the 13th, now have been reconstructed. Sadly, after the 13th century, austere times reduced our contacts; however, mutual love, respect and willingness of coming closer again have never deadened.
Almost eight hundred years have passed since the last visit of the Catholicos-Patriarch of Georgia to Constantinople. This is a happiness for me that, with God's blessing, it has fallen to my lot to come to this glorious city, which has been the centre of religious life, cultural and scholarly work, throughout centuries.
209. On behalf of the Holy Synod of the Georgian Patriarchate and on my behalf, I express our gratitude to You, Your All-Holiness, and Your Holy Synod, as the decisions on the recognition of the autocephaly of the Georgian Church and the title of Patriarch, which we had possessed since most ancient times, were taken by You.
213. Your All-Holiness.
Our great wish to visit the Ecumenical Patriarchate once again and to congratulate You with the accession to the throne of the Ecumenical Patriarch has come true... We greet You heartily on behalf of All Georgia, on behalf of the people who have displayed steadfast adherence to Christianity and Orthodox Church traditions for already twenty centuries.
Today, we cannot overlook to mention with deep love and respect the name of his All-Holiness DIMITRIOS I, Ecumenical Patriarch, whose merit is great in the strive for the cause of the consolidation of Orthodoxy, in the efforts of bringing our two Patriarchates together with His personal participation, the Patriarchate of Constantinople recognized the most ancient autocephaly of the Georgian Church and the title of Patriarch for its Primate.
We hope that with Your All-Holiness' support the historical justice will be restored and the 6th historic place of the Church of Georgia in the Orthodox diptych will be validated...
We well approve of and highly appreciate the labour and work of the Ecumenical Patriarchate for the goal of making Orthodoxy firmly established in the world and consolidating unanimity within the Orthodox Church.
217. On behalf of the Georgian Church and on my behalf, personally, I would like to express our gratitude to the government of Egypt, to You, Your Beatitude, for you have given us an opportunity to visit this glorious ancient Church of Alexandria. We are grateful to You for the chance of seeing the blessed places, where not one most significant sanctities are preserved. It is truly a great happiness for every Christian to behold and venerate them.
219. Being with my people on the Holy Land has filled my heart with an exceeding joy and reverence. This is the place where our Saviour Jesus Christ lived, accepted the Crucifixion and was resurrected. This feeling is unique also, because we have come to the Holy City where our great ancestors worked and built temples and monasteries, reposed in God the well-known poet Shota Rustaveli and many Georgian holy fathers. The deepest love for the Lord and belief in Him where the two feelings which inspired our fathers to leave their most precious motherland and seek a spiritual labour in the sacred places of Palestine...
As early as in the 4th century the Georgians started to construct monasteries in the land of Palestine. In Jerusalem, alone, many of the churches and monasteries were in their possession, but eventually, as a result of permanent invasions of enemies, most of those monuments were damaged and ruined. Some of them were totally razed to the ground and the rest of them passed into the possession of others. Georgian manuscripts now preserved in a great number in the monasteries and museums of Greece, Palestine, Syria and many other countries, bear witness of this fact.
220. This abode was built in the 4th century. Founded by the first Christian King St. Mirian, the monastery belonged to the Georgian Church till the 18th century... But later, due to our country's difficult political conditions, it passed into the jurisdiction of the Church of Jerusalem. I suppose, the revival of the Georgians' work and labour at Holy Cross monastery will help the two Churches, the two countries and their peoples build up closer contacts.
223. The Jews, who left Georgia to settle down in their historic motherland - Israel, have not forsaken the love and warmth of the Georgian Language, our culture, habits and humane relationships gained here.
We believe, that neither their future generations, those who were born in the Holy Land or will be born, will forget their ancestors' second motherland -Georgia, since the Jewish people possess a remarkably subtle memory.

233. This conference is a very positive event of our times and I thank His Holiness PYMEN, Patriarch of Moscow and All Russia for the invitation... Today, mankind craves for the revival of justice and human dignity. So, let us reduce the danger of war and create every condition for a peaceful life, this is our sacred duty towards the world. May God help us.
234. A thousand-year-old history of the Russian Church is a thousand-year-old path of endurance of Christ's yoke. This is numerous hosts of saints, this is a Christian love, strive for the true faith and care for their maintenance.
Thinking of the history, traditions and culture of the Russian Church, we observe that, although Christianity was introduced in Russia from the Eastern Roman Empire, it turned to be the way of self-determination for this people and it is the most significant fact. The Church has become the spirit of the Russian people and She still remains as such.
236. The remarkable personalities of the world, workers of science and culture, people on the whole, are concerned and think of how a nuclear war can reflect on the life in the world and how to obviate it...
In this respect, the office of the workers in different religions is of tremendous importance. We ought to continue doing all in our power to expand the idea of peace the world over and make it encompass the whole of it, not only the religious societies.
237. When we observe Patriarch PYMEN's life from afar, we only see his Holiness' glorious personality; we recall His ministry on feast days, Divine Liturgies and prayers, but hardships and persecutions He had to endure are not given to us to know. His self sacrificing labour, sleepless nights when plunged in prayers, His tears, troubles, the heavy yoke He bore on His shoulders are unfathomable. I always held Him up as an example of spirituality and ecclesiastic life.
238. A great joy has filled our hearts today, for today, through the Lord's will a worthy successor, His Holiness ALEKSY II, Patriarch of Moscow and All Russia has ascended the Patriarchal throne...
Your Holiness, today the Lord has entrusted You with an innumerable parish of all Russia; entrusted, when the time has come to solve a great number of problems the Church has to surmount. May Jesus Christ be Your Helper to overcome these difficulties.
240. Notwithstanding the impediments characteristic of totalitarian rule, St. Petersburg Theological Seminary could carry on the profound traditions, the foundation to which was laid at the very start of this school...
Today, when contemporary life sets so many acute problems for us to solve, we ought to do our utmost to help people to keep to the true way of everlasting life and light. Our theological schools are called upon to seek exactly this objective.
243. It was in this Lavra, that with St. Sergius' protection and blessing I made the choice of my life - monkhood, and His Holiness ALEKSY I, Patriarch of Moscow and All Russia ordained me into the rank of hieromonk... Though many years have passed since those events, I always feel spiritual ties of unity with the founder of the Lavra and the power of mutual prayer.
250. We are pleased to have come to the country, where in the first century preached Christianity Andrew the First-Called, who also is the enlightner of Georgia...
Antimoz of Iberia is the person who holds a special place in the history of Rumania. He built up steadfast ties between our two Churches. Being of a Georgian background, St. Antimoz made Himself the Spiritual Father of the Rumanian people and devoted His life to this labour. On behalf of the Georgian people and on my own behalf, I wish to say that we are grateful to Your Holy Synod for canonizing Him a saint. This event has filled us with joy.
251. The nine-hundred-year old chronicles of Petritsoni-Bachkovo monastery shed light on a century-old friendship maintained by our two coreligionist countries - Bulgaria and Georgia...
Grigol Bakurianisdze founded the glorious Georgian abode of Petritsoni which, at the same time, represented (like other Georgian monasteries) the focus of prayer and spiritual labour, as well as, the centre of cultural work and enlightenment. Philosophical and Theological Literature were written within these walls. It turned into a magnificent place which brought close together the two cultures - Georgian and Bulgarian.

253. We have come to Your splendid country with deep love and wish to continue brotherly relationships rooted deep in the centuries. Our kings and nobles always displayed love of Cyprus' Holy places, churches and monasteries looking upon them with hope. Also, Georgians lived here in great number. They had in possession a colony in Nicosia, several monasteries in the region of Alamin, among them the church of Ghallia or the same as Zhallia, adorned and embellished by Queen Tamar.
- A special place in the history of our countries is rendered to Kikkoy Monastery. Hitherto, this monastery, has preserved church appointments donated by Georgian noblemen, among them the well-known cover which concealed the Face of the Most Holy Mother of God on the icon painted by St. Luke the Apostle... This cover had been in private possession of King Erekle II...
- Here, I cannot omit either, the two countries' particular attitude toward the raised from the dead Lazarus.
259. This is with deep piousness and love that we have come to this monastery to venerate the Iberian icon of the Most Holy Mother of God, to venerate our ancestors: SS. John, Ekvtime, Giorgi, Gabriel, Tornike and other benefactors of this holy monastery...
- I hope, the spiritual unity established between You and Georgia, will be permanently maintained. We also hope that Georgian monks too, will live and work here together with You.
- The holy monastery of Iberia on Mount Athos always was and will remain an inseparable spiritual part of the Apostolic Mother-Church of Georgia.
263. We have come to the United States of America on Your Beatitude's invitation and it is a great joy for us. This is my fourth visit to Your country but it is the most special of all, as we have now come from the independent Georgia.
- Our goal is to support the Georgian and the American Orthodox Churches to deepen the cooperation between our two countries.
- We are glad, that the comparatively young American Orthodox Church is increasingly gaining strength and augmenting Her authority the world over. Your Beatitude's merit is great in this respect...
- It is also true, that America's influence the world over has become more substantial. It is already clear for everyone that the United States of America should bear an obligation of a world peace guarantee and this duty is shaping out as time passes. This is a great honour but, at the same time, a serious responsibility.
268. Our chronicles – "Kartlis Tskhovreba" ("Life of Kartli") gives an account on Georgia's relationships with India started as early as in the 5th century, from the period of King Vakhtang Gorgasali's reign. But, apart from the Chronicles, it is also known, that our contacts with the Indian world can be traced back to the most ancient centuries...
- Here, I would recall the following: in the 17th century the Queen of India was a Georgian lady. She is known to have so a deep influence over her husband Shakh Dary, that converted him to Christianity...
- A significant fact to mention is also, that the skull of Thomas the Apostle, enlightner of Your country is preserved in Sioni Cathedral.
- Thus, mutual ties between our nations recount a century-old history.
271. We are here to congratulate You once more, with Your accession to the throne of the Catholicos of Echmiadzin and express our sincere attitude towards the Armenian people.
- The role and significance of Echmiadzin and the Apostolic Church of Armenia has always been tremendous in the life of Your people. Precisely in them is clearly displayed the spiritual power and culture of Your talented and freedom-loving nation...
- Today, when Georgia and Armenia are already independent countries, many arduous problems of post-totalitarian rule should be solved with mutual support...
- Relationships between the Georgians and the Armenians are known as century-old, fruitful and interesting. One thing characterized our countries: when Armenia was in trouble, difficult was the life in Georgia, when Georgia was powerful, peaceful was the life in Armenia, too.
272. This is a special day for me as well as for you all: I give thanks to God that here, in this far away country exists St. Nino Church, a small Georgian hearth where the church service is offered in Georgian...
- I wish to bless this holy temple, I wish to bless Father Ilia, who works so much for your souls' salvation. I want to bless every Georgian who lives here. This little church is a little Georgia. Those who can't come to our country, should come to this church once a week without fail, to share their sorrow with the Lord and give love to each other.
- I have no doubt that the happy day will come when we all will be together.

273. We look upon this visit as the one of vital importance, since this is the first occasion when the leaders of the Roman and the Georgian Churches meet each other...
We highly appreciate the contribution of the Roman Catholic Church in the strive for keeping up peace in the world and mutual understanding among peoples.
275. The Georgian people and The Georgian Church have always guarded peace and thus it will continue in the future...
The issue of special concern for the contemporary world society is holding up peace. In the age of science and technique mankind has accumulated so a powerful weapon that the life on earth can be destroyed with it several times. But, is it admissible for the Church today to keep off as a passive spectator, not raising the voice to prevent this danger?!...
We, the Christians should do all in our power to usher the 2000th anniversary of the Saviour's Nativity on the peaceful and prosperous planet.
277. Our culture, science, art, architecture, literature and human reason, on the whole... Are based on the foundation of Christianity. The Church of Georgia always took an active part in our people's life, She has been doing so hitherto, hence Her national and traditional nature.
While having been firmly rooted on the century-old traditions of the Orthodox confession, the Patriarchate of Georgia keeps close contacts with other denominations.
We are pleased to see the friendship of the Georgian and the Anglican Churches enhance recently...
Our people know Your culture, literature, science and therefore, I suppose, our contacts will be versatile and fruitful for both Churches.
286. Georgian-Iranian relationships go back to the remote centuries far before Anno Domini. From that most ancient period up to the 19th century the opposition between our countries didn't decrease. Iran was the state always wishing to have our land in its ownership and in attaining to this goal this country always made resolute steps. Innumerable invasions didn't break the Georgian people. Demolished they resurrected like Phoenix to start again the struggle for their independence...
I think the religious leaders and spiritual workers, high authorities and different societies of our countries - Iran and Georgia - are prepared to display to the world readiness for mutual respect and capability of peaceful and friendly coexistence despite the religious differences and contradictions they had in the past.

Part 4
A Visit to the Patriarch
List of photos

A VISIT TO THE PATRIARCH
His All-Holiness DIMITRIOS I, Archbishop of Constantinople, New Rome and
Ecumenical Patriarch.

- 608. His Holiness meets the guests at Tbilisi airport. 1988.
- 609. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy. 1988.
- 610.611. Sioni cathedral. The Divine Liturgy. 1988.
- 612. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy. 1988.
- 613. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Divine Liturgy. 1988.

A VISIT TO THE PATRIARCH
His All-Holiness BARTHOLOMEW I, Archbishop of New Rome and Ecumenical
Patriarch.

- 614. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy. 1994.
- 615. At the Governmental Residence in Crtsanisi. 1994.
- 616.617.618. In Kutaisi. 1994.
- 619.620. In Kutaisi. 1994.
- 621.622. The Patriarchal residence of Georgia. His Holiness and Beatitude ILIA II presents His All-Holiness Bartholomew I with a gold panagia. 2003.
- 623. Gelaty. Assumption of the Most Holy Mother of God Temple. The Divine Liturgy.
- 624. Mtskheta. Svetitskhiveli Cathedral. The Divine Liturgy. 2003.
- 625. At Holy Trinity Cathedral. The Cathedral was still in the process of building. 2003.
- 626. Tbilisi International Airport. 2003.

A VISIT TO THE PATRIARCH
His Beatitude NICHOLAS VI, Pope and Patriarch of Alexandria and All Africa.

- 627. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy. 1981.
- 628. At the Patriarchal Residence of Georgia. 1981.
- 629.630. In His Holiness' spare time. 1981.
- 631. Sioni Cathedral. A moleben. 1985.
- 632. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy. 1985.
- 633. A procession from Sioni Cathedral to the Patriarchal Residence. 1985.
- 634. At the Patriarchal Residence of Georgia. 1985.

A VISIT TO THE PATRIARCH
His Beatitude PARTHENIOS, Pope and Patriarch of Alexandria and All Africa.

- 635. His Holiness meets the guests at the airport. 1888.

636. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy. 1988.
 637. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy. 1988.
 638.639. Mtskheta. At Holy Cross Monastery. 1988.

**A VISIT TO THE PATRIARCH
 His Beatitude PETROS VII, Pope and Patriarch of Alexandria and All Africa.**

- 640.641.642. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Divine Liturgy. 2002.
 643. In the yard of Sioni Cathedral. 2002.
 644. 645. Bodbe. At St. Nino convent. 2002.

**A VISIT TO THE PATRIARCH
 His Beatitude IGNATIUS IV, Patriarch of Antioch and All the East.**

646. His Holiness meets the guests at Tbilisi airport.1981.
 647. 648. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy.1981.
 649. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy.1981.
 650. At the Patriarchal Residence. 1981.

**A VISIT TO THE PATRIARCH
 His Beatitude DIODOROS, Patriarch of the Holy City of Jerusalem and All Palestine.**

651. 652. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy.1981.
 653. 654. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy.1981.

**A VISIT TO THE PATRIARCH
 His Holiness ALEKSY II, Patriarch of Moscow and All Russia.**

655. 656. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy.1996.
 657.658.659. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Divine Liturgy.1996.
 660. In His Holiness' spare time.1996.

**A VISIT TO THE PATRIARCH
 His Holiness PAUL, Archbishop of Pech, Metropolitan of Belgrade-Karlovci and Serbian Patriarch.**

- 661.662. At the Patriarchal Residence. 1996.
 663. 664. In Batumi. 1996.
 665. 666. In Batumi. 1996.

**A VISIT TO THE PATRIARCH
 His Holiness MAKSIM, Patriarch of All Bulgaria.**

667. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Divine Liturgy .1982.
 668. Mtskheta. Holy Cross Monastery. 1982.
 669. 670. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Divine Liturgy. 1982.

**A VISIT TO THE PATRIARCH
His Beatitude CHRYSODOULOS, Archbishop of Athens and All Greece.**

671. 672. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy. 2002.
673. In His Holiness' spare time. 2002
674. Taking St. Andrew the Apostle's skull out of Holy Trinity Cathedral. The Cathedral was yet in construction. 2002
675. His Holiness venerates St. Andrew the First-Called's skull. 2002.

**A VISIT TO THE PATRIARCH
His Beatitude SAWA, Metropolitan of Warsaw and All Poland.**

676. At the Patriarchal Residence of Georgia. 2004.
677. On the site of Holy Trinity Cathedral. 2004.
678. At Tbilisi State University after Ivane Javakhishvili. 2004

**A VISIT TO THE PATRIARCH
His Beatitude DOROTHEOS, Metropolitan of Prague and All Czech lands and Slovakia.**

679. Sioni Cathedral. A Moleben. 1984.
680. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Divine Liturgy. 1984.
681. At the Patriarchal residence. 1984.

**A VISIT TO THE PATRIARCH
His Beatitude THEODOSIUS, Archbishop of Washington, Metropolitan of All America and Canada.**

682. 683. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy. 1986.
684. 685. 686. At Tbilisi State Academic Theatre of Opera. 1986.
687. His Holiness meets the guests at Tbilisi Airport. 1997.
688. At the Patriarchal Residence of Georgia. 1997.
689. Sioni Cathedral. The Divine Liturgy. 1997.
690. Lake Bazaleti. The day of the consecration of Elijah the Prophet Temple. 1997.

**A VISIT TO THE PATRIARCH
His Beatitude HERMAN, Archbishop of Washington, Metropolitan of All America and Canada.**

691. Mtskheta. At the Patriarchal residence. 2004.
692. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Divine Liturgy. 2004
693. The village of Alaverdi. Alaverdi Cathedral. 2004.
694. A reception at Pupils and Youth's Republic Palace. 2004

**A VISIT TO THE PATRIARCH
His Eminence PAUL, Archbishop of Karelia and All Finland.**

695. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Divine Liturgy. 1982.

A VISIT TO THE PATRIARCH

His Eminence THEODOSIUS, Archbishop of Tokio and Metropolitan of All Japan.

696. 697. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Divine Liturgy. 1982.

His Holiness VAZGEN I, Patriarch-Catholics of All Armenians.

698. Paying a visit to the Institute of Manuscripts of the Georgian Academy of Science. 1982.
699. At Tbilisi International Airport. 1982.

His All-Holiness GAREGIN I, Patriarch-Catholics of All Armenians.

700. At the Patriarchal Residence of Georgia. 1995.
701. Sioni Cathedral. 1995.
702. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. 1995.

A VISIT TO THE PATRIARCH

At the Patriarchal Residence of Georgia.

703. Sioni Cathedral. Monks from Mount Athos. 1981.
704. 705. The Patriarchal Residence of Georgia. A delegation of the Church of Greece. 1982.
706. The Patriarchal Residence of Georgia. Representatives of the Georgian intelligentsia. 1983.
707. Sioni Cathedral. Mrs. Medea Japaridze, an actress. 1983
708. The Patriarchal Residence of Georgia. Academician Akaki Shanidze. 1983.
709. Sioni Cathedral. Mrs. Dodo Chichinadze, an actress. 1983.
710. 711. Mtskheta. Svetitskhoveli Cathedral. The Divine Liturgy on the day of the 1500th anniversary of the autocephaly of The Georgian Church. Clergymen from different countries. 1983.
712. 713. 714. Tbilisi. Chass Palace. A conference dedicated to the 1500th anniversary of the Autocephaly of the Georgian Church. 1983.
715. Georgians living in the Argentine. 1983.
716. Mr. Andrew Young, the Mayor of Atlanta in the USA. 1985.
717. Journalists from Italy. 1985.
718. The representatives of the Church of Switzerland. 1988.
719. Sioni Cathedral. State Secretary of the United States of America George Shultz. 1988.
720. A Georgian Jew Ephraim Gur. 1988.
721. Members of Tbilisi Pupils and Youth's Republic Palace. 1989.
722. Sioni Cathedral. Mother Terresa. 1989.
723. The German Producer Herman Vedekind. 1990.
724. A delegation from Germany. 1990.
725. 726. At the governmental residence in Krtsanisi. Ex-President of USA Nickson. 1991.
727. A delegation from England. 1991.
728. The teachers and pupils of school 126. 1991.

729. The parents of deceased children. 1992.
- 730.731.732. Congratulating with the 60th birthday of the Catholicos-Patriarch of All Georgia.
733. Princess Ketevan Bagrationi. 1992.
734. 735. The Mexican brothers Khosse and Khorhe Portilgies, after having been discharged from Rustavi prison. 1992.
736. Sioni Cathedral. President of Georgia Edward (Giorgi) Shevardnadze and President of Russia Boris Eltsin. 1993.
737. Nuns from Jerusalem. 1994.
738. Archbishop GAREGIN. later, Patriarch-Catholicos of All Armenians GAREGIN II and the Armenian Bishop GEVORK. 1994.
739. Nino Ramishvili, the Director of Georgian National Ballet Studio. 1995.
740. 741. Marking the birthday of Catholicos-Patriarch ILIA II. 1995
742. The professors and teachers of Tbilisi Theological Academy. 1995.
743. 744. Georgian teachers. 1995.
745. Georgian scholars. 1995.
746. The representatives of the Cabinet of Ministers of Abkhazia. 1995
747. 748. President of Georgia Edward (Giorgi) Shevardnadze and Director General of UNESCO Federico Mayer. 1995.
749. Mtskheta. Svetitskhiveli Cathedral. The Secretary of the Federal Council of Russia, Anatoli Shumeiko. 1995.
750. President of the Ukrain Leonid Kuchma. 1995.
751. Minister of Foreign Affairs of Armenia, Van Papazian. 1995.
752. Commissar of EU Torben Kholios. 1995.
753. Archbishop George from Syria. 1995.
754. King of Greece Constantine. 1995.
755. Sioni Cathedral. King of Greece Constantine. 1995.
756. 757. Children refugees from Abkhazia and their Italian benefactors. 1996.
758. 759. President of the Federal Republic of Germany Roman Herzog. 1996.
760. Minister of Economy of Germany Klaus Kinkel. 1996.
761. 762. Managers of Banks and factories of Tbilisi. 1996.
763. The Club of intellectual Children under the guidance of the newspaper "Nergji". 1996.
764. Ambassador-Plenipotentiary of Checkoslovakia to Georgia. 1996.
765. Ambassador-Plenipotentiary of Iran to Georgia, Pereidan Hekbin. 1996.
766. 767. President of Rumania Ion Iliesku. 1996.
768. Secretary to the Council of Muslims in Caucasia, Sheikh Allakh Shukur Pasha Zade. 1996.
769. A scientific Conference marking the twentieth anniversary of the enthronement of Catholicos-Patriarch ILIA II. 1997.
770. Mrs. Maia Plisetskaia and the choir of Sioni Cathedral. 1998.

771. 772. The representatives of Intelligentsia. 1997.
773.774.775. Blessing of the Gudushauri family name. 1998.
776. The day of commemoration of Saint Elijah the Prophet.1998.
777. With Mr. Nodar Bakradze, the Rector of the medical college "Tbilisi" and a group of the students. 1998.
778. The Children of Rustavi kindergarden "Nateli". 1999.
779.780.781. Doctors-benefactors. 1999.

**A VISIT TO THE PATRIARCH
His All-Holiness Pope of Rome JOHN-PAUL II.**

782. Meeting the guests at Tbilisi International Airport. 1999.
783.784. At the Patriarchal Residence of Georgia. 1999.
785. 786. Government House. 1999.
787. Mtakhta. Svetotskhoveli Cathedral. 1999.
788. At Tbilisi International Airport. 1999.
789.790.791. The parents of deceased children. 2000.
792. 793. The parents of deceased children. 2000.
794. Ministers of Touriam In Georgia and abroad.2000.
795. A Turkish family of Georgian origination. 2000.
796. Academician Albert Tavkheldze and family, 2000.
797. 798. President of Georgia Mikheil Saakashvili and Secretary of Parliament Nino Burjanadze. 2004.
799. The widow of the first President of Georgia Manana Archvadze-Gamsakhurdia. 2004.
800. Mr.Badri Kakabadze, Secretary of Petersburg Georgian Community with family. 2006
801.802. Newly married couples.
803. 804. Newly married couples.

Quotations

pp.

291. A Georgian gives without grudge all the best he can give out to others, guests. The English word "remarkable" is translated into Georgian as "saatskhoo". This word implies the very sense - preserved for others; this is how a Georgian calls most beautiful, most wonderful, best. The saying – a guest is sent by the Lord – has become the rule of our life. Respecting and welcoming guests is considered a person's, a family's and a nation's dignity; no importance is attached to whether he or she is a Georgian or not, a Christian or not, an enemy or a friend.
- I am pleased to mention, that notwithstanding a multinational population, Georgia has never exercised persecutions on national or religious grounds; therefore, Muslims, Jews, Christians and followers of other religions have lived here in peace beside each other; even when some tension would arise with one or other of the countries, a tolerant attitude to the people of those lands living here remained as it had been before. This rule hasn't changed either in our days... This kind of treatment of the neighbour is due to a Georgian's great respect and love of the Christian religion.
293. Ties between our ancient Patriarchates have a long history, for the Churches of Georgia and Constantinople were both established by Andrew the First-Called. The foundation for close relationships between us was laid as early as in the first century; intensive contacts started in the 4th c. when Christianity was announced the State religion in Georgia.
- Ivron Monastery on Mount Athos, founded by the Georgian Fathers - John, Ekvtime and Giorgi of Mtatsminda, played a role of paramount importance in these relationships. This abode was, for a long period of time, a centre of prayer and spiritual labour, as well as that of cultural and educational work. It was a bridge connecting Georgia with the Eastern Roman Empire. It is deplorable, that today our ties with this monastery aren't firm. We are sure, that with Your blessings and prayers, the time will come, when Georgian monks will go to Ivron and fulfill their labour living with Greek monks.
297. Though, You have been to our country several times, this visit is special and historical for both our Churches, as now you have come to Georgia as the leader of the most ancient and foremost Church and Ecumenical Patriarch, a worthy successor to carry on the traditions that distinguished the Ecumenical Patriarchate in the past and now also...
- The contacts between the Christian Georgia and Greece, foundation to which was laid in the 4th c. by Emperor Constantine the Great, who sent a nail from the Crucifixion to King Mirian as a pledge of respect and truthful friendship, notwithstanding vortexes of centuries, still continue. The sanctity preserved in the village of Comani – the sarcophagus of St. John Chrysostom, who died in Georgia – inspirits our relationship.
311. Established with St. Andrew the First-Called's preaching and work, the Georgian Church welcomes today the leader of the Church of Antioch and All the East, His Beatitude Ignatius IV, the Patriarch of the Church founded by St. Andrew the Apostle's brother, the leader of the Apostles, a great pillar of Christianity, St. Peter the Apostle. The fact that SS. Peter and Andrew were brothers, brings us closer inasmuch. This closeness, seen throughout history, should be revealed in more vivid shapes today and tomorrow.
- We welcome the Patriarch of the Church, the spiritual leader of which granted autocephaly to the Georgian Church in the 5th century.
312. As the blessing from the Lord Jesus Christ, as the blessing from the holy land of Jerusalem, Georgia got the Saviour's robe in the very first century and has preserved this great treasure in Her bosom so far.
- Our people accepted Christ's teaching preached by Andrew the First-Called and Simon the Canaanite with great joy...
- Among the monasteries and temples built by the Georgians in Palestine, a special place is held by Holy Cross Monastery in Jerusalem being main link for our two Churches. All this speaks of long-term traditions of the contacts and, we believe, this remarkable tradition will be continued and deepened in the future.
314. Your Holiness, Your visit is first of all, the continuation of brotherly relationships between our two coreligionist Orthodox peoples; this relationship has existed throughout centuries... Our outstanding and wise predecessors were well aware of their obligations to the people and of the indispensability of collaboration between our Orthodox Churches...
- We hope that our countries will withstand the trials of time and will surmount the tough problems that have arisen, enhancing the true friendly terms they have been on. We wish to see spiritually and economically strong, whole and stable Russia and Georgia and we are sure You wish the same.

316. During the whole course of history, our Churches represented spiritual power and symbol of unity in the life of our countries. Permanent struggle and confrontation of good and evil forces have always been concomitant of our reality. This battle has tempered our peoples, therefore, peace built on the foundation of love and justice will always remain our objective... Your Holiness, now, when our countries are striving to construct independent and strong states (although we still are in difficult spiritual, political and economical conditions), unity and intensified friendly contacts acquire paramount importance; the visit of Your Holiness and Your party today to Georgia is a reflection of this relationship.
321. For the two thousand years You have been the first to bring to Georgia the skull of St. Andrew the First-Called... St. Andrew the First-Called still continues preaching to our country, to our people. We are witnesses of His Apostolic work and sermon in Georgia, the proof of which is a great love and reverence shown to His sanctity from countless groups of people... St. Andrew the First-called founded these two Churches and so, He links them and our peoples.
323. Poland and Georgia are countries of ancient cultures and this obliges us to do our utmost to maintain them.
Today, when culture and pseudo-culture are sharply penetrating ours, the wave threatening to sweep away our national values should not be adopted without choice. Certainly, good and acceptable ought to be welcomed from the East and West, from the North and South, but many things, typical of pseudo-culture and improper to be treated likewise, must be denounced and rejected. We must be able to gain an understanding of real values... Poland is a well-known country in Georgia; these countries bear likeness in their history and, we think that we shall keep up close relationship and promote cultural intercourse.
324. Mankind is speculating today about the community of the future – the foundation it will stand on. In order to establish the new life on the basis of justice, the Church and, in general, people of good will must intensively get involved in the struggle against the evil in the world... We are concerned about the fate of mankind and this concern obliges us to liven up the work for the goal of mutual understanding between peoples, Churches and states in order to obviate nuclear disaster and save the world.
Prague is the city, where a Christian Peace Movement took a start, therefore, it is natural that You, Your Beatitude, are doing much in this vein.
326. On Your behalf, we welcome the Church of All America and Canada, the Church which was founded two hundred years ago... As few as sixteen years have past since the American Church was granted autocephaly, nevertheless, we observe how strong it is spiritually... We understand the difficulties You have to withstand... You live in an ocean of Protestant Churches and this fact augments Your responsibility. But it must be mentioned that today the Protestant world takes heed in Orthodox traditions. You have an opportunity to display the great sanctity of the Church which had existed before the segmentation of Churches.
331. Your visit is historical as You are in Georgia for the first time. This event appears as a firm bridge between us. We hope these contacts will enhance in the future, being revealed in many aspects: ties between Churches, between scholars, cultural intercourse and, of course, political contacts. We are grateful to the President of the United States of America and its government for the support Georgia is receiving from Your country in this most difficult period.
337. The Georgian intelligentsia is intellectual people of high potentiality. Even in the hardest times of atheist rule they inculcated lofty ideas of enlightenment and social progress in our people, attempted to approach deep philosophical issues and the problem of the absolute truth. They lacked solely one - it was a complete reasoning on the true faith. The correct estimation and fulfillment of their destination is only possible, provided this society joins knowledge with the religion. Only then, great and desirable results can be attained.
339. Apart from historical dates, importance of which is limited with a definite period of time, there are also historical events with the significance transcending centuries. Among them is the day when autocephaly was granted to our Church...
One thousand and five hundred years have passed since the day when, with the blessed King Vakhtang Gorgasali's efforts, the Apostolic Church of Georgia got independence. It was an event of great importance, a sign of the verification of our country's authority in the Christendom of that time and the authority of its ruler through God's will-Vakhtang Gorgasali,
349. Culture and education aren't similar to parallel lines. Rather, these notions frequently coincide with each other. The alliance of culture and education naturally gives rise to the necessity of close attachment to the Church and family, the only environment, where a person can be provided with a perfect upbringing; this is the only condition to give him the correct idea of the universe and help him to work out an ability of taking correct decisions in crucial moments of life.

350. It would be desirable, if in high schools a course of Ethical Philosophy was taken. No theologian or philosopher can avoid points of Ethics in his work. Conclusions of their speculation would enrich the spiritual life of our youth.
- For eleven years I was Archbishop of Abkhazeti Archdiocese and I remember the warmth, respect and friendship the Georgians, Abkhazians and people of other nationalities rendered to each other. No hostile power is capable of destroying this love, and the confrontation between us is stirred artificially, whereas those relationships were grown on national ground.
354. This is a historical day and happiness for us. It seems, as if a thousand-year-old tradition, when Emperors of Eastern Roman Empire used to come to Georgia and our Kings would also visit Greece, has been revived. In your visit we envision the sign of God's great will and say the words from a psalm: "This is the day the Lord has made. We will rejoice and be glad in it" (Ps. 117.24)
Your visit to the land of Georgia has brought the air of the passed centuries and we recall events connected with the contacts between our countries.
355. Lovingkindness is the shortest and most correct way to salvation. It implies tenderness to each other, encouragement, unsparing devotion to others and, on the whole, living for a neighbour. This is why the Lord says that in the day of Judgment the merciful will be saved and will inherit the Kingdom.
360. We must uplift immunizing the youth against all the negative sides and immorality of life and, in this way, make a firm spiritual foundation for them.
363. One of the fundamental goals of man's life is giving pleasure to other people. You may have experienced a deep love which one gets while helping poor people. An amazing feeling fills the heart; this is a spiritual joy, the joy which brings a human being close to God – a great treasure, granted to us for the material aid we have given out.
367. For the twenty centennial history of Christianity, this is a unique union of mothers with deceased children.
- People come to existence and go out of it. Their lives disappear before our eyes... But, our inner world remains insensible, as if all this is happening somewhere else. We think erroneously about the life here and in eternity; we forget, that death doesn't mean the death of the soul. Rather it is the soul's second life, its release from the weight of the body. And, until the hour of death comes, we should think about cleansing, about the inner transfiguration.
- Whether you are a believer or a non-believer, it doesn't matter, for either fullness of bliss or torment forever in the relentless infinite life is opening before you. Our earthly life is like a blink of an eye, a preparation for the everlasting life. Every year, month and day draws us near to the doors through which we step from the temporal into the perpetual.
- You should know, the Lord will not give you a yoke heavier than you can bear. Accept in peace and lowliness the burden of life and remember forever - most precious is man's soul; it is to be taken care of most of all. It determines the point of our eternal life or death.
371. The Church is the spiritual Cana of Galilee, where the Lord blessed wedding. Wedding is a union of a man and a woman, consolidated with love; this union is carried out upon their free will; it implies faithfulness to each other and is blessed as an image of the union of the Church and Christ. "...What God has joined together, let not man separate (Matthew 19.6) – tells us the Holy Scripture.
- Matrimony, family, children, concern about prosperity of the nation is the rule of every man's life. It conveys a pure relationship between a man and a woman, mutual trust, devotion to each other, self-sacrifice.
- A particular attention should be paid to who is being chosen as a companion in life. Also, the background of this union must be taken into consideration. If it is only for a physical passion or material interest, the family is doomed to divorce from the start as it is based on earthly, temporal values...
- King and Queen, - this is how spouses are called on the day of their wedding in Georgia. But it is not a name for a day or two given to a newly created family. In general, father should be the King of the family and, likewise, mother should be the Queen.

Part 5

List of Photos

812. Archdeacon Ilia in His cell at Moscow Theological Seminary. 1958.
813. The Patriarchal Residence in Mtskheta. The Catholicos-Patriarch of All Georgia. 2005.
814. The Lord of Sabaoth.
815. The process of painting an icon of the Most Holy Mother of God.
816. Saint George the Great Martyr.
- 817.818.819. Saint king Vakhtang Gorgasali.
820. 821. His Holiness is working at the sculpture of Shiola Gudushauri.
822. The final shape of Shiola Gudushauri's sculpture. 2001.
- 823.824.825. The village of Sno. The Centre of culture and Spirituality after Shiola Gudushauri. The monument to him was opened in the yard of the centre. 2001.
826. 827. Most Holy Mother of God Church in Didube. The process of painting Queen Tamar's fresco.
- 828.829.830. Saint Queen Tamar.
831. An Icon of the Holy Trinity; the process of its painting. 2002.
832. The final shape of the icon. 2003.
833. An icon of the Most Holy Mother of God in the process of painting. 2002.
834. The final shape of the icon. 2003.
835. St. King David the Prophet. 2004.
836. King Solomon.
837. Kartlos. The Biblical ancestor of the Georgians.
838. Shiola Gudushauri, the forefather of the Shiolashvili family. 2005.
- 839.840. The parents of Catholicos-Patriarch of All Georgia ILIA II. 2004.
842. Mount Sinai.
- 843.844. Prayers to the Holy Trinity, the Most Holy Mother of God, St. George and St. Nicholas, written on parchment by Catholicos-Patriarch ILIA II.
- 845.846. Prayers to the Holy Trinity, the Most Holy Mother of God, St. George and St. Nicholas, written on parchment by Catholicos-Patriarch ILIA II.
848. "Seven Prayers of a Day".

Quotations

pp

373. In my second year at the Academy, I wrote a thesis for candidate's degree on the topic: "The History of the Iberian Monastery on Mount Athos"... The life of the Fathers on the Holy Mountain always was and will remain for me an example of spiritual loftiness and perfection"... This issue drew my attention also due to its close attachment to the history of my country – Georgia ...
I graduated from the Academy with the degree of a Candidate of Theological Sciences... According to the decision of Professors' Council, I was to continue work as a scholarship holder at the Academy, but the love of my people and Mother-Church persuaded me to give up all this and return to my country.

375. Perhaps, because I am a mountaineer, a mountainous landscape is the best scenery for me and the most picturesque view I prefer to see is the slopes with a cover of mountain flowers on the way leading from Gergeti Church to Holy Trinity Temple.
I love spring and sunny weather.

At times, one should also take pleasure in concentrating his attention on the inner life and feel the existence of the transcendent reality. Precisely, seclusion to oneself enables man to dwell with God. Great ideas are born exactly in this kind of solitude.

376. I loved nature from my childhood. I always felt God's hand on it that is why I loved every consisting part of it, particularly animals. When finding a stray puppy, I used to take it home, but not always I was allowed to do so and I remember myself crying because of it. In general, I enjoyed taking care of domestic animals.

379. Strict I am very seldom, but when the matter concerns homeland and Church, I am relentless. I can inflict a severe punishment upon a traitor of God and people awaiting, at the same time, for his contrition and if he repents of his wrongdoing, I am ready to forgive him immediately.

380. I loved music from my childhood. I was said to possess with the best possible ear for music. Certainly, most delightful for me is listening to the Georgian church songs. Apart from this, I can listen to the classical music for hours. I would mark out Mozart as my favorite composer. And, I love Paliashvili.

God has bestowed on every people a gift of love, among them are we, the Georgians. This love is felt, in the first place, in our folk and church songs.

The Georgian church song is the love of God and the Georgian folk song is the love of the neighbour, sounded and conveyed in music.

Church songs Composed by His Holiness and Beatitude ILIA II, Catholicos-Patriarch of All Georgia.

381. Rejoyce, O Perfectly Glorious. An insert in St. Nino's Akathisto. 1963.
Come to Me, O Lord. 1965.
Catholicos-Patriarch ILIA II.
382. O Lord Jesus Christ. 1980.
Catholicos-Patriarch ILIA II.
383. Holy God. 1985.
Catholicos-Patriarch ILIA II.
384. Our Father. 2005.
Catholicos-Patriarch ILIA II.
385. Our Father. 2005.
Catholicos-Patriarch ILIA II.
386. The Nicene Creed. (a fragment), 2005.
Catholicos-Patriarch ILIA II.
387. Dyplich. (a fragment), 2005.
Catholicos-Patriarch ILIA II.

388. A Prayer for the Dead. 2005. (A short insert in the Divine Liturgy).
Catholicos-Patriarch ILIA II.

A Prayer for the Dead. 2005. (A short insert in the Divine Liturgy)
Catholicos-Patriarch ILIA II.

389. Thoughts on the Past and the Future.
Catholicos-Patriarch ILIA II

390. My Supplication. (a fragment). 2005.
Catholicos-Patriarch ILIA II.

391. Irakli Before the Battle. 2005.
Catholicos-Patriarch ILIA II.

398. - O Eternal Holy Trinity, the Father, the Son and the Holy Spirit, - Glory to You!
O Most Holy Trinity, the Creator of Heaven and world, the Ruler of every creation with the truth and mercy, - I offer thanks to You!
We sing to You, we bless You and we worship You at all times, O God in three Persons, of one essence – the Father, the Son and the Holy Spirit, O Lord of Lords, God of Powers, we beseech You, O Our Love and Hope, look down from heaven and see, and visit this vine and the vineyard which Your right hand has planted and the branch that You made strong for Yourself, Amen.

The humble Ilia II. 2000.

399. **A Prayer to the Most Holy Mother of God.**

O Mother of God, Look down on us and save us!

O Most Holy Mother of God, Patroness of Iberia, the Shining Morning Star, the Sun of the Earth, transcendent of the Angels, the Helper of all sick and needy, chosen by the Lord as the Mother of God and Protector of both worlds, look down on the entrusted to You appanage – Georgia and beseech the Most Holy Trinity the Father, the Son and the Holy Spirit to forgive us countless sins of ours. Restore us with Your mercy, feed with bread those who hunger, clothe the naked, release prisoners and help them find the way of the truth; heal the infirms, comfort those who weep, encourage the young and little and grant them spiritual maturity, enhance the wisdom of the old and let their offsprings rejoice in well-being.

O Merciful Mother, give us steadfastness of the true faith, hope, awe to God and truthful love of the Church and neighbour, devotion to the country and the Georgian language, grant us a clean heart and steadfast spirit, an acute and profound mind; grant us a healthy body and keep it out of harm's way. Strengthen the families of the Georgians and bless them with many children. Fill our granaries with bread and our vineyards with grape, enhance the harvest of our land and multiply the cattle.

O Mother of God, bring the prodigal sons and daughters of Iberia unto the way of the truth, let the Georgians living in other countries come home safely; turn harmless to us and send to their countries the people of other nations who have come to Georgia to contend against us with enmity and give us, the dwellers of Georgia, strength for mutual encouragement, that we could weep with those who are in grief and help them, and rejoice with those who rejoice.

O Mother Mary, join in spiritual unity and establish as an inseparable flock of God the nation of Georgians, state authorities, warriors and Church within the borders of the restored motherland. Make Georgia Your Temple and vanquish forever Her corporeal and incorporeal enemies with a spear of sweet-smelling aroma of fragrant violets.

Also, I supplicate, help with Your prayers our relatives and ancestors passed away in the Orthodox faith and grant their souls abodes among the righteous.

Boundless is Your lovingkindness on us, O Most Holy Mother of God, we offer glory and gratitude to You, O Our Helper, we lay our hearts for the footstool under Your feet and light up our prayers as an unquenchable lamp before Your Icon; from as remote as the heavenly Kingdom down to the land of Georgia we shall carpet our love to You and cover it with the flowers of the whole land.

I bow my knee before You and ask You, do not forsake us even in the day of Your Son's Second Coming, but establish Georgia at the right hand of Our Lord Jesus Christ, that we might rejoice and glorify Our Creator – the Everlasting Love abundant in lovingkindness to all – the father, the Son and the Holy Spirit unto ages of ages, Amen.

The lowly servant of God and obedient dweller under Your Veil Ilia II.
Catholicos-Patriarch of All Georgia Ilia II.

April 9, 2001

403. Every Georgian's duty is to know the Old Georgian writing. The Equal-to-the-Apostles St. Nino held it as a sword and shield and finally converted the Georgian people to Christianity. Old Georgian was the language of Georgian Saints...

Remember! We build a blank wall between our past and future taking Asomtavruli and Nuskhakhtsuri (the two Old Georgian alphabets) out of use. With time, most ancient publications become unfamiliar and obscure for a contemporary Georgian man, ignorance of these alphabets being an impediment for him to read masterpieces of Georgian Literature, although these works tell us about the troubles and joys of the passed days of Georgia in the diligent and noble Georgian language, enlightened with the same light of divine grace as before...

Today, the Holy Church is the only abode, where the Old Georgian writing has found its shelter. Here it is read every day, for every ecclesiastic book is printed in Khutsuri... Asomtavruli and Khutsuri are bridges connecting our glorious past with a happy future, representing the only way in which the mother-tongue, the faith and the genius of a Georgian man have been preserved.

404. ... A steep path in the rocks led us as high as 23000 meters. St.Moses' mountain or "the
405. holy peak", as people call it, is situated to the south of St. Katherine monastery. Two
406. alternative ways to the holy place are up to comers' option. One of them is a path of four thousand steps carved in a rock by monks as early as in the 4th century. These precipitous high rocks are so difficult to surmount that they take away the lives of two to five men every week. "The ascent is too arduous for a human heart to resist its pressure, the heat also adds its injurious effect", - local monks told to the Catholicos-Patriarch.

"Take your sandals off your feet, for the place where you stand is holy ground", - Moses heard the Lord's voice.

It was one and only fact in the twenty centenarian history of the Georgian Orthodox Church when the Catholicos-Patriarch of All Georgia set foot on Mount Sinai, which has always been and will infinitely remain the most holy place for Christians. No one among His Holiness' predecessors has ever seen it.

Now, the Catholicos-Patriarch of All Georgia stood barefoot in the very place and started his way up the four thousand steps in the rock, half a meter tall each, the steps leading to Mount Horeb...

The desert had opened its mystical doors to the Spiritual Father of Georgia who was following the sacred path up the steps unshod, neglecting the difficulty of the way, the harsh climate of the place, and at dawn he reached the holy mountain with escorting Him persons and local monks who guided him to the mountain.

There, on the very top of the mountain stands the temple of the Holy Trinity. "With God's help we made this ascent", - remembers the Catholicos-Patriarch. The moment we approached the holy place everyone took off his shoes. I had a feeling that the whole Georgia had ascended the holy mountain and stood to pray with me. I gave thanks to the Lord on behalf of our people for all He has given us, for our mother tongue, for our faith, which we have preserved, I implored Him for our Church, for the whole Georgian nation, especially for our youth, our children, for mothers in childbirth, for everyone.

I have never elsewhere felt in my life the power and grace which I felt there and then...

The prayer which I, the sinful and humble Ilia II, the Catholicos-Patriarch of All Georgia offered to the Lord on the Holy Mount Sinai, where Moses the Prophet received the Ten Commandments from God.

“O OUR FATHER,-GLORY TO YOU!
O SON OF GOD,-GLORY TO YOU!
O HOLY SPIRIT,-GLORY TO YOU!

O Most Holy Trinity, of one essence, Creator and Ruler of both worlds,-Glory to You!

How shall I, an unworthy and poor servant give praise to You; my heart and mind are not able to voice Your glory. Yet I implore You, receive my prayer as a child's ignorant word said to his Father. Out of my sinful mouth, O God, my people, Your beloved people, cry to You.

O my Lord, the Seraphim and the Cherubim, the Archangels and angels, a multitude of the heavenly host sing to You. But, what do I have to say to You, how could I praise You or what are my deeds which I could show You, whereas great are those of the Prophets, Apostles, Martyrs, High Priests, Reverend Fathers and all Your Saints?

How can I pronounce Your name? I am not aware of it. I have lost utterance facing Your glory. I only know that You are with us, You never hide Your face from us; I only know that You are infinite and eternal love and one feels warm when dwells with You; and I also know that there is no life without You.

O Holy, Holy, Holy Lord of Sabaoth, the whole earth is full of Your glory!

Your glory, like Your love, exceeding in You, overwhelms all Your creation; and we also, O Lord, in communion with the grace of Your glory, are being exalted, are being cleansed, O Our Father.

Like our Holy Father St. John Chrysostom, I, Your sinful servant Ilia II, say these words on behalf of all Georgians: "Glory to You for all", I magnify You, who are everywhere, You, who are with us, You, whose bosom we dwell in, I magnify You, who have chosen our hearts to be Your abode and from this abode You chasten and teach us, as You taught Moses and Elijah on the Holy Mount Horeb.

We magnify You and give thanks to You, O merciful, for You have created us in Your image, You have bestowed on us our mother tongue, the Georgian language and the true faith, the love of God and the love of the neighbour, You have poured on us the light of the mind and given us the truth of knowledge.

But, what is true? Adam's generation has been seeking it since the beginning. Numerous nations, more powerful people than we are, have passed out of existence and have been wiped off the earth in pursuit of it. You had mercy on us, O merciful, and manifested Yourself to us. And when You delivered Your beloved Son, Our Lord Jesus Christ to humanity, my people heard Him upon Your blessing and lovingkindness, accepted wholeheartedly His Commandments handed down to us by You. These people took up their easy yoke and light burden. I give you thanks because You taught my people and You have been teaching them hitherto leading them along Your narrow path in like manner You did to the Israelites in the wilderness.

We give thanks to You, O Father Lord, for we believe in and confess the Holy Spirit, who proceeds from You; the Spirit, who is everywhere and fills all with Your grace; who is the healer of the diseased, the support of the fallen, the perfection of the needy. We give thanks to You, O Holy Trinity, You, who strengthen us with Your power.

And, again I thank You, O my God, for those abundant gifts, which You have given to me, for You have appointed me as the spiritual father of Your people of Iberia. And today, You have given me to behold this holy mountain and worship its great sanctity.

"Ask and it will be given to you; seek and you will find, knock and it will be opened to you", - the Saviour says. He also says: "Whatever you ask the Father in my name He will give you". O Good Father, I implore You in Your Son's name, do not hide Your face from our people for our transgressions; find us like the Father who found his lost son. Forgive us our unbelief and anger, pride, envy, covetousness; we supplicate, blot out our transgressions and heal our afflicted souls. Give us the true belief, a steadfast love, the power of water and the strength of fire, fill us with the grace of the Most Holy Trinity; strengthen our civil authorities within Your love and faith; bless us in peace, O Lord, pour on us the spirit of integrity, humility and patience.

Multiply our Children and grandchildren, create in them a clean heart and renew a steadfast spirit within them.

Bless the crown of the married and make their union firm with love, forgive them the sins of their youth and transgressions and fill their future life with light.

Give mature people a heart of wisdom and mercy, a sober mind to discern You and fulfill Your will.

Bless the years of the old in peace. Multiply their posterity; make their lives good to ease them to join peacefully the age to come.

I beseech You, enlighten with Your light scholars, writers and workers of art. Bless their work and labour to be good and fruitful for the country; enable them to serve You with their work, to serve Your people of Iberia.

Bless our working people, everyone who labours and is heavy laden. Bestow on them the faith, love and integrity of our great ancestors.

O God, confirm and strengthen our Holy Apostolic Church and the clergymen, let them be the light of the nation, restore temples and monasteries, draw us together and overshadow us with Your grace.

But, what can I ask You for those who reject You, who go astray? I supplicate, have mercy on them, convert them to the right way and join them to Your parish: "that there will be one flock and one Shepherd!" I also ask You to remember in Your Kingdom the souls of those Georgians who have laboured on Mount Sinai; I ask You to remember our Kings and Queens, High Priests and Catholicos-Patriarchs, those passed away in priesthood and monastic rule, those tired in honest labour, builders of temples and monasteries, killed in battlefields and all those sons and daughters of Georgia. Bless the abodes of the New Georgia in Your Kingdom, Your sons and daughters of Georgia. Bless the sinners and deliver them from suffering, pour Your light and love on them. Forgive sinners their sins and deliver them from suffering, pour Your light and love on them.

Bowing my knees to You, I offer my prayers, O Lord, for peace in the world, for peace on earth and good will toward men.

O Holy Father, I implore You, give ear to my supplication and save us!

O Beginning and Reason of all, the Ruler of the essence of Universe, I, full of great gifts given to me by You, repeat again:

"Glory to You, O Lord, glory to You!

Glory to You, O Our Creator, Our merciful Protector, glory to You! Glory to You, O God of our nation, who has written our names in the Lamb's Book of Life!

"I am the Alpha and the Omega, the Beginning and the End", says the Lord, "who is and who was and who is to come, the Almighty". (Revelation 1,8).

"Come, O Lord, and save us, O our God, Amen!"

408. **To Saint Luminous Giorgi the Great Martyr,
Victorious Wonderworker and Vanquisher of the Evil**
A Humble Appeal
of Catholicos-Patriarch of All Georgia Ilia II.

O Liberator of captives, the Helper of the tormented, the Healer of the infirm and Comforter of those who grieve, O Great Hope of the Georgians, the Victorious Saint Giorgi, I implore You, the Hoper unto You, Ilia II, Catholicos-Patriarch of All Georgia through God's will and Providence, implore You, be the leader of the Georgian people and protector of our Church unto the ages.

You have been Ruler of our nation since the remote past; do not forget the sinful people; pray to God, that He may remit and heal the infirmities of our souls; deliver us from unbelief, pride and envy, spite, enmity and false witness, covetousness, hostility and curse, adultery, conceit and overtaking others' property; ask Him that He may forgive us our ignorance; destruction of churches and monasteries, paganism, superstition.

Beseech the Lord that He may bestow on us the true Orthodox faith, hope and love, grant us pure feelings and steadfast soul; that He may awaken our concern to support widows, orphans, the needy and poor and multiply among us virtues and good works.

O Great Martyr Giorgi, illumine our mind that we should attain to the full knowledge of the Lord - the Way, the Truth and the Life; fill us with the divine wisdom and in this way enable us to love the Creator, the neighbour, our motherland and mother tongue with all our minds; soften our hearts and endow them with a gift of forgiveness, find and bring us together in the Holy Church of Christ.

O worthy of Christ's crown Warrior, I implore You for my people with all my hope, defend us forever with Your holy spear and protect us from the wicked and every work of theirs; and, in the day of Judgment, meditate for us before Our Lord Jesus Christ to make us worthy of inheriting everlasting life.

Ardently I ask You, help our fathers and mothers and all our ancestors, who have passed away in ages and save the condemned souls out of their torment.

Bowing my knee, I beseech You, O Saint Giorgi, do not neglect my supplication, bless the nation of the Georgians and the Holy Church of this land; have mercy on me, the sinful, for heavy is the cross I am bearing; help me and protect me with Your grace, O Victorious.

May God be with us!

Your spiritual son,

the doer of Your will within my vital power,

lowly Ilia II.

409. **To Saint Nicholas,
Archbishop of Myra of Lycia, The World's Great Spiritual Father,
Wonderworker and Speedy Helper**
A Humble Appeal of
Ilia II, Catholicos-Patriarch of All Georgia.

O Wondrous among the Saints, the Great Worker of Miracles, Our merciful Father Nicholas, I, Your lowly, obedient servant Ilia II, through God's will and Providence, Catholicos-Patriarch of All Georgia, on behalf of my people and Church, bow my knee in humility before You and implore:

Lead and protect the Holy Church of Georgia and the Georgian people at all times, so that our nation could walk in the way of Christ unto the ages, grant us the true faith and truthful love, defend us from corporeal and incorporeal enemies, save us from unclean thought and evil works, from blasphemy and apostasy, deliver us from pride, envy and conceit, enmity to each other, judging each other, false witness and covetousness, deceit, hatred, mercenariness and evil speaking.

Grant us the awareness of our sins, lowliness and patience, a kind and sincere heart to make us worthy of beholding the Lord and worthy of His abiding with us. Have lovingkindness towards us, O Merciful: fill the world with peace and root deep good will among men; renew and restore churches and monasteries to glorify God; illumine, protect, multiply the Georgians, forgive us our iniquities and bring us together under the Lord's protection; make us one flock of One Shepherd - the Lord.

O Holy Hierarch and Speedy Helper Nicholas, with ardent heart I implore You for our departed ancestors, Kings, Queens, Catholicos-Patriarchs, High Clergymen, monks and nuns and all those passed away in priesthood and monastic rule, governors of provinces, writers, scientists, builders of Churches and monasteries and those who laboured within their walls, warriors and their leaders, the killed on battlefields, Georgians, who laid down their lives for the country and religion and all the deceased since the ages; look down on them and pray to the Holy Trinity and thus help them to inherit abodes among the righteous, beseech the Creator to grant us a peaceful end of this life in Orthodoxy and save us from death that lasts forever.

O Helper of those who hope on You, bestow on me, the unworthy, the strength to serve the Lord, the Church and my people with all my heart and mind.
Bowing my knee, I ask you for Your Holy blessings.
May God be with us!
Your obedient servant, glorifying You at all times,
lowly Iliia II
The day of commemoration of St. Nicholas.
9.5.85.

411. Though in the days of my Patriarchal office churches have been built, the number of theological schools, dioceses and parish have increased, I think, the most significant of all that has been done is the revival of "Seven Prayers in a Day".

412. **The Confession of All Georgia in the Day of Repentance.**

O Infinite and Eternal, Invisible and Incomprehensible, Invincible and Merciful, Our Love and Hope; O Holy, Holy, Holy Lord of Sabaoth, the Creator of the skies and world - Glory to You!

O Son of God, the Lord Jesus Christ, of one essence with the father and equal to Him. O Word, Only-Begotten of God the Father, Incarnate, Crucified, Risen from the dead and Ascended in heaven for our sake, O Our Merciful Judge in the day of Judgment - Glory to You!

O Holy Spirit, the Lord, proceeding from the Father, Who are in all places and fill all things, the Healer of infirmis and Giver of fullness to those who lack - Glory to You!

O Most Holy Trinity, inseparable and of one essence, worshipped in One God-Head, the Master of every being - Glory to you! "We sing to You, we bless You, we give thanks to You, O Lord, and we implore You, O Our God."

"The door to contrition is open, let us enter and repent our sins to come out through it cleansed in flesh and illumined in soul". (Ioane Minchkhii. The 10th c.)

O most Holy Trinity, Who have the authority over the remission of sins, we, unprofitable servants, bow our knees before You, and, on behalf of All Georgia and all our ancestors, beseech You, grant us the awareness of our sins and save us from judging the brother. Before Your Face we bow the knee of our souls and flesh, confessing our iniquities and we supplicate, according to Your mercy pardon us and our ancestors our innumerable sins.

Forgive our people the first and greatest sin – pride. We have been haughty people and we still remain as such, like empty ears of wheat, always forgetting King Solomon's words: "A man's pride shall bring him low; but honour shall uphold the humble in spirit". (Prov. 29.23). "Pride goeth before destruction, and an haughty spirit before a fall". (prov. 16.18)

O Lord, heal us from this sickness and have mercy on us.

O Lord, remit and forgive us the departure from You and unbelief, destruction of temples and monasteries, sacrilege toward the Church, apostate of the Orthodox Church, remit, O Lord, persecution and humiliation of Clergymen, monks and nuns.

Forgive us, O God, the treachery of the motherland and faithlessness, murder, bloodshed among brothers, killing children in abortion.

We have committed a great sin of adultery, faithlessness to the spouse and family, fornication, arousing other defiling sins and passions. Forgive us with Your lovingkindness and help us to stand in the way of remorse and purity.

We have sinned, O Lord, by disrespecting, offending and being indifferent to our parents – we have forgotten Your warning through King Solomon's words: "Cursed be he that setteth light by his father or his mother. And all the people shall say, Amen". (Deuteronomy 27.16).

We have sinned by humiliating elders, forgetting about the dead in our prayers and neglecting their deeds and the fruits of their work.

We have sinned by unclean thought, false witness, envy, betrayal of friends, hatred, breaking the oath, tumult, anger, taking revenge, overtaking others' property, greediness, stealing, violence, love of wealth and relying on it; O Lord, remit and forgive us: hard drinking, drug addiction, animosity and maliciousness, judging the shortcomings and sins of others, egoism, love of food, aimless squandering of property and money, neglecting the needy, conceit, self-glorification.

O God, O merciful, we have sinned by idleness, laziness, hopelessness, living without confession and without receiving the communion, believing fortune-tellers, breaking fast on Wednesdays and Fridays and on other days of fasting, missing the church service on Saturdays and Sundays and on other feast days, thinking about suicide, cursing our own children and other people, bringing up the children without adherence to the true faith and spirituality, living a secular life in vanity and by many other sins.

O Lord, forgive us, too, the clergymen, our unworthy ministry to You and cleanse us.
O Lord, bowing our knees we supplicate, on behalf of our ancestors, All Georgia and every Georgian, on behalf of the dwellers of Georgia and our countrymen living beyond it.

beseech You, have mercy on us according to Your lovingkindness and in the multitude of Your mercy, blot out our transgressions and all our sins. With Your right hand purge us with hyssop and we shall be whiter than snow.

Touch Your Most Holy hand our souls and flesh, hearts and minds and cleanse us.

O Good Shepherd, Who brought us up, taught and chastened us for many thousands of years and delivered us miraculously from multitudes of troubles, now also, look down on us with Your lovingkindness.

Facing austere hardships, we beseech You, restore and make firm the boundaries of Georgia, bless our land and every dweller of it. Make our enemies contending against us, turn away from their enmity and befriend to us. O Merciful, grant us the true love of God and neighbour, peace, wisdom, lowliness, joy, a heart of wisdom, capability of forgiving sins of others. Clothe us with the white linen of Your baptism and gird up our loins with Your Power and make us one flock and be the only Shepherd of it.

Truly, the sea of our sins has risen to overflow us with its waters, but relying upon You, O Lord, we hope that the words, You uttered through Isaiah the Prophet will be true for us, too: "Come now, and let us reason together, saith the Lord: though your sins be as scarlet, they shall be as white as snow; though they be red like crimson, they shall be as wool. I have blotted out, as a thick cloud, thy transgressions, and, as a cloud, thy sins: return unto me; for I have redeemed thee". (Isaiah 1, 18; 44, 22).

O Lord, You read our hearts, hear and accept our confession through the prayers of Your Most Holy Mother and All Your Saints.

O Lord, we have returned to You and here is our contrition. Grant us the salvation in the name of the Father, the Son and the Holy Spirit. Amen!

Tbilisi, the site of Most Holy Trinity Cathedral on Mount of Elijah the Prophet.

The Nativity of Christ, January 6, 2000/2001

414. A human being is the most enigmatic phenomenon of the Creation. In the spiritual realm of every man two lines confront each other; one can find in it resemblance to God and man's sinful nature, loftiness and lowness, freedom and slavishness, the power of great love and, also, a base feeling of unlimited egoism and great austerity; man possesses the potentiality of resurrection and ascension, but he is also capable of falling and destructing everything around. God has given us the right of choice. We determine for us which of these two trends to follow.

Truly, the only righteous, unstained with sins is the Lord alone and man is tend to sin; nevertheless, there is no such sin that could transcend God's love to man, there is no such sin that is not subject to remission through the true contrition, confession and receiving the communion.

415. The process of combating sins is not simple, since it requires profound work and willpower, but, at the same time, it is a labour of inner blessedness and grace, a process of ascending a ladder leading to the skies, every step of which is the result of a definite examination passed by the man. Therefore we shouldn't beware of trials as they are means of spiritual hardness and deliverance from sins. A trial is the starting point of ascending this ladder. And, if one hasn't commenced the ascent yet, he is far from a spiritual struggle and trials.

The true contrition is the outcome of a long period of spiritual cleansing and perfection, it is not work of a day or two or even several months; it is a lifelong labour.

How vain and poor is the life of those who have only spent it on earthly pursuits having taken them as its objective (wealth, a social standing, welfare, honour and career), never stopping to reflect on eternal values.

Can it really be true, that any of the generations (or even individuals) only come to existence to die a senseless death after their descendants have followed to substitute them and these latter, in doing so, know that the same fate is in store for them?!

Is it really so, that the existence of a person, family, tribe or nation means a mere changing places of constantly dying men or generations in an aimless life?!

Those who think and live so, condemn themselves to eternal death having turned their lives into a terrible deception and absurdity. This is a profound transgression before God and toward oneself.

417. The tragedy of a contemporary man is that culture and science (specifically philosophy) have vastly departed from Church.

To many it appears that scientific and technical achievements speak of the intellectual perfection of man and they follow the idea that eventually a human mind will be able to explain the mysteries of the whole universe; therefore, they consider the belief in the Creator as a reflection of a less conscious society and accept it as superfluous or think of it as good as to rule "lower layers".

They deny miracle, for in every miracle there is something inexplicable with a human logic and earthly laws.

But, for a believer a life without confessing God and without acknowledging His wonders is unthinkable. Goethe puts it splendidly: Hard as man can try, nature and the processes seen in it are not subject to subtraction on the human mind without residue. That is, everywhere and in everything there is room for irrational faith.

Religion does not debar science, on the contrary, its achievements and statements are well put to use, more so, it yearns to new explorations (not one invention of the 19th c. are connected with the names of faithful scholars or investigators, who at the same time where clergymen). Religion accepts that this or that theory or hypothesis may tomorrow be entirely inadmissible and replaced with a better one. It occurs due to a human mind's limited abilities and remoteness from perfection.

Whereas, the true Christian teaching is exactly the same as it was in the early centuries established by the Holy Church. This is because Jesus Christ is not only a perfect man, but He is the true God and His teaching is unerring.

Living without faith is very difficult, formidable and beyond justification. Death makes it senseless and turns into a tormenting inexplicable riddle. Often self-confident nonbelievers are rescued from their spiritual blindness by death of close people or some severe illness or any other deep sorrow.

419. The life of each of us, as well as the past of our nation, is full of trials. The Lord sends upon man various troubles, grief and misfortunes, different hardships and humiliations and all this to make a human being know himself ultimately. Have you ever endured all this? – This is austere, - you may say or think; but there is no other way. Living untroubled (with complete unconcern) one forgets everything: God, his own immortal soul, forgets that he is only a guest of this temporal life and he is to inherit the next world. When you don't know what hardship is, the happy life you are living seems your own merit and will remain unchangeable. At that very time of your life, the Lord comes to you trying to awaken you from sleep, to take away the fog that has overwhelmed your soul. He will isolate you in your bedroom laying you up in a bed of illness... Do you know why? He wants to talk to you, He wants to heal the sickness which is more formidable than your disease; He wants to touch your soul to heal it. Only after all this you'll realize that the life you have lived is full of errors; and if through God's will you understand it, you have already found the right way.

God has sent His Son to us to save from destruction every believer in Him, that each of them could inherit eternity, since eternal life is in Christ, since in Christ is life and the life is the light of men (John, 1, 4). This Light delivers us from the dark; it is the Light of hope, the Giver of joy and, at the same time, Exposer of our sins, calling for cleansing. We should look at ourselves through Jesus' light and study our souls closely if we want to walk in the right way of life, if we want to be the sons of the Light.

When a believer perceives life as it is and the surrounding him real world, he comes to the conclusion that our earthly being is only part of something great, indefinite, it is only a preparation for everlasting and immortal life.

420. Sometimes, when a misfortune comes to a man, he gets confounded to such extent that he can't find a way out. The environment around acquires so a heavy shape that he only sees one possible way out – suicide. Due to his unbelief he thinks that this is his relief from the grief. In reality he dooms himself to a perpetual torture, as he, on his own will, delivers his soul to the evil. If a suicide was not mentally disturbed, even a prayer for him is not allowed, or even the last rites are not allowed. We must remember that one shouldn't fall spiritually in the time of hardship, for the way out of any tough condition can be found, if one, governed with prudence, relies on God.
421. The one, who makes this horrible step, renounces the Holy Spirit and commits the greatest guilt before God and towards his own soul. He feels as if he will be delivered from the torment which has befallen on him in this life, forgetting that condemns himself to a much more tormenting and, in addition, lasting forever torture, out of which no one can rescue him...
Hard drinking and drug addiction are sins bearing similarity to suicide, as they can drive a person to a complete destruction. These two diseases characterizing contemporary life are particularly dangerous for little nations...
War is less disastrous for a country than drug addiction, since the latter causes both spiritual and physical demolition of a human being...
As a rule, the families of these people are not stable. Their children can't be prevented from bearing this awful mark.
Drug addicts should realize their condition and start to think of tomorrow. Through the evil's persuasion, disappointment often overwhelms them losing hope on improvement; this is a false thought...
They should accept without fail that taking the right way is never late, they ought to

acknowledge and see the perilous path they have been following, determine to free themselves from it and ask the Lord with all their hearts that He may help them. Many of our parish living in piousness in Church have got over this sickness and restored a normal family life.

We once again remind you, the Lord will help you, but cardinal is your determination.

Drug addiction is a sin, but much heavier is the sin of its spreading. The one who commits the latter is an accomplice in the spiritual and physical slaughter of people and, therefore, he will get a severe punishment from God. In Georgia an organized business of drug realization increases and this is extremely alarming. Georgia is exposed to danger of being turned into a drug-transit country. I appeal to the government, the authorities of law, political parties, the youth, the whole people, they should do all in their power for an urgent improvement of these conditions.

423. The Church always protected steadfastness and inviolability of families. Abortions or any other attempts of depriving a conceived child of life have always been considered a murder. According to the Holy Scripture, the Church has adopted firm laws of matrimony, bearing and upbringing children, solid rules of a family life and violation of them is unpardonable.

Since the ancient times the Church has issued a decree that a human being starts an independent existence at the instant of its conception, being already a person, not to say anything of a seven, ten or twelve-week-old foetus, actions of which have apparent features of human habitual ones. In contemporary medicine this statement is proved with scientific grounds. Therefore, there is no difference whether a three-month-old foetus (or more or less than that) or a three-month-old young child (or even ten, twenty or thirty-year-old one) is killed by his or her mother. Why is the former permitted and accepted as a normal phenomenon, whereas the latter is a serious guilt subject to punishment by the law, - isn't it anomalous?..

Can anything be compared with the depth of the sin when a person becomes a merciless murderer of his or her child? The responsibility is laid on both parents, if it happens with the father's consent. Our society is full of parents-murderers and the worse of it is that they don't feel remorse consistent with this depth...

Our mothers, our parents, our beloved spiritual sons and daughters, don't take a dreadful guilt of your own child's murder... Make a vow that you won't admit killing your own offspring who has found a shelter under your bosom hoping on you, loving you with an amazing love.

Trials are not exhaustible on earth as the evil fights the good having determined man as its essential target. The life on earth is unthinkable without troubles and pains; unthinkable is also the life of any person, who can escape taking in grips attacks from wicked people encouraged by evil souls. One should be prudent in such moments and keep away from revenge.

424. Respecting the elders, observance of hierarchy, patience is the obligatory aspect of a family life due to which morally steadfast, peaceful and good environment can be maintained. Devotion is also a most valuable virtue. Worthy spouses live a life of self-sacrificing love towards each other and the children, this precise feature makes for their Christian attitude towards the neighbour.

425. In traditional families one always finds order proper for such. Here elders have implicit authority, although, everyone in the family has his or her obligations, image and share of functions...

The woman, in the first place, is a loving wife and a caring mother; she brings up the children in adherence to Church and boundless love of motherland...

The man must feel his special duty toward God, country and family. He should hold his motherland beyond all earthly values, but God should transcend all this in his conviction. He must feel indispensability of defending his country and in case of necessity ought to be ready to sacrifice his life to Her. Georgia saw such people in the past, today also there are many of them around us.

It is deplorable that most of our people have lost the sense of poisonous harm which one gets from unearned bread, have lost the sense that everything got for nothing is a glamorous temptation of the evil and doesn't belong to us. An individual or a family shall never be happy if fed on this poison.

A high rank and wealth never are good companions. They only follow a man up to his last abode leaving him treacherously there and, one is left in loneliness with the good and bad works of all his life.

Furthermore, we ought to keep in mind that being only carried away with the cultures of the West and east, the North and South is not appropriate, we should adhere to our traditions, our

spiritual and material values. "We should bear fourth our own future", - as great Iliā the Rightous put it. Apart from it, we ought to maintain the best possible contacts with everyone, adopt all that is desirable to have and give out in abundance all they need and all we can give out.

426. If a person, people, state don't follow the right religious and national ideology, liberalism will inevitably work in favour of their enemies and destroy the country completely. It will set the society on pseudodemocracy and false freedom, devaluation of national values; it will break up the essence and structure of the country's statehood.

Exactly, as a human being's life plunged in earthy desires is a deep sin and nonsense, so also senseless is restricting the fundamental issues of a state to daily pursuits and temporal things. If the state authorities do not want to be overwhelmed with vanity, neither if they want to doom every member of their community to mere aimless being, they, inasmuch as any man, must take the Heavenly Kingdom as their orientation always and in every matter, endeavouring to establish a Christian way of life everywhere and in everything. This is a type of an unbreakable state with vital capacity and strong spirit...

Georgia, as an ancient Christian country, must indispensably take Christian ethics as her guide and build up a national state based on our traditions and the Orthodox faith.

427. Nowadays, the current processes in the world suggest different challenges. Our people must also reply to the demand of globalization and find its own place and role in today's world. This inevitably requires formation of a way of thinking typical for statesmanship, because a community reasoning in this way mode is already a guarantee of success.

Service to the country with the true faith is one of the foremost merits. Precisely, for this feature the Church has marked out the following people to canonize as saints: Tsotné Dadiani, King Dimitri the Devoted, Iliā Chavchavadze, Ekvimé Takhaishvili and many others.

Dignity, freedom, a sense of responsibility these are the features distinguishing, in the first place, statesmanship (or statescraft reasoning), as a way of thinking. The inward sense of freedom is inevitably concomitant to the society and it can never give priority to dependence on others: a community can never create anything worthy, if it doesn't have a feeling of responsibility to its preceding and future generations. A nation cannot build up a perfect state, if it lacks a sense of self-respect.

Living under the political and cultural influence of another country undermined these three pillars of our community. But, people of post-imperial period are often liable to develop an inferiority complex and, urged with it, they start to seek a new, "good" master instead of gaining freedom. This could be relatively called provincialism, when due to the feeling of inferiority, the primate of another country is unconditionally recognized, ultimate resemblance and slavish yearn towards it is accepted at the expense of neglecting one's own values.

Contrary to this process is a so called "Messianism", which is displayed in its fundamentalism and fascism. This ideology inculcates its own particularity and, as an outcome of this phenomenon, the right of commanding and exercising power.

Both these trends are extremities causing crisis and complete crash to the state and community.

According to the Christian teaching, the only true way restricted from the extremities is "the Lord's way", representing the only correct orientation for the development of man, community and state. Up to these days, also, every successful country has been following that way in its development, relying on its own traditions and principle of mutual sharing with experiences.

Statesmanship, as the way of thinking, can be typical for a community which is well aware of the prioritary necessity of "ours" to the need of "I" and "my". A man with ambitions of egoism turns his back to the problems of the community and country. He only keeps his home tidy never minding things over its threshold.

Statescraft reasoning is a great attainment and mark of highly developed culture. Traditional as it is for our nation, this feature had to undergo a sheer decrease for the last 200 years due to the loss of political and, consequently, religious freedom. This period of time is one of the toughest in our history, for even in the ruined by the enemies Georgia the autocephalous Church not only supported the maintenance of statescraft reasoning but did Her utmost to regain the country's political independence.

429. Freedom is not the right to do anything whatever, but it is a constant self-control - the way of delivering oneself from slavery to sins. Freedom is splendid, desirable and familiar, but, at the same time, it is dangerous, burdening each of us with a serious responsibility; freedom gives a person a chance of option, displaying initiative, surveying his viewpoints... but, on the other hand, demands from him explanations for all his actions and determinations.

The true freedom leads a human being to heaven bestowing on him peace, joy and happiness; but one must struggle, first of all, against himself and the evils deep-rooted in him. It is a tough process lasting to the end of life; "And you shall know the truth, and the truth shall make you free," exhorts us the Saviour. (John, 8, 32).

Can the true freedom be considered as valid where the moral standards of life are neglected. propaganda of the principle "everything is allowed" is on? Can we call a normal lifestyle the environment. where the process of man's spiritual fall is called aspiring to freedom and a slavish submittence to the horrible sin is proclaimed as man's natural life?!

Any person or any community, considering themselves believers, may be exposed to danger from two extremities:

One is fanaticism, alienation, isolation and self-confidence; the other comes from a thoughtless understating of freedom, exceeding liberalism and the principle – everything is allowed.

In reality, both these trends are the consequence of departure from God.

Today, the true faith is not confronted by unbelief but confronted it is by a false belief, which has a serious claim on the truth. The real freedom is substituted by willfulness and ungovernability, which also, without scruples, has claims on freedom.

431. Evident is also, that we are primarily concerned with technical, economical and financial effects, while the moral aspect of relationships between people is cast to oblivion; this is hazardous for the country. More than that, almost imposed on the people is immorality imminently causing a spiritual and physical disaster to the country. God will never forgive us the corroboration of immorality and this must be accepted by everyone.

It is deplorable that television and mass media make people get accustomed to fiabbergast scenes of spiritual fall, violence, variety of murders and, in this way, demolish the limits established in us by God.

We do not deny the fact that immoral deviations always existed, nevertheless, even speaking about them was considered awkward. People knew that they were sins and many of them repented of the committed fault. Now, all this is admitted and even almost accepted as a progressive phenomenon.

433. It is a sheer fact that "freedom", an unruly and outrageous way of life that so unexpectedly emerged before our youth, got them entirely unprepared. Therefore, many cannot resist the lure and submit themselves to abominable passions and beastly instincts...

The battle of Didgori is awaiting us. Each of us, particularly the youth, should win the victory of his life, as King David did, and walk in His way, but first, they must combat the foremost of sins – pride, a false assumption that they are intellectually superior to their elders, more sensible and competent.

It is true, that contradictions between generations are natural and were as such in the past, but differences shouldn't grow into negligence and alienation. Young people ought to think deeper and make tangible steps; they ought to know also, that knowledge gained from television, internet, mass media is superficial, lacks profoundness and serves to formate the same kind of people. But the old generation, despite many shortcomings, was more provident and reasoned more profoundly...

On the other hand, fathers too, should treat their children with more tenderness, since these latter had to go out into the world in more difficult times than we did and, therefore, have to surmount more difficulties and problems than we had.

Unity and unanimity of generations are of vital importance for our country today. The evil divides and puts in opposition, God unifies and reconciliates.

I see sorrow behind the cheerful appearance of our youth; at times it fades and, after a while, gains strength again. This feeling, often unconscious, is the sorrow of the soul, a worry for the unfathomable purity, spiritual loftiness and the transcendent. This is a feeling of missing the truth - God.

434. Today, the subject of our particular annoyance is, that in the early years of the independent Georgia our nation turned to be a target of increasing attacks from false teachings, sectarian heresies often masked with donations and humanitarian aid.

Sadly, they have already persuaded souls of people to follow them, thus creating serious danger to our people's unity, a peril to our traditions, morality and culture, and of course, to our nation's adherence to the true faith.

Throughout centuries, being of Orthodox faith and being a Georgian were phenomena of identical meanings. This remains true up to now. Hence, the one who departs from Orthodoxy is consequently lost for the nation.

The Church of Georgia appeals to the Government of the country with the request to determine the actions of sectarians and new teachings as a religious expansion against the Georgian people and to take drastic measures in order to prohibit their activity in Georgia.

435. Perhaps, some people think that Christian values established by the Apostles and holy fathers must be subject to changes in consistence with the time. Such people don't have any

notion of spirituality and consider the belief a phenomenon similar to scientific and technical progress. Orthodoxy is Christ's Church on earth, and Christ's Church is the life renewed with the Holy Spirit in Christ and with Christ.

The one, who is willing to find the truth, should see it precisely in the dawn of Christianity, should explore for himself the source that fills with primordial grace those who accept it and preserve the Saviour's teaching unperverted...

Yes, the truth is one and it shall not be confronted by any half-and-half truths. It is not pride or condescending upon others, for the truth is not gained as a deserved merit, but it is rather bestowed on a nation by God.

I warn my people, our believers: be more cautious and take heed; don't lose the truth, don't lose our confession, do not change eternal life on earthly temptations lest it will be late after as the time is near.

Remember: "Who doesn't hold the Church as his Mother, he doesn't have God as his Father." (St. Ciprian)

We should know and always remember that our strength is in Orthodoxy, that solely Orthodoxy maintained the confession, rules and traditions, which the Lord left to the Apostles. For that reason our Church is called the Apostolic Church and it keeps up to these days the creed and traditions of one and undivided Apostolic Church.

436. When contemporary historians and sometimes theologians write about the Church, they more frequently dwell on its outwardly aspect or speak about its role throughout the past centuries. The Church is much greater than we suppose. The Church is the Lord's mystical body. The Church is not only the parish within its walls or the living on earth faithful; it is, first and foremost, the Lord, Mary the Mother of God, hosts of angels and saints united with the group of prayers; that is why the temple is the sky on earth.

The Orthodox Church bears the grace of the Holy Spirit in its fullness. Orthodoxy is the most sacred teaching, a life-giving teaching of the faith and ecclesiastic life given to us immediately from the Apostles.

Orthodoxy is the only one and unchangeable faith!

The prayer offered in Church is of a deep spiritual and miraculous power; that is why, our predecessors built hundreds and thousands of temples and monasteries. The purity and godliness of those generations was the result of not only their belief, but rather of their ecclesiastic life. They were real members of the Church - Christ's body; therefore, they were free of narrow limits of egoism and lived in the fullness of love of God and love of the neighbour, in simplicity, peace and favour.

But, those who do not dwell in the bosom of the Church, put themselves afar from the true peacefulness and love, the Lord's grace and joy. Hell has already started for them in this world. But, this world is also a starting place to the skies for godly people. And this process is similar to the Jews' path from Egypt to the Promised Land.

437. Common for our community is a kind of people who think of themselves Christians but do not accept the Church and live in secularism. Part of them can't get over a psychological barrier. For instance, attending a Church service with others doesn't appeal to some of them, thus underlining their superiority; others can't receive the communion from one spoon for everyone or can't understand why he or she should confess sins to a spiritual father, but rather confess them only before an icon and so on. There are also people, who think that the Church is a place only for exemplary, pure people and when they see here ordinary, sinful ones, even wrongdoers, they cease attending services. This attitude can be traced back to the earliest centuries of Christianity and is called a sectarian movement "Montanism".

On the whole, this mode of reason in the religion is the result of a complete unawareness of it, for being a Christian without an ecclesiastic life is the same as Christianity without Christ; and the Church is, in the first place, for the sinful who run headlong to perish; reproaching the Church for receiving them into Her bosom is a Christianity of Pharisees, because exactly the Pharisees reproached Christ for often dealing with tax-collectors and offended with sins people; the Lord's answer was: "Those who are well have no need of a physician, but those who are sick".

Certainly, chosen and godly people lead a pious life in Church, nevertheless its doors are open for every sinner who wants to be saved. The whole human race belongs to the Church started from the first lowest step up to any of the following ones of the development leading to perfection.

A man is so absorbed in earthy feelings and thoughts, that it is often difficult for him to perceive the divine light. But, the time comes when all these feelings and thoughts vanish somewhere, one is transferred to another world and a new feeling is born, this is a sense of

the transcendent, a sense of something inborn and, at the same time, remote and unapproachable - the sense of God.

In our rapidly changeable and contradictive times it has turned even more obvious that the Church is the only rescuing boat that can suppress the huge waves of the sea of life and lead us to the shore safely.

We should walk from the dark to the light, from sin to holiness, from judging to forgiveness of everything, from hate to love, from earth to skies. This path is the only one and implies a true Christian life that is ecclesiastic life, since the Church is the only place where to ascend the ladder of spiritual perfection.

439. Every prudent man, apart from his own life, feels concern about the present and future of his people and totally, the whole world. When observing current processes, at times one feels disappointment; mankind seems to be speeding to a bottomless pit and a force which could prevent the imminent tragedy, has exhausted; but this is not so in reality: We should always remember, that what is impossible for men, is possible for God, but choosing the right way and correct life is cardinal for us.

Trials befall on nations in the same way as on an individual through God's will and they are given for spiritual perfection. We have been going through this precise process and I am convinced that, with God's mercy, it will turn into the ladder leading us to the skies. The one who averts the trial, admitted by God and follows an easy way, rejects the crown of glory.

We do not have any right to make pessimistic conclusions about the tomorrow of our country or of the whole world. We should always keep in mind that man is created in the image of God, and therefore, he can escape the confinement in the darkness and restore the ceased unity with God. All this depends on us, our option and willingness. Faith, prudence, love and will-power always were and remain a human being's only healers and upholders.

I address to our nation, the dwellers of Georgia, make steps to one another and to God. Try to ground every your action on love and, in this way, become servants of the Lord and our Saviour Jesus Christ...

If we truly wish to bear the name of a Christian, let us try to love our enemy, too. Love is the only force to get over the evil and vanquish it.

O blessed by God Georgia, exalted among the elect, like David the Prophet; the Appanage of Iberians protected under the veil of the Mother of God, illumined with the light of Christ by Andrew the First-Called and St. Nino, the Witness of bloodshed of one hundred thousand martyrs and many others; O Powerful Banner, invincible, the honour of the Royal names of Gorgasali, David and Tamar; O Language of the Georgians conveying the deepest mysteries in Yourself, You resurrected from the dead like Lazarus, O Spirit of the Georgians, the Sharer of divine love, the sweetest Harp of many voices.

Stand steadfast and unperverted, may the Lord be with You!

Believe, love, seed a good seed and be pleased with the fruit of Your hands, to be in union and whole in both worlds. Amen!

Georgians, let us in union return to God!

441. The time has come, when I, the Catholicos-Patriarch of All Georgia must bless you and All Georgia:

O God Almighty, abundant in mercy, the Father, the Son and the Holy Spirit, O Holy Trinity, O Lord, who are of one essence and undivided - Glory to You and our gratitude to You! I implore You, hear my prayer and grant Your grace and power to our people; change the Heal the sick, let our country-men living in other countries return safely, bless and strengthen the state authorities and warriors, Your nation and Church and bestow on us the true and steadfast faith, love and hope, wisdom and lowliness. Clothe us with Your grace and make every enemy, those who contend against us depart from us and from our land and save our souls according to Your lovingkindness.

O Appanage of the Most Holy Mother of God, Our Motherland, revealed to us as a life-giving pillar through the grace of the Lord's robe.

O My People, blessed by Andrew the First-Called and the other Apostles, converted by St. Nino's preaching and the power of Vine-Cross.

O Long-suffering Georgia, cleansed with the tears and blood of countless martyrs.

O Dwelling-place of heroes, neither treachery was unknown to You. We were and we still are wise and foolish, offended and carefree, burdened with sins and humbled with remorse. Your sons deprived of the native land, call on Your name from Pereidan and Tao-Clardgeti, Lazeti, Hereti, and other parts of the land; they are longing for the united Georgia.

O Lord, miraculously merciful to us, You give us the strength to rebuild the ruined, to comfort the hopeless, to wipe the tears of the crying, You give us the strength not to submit to the evil and, notwithstanding thousands of temptations, to remember that solely You are the Way, the Truth and the Life.*

O Lord, I beseech You, blot out again our scarlet sins and make us white as snow; the skies and earth are Yours, You are the Alpha and the Omega, the Beginning and the End of all. We bow our knees and ask You, render us worthy of Your Majesty, that we, truthfully glorifying You, might at all times be overwhelmed with Your divine love.

We are Your people, save us, Amen!

443. When walking along the dark path of this life, tired and lost, unaware where to go to, we shall stop, grant us to behold the light of Your face and hear Your peaceful, encouraging voice.
"I am with you always, even to the end of the age!"

გოლოსიტყვაობა

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის უწმიდესისა და უნეტარესის ილია II-ის მრავალწლიანი მოღვაწეობის სრულფასოვანი ასახვა და მისი შეფასება მომავლის საქმეა.

დიდი ძალისხმევის შემდეგ გავბედე და მსურს ჩვენს საზოგადოებას მივანოდო ამ უდიდესი პიროვნების რეალობასთან თუნდაც ოდნავ მიახლოებული პორტრეტი, სახე პატრიარქისა, უკვდავებას ნაზიარები ისტორიული კადრები, ფოტოსურათებით დაწერილი ბიოგრაფია, რომელიც, ვფიქრობ, მცირედ მაინც წარმოაჩენს საქართველოს ეკლესიის საჭეთმპყრობლის უკიდველანო ღვაწლს.

ღმერთმა ინებოს, კვლავაც მრავალი წელი ეპყრას ხელთ ჩვენს სულიერ მამას კვერთხი პატრიარქისა – ამინ.

მზია ქაცაძე

AFTERWORD

A proper appraisal and description of the labour of his Holiness and Beatitude Ilia II, Catholicos-Patriarch of All Georgia is for the future to determine.

Surmounting great efforts, I dared to embody my wish, and so, you have opened a book which portrays the greatest personality. But, this portrait suggests only a remote resemblance of the reality. This is a book of the Patriarch's image, a book of historical glimpses belonging to immortality; this is a biography written in photos, which, to my mind, displays, though slight, a boundless labour of the ruler of The Georgian Church.

May God's will be for Our Spiritual Father to hold the Patriarch's staff many more years. Amen.

Mrs. MZIA KATSADZE

პროექტის ავტორი და შემდგენელი
სრულიად საქართველოს საპატრიარქოს არქივის ხელმძღვანელი
ფინია კაცაძე

რედაქტორი
დეკანოზი გიორგი ზვიალაძე

კონსულტანტი
ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
სერგო ვარლამისანიძე

მხატვარი-დიზაინერი
გურამ ნიგახაშვილი

ნიგნზე მუშაობდნენ:
ნანა წარწეშია
ნინო შიოლაშვილი

კომპიუტერული უზრუნველყოფა:
გოგი ღავთიაძე
სოფიო ქაჭავაძე

თარგმანი:
მანია ახვლედიანი – I, III, IV, V კარი
ლალი ჯონაძე – II კარი

Project Director

Mrs. MZIA KATSADZE,

the Head of the Archives of the Patriarchate of Georgia.

Editor

ARCHPRIEST GIORGI ZVIADADZE

Overview

Doctor of Historical sciences

SERGO VARDOSANIDZE

Design

Mr. GURAM TSIBAKHASHVILI

Computer service

Mr. GOGA DAVTYAN

Miss SOPHIO KACHKACHISHVILI

General assistance

Mrs. NANA TSURTSUMIA

Miss NINO SHIOLASHVILI

English translation

Miss MAIA-MARIAM AKHVLEDIANI - Part 1, 3, 4, 5.

Mrs. LALI JOKHADZE – Part 2

სარჩევი

1. კარი I	1 გვ.
2. კარი II	35 გვ.
3. კარი III	205 გვ.
4. კარი IV	291 გვ.
5. კარი V	373 გვ.
6. თარგმანი ინგლისურ ენაზე	445 გვ.
7. ბოლოსიტყვაობა	502 გვ.

2 გვ. – ნაწყვეტი მიხეილ თარხნიშვილის ლექსიდან.

12 გვ. – ყაზბეგის რაიონი. სოფელი სნო.

35 გვ. – ყაზბეგის რაიონი. სოფელი გერგეთი. წმიდა სამების სახელობის მამათა მონასტერი.

205 გვ. – იერუსალიმის ჯვრის მონასტერი.

291 გვ. – თბილისი. საქართველოს საპატრიარქო რეზიდენცია.

373 გვ. – ათონის ივერთა მონასტერი.

გამოყენებულია სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქ ილია II-ის უმისტოლეები, ქადაგებები, სიტყვები და საქართველოს საპატრიარქოს არქივში დაცული ფოტომასალა.

CONTENTS

1. Part 1	p.1
2. Part 2. In the Various Places of Georgia.	p.35
3. Part 3. Travels Abroad.	p.205
4. Part 4. A Visit to the Patriarch.	p.291
5. Part 5.	p.373
6. English translation.	p.445
7. Afterword	p.502

p.2	- An extract from Mikheil Tariknlishvili's poem.
p.12	- Kazbek area. The village of Sno.
p.35	- Kazbek area. The village of Gergeti. Holy Trinity Monastery for monks.
p.205	- Jerusalem. Holy Cross Monastery.
p.291	- Tbilisi. The Patriarchal Residence of Georgia.
p.373	- Iveron Monastery on Mount Athos.

Sources: epistles, preachings, talks of His Holiness and Beatitude ILIA II, Catholicos-Patriarch of All Georgia and photos preserved in the Archives of the Patriarchate of Georgia.

ულრმეს მადლობას ვწირავთ სანკტ-პეტერბურგის ქართველთა სათვისტომოს თავმჯდომარეს ბატონ ბადრი კბკბაძის წიგნის გამოცემაში გაწეული დახმარებისათვის.

We express our deepest thanks to the Secretary of St.Petersburg's Georgian diaspora, Mr. BADRI KAKABADZE who rendered financial support for the publication of this book.

წიგნი რეცენზირებულია საქართველოს სამოციქულო ავტოკეფალური, მართლმადიდებელი ეკლესიის გამოცემლობისა და რეცენზირების დეპარტამენტის მიერ. დეპარტამენტის თავმჯდომარე

	სსამეგრდ	სრ
	10.11.2005	№ 50

ფოთისა და ხობის მთავარეპისკოპოსი